

1902

J. M. A. S.

Dv 3222

UNIVERSITÄTS- und
Landesbibliothek
Düsseldorf
V 5266

R
MED

MA

NOV

RVDOLPH. AVGVST. VOGEL

MEDIC. DOCT. ET PROFESS. GOTTING.

HISTORIA
MATERIAE MEDICAE

AD

NOVISSIMA TEMPORA PRODVCTA.

IN VSVM ACADEMICVM.



Lugd. Batav. & Lipsiae

APVD ELIAM LUZAC

MDCCLVIII.

INSTITUTUM
HISTORIA
MATERIAE MEDICAE

NOVISSIMA TEMPORE PRODUCTA
IN VITA HUMANAE

LEONHARDUS DE LANGE
M.DCCCXXXIII
MOSCOVIÆ

MEDICO OPTIMO,
PER GERMANIAM FACILE PRINCIPI
PAVLO THEOPHILO
WERLHOFIO

FELICITATEM D.

RVDOLH. AVGVST. VOGEL.

*E*xoptata mihi iam nata est occasio,
Illustris Archiatre, qua TIBI
publicum venerabundi atque grati animi
documentum exhibere possim. Publicum
illud omnino esse oportebat, quum TVA
in me beniuolentia publica fuerit. Per-
a 2 magnam

magnam enim fortunæ meae partem
TIBI debeo, & adhuc plura, ob im-
mensa, quibus me accumulasti, beneficia.
Etiam si vero TIBI ista non deberem,
potuisset tamen insignis fama, quam &
ob splendidum munus, quo Sapientissi-
mus Rex noster TE ornauit, & ob im-
mensam eruditionem, incredibilem deni-
que humanitatem, quæ omnes in stuporem
coniicit, iam dudum TIBI comparasti,
efficere, ut venerandum TIBI animum
contestarer. Quapropter hoc meum ve-
nerationis, quam ob tot tantasque cau-
sas TIBI debeo, monumentum beneuole
accipe, &, quod in summis votis est,
fauore TVO me amplecti, in posterum
non dedignare. Gottingæ, Calend.
Septembr. 1758.

CARIS-



CARISSIMIS AVDITORIBVS

FELICITATEM

RVD. AVG. VOGEL.

En! libellum de materia medicinali, in vestrum praepitimus usum conscriptum, mole quidem paruum, aliisque similibus eo multum cedentem, minime vero rerum copia; siquidem non modo plures, ac in contractioribus commentariis vulgo traduntur, res ille comprehendit, sed paullo amplius quoque virtutes recenset, quas adhuc eruditi Viri tam in usitatis rebus, quam in nouis reppererunt. Illud enim ignorare non oportet, insigni defectu, etiam spississima volumina, Hermannianum, Geofroyanum, Hillianum, vt plura non memorem, hoc nomine laborare, adeo, vt in permultis medicamentis dimidia fere pars, & amplius, virtutum adhuc desideretur, quas passim auctores cognouerunt, & in suis monumentis proposuerunt. Hae ergo virtutes mihi colligendae visae sunt, & in vulgus cognitae addendae: praeter haec vero etiam corrigendi varii errores, circa historiam naturalem multorum medicamentorum abs scriptoribus commissi: denique adiciendae non paucae res nouae, virtutibus medicis egregiis instructae. Verum vt praestari ista abs me potuissent, turbam librorum opus fuerat perlegere, practicorum, miscellaneorum, ad historiam naturalem spectantium, itinerariorum quoque: e quibus

PRAEFATIO.

decerpfi, quidquid ad meum, quin communem, vsum faceret.

Ita quidem nata est historia materiae medicinalis correcta, & amplificata, & ad nouissima producta tempora, non quidem sine magno labore, at quem vtilitas in opere practico quam vberrime compenfabit. Non solum vero recentioribus auctoribus hac in re vsum sum, sed antiquis quoque, vtpote in quorum monumentis permultas egregias virtutes recensitas deprehendi, aetate nostra prorsus ignotas, sed quae in vsum reuocari valdopere mercantur; aliquas etiam pro nouis hodie declaratas; quin magnam vim remediorum domesticorum, adhuc dum celebratissimorum, olim vero magis Medicis, quam hodie, vfitatorum.

Quemadmodum autem vestra non parum interest, Commilitones, vt singulas res noscatis, quibus medicamentorum nomen impositum, siue eae sint multum, siue parum efficaces, siue vfu adhuc receptae, siue minus, idque vel sua ipsorum culpa, vel medentium negligentia; siquidem permulta ex foro medico hoc magis nomine, quam altero, fuerunt proscripfa; non potui mihi temperare, quin omnia ista, contra suetum quidem morem hodiernum, in vnum librum congererem. Selectum equidem non damno, at medentibus, illum magis proficuum, quam tyronibus censeo, propterea, quod si partem tantum medicamentorum norint, eorumque ad hodiernum quidem gustum duntaxat selectorum, non sufficientibus armis instructos demum esse crederem, ad corporis humani hostes profligandis. Siquidem in obsoletorum numero, & reiectorum hodie, non pauca sunt, quae plus praestant in curatione morborum, quam quae vfitata vocantur. Quapropter non debui quidquam omittere, quod medicamentorum
titulo

PRAEFATIO.

titulo ornatum; siue officinas pharmaceuticas adhuc ingrediatur, siue minus. Ad eiusmodi tamen opiniones respectum mihi habendum esse in ordinandis rebus existimaui, vt ne ad singulam rem dicere necessum haberem, vsitatane sit, an minus. At enim vero multum abest, vt hac ordinatione indicare voluerim; quae vsitata vocentur, ea ideo quoque maiorem efficacitatem prae inusitatis & obsoletis possidere, & contra. Quum potius in ea opinione sim, non esse haec obsoleta efficacitate destituta, sed partim omnino superiora vsitatis.

Plerisque in locis, inprimis vbi vires nouae, aut non satis perpensa, recensendae essent, testes allegare placuit, idque eam praesertim ob causam, partim vt optimorum librorum cognitionem Vobis sic paulatim compararetis, partim vero, vt quae plenius ibi dicantur, ipsimet aliquando possitis euoluere ac in memoriam reuocare. Quae res equidem & alios, si qui legere hunc librum haud dedignentur, iuuare poterit.

De partibus constitutiuis singularum rerum differere, superuacuum, quin inutile mihi visum, cum, quod per saepe actio medicamentorum talibus non innititur, quales scilicet extrahimus; tum, quod quae similes vehunt, ea nihilominus diuersas virtutes monstrant; praetereaque in efficacissimis medicamentis, si ab experimentorum vsu discedamus, nihil quidquam reperitur, cui admirandas ipsorum virtutes accurate & sine omni fallacia queamus adscribere; tum denique, quod ne generales quidem virtutes, purgantes, diureticae, ceterae, inde deriuari possunt. Quapropter lubentius volui in hac re Empeiricum agere, & nude vires sine vllis ratiocinationibus ex principiis eorundem deductis recensere, quam fallacibus eiusmodi, ac incertis rebus operam perdere.

Vnde.

P R A E F A T I O.

Vndecunque vero generales virtutes manifesto paterent, vt calefacientes ex oleis aethereis, resoluentes e saponaceis, horum quidem mentionem facere nullibi sum oblitus.

Alterum, quod abs me negligi posse existimaui, est recensus compositionum, in quas singula simplicia medicamenta ingrediuntur. Quandoquidem longe commoditer ille in Pharmacia, quam hoc loco, exhibetur, vbi perperam memoriae suae ingredientia quis inprimit compositorum, quorum nullam adhuc cognitionem habet.

Pauca quaedam, vt petroselini semen, & pimpinellae & quercus folia, abs me inuito praeteruisa sunt, laburnum vero, & vrticae semen bis posita. Quem quidem errorem facile quisque mihi, puto, est condonaturus, qui consideret, in tanta copia rerum facile obrui animum posse.

Ceterum in priori parte libri indicem remediorum specificorum posui, qualem nullibi adhuc inveni, sed qui eximum commodum in ipsa praxi habebit. Et in ipsa illa parte selectui quoque remediorum, tam simplicium, quam compositorum prospexi.

Plura praeloqui non habeo, Commilitones, nisi vnum illud, quod amice atque sincere Vos admoneam, vt ne vnquam in elementari cognitione doctrinarum medicarum subsistatis, sed hunc potius scopum vbique Vobis habeatis praefixum, vt amplissimam omnium rerum, solidissimamque notitiam Vobis comparetis. Ad quod quidem, si quid ego conferre potero, prolixo animo faciam ac perlibenter. Valete!



DE



DE
MEDICAMENTORVM SIMPLICIVM
FACVLTATIBVS IN GENERE,
EORVNDENI
PARTIBVS CONSTITVTIVIS,
AGENDIQVE RATIONE.



§. 1.

Quidquid corpori animali viuo, inprimisque humano applicatum, illud ita mutat per suas vires, vt morbi inde vel arceantur, vel debellantur, illud dicitur *Medicamentum*.

§. 2.

Medicamentum vero est corpus quoddam naturale, adeoque vel minerale, vel animale, vel vegetabile.

§. 3.

Quidquid horum absque notabili praeparatione et per se corpori viuo applicatur, medicamentum *simplex* dici consuevit. Atque de his tractat proprie materia medica, sic vt, qualem actionem quoduis edat, et in quibus morbis profit, et per quas vires, quaque ratione operetur, item quali copia adhibendum sit et qua forma, exponat. Traduntur etiam notae characteristicae, quibus interdum genuina a spuris et adulteratis distinguuntur, et singulorum bonitas cognoscitur.

Vogel, Mat. Med.

A

§. 4.

§. 4.

Agunt autem medicamenta vel in solidas partes nostri corporis, vel in fluidas, vel in vtrasque simul. Licet quidem fatis exploratum sit, alterari vix fluida posse, quin simul solida aliqua ratione afficiantur, et conuersa vice: non absurdum tamen est, separate concipere medicamentorum actiones, quatenus solida respiciunt, non consideratis iis, quatenus fluida immutant, et vicissim.

§. 5.

Quae igitur in solidas partes agunt medicamenta, ea vel earundem texturae mutationem quandam inducunt, vel motus earundem alterant. Intuitu mutationis, quam in textura solidorum producunt, partim ea relaxant, partim indurant, partim destruunt. Quorum idcirco illa *relaxantia*, ista *indurantia*, haec *inflammantia* vocantur. Intuitu motus autem, eiusmodi mutationem a medicamentis solida experiuntur, vt oscillatio eorundem inde vel augeatur vel imminuatur. Quorum illa ideo *tonica*, haec *sedantia* nuncupantur.

§. 6.

Enimvero in memoriam aequae hic reuocandum est, quod supra scripsi de actione medicamentorum generali (§. 4.), quod nempe seorsim vix possint medicamenta in textura solidorum mutationem producere, quin simul eorundem motus inde aliter aliterque afficiantur; et versa vice.

§. 7.

Quae in fluida agunt medicamenta, ea duplici modo in vniuersum operationem suam perficiunt, vt vel vitiatam eorundem qualitatem, consistentiamque motumue emendent, vel ipsa e corpore educant, sicque eorundem qualitatem imminuant. Priora *alterantium*, posteriora *euacuantium* nomine vulgo appellantur.

§. 8.

Atque haec sunt summa illa medicamentorum genera (§. 5-7.), quae varias sub se species iterum comprehendunt, diuersis nominibus insigniri solitas, partim ab effectu, quem

quem specialiter edunt, partim ab applicandi ratione, et gradu, quo agunt, multisque aliis circumstantiis desumptis. De quibus nunc protinus dicam, orsus a relaxantibus.

§. 9.

Relaxantia itaque medicamenta (§. 5.), si extrinsecus saltem corpori admouentur, *emollientia* vocantur: sinque humores in parte solida stagnantes et inflammationem concitantes, in pus mutant, *maturantia*. *Sedantia* vero sub externo vsu audiunt *paregorica*; sub interno autem, si spasmus praesentem tollunt, *antispasmodica*; si dolorem mitigant, *anodyna*; si dolorem per placidum somnum tollunt, *hypnotica*; sin autem per profundiorum somnum cum stupore, omniumque oppressione sensuum *narcotica*.

§. 10.

Tonica autem, quae vocantur medicamenta, *roborantium* siue *analepticorum* et *neruinorum* nomen accipiunt, si partium solidarum vim contractilem leniter augent; *adstringentium* vero, si majori gradu id efficiunt, et sic quidem, ut partes solidas simul indurent humoresque condensent; *traumaticorum* vero et *sarcoticorum*, si partium, quarum vnitas soluta est, consolidationem promouent; *ischaemorum*, si sanguinis effluxum supprimunt; *repellentium*, si per constrictionem, quam efficiunt, materiam qualemcunque mobilem ab exterioribus ad interiora transferunt; *discutientium*, si materiam intra solida stagnantem, ex isto, quo stagnat, loco, resolutorio motu insensibiliter dispellunt; *stimulantium* denique, itemque *attractantium*, si maiorem adfluxum humorum ad partem illam, cui superhabentur, concitant, eosque in summa transferunt.

§. 11.

Ad *inflammantia* autem quod attinet, si ruborem saltem in cute excitant, appellantur ea *rubefacientia*; sin pustulas aut vesicas sero turgidas, *vesicantia*. Sin autem ipsas fibras, vel carneas, vel cutaneas destruunt, *cathartica*, *escharotica*, et *corrosiua*.

§. 12.

Medicamentorum *alterantium* (§. 7.) tot species constituantur, quot vitiis humores summis subesse solent. Intuitu igitur mixtionis, quum ea vel ab acido morbofo, vel quacunque re acri putridaue deprauari potest, constituiamus duas species eorundem, alteram, quae auertit morbosum acidum, alteram, quae quamcumlibet aliam humorum dyscrasiam emendat. Quae prius praestant, *absorbentia* vulgo vocamus; quae posterius *antiseptica*, *bezoardica*, *alexipharmaca*, *antidota*, quod nomen tum in primis vsurpatur, si quando aduersus venena, vel per morsus, vel per cibos aut potiones nostris corporibus inserta, profunt. Intuitu consistentiae vero morbosae, iterum duas species alterantium constituimus, siquidem ea iusto maior, vel minor esse potest. Quae igitur spissitudinem emendant, vocamus *resoluentia*; quae tenuitatem nimiam, *condensantia* sine *coagulantia*. Motus denique, vt vel nimis celer et calore coniunctus, vel nimis lentus esse solet, et horrorem frigusque inducit; ita etiam duas singulares species alterantium exposcit, quorum illa, quae velocitatem compefcunt, *refrigerantia*, haec vero *calescientia* appellantur.

§. 13.

Permultae quoque species alteri generi summo remediorum, quae humores e corpore educunt, subiectae sunt. Quoniam enim vitiosi succi non vnus eiusdemque naturae sunt atque crasseos, neque etiam secretoria organa et vasa excretoria eandem structuram habent, hinc tot euacuantium remediorum species constituantur, quot inter ipsos humores euacuandos, organaque ipsorum excretoria discrimina sunt.

§. 14.

Quaecunque igitur medicamenta corruptos et in stomacho, primoque intestinorum canali contentos humores per os expellunt, ab operatione appellantur *emetica*; quae eosdem deiectione educunt, *purgantia*; et si blande hoc
prae-

praestant ac moderate, *laxantia*; sique solas ab alio feces educunt, *ἐκκορηγνῶσι* siue *lenientia*. Quaecunque vero humores per tubulosum cutis emunctorium pellunt et moderate quidem, *διαφορηγνῶσι*; quae impetuose *sudorifera*: quae per vias urinarias et renale cribrum, *diuretica*: quae per glandulas palati, oris, et saliuales ductus, *saluantia*, sique vel mansa vel gargarizata hoc praestant, *apophlegmatismi*: quae denique per nares, *ptarmica*, *errhina* et *sternutatoria*. Quae vero menstruas purgationes vrgent, *emmenagoga*: quae lochialem sanguinem, *aristolochica*: quae partum aut secundinas, *scholica*.

§. 15.

Quemadmodum vero praeternaturalia quaedam corpora, uti vermes, calculi, flatus, in corpore humano subinde generata, aequae expulsionem desiderant; ita, quae horum eliminationi succurrunt, diuersis itidem nominibus insignimus; et illa, quae vermes expellunt, *anthelmintica* vocamus, quae flatus *carminatiua* siue *physagoga*, quae denique calculos, *lithonriptica*.

§. 16.

Equidem plures adhuc differentiae atque denominationes medicamentorum vulgo constitui solent; partim a visceribus et peculiaribus partibus, quibus specialiter prodesse creduntur, partim ab ipsis morbis, quibus auxiliantur, desumptae (*). Enimvero, ut pieraeque istarum vel ad hoc vel illud genus remediorum, quae supra memoravi, commode referri possunt; aliae vero experientiae prorsus non respondent; illarum recensio merito superfedemus.

(*) Inuenies eiusmodi denominationes in G. W. WEDELIJ *Amoenit. Mat. medic.* Ienae 1684. IO. IAC. IANKII *Select. mater. med.* Norimb. 1731. et HERM. BOERHAAVII *Tr. de Viribus medicament.* qui nouissime Ienae 1752. prodiit. Excogitauit insuper aetate nostra Ill. CAR. LINNAEVS multa noua nomina, quibus medicamentorum nonnullorum actiones tam generales, quam speciales explicaret. vid. *Eiusd. Mat. Med. de Plant.* Amstel. 1749.

§. 17.

Omnis virtus medicamentorum miscelae eorundem siue partibus constitutiuis innitur, et inde quidem actio quoque eorundem in corpus nostrum explicari debet. Verum, quum permulta sint, quae peculiarem prorsus effectum edunt, ex ipsorum mixtione haud eruendum, imo quaedam in partes suas constitutiuas prorsus etiam dispescere se non sinunt; apparet, philosophiam nostram de actione medicamentorum valde imperfectam esse, neque vquam fere licere ex partibus ipsorum constitutiuis determinatum quemdam atque certum effectum ipsis attribuerre (*). Si qua tamen sunt media, quibus illas deprehendimus, continentur ea vel in exploratione chemica, vel in sensibus, maxime gustu et olfactu (**).

(*) Praeclare omnino et verissime CICERO: *Mirari licet, quae sint animaduersa a Medicis herbarum genera, quae radicum ad morsus bestiarum, ad venena, ad oculorum morbos: quorum vim atque naturam ratio nunquam explicauit, vtilitate et ars est, et inuenior probatus.* De Diuinat. L. I. p. m. 611.

(**) Conf. IOH. ERN. HEBENSTREIT. *diff. de sensu externo facultatum in plantis iudice.* Lipf. 1730.

§. 18.

Partes autem constitutiuas, quas mediante artificio chemico, detegere in medicamentis licet, nominatim salinae, eaeque vel acidae, vel alcalinae, vel mediae; deinde spirituosae, sulphureae, oleosae, eademque vel aethereae vel vnguinosae; porro resinosae, sebaceae, saponaceae, gummosae, mucilaginosae, terrestres, gelatinosae. Quibus singulis sua virtus inest, qua diuersimode corpus alterant. Quamque protinus subiiciam.

§. 19.

Salia ergo, vt ab his ordiar, licet sint diuersi generis, in eo tamen conueniunt, quod stimulantem atque resolventem virtutem obtinent, sic quidem, vt acida magis sti-

Stimulent quam alcalina, haec magis quam neutra: deinde acida saltem terreas, alcalina sulphureas et pituitosas, media has posteriores duntaxat dissoluant. In eo quoque salia acida et alcalina conueniunt, quod, si valde concentrata sunt, aut metallicis corporibus mixta, fibras corporis nostri erodant, inflamment atque destruant.

§. 20.

Specialiter vero salia *acida* fibrarum tonum augent, et si crebrius affatimque adhibentur, easdem indurant; alias ex aucto fibrarum tono, qui maxime se exferit in ventriculo et intestinis, appetitum intendunt, et anodyna virtute quoque pollent. Humoribus vero permista, eos condensant, eorumque motum retardant, aestumque infringunt. Putredini denique resistunt, et inuertunt morbosum alcali.

An etiam terreas partes in sanguine resoluunt? Has quidem extra corpus valide aggrediuntur; intra illud vero destitui mihi virtute ista videntur, adeo vt contrarium potius, hoc est, augmentum earundem inde metuum. Certe multiplici experientia constat, vix alios, praeterquam vini potatores, calculo, podagra, arthritideque torqueri; et CYPRIANVS inter 1400. homines, quos sectione a calculo liberauit, ne vnum Zythopolam vidit: neque certe quis melancholicum sanguinem, abundantem partibus terreis, vnquam correxit per acida. Taceo, quod etiam multitudo humorum et exigua copia, qua offeruntur, eorum actionem in corpore impediunt.

§. 21.

Alcalia salia absorbent humores acidos morbosos, et in medium corpus salinum, quod corpori amplius non nocet, cum ipsis transeunt. Resoluunt quoque glutinosa, et partes sulphureas, si fixa sunt; sin vrinosa, humores lymphaticos et gelatinosos coagulant (*). Haec autem putredini validissime resistunt, illa minus. Vtraque solidas partes irritant inflammentque, in primisque, si valde

§ DE MEDICAMENT. SIMPL. VIRIBVS,

concentrata sunt; tum enim in vniuersum fortius operantur.

*) *Abhandl. der koenigl. Paris. Academ. der Chirurg. T. I. p. 265. 272.*

§. 22.

Salia media praeter stimulantem naturam, quam cum ceteris communem habent, resolutoriam actionem in pituitam exercent, eamque vel per vrinæ vias, vel per alvum euacuant, vtiq̄e maiori oblata copia. Ceterum partim humorum motus compescunt, partim aestum minuunt, partim putredinem arcent, partim humores resoluunt, partim coagulant.

§. 23.

Medicamenta igitur, quae vel ex toto sunt *salia acida*, aut *alcalia*, aut *media*, vel ex parte tantum illis constant, necesse est, vt similes effectus in corpore humano plus minus edant.

§. 24.

At *spirituosae* partes fibras irritant, roborant, in earum interstitia penetrant, humores stagnantes et viscidos resolunt ac discutunt, ignemque animale[m] augent. Ex quo patet, qualis virtus a medicamentis, quorum missionem partes spirituosae ingrediuntur, expectanda sit.

§. 25.

Sulphureae partes itidem fibras stimulant, humores expandunt, calorem et transpirationem augent. Aliquae etiam stupefaciunt. Ex quo intelligitur, qualis sit virtus medicamenti, quod vel ex toto sulphureum est, vel ex parte.

§. 26.

Oleosae, si sunt *aetherae*, stimulant, resoluunt, calefaciunt, roborant, et dolorem leniunt. Id quod proinde etiam praestant medicamenta, oleum aethereum vehentia. *Vinguinosae* autem fibras emolliunt et relaxant, salium stimulos omniaque acria obtundunt, humores densant, et poros obstruunt. Quae virtus proinde etiam medi-

dicamentis, quibus inhaeret oleum vnguinofum, adscribenda est. Si qua vero rancorem contraxerunt, effectum edunt vbique contrarium.

§. 27.

Resinae, vt oleo aethereo et acido sale permistae sunt (*), sic earum virtus erit composita ex virtute olei aetheri et salis acidi (§. 20. 26.). Et sic quoque erit ratio comparata virtutis medicamentorum, quae vel ex toto resinosa sunt, vel resinosas partes continent.

(*) Vid. *Instit. Chem.* §. 37.

§. 28.

Pinguitudines et seua, vt maxime sunt oleo expresso composita, ita quoque eadem ipsis virtutes, quas dictis oleis adscripti (§. 26.) competunt.

Huc etiam *cera* spectat, quae inter principia nonnullarum plantarum generica omnino referenda est, et nil nisi oleum vnguinofum est, acido sale condensatum.

§. 29.

Sapones, quum sint corpora salino-sulphurea, virtutem resoluentem, demulcentem, emollientem, discutientem atque abstergentem obtinent. Eandem ergo et in medicamentis saponaceis quaeres.

Ad sapones referri quoque potest *saccharum*, principium genericum quorundam vegetabilium constituens.

§. 30.

Gummosae, mucilaginosae, et gelatinosae partes gluten animale augent, acrimoniam humorum inuoluunt, eosdem densant, spasmus fibrarum tollunt, indurata emolliunt. Similem proinde effectum expectato quoque a medicamentis, eiusmodi substantiis diuitibus.

§. 31.

Terrestres denique partes humores absorbent et densant, deinde quoque refrigerant, vulnera glutinant, et excretionem quascunque, tam salubres quam morbosas im-

pediunt. In quo etiam virtus remediorum, vel ex toto, vel ex parte terreorum, posita est.

§. 32.

Quamquam vero ex partibus constitutivis, debito modo erutis, certiores reddi possumus de virtutibus medicamentorum; iterum tamen monemus (conf. §. 17.) non posse easdem per hanc viam semper perfecte explorari, neque recte inde determinari; sed dari quoque medicamenta, quorum mixtionem nulla arte nobis eruere; alia, quorum aliquas duntaxat, non autem omnes extrahere liceat; rursus alia complura, praesertim ex plantarum choro, quae licet eadem producta generatim conuenientia largiantur, communem tamen, experientia duce, virtutem non exferant; alia iterum quorum virtutes et facultates ex partibus constitutivis prorsus non pateant. Praeter haec vero sciendum est, medicamenta non semper omnibus suis partibus constitutivis agere, sed interdum vna tantum, interdum pluribus.

§. 33.

Vt a supremo numine omni animali sapor odorque pro mediis concessa sunt, quibus qualitates rerum, in primisque vegetabilium, tum nociuas tum salutare dignoscerent; ita et nos quoque ipsis eodem fine recte utemur, si modo, quae deinde dicentur cautiones atque limites, probe obseruauerimus.

Constituerunt veteres Medici sensus omnes facultatum in medicamentis arbitros vid. GALENVS *Com. I. in Hipp. L. de natura.*

§. 34.

Saporis ope deprehendimus in medicamentis, praecipueque in vegetabilibus, haec discrimina: Alia amara sunt, alia dulcia, alia acida, alia acria, austera, falsa, viscosa, sicca, aquosa, pinguis. Quae igitur vno aliquo sapore ex memoratis conueniunt, ea viribus quoque conuenire probabiliter iudicantur (*).

(*) Iam legem posuerunt antiqui viri HIPPOCRATES, GALENVS, ACTVARIVS, AETIVS, ceteri.

§. 35.

§. 35.

Judicamus autem sic: *Amara* solida roborant, languenti stomacho succurrunt, acidum infringunt, putredini resistunt, bilis vim acuunt; et saepe, si summa fuerint, venena sunt, certe vermibus intestinorum. *Dulcia* vero solida relaxant, et acrimoniam temperant. *Acida* sitim extinguunt, calorem et aestum minuunt, putredinem coërcent, fluida densant, solidorum compagem dissoluunt. *Acria* calefaciunt, humores fluxiliores reddunt, fibras irritant, et copiose adhibita rodunt; quin instar veneni saepe, quae acerrima sunt, agunt; cutim denique rubefaciunt, ipsi aliquamdiu superhabita, et omnes excretiones promouent. *Austera* humores inspissant, fibras coarctant, adstringunt, indurant, vulnera et vlcera exsiccant, glutinant, alui profluvia, aliaque coërcent. *Salsa* fibras irritant et stimulant, humores penetrant et disiungunt, aluum et urinam mouent. *Viscosa* solidas partes emolliunt, relaxant et lubricant, gluten naturale restituunt et nutriunt, humores acres inuoluunt et temperant, sitim delent, ventrem soluant. *Pinguia*, si sunt blanda et recentia, eodem fere modo agunt, sin rancida, contrariam facultatem obtinent. *Sicca* h. e. insipida et proprio humore destituta, humidum absorbent, canales obstruunt, et fibras rigidiores reddunt. *Aquosa* denique, quae fere etiam insipida sunt, sed multum aquae vehunt, solida humidant, emolliunt, relaxant, fluida diluunt, obstructa expediunt.

§. 36.

Sed hi fere sunt sapes simplices: Dantur praeterea permulti compositi ex viscido et acri, ex acido et acri, acido et dulci, acerbo et amaro, amaro et dulci, et sic porro; quorum vires adeo ex sapore mixti creduntur esse compositae. Ceterum *nauseosa* medicamenta quaedam huc pertinent, vtpote quae magnam partem compositi esse videntur saporis, quoniam ex contrariis sapidis mixtis saepiuscule nauseosa medicamenta fiunt. Videntur tamen

men simul speciales quaedam particulae olidae, ad saporem istum constituendum concurrere.

Vid. CAR. LINNAEI Diff. de Sapore medicamentorum, Vpsal. 1751. quae est XXX. in *Amoen. Acad. Vol. II.*

§. 37.

Ex odore multo difficilius est virtutem medicamentis admetiri, quum inter tot millia corporum vix duo reperiuntur, quae exacte inter se conueniant, omnibusque vnum eundemque sensum hominibus imprimant. Non intermiserunt tamen rerum naturalium scrutatores, quin quaedam genera odoris summa constituerent, tanquam facultatum in medicamentis iudices. Atque inter hos maxime eminent Ill. *Linnaeus* (*) qui optime odores in septem classes distribuit, aromaticos, fragrantes, ambrosiacos, alliaceos, hircinos, tetros et nauseosos: ex quibus suaevolentes sunt fragrantes et aromatici; foetidi vero tetri et nauseosi; dubii, his ingrati, grati illis, ambrosiaci et hircini.

(*) Vid. EI. diff. de Odoribus medicamentorum Vps. 1752. quae numerum XXXVIII. in *Amoenit. Acad. Vol. III.* occupat.

§. 38.

Quemadmodum autem omnia olfacientia propter volatilitatem suam in nervos agunt, eosque diuersis modis afficiunt; ita, quae aromaticum odorem habent, actionem eorundem intendunt, et motum humorum accelerant; quae fragrantem, nervos flaccidos erigunt; quae ambrosiacum, vim cordis intendere videntur; quae alliaceum, transpirationem augent, et flatus pellunt; quae hircinum, venereum excitant; quae tetrum, nervos quasi resoluunt et sopiunt; quae denique nauseosum eosdem conuellunt, et aluum maxime vrgent. At enim vero, non pauca quoque medicamenta mixtum odorem spargere, non ignorandum est.

§. 39.

§. 39.

Quamquam vero haec ita sunt, non tamen est existimandum, sine omni limitatione haec ita accipienda esse, sensibusque illis binis plenam fidem habendam esse. Primum enim, maximam hic iudicandi difficultatem parit ipsa sensuum fallacia, efficitque, ut quod vni fragrans, adeoque analepticum videtur, alteri nauseosum et convellens appareat. Deinde ipsa experientia non raro insignem et contrariam prorsus differentiam in plantis sapore convenientibus monstrat, eandemque in speciali non modo illarum operatione, sed in generali quoque, ceu exemplo virium absinthii, colocynthidis, opiique inter se collatarum patet. Ne dicam, ex odore saporeque mixto, qui tamen longe frequentius deprehenditur in plantis, quam simplex, vix ferri probabile iudicium de ipsarum virtutibus posse: quin permulta medicamenta, ex toto licet insipida et inodora, insigni tamen potentia medendi esse instructa (*); et permultas quoque plantas, quae in recenti statu ex fragrantia sua et volatilitate insignes vires pollicentur, easdem, quum exsiccatae fuerint, ex toto fere cum ipso odore amittere.

(*) Obscura dari ad sensum remedia, AETIVS iam iam observavit *Tetrab. L. II. Prooem.*

§. 40.

Referunt quidem adhuc Botanophili, quin retulit iam HIPPOCRATES (*), ipsum plantarum characterem h. e. crescendi, florendi, fructificandique modum, inter media, quibus vires ipsarum cognosci possint; adeoque genere convenientes et classe vna naturali complexas, viribus quoque congruere contendunt. Enimuero, ut haec nil sunt nisi speciosae probabilitates, et quas ille Botanophilus ex suo systemate pro maxime affinibus habet plantas, et vna classe vel genere adeo comprehendit, hic valdopere dirimit: ita lubrico admodum fundamento tota haec methodus superstructa est, eoque magis, cum vel in
his

his plantis, quae genere conueniunt, vt cucumeribus et ranunculis papaueribusque quotidianus rerum vſus inſignem facultatum diuerſitatem demonſtret (**).

(*) Leguminofa omnia flatulenta eſſe dicit L. *de Diaeta*.

(**) vid. Ill. IO. GOTTL. GLEDITSCH diſſ. *de methodo botanica, dubio et fallaci virtutum in plantis iudice*. Lipſ. 1742.

§. 41.

Quae cum ita ſint, ad cognoscendas in plantis, ceterisque rebus naturalibus facultates medicamentofas non melior, neque certior datur via, quam experientia. Subtiliori tamen hic obſeruatione opus eſt. Et primum quidem vnum quid et ſolum hunc in finem adhibendum eſt: deinde vero ad bonitatis notas, ad doſin, praeparandi rationem, morbiſque ſtatum, regimenque in diaeta circumſpecte attendendum eſt: partis denique affectae, ac tempeſtatum ratio habenda eſt.

vid. ANTON. RÜDIGER diſſ. *de veritate medicamentorum propria et methodo hanc explorandi*, Lipſ. 1750.

§. 42.

Mutatio, quae vſum medicamenti ſequitur in corpore humano, h. e. actio eiusdem non vbique eſt eadem, ſed valde differt pro diuerſitate ſubieſti, aetatis, temperiei, applicationis, cauſae morborum, etiam in ſimilibus caſibus, ſic, vt in hoc plane nullum, in alio diuerſum ſuetone contrarium, in alio inſperatum prorsus effectum edat, quin nonnullis quoque in peius vergat, et ſub pertinaci denique ac continuo vſu iners plane fiat, et nullas amplius mutationes in eodem ſubieſto exſerat.

vid. IO. HENR. SCHVLZII diſſ. *de inexpectato medicamentorum effectu*. Halae 1739.

§. 43.

Atque huius quidem diuerſae actionis ratio maxime in diuerſa vi vitali atque ſenſitiua poſita eſt, qua corpora noſtra inſtructa ſunt; quae etiam efficit, vt effectus multis modis

modis causam agentem saepe superent, et quae vni parti sensibili inducitur mutatio, tam in ceteras illi connexas propagetur, quam complures alias mutationes, ipsi actioni remediorum immediate non adscribendas, producat. Ut adeo mutationes vsum medicamentorum in corpore animali sequentes, ipsius potius corporis, quam medicamentorum habendae sint.

§. 44.

Crescit autem plerumque actio medicamentorum, quo pluribus punctis partibus nostri corporis eadem adhaerent, et in quo minores partes diuisa sunt. Meditate vocula *plerumque* vtor, quum vniuersaliter id fieri, vt vulgo quidem credunt, non consueuerit, experientia, in medicamentis corrosiuis, oleis aethereis, aliisque pluribus rebus contrarium demonstrante.

§. 45.

Non agere medicamenta in corpore demortuo, popularis etiam est opinio, quam vero itidem experientia conuellit. Siquidem abs diuersis rebus in mortuis animalium partibus idem fere effectus, ac in viuis producuntur, et v. c. coria atque ossa tam per aquam macerantur, ac emolliuntur, quam per adstringentia corpora indurantur, et per corrosiua destruuntur: vt de sanguine nihil dicam, qui e vena missus ab admixto nitro, aequae fluidior rubicundiorque redditur. Ut tamen non negem, in viuis partibus mutationem magis compositam esse, quum in demortuis saltem simplex sit.

§. 46.

Denique vero nec hoc ignorandum, *venena*, h. e. eiusmodi corpora, quae corpori humano applicata illud destruunt atque internecioni dant, medicamentis quidem vulgo opponi; proprie vero talia non existere, sed hanc facultatem tum demum, quicquid venenorum classi adscribitur, obtinere, quum vel maiori dosi, ac ferre indiuiduum quoddam possit, offeratur, aut quum ipsis humoribus

bus immediate permisceatur; in quo casu tamen etiam optima medicamenta venenorum naturam aemulantur. Neque vero, quod vni venenum est, alteri protinus nocet. At vehementissima tamen sic dicta venena, licet vulgo in minerali regno quaerantur, vegetabile comprehendit.

Vid. RICH. MEAD. *mechanica expositio Venenorum*, Lugd. Bat. 1737. IO. LINDESTOLPE L. *de Venenis, in ordinem redactus, corollariis, animaduersionibus et indice illustratus a CHR. GOTTFR. STENZEL*, Frf. et Lipf. 1739. IO. ADR. THEOD. SPROEGEL *Diss. sistens experimenta circa varia venena in viuis animalibus instituta*. Götting. 1753.

§. 47.

His propositis, ad modum agendi medicamentorum tam generalem, quam specialem venio. Apparet quidem, medicamenta, quum sint corpora, aliter agere haud posse, nisi ex viribus a Creatore corporibus naturalibus inditis, attractione, cohaerentia, repulsione, figura, pondere, grauitate specifica, subtilitate, viscositate, duritie; enimvero, quum corpus nostrum, recipiens medicamentorum actionem, vi vitali atque sensibilitate praeditum est, scire oportet, ipsorum actionem inde perquam mirifice alterari, et non raro alium longe, quin contrarium effectum ipsam sequi, ac ex grauitate quidem, aliisue intrinsicis qualitatibus debuisset; et naturam, vt alibi in suis operationibus, ita et hic prorsus incomprehensibilem esse, ac in diuersas saepe, quin contrarias vias procedere, nullisque legibus adstringi. Quandoquidem non raro videas, ab illis medicamentis, quae propter maiorem suam virtutem specificam et per leges naturales, ex sententia nonnullorum sapientiae professorum, oscillationem fibrarum augeant, humoresque calefaciant, contrarium vtrobique effectum produci, ceu de plumbo v. c. manifeste constat; vicissimque ab illis, quae humoribus nostris specificè multo leuiores sunt, non rarefactionem humorum neque refrigerationem, qualem tamen ex hypothesi expectaueris,

fed

sed inspissationem potius atque aestum praestari, ceu usus rerum in oleis aethereis ostendit. Quo magis itaque eorum disputatio mihi superuacua videtur, qui eousque progredientes inquirere adhuc student, cur acida e. g. refrigerent, et sulphurea calefaciant; quum fieri plane non possit, ut naturam quis hic comprehendat, et in utramque partem in omnibus eiusmodi cogitationibus disputari queat.

§. 48.

In speciali medicamentorum actione non ita facile errabimus, si ex partibus ipsorum constitutivis, ubi naturae operationis conueniunt, et ex mutationibus, eorumdem applicationem excipientibus, modum, quo agunt, eruere conemur. Dicam itaque primo de his, quae solidas partes praecipue afficiunt: tum ad ea transibo, quae in fluida actionem suam maxime exercent.

§. 49.

Relaxantia itaque, *χαλαστικά* Graecis appellata, ut ab his incipiam, operationem suam sic perficiunt, ut particulis suis actiuis, vel vnguinosis et glutinosis, vel saponaceis, vel aqueis, tum musculares, tum membranofas fibras penetrando, longitudinem ipsarum augeant, sicque ad maiorem flexibilitatem atque dilatationem eas aptas reddant, ut a ruptura, ex nimia tensione metuenda, praemuniatur.

§. 50.

Opus est eiusmodi medicamenti duobus maxime in vitis solidorum; vel quando inuicem fibrae coaluerunt et rigidiores factae sunt, id quod ex liquidorum priuatione saepissime contingit; vel quando ab influente crescenteque humore eae nimis intentae dolorem inferunt. Ob quam causam relaxantium effectus non alius est, quam quod per suas partes, quas modo dixi (§. 49.) quaeque facultatem molliendi habent, tam colliquant concreta, quam sicca humidant.

Vogel. Mat. Med.

B

§. 51.

§. 51.

Præcipua véro in hoc genere sunt oleum simplex, adeps recens, medullae omnes, malua, althaea, melilotus, lilium, ficus aridae, lini, foenugraeci et cydoniorum semen, chamaemelum, sambuci flores, cera, sperma ceti, quae cuncta mitissime relaxant. Valentiora autem sunt, bryoniae, cucumeris agrestis, ebuli, iridisque radix, therebinthina resina, gummi e pino recens, ammoniacum, galbanum, sagapenum, aliaque eius generis. Compositiones hinc fiunt oleum liliorum, oleum lini, oleum irinum, vnguentum de althaea, emplastrum diachylon, de meliloto, de spermate ceti, de ammoniaco.

§. 52.

Eadem relaxantia lubricant quoque, discutiunt, acrimoniam temperant, dolorem leniunt, maturant; et si ex toto mucilaginosa sunt aut blande oleosa, vasorum etiam emissaria illinunt ac obsterpant, liquidaque stagnare ibidem faciunt. Non solum vero ipsis partibus aegris superhabita, sed vicinis etiam applicata profunt. Calor autem vniuersae actionem eorundem iuuat.

§. 53.

Ad *anodyna* quod pertinet, horum operandi ratio admodum diuersa est, quod doloris causa bene multiplex est. Quamquam in eo pleraque conueniunt, quod relaxantem obtinent virtutem, et spasticas partium stricturas leniunt; hinc *antispasmodica* quoque a nonnullis vocata.

§. 54.

Vt eo clarius vero modum agendi horum remediorum perspiciamus, expedit antea, qua de causa proprie partes corporis nostri doleant, et quaenam sit huius affectionis ratio, explicare.

§. 55.

§. 55.

Sciendum igitur, dolere partem solidam, quatenus nervis pertexta est, et tum quidem maxime dolere, quum vel nimis trahitur, vel, si caua est, distenditur. Sed id vero et subito fieri, et in pluribus fibris, et impetu aliquo necesse est: alias enim vel nullus plane dolor, vel iucunda saltem perceptio, qualem titillationem aut pruritum vocamus, oritur. Eo grauior autem erit dolor, quo plures fibrae erunt distentae, et quo propius cae a ruptura remotae sint.

§. 56.

At causae, subito multumque fibras elongantes, duplicis sunt generis, externae et internae. Ad externas referendum, quidquid vulnerando, trahendo, contundendo agit; item ignis et quod similem in corpus actionem exercet. Quibus in casibus vehementissimus tum maxime dolor oritur, vbi non ex toto, sed ex parte saltem pars quaedam est lacerata, sic vt aliquae fibrae adhuc integrae sint, quae nunc maximam extensionem a disruptis fibris et ex vi vitali, vtrinque se contrahentibus experiuntur.

§. 57.

Quod si itaque ex his causis externis aliqua dolorem inducit, optima anodyna sunt, quae eandem auferunt; qualia sunt relaxantia et enollientia, extractio rerum pungentium, partium laceratorum adductio, item vltio partis laceratae, aut induratio, vel abscissio.

§. 58.

Internae causae, fibras cum dolore extendentes, sunt primo humores in minora vasa, quam quae naturaliter illis accommodata sunt, transfusi, vi vitali vrgente; deinde corpora dura, in tubis et canalibus corporis contra naturam haerentia, eosdemque ex magnitudine, quae liberum transitum haud permittit, distendentia; tum

omnia acria impacta, vi vitali vrgente, nimia ex spasmō inflatio, et quam vermes efficiunt, rosio.

§. 59.

Quaecunq; itaque remedia et his causis vel summo- vendis, vel compescendis saltem, apta sunt, inter ano- dyna numerantur. In priori ergo casu erunt talia resol- ventia, attenuantia, laxantia, atque diaphoretica; in altero, praeter memorata, etiam stimulantia; in tertio, quae acre mutant, diluunt, inuoluunt, et foras all- iciunt; in quarto carminatiua, lubricantia, et subinde quoque diaphoretica; in quinto denique anthelmintica, aliuunq; soluentia.

§. 60.

Alia ratione *hypnotica* et *narcotica* dolorem sedant; vtpote quae causam doloris non tollunt, sed, inducto saltem stupore, partis sensum obtundunt, et torpidiorem reddunt, vt vrgentem doloris causam minime percipiat.

§. 61.

Et videntur ista quidem principio quodam subtili, cuius natura nos fugit, tam in musculares fibras, quam nerueas, atque ipsos simul humores agere, ac in muscu- laribus quidem irritabilitatem destruere, easque sic ad contractionem ex applicato stimulo ineptas reddere; ner- vos autem vel ipsorum liquidum ita mutare, vt impres- sionem obiecti externi non sentiant, nec animae reprae- sentare, neque adeo huius dictata ad corporis partes de- ferre valeant; sanguinem denique sic attenuare atque ra- refacere, vt fluidi neruei secretio inde praepediatur, ex- que eo somnus inuitetur plus minus profundus, sic ta- men, vt ex absentia quoque stimuli et imminuto sangui- nis motu eum inferri credamus.

Haec ita esse, suadet actio vini copiosi et spirituum arden- tium similis, debilis item effectus narcoticorum principio suo subtili exhalatione orbatorum, suppressio excretionum omnium,

omnium, praeter sudorem, cordis magna, sed tarda pulsatio, nec non torpor partium et resolutio atque coecitas, mors denique ipsa, cessante munere systematis nervosi, sequens, et dissecciones corporum, eiusmodi remediis interemptorum, quorum stomachus, inflammatione occupatus, ipsum remedium adhuc continuit, encephali autem vasa crasso ac rarefacto sanguine distenta visa sunt. vid. R. MEAD. *de Venen.* p. 133. seq. ed. Bat. H. BOERHAAVE *Praelect. in Instit.* T. VI, p. 246. GE. CHR. OEDER. *disp. de Irritabilitate* Hafn. 1752. IO. ADR. THEOD. SPROEGEL *diff. supra cit.*

§. 62.

In simplicium narcoticorum censu habentur haec: Crocus, papaver album et nigrum, cynoglossum, cicuta, hyosciamus, opium. In compositionibus autem praecipua sunt, philonium romanum, mithridatum, theriaca, essentia theriacalis, diascordium Fracastorii, pilulae de cynoglossa, laudanum liquidum Sydenhamii, oleum hyosciami.

§. 63.

Tonica, et quae sub hoc genere comprehenduntur (§. 10.), duplici modo in uniuersum agunt, vel augendo contractionis causas, vel, quod contractioni resistit, summouendo. Prius iterum fit varia ratione, vel irritatione solidorum, vel humorum condensatione, vel maiori partium nutrientium appositione, vel partium leuiorum sulphurearumque in fibrarum interstitia interpositione, vel denique frigidorum applicatione. Alterum ligatura, compressione, motu aucto, euacuationeque.

§. 64.

Effectus horum remediorum non minus est multiplex; aucta nimirum actio solidorum in fluida, aucta fibrarum resistentia, auctus humorum motus, auctae secretiones et excretiones, auctum robur totius corporis, dispulsio flatuum, doloris discussio. Hinc speciatim quoque illa

roborantia, item *analeptica*, *cardiaca*, *confortantia* appellantur, et a primario effectu *contrabentia*.

§. 65.

Eodem modo (§. 63.) agunt *adstringentia*, *traumatica*, *sarcotica*, *styptica*, *repellentia*; sic, vt *adstringentia* simul quoque sint *traumatica*, haec *sarcotica*, haec *styptica*, haec *repellentia*, et conuersa vice: praeter haec vero *tonica* fiant *adstringentia*, haecque *tonica* simul atque illa, *tonica* puta, maiori, haec minori copia offerantur.

§. 66.

Partes autem, quibus singula ista medicamenta agunt, et ex quibus quoque deprehendi ea possunt, sunt vel glutinosum quidpiam, vel spirituosum, vel salino acidum, idemque vel solitarium, vel terrestribus partibus, aut phlogisto etiam commistum.

Ridiculam, quin absurdam pene *adstringentium* expositionem dedit CAR. GVIL. THEOD. STRVVE in *exercit. academ.* p. 43. seq.

§. 67.

Praestantiora simplicia *tonica* sunt, malus citrea, cydonia, cinamomum, caryophyllus aromaticus, nux moschata, mastix, styrax, camphora, asa dulcis, ambra, melissa, cerasa nigra, veronica, plantago, cortex Peruvianus, moschus, symphitum. Ex his compositiones exstant variae, aqua apoplectica, rubi idaei, spiritus cerasorum nigrorum, syrupus acetositate citri, confectio alkermes, balsama vitae varia, essentia millefolii, traumatica Wedelii, tinctura martis tartarifata Ludouici, flores sales armoniaci martiales, puluis absorbens Wedelii.

§. 68.

Maiori vi contractilitatem solidorum intendunt medicamenta *stimulantia*, eo, quod vel summe subtilibus partibus, vel acris siue salinis siue resinosis large instructa sunt.

sunt. Quo circa etiam stimulantia sunt roborantia, omnesque eorundem effectus producunt (§. 64.); simulque calorem augent et depresso motus solidorum excitant, adeo, ut si vehementer agant, spasmodicas quoque contractiones creent. Eadem et pruritus faciunt, et medicamentis euacuantibus admista, ipsorum operationem accelerant.

§. 69.

At his multo potentiora sunt *attractentia*, Graecis *ἐλκτικά* ac *ἐπισπαστικά* dicta, quibus tanta vis est irritandi fibras, ut ab eorundem usu atque applicatione, quae sola externa est, sanguis aut serum magna copia ad cutim transferantur, ut ab illo, sanguine putra, ea rubescat ac inflammetur, ab hoc vero cuticula prorsus separetur, et in vesicae quoddam instar attollatur. Id quod utrinque relaxatione vasorum, quam haec medicamenta inferunt, praestatur; siquidem inde sanguini in lateralia vasa transcurfus conceditur, ex quo ipsa illa, dum perlucent, ruborem cuti conciliant.

§. 70.

Quidquid igitur potestatem habet, vasorum resistenciam imminuendi, attractentis munere fungitur. Quapropter fortis fricatio, aeris externi per cucurbitulas et suctionem remotio, fibrillarum minimarum cutis per aspera, aut salina acria corpora, aut verticillae caesionem aut ignem disruptio, item canollitio vasorum, impeditus sanguinis in venas per stricturam partis vel per frigus reditus, nec non sudoris secreti per emplastica impeditus effluxus, inter attractentia numeranda sunt.

§. 71.

Ex simplicibus autem medicamentis egregiam attractentis facultatem habent, pyrethrum, ranunculus, pix, sinapi, cepa, fermentum, alumen plumosum, sagapenum, tithymali omnes, euphorbium: inter composita emplastrum

strum diaphoreticum Mynsichti, oxycroceum, et unguentum aegyptiacum. Sed his multo praestantiora sunt, quae ex commemoratis simplicibus possunt in rem praesentem parari.

§. 72.

Vesicantia tantum affluxum humorum ad cutim excitant, ut eandem non modo inflamment, sed et ipsa vasa serosa, per eandem discurrentia, ad rupturam cogant; idque quidem per subtilissimas partes acres, quae cuti applicatae a sero per poros eius transeunte solvantur, solutae vero in vasa secretoria se penetrant, eademque modo stringendo, modo relaxando ita alterant, ut prolectum copiosius serum, ea non modo disrumpere possit, sed et mole sua ipsam paulatim cuticulam attollere.

§. 73.

Inter simplicia medicamenta, humores in vesicam prolicientia, eminent cantharides: idem vero etiam praestant ranunculus ac tithymalus. Compositum nihil, quod vesicas excitet, asseruatur, praeterquam emplastrum sic dictum vesicatorium.

§. 74.

Ceterum, cum quidquid medicamentorum attrahentium est, haud exiguam acrimoniam prae se ferre consuevit, facile est, hoc genus inde cognoscere. Et ob hanc causam attrahentia quoque sunt stimulantia, horumque loco, minori saltem copia assumpta, usurpari queunt: sicuti hac ratione et vesicantia attrahentium loco, ea saltem cautione, ut brevissimo duntaxat intervallo cuti superhabeantur. Praeter haec vero nonnulla ex hac classe altius quoque in corpus penetrant, et totum systema nervosum languens sulcitant.

§. 75.

In *catharticis*, *escharoticis* ac *causticis* maior adhuc, quin summa acrimoniae vis inest, sic tamen, ut iterum gradu

gradu haec inter se differant, et cathaeretica nudam tantum carnem siue putridam siue excrescentem absumant; escharotica non tantum hoc ipsum praestent, sed et ipsam summam cutim diuellant et crustas inducant, nec tamen intra cutim subeant; caustica vero non summam tantum cutim, vt escharotica, sed et veram quoque soluant ac disrumpant, nonnunquam et in subiectam carnem, cauterii instar, penetrent, eamque repente exurant, crusta densiori inducta. Quae quatuor itaque, vesicans, cathaereticum, escharoticum, et causticum, quod vires in cutim exferant, vno eodemque genere contineri par est.

§. 76.

Inter *cathaeretica* haberi possunt, alumen vstum, mercurius sublimatus, aequae ac praecipitatus, arcanum duplicatum, vnguentum aegyptiacum ac apostolorum, atque minium: inter *escharotica*, cinis vegetabilis omnis, inprinis vini faeces, sabinac, et corticis fraxini, et lapis causticus; inter *caustica* vitriolum vstum, lapis infernalis, butyrum antimonii.

§. 77.

Vulgo quidem cum vno aliquo horum remediorum putrefacientia medicamenta, *σπυρτιδι* Graecis dicta, confundi solent *), quae tamen insigniter a singulis et agendi ratione et fortitudine distant, si antiquos viros, quorum auctoritate omnino hac in re vtendum est, audiamus. Multo enim vehementius ista operantur, et tam solidas partes, quam fluidas colliquant ac in cadauerosam putredinem deducunt, et vel exterius saltem vlcibus inspersa misere hominem iugulare possunt, perinde acsi illa hausisset. Cuiusmodi sunt inprinis aconitum, sandaracha, atque arsenicum. Ob quam causam eiusmodi remedia, quum sine vilo fructu perniciofa sint, a quoque prudente et Medico et Chirurgo prorsus fugienda, et e foro medico exterminanda.

(*) vid. GE. WOLFFG. WEDELIJ *Amoen. Mat. med.*
p. 101. et IO. IVNCKERI *diff. de Septicis eorumque*
usu et abusu. Hal. 1742.

§. 78.

Ab corrosiuis non tam ratione materiae, quam vsus, differunt *Psflothra*, quorum applicatione pili destruuntur, ipsa pars vero glabra et velut callosa relinquitur. Qualia sunt auripigmentum et calx viua, huiusque vnguentum tam simplex, quam a Mynsichto compositum (*), ac Itatorum depilatorium (**). Quae cuncta, quum particulis acribus constant, in bulbos pilorum proxime agere videntur, eorumque vasa nutrientia non minus, quam ipsum humorem nutrientem resoluere; quo fit, vt cessante nutritione, ipsi sine negotio euelli queant.

*) vid. Ei. *Arman. Chemic.* p. 197.

**) Cuius descriptionem inuenies in IO. IAC. IANTKII
Select. mat. med. Tab. 66. p. 281.

§. 79.

Denique *Dropaces* memorandi sunt, quae sunt tenacissima remedia, quibus emplastri forma applicatis capilli adeo tenaciter adhaerent, vt eiusdem ope accedente vi externa, non quidem sine insigni dolore, euelli possint.

§. 80.

Hactenus dixi de remediis solidas partes praecipue afficientibus. Proximuin est, vt eorum, quae fluidas maxime afficiunt, agendi rationem exponam. Incipiam ergo ab *absorbentibus*. Quidquid hoc nomine venit, vel terreste quidpiam est alcalinum, vel salino alcalinum, siue ex toto siue ex parte. Quemadmodum vero hoc quid quid est, humores acidos, si cum ipsis miscetur, extra corpus egregie temperat, ita idem illud cum humoribus nostri corporis, si qui in acrimoniam degenerarunt, fieri apparet. Quapropter in primis viis haec remedia, si mere sint terrea, humores acidos emendant. Sin salino alcalina, siue ex toto siue ex parte, in ipsam sanguinis
massam

massam penetrant, eiusque lentorem non modo corrigunt, sed et nonnullas secretiones serosas promouent. Mere terrea licet vix penetrare in vasa lactea possint, tamen cum magna humorum serosorum vis continuo eo adfluit, posteaque iterum ex parte in sanguinem defertur, eosdem pariter sic aliquantisper emendare valent.

§. 81.

Eadem remedia aliquatenus refrigerant, dum particulas salino sulphureas in se recipiendo earundem actiuitatem tollunt, quae est in calore augendo; porro quoque solida humida exsiccant; et putredinem bilis augent. Vsta si sunt aut fossilia, valentius imbibunt humores, sin animalis indolis, mediocrem simul stimulandi et resolventi virtutem monstrant, siquidem per ignem salino alcalinam indolem induerunt. Nonnulla ex animalium classe natura iam aliquid salini continent, quae adeo vel citra vstionem paucillum humores resoluunt fibrasque irritant.

§. 82.

Praecipua vero in absorbentium censu sunt, conchae, cancerorum lapides, cristallus montana praeparata, cornu cerui vstum, saliaque, quae ex cineribus plantarum eluuntur. A quibus protinus extemporaneae compositiones fieri possunt.

§. 83.

Bezoardicorum operandi modus in eo consistit, vt materiam, quae humoribus et praesertim sanguini corruptionem induxit, vel e corpore eliminent, vel eandem saltem immutent, sic vt nocere amplius non possit. In primo itaque casu bezoardica sunt vomitoria, attrahentia, diaphoretica; in altero, diluentia atque demulcentia. Sed cum sanguis in corruptione sua, vel in coagulum abit, vel maiorem iusto fluxilitatem acquirit, prius autem ab acido praeternaturali, alterum a quocunque alio acri sanguini immisto dependet; consequens est, in priori casu
etiam

etiam abforbentia esse bezoardica, in altero condensantia.

§. 84.

Resolventia, Graecis λεπτωτικὰ dicta, eodem quidem modo, ac stimulantia agunt; concipimus tamen, ea humores saltem alterare, eosque crassos compactosue incidere. Sita est horum vis et facultas vel in tenui et acri materia, vel in saponacea, quae in interstitia humorum se penetrando, vel eorundem cohaerentiam minuit, vel causas saltem incrassantes aufert, vel humores in maius spatium expandit. Paucissima sunt, quae mechanica vi tantum operationem suam perficiunt; veluti mercurius.

vid. PETR. GERICKE diss. *de medicamentis attenuantibus*. Helmst. 1745. CHRIST. DAV. ACKERMANN *Animadversiones de resolventibus*. Lips. 1751.

§. 85.

Sed complura alia genera medicamentorum sub hac classe resolventium comprehenduntur; qualia sunt masticatoria, errhina, diaphoretica, diuretica, discutientia, lithontripctica, carminatiua, anodyna, et nonnulla quoque bezoardica.

§. 86.

Peculiare autem resolventium genus constituunt *diluentia*, quae vocant, h. e. fluida aquea simplicia, neque salinis partibus, neque sulphureis impraegnata. Quae tam penetrando in pituitosas partes, quam salia soluendo, eorumque actionem debilitando, resolvunt.

§. 87.

Neque non denique hoc genus medicamentorum, quod Graecis ρόπτικόν, Latinis *detergens* vocatur, resolventium numero habendum, quod lentos atque glutinosos humores aut visceribus, aut internis meatibus, aut etiam vlceribus cutisve poris praeter naturam adhaerescentes expurgat. Quale fere vel saponaceae indolis est, vel sapore amaro, vt absinthium, aristolochia, et centaurium.

Præter

Praeter resoluentia illa medicamenta, veteres Medici quidem etiam duo singularia genera, alterum *εμφρακτικόν* siue obstructione liberans, alterum *ἀνασφρακτικόν* seu vasorum ora referans constituerunt. Enim vero, vt neque obstructione liberare quidquam potest, neque vasa aperire, quod non sit vel resoluens vel diluens: ita haec bina genera sub duobus prioribus (§. 84. 86.) commode comprehenduntur.

§. 88.

Incrassantium modus agendi non vnus est. Aliqua partibus specificè grauioribus aut viscidis humores, quibus permilcentur, compactiores atque consistētiore reddunt, perinde ac si aquae terra inferatur, fiatque lutum. Alia hoc sic praestant; vt partes specificè leuiore ex humoribus auferant; iterum alia, vt ex iisdem tenuiore aliquas partes exturbent.

§. 89.

Quaecunque cohaerentiam humorum per commixtas partes specificè grauiore maiore reddunt, eadem id vel imbibendo partes fluxile serosas, saliae humores liquantia efficiunt, quo nomine absorbentia sunt inspissantia; vel immediato contactu cum reliquis partibus. Viscida autem medicamenta maiore cohaerentiam praestant, partim quod sese in fluidorum interstitia insinuant, partim quod actionem salium fundentium impediunt. Quo genere sunt caricae pingues, oryza, cacao, sego, auena excorticata, gunni arabicum, tragacantha, ichthyocola, cunctaque vegetabilia emollientia *).

*) Antiqui viri haec glutinosa medicamenta proprie vocarunt *εμπλαστικά*, ab *incrassantibus παχυντικαῖς* eadem separantes, eo quod haec crassa sint et terrena substantia, illa vero tenacia et firmiter partibus adhaerescant, easque obliant, atque, etiam si cauae sint, obstruant. Quorsum inprimis quod pingue est, quodque dulce, aut insipidum, referebant.

§. 90.

Partes specificè leuiore, si sunt aqueae, auferuntur ex humoribus vel per euacuationes quascunque serosas, vel per

per calorem auctum motumue corporis, vel per potus defectum. Sin igneae, per quaecunque corpora frigida contigua.

§. 91.

Praecipitationem denique praestant spiritus ardentis, spiritus acidi, et salia austera. Illi quidem eo nomine, quod partibus suis sulphureis vim cohaerendi in humoribus minuendo, faciunt, vt ex interstitiis suis grauiora partes secedant, et ex contactu, maioremque ob grauitatem, fortius sero inter se cohaereant, quam cum eadem adhuc permixtae essent: acidi vero et salia austera, partim quod lympham condensant, partim quod vniendo sese cum salibus alcalicis et quacunq; acri materia humoribus permista, vltiorem praepediunt dissolutionem.

§. 92.

Calefacientia sunt vel inter stimulantia referenda, vel inter resoluentia, adeoque specialem modum operandi non exercent. Calefaciunt autem interne, quae vel oleo aethereo, vel resina acri gaudent, item salia alcalina, et nonnulla ex mediis, haec nempe, quae aquam calidiorum reddunt. In vniuersum vero, quidquid sapore est acri, et interdum quoque odoratum, calefaciens reperitur. Si quid autem odore destitutum fuerit, calefaciet fere cum inflammatione, vt coccognidium atque capsicum. Externe calefaciunt ignis et corporis cuiuscunque calidi applicatio, deinde fricatio, stragula densa, motus fortior, aer grauis, et, quod mirum videri possit, etiam frigus, diuine ex toto motum sanguinis supprimit; denique vestes arctae et quidquid vasa arctiora reddit, modo sanguinis cursum non impedit.

Distinguit quidem BOERHAAVIUS momentia a calefacientibus, *Tract. de virib. medic.* p. 107. et 221. Quoniam vero sine motu augeri calor non potest, facile est intellectu, nullum fere aut certe leue discrimen inter calefacientia et mouentia interpositum esse, nisi quod haec amplioribus paulisper limitibus circumscripta sint, et diuonia

luentia quoque complectantur. Quae melius vero inter resoluentia abs me fuerunt numerata.

§. 93.

Refrigerantia, prioribus opposita, non vno modo operantur, licet omnia demum in eo conueniant, vt partium solidarum atque fluidarum tritum inter se imminuant. Efficiunt autem hoc ipsum nonnulla diluendo saltem atque attenuando, vt aqua frigida, salia permulta media, inprimisque nitrum atque sal ammoniacum, nec non vrinosa, oleosis particulis adhaerentibus liberata, et pernultae plantae latice aqueo turgentes, vel simplici vel nitroso, vt borrago. Alia id praestant destruendo vel vim solidorum contractilem, vt diluentia aquosa, atque balnea, vel stimulum ipsis applicatum, vt inuoluentia, cuiusmodi sunt omnia terrestria, omnia oleosa blanda, gelatinosa, pinguis, farinacea; et obtudentia, quae acria immutant, qualia sunt respectu acidorum alcalia, respectu alcalinorum acida, respectu alcalinorum oleosorum saponacea. Alia denique expellendo acria, quo in loco sunt vomitoria, purgantia, aliaque euacuantia. Externe quidem quaelibet corpora frigida applicata calore minuendo sunt, at actio eorundem non vbique est tuta.

§. 94.

Sed quum proposuerim alterantium remediorum actionem, ad ea quoque transibo, vt, quomodo *euacuantia* operentur, exponam, orsus ab his, quae *ventrem deiciunt*. Atque horum quidem aliqua id praestant vi resolventi humores viscidos, qui in tubo intestinali haerent; aliqua irritando fibras ventriculi ac intestinorum: quo motus peristalticus sufflammat et magna vis humorum ferrosorum ad aluum prolicitur, qui deinde cum ipso stercore, quod liquarunt, ceterisque intus haerentibus dissolutisque humoribus copiose deuoluuntur; alia denique remolliendo.

§. 95.

§. 95.

Quae resoluendo agunt, virtutem suam ex totius substantiae vel formae proprietate, eademque salino amari-cante, aut acidula, vel saponacea nanciscuntur. Quae stimulando, eadem non ex tota substantia, sed per materiam acrem, maximeque resinofam, ac subtili principio spirituoso, obscuro nobis quidem quoad naturam suam, permista operantur, quod se per omnem humorum massam dispergit, eosdemque resoluit, ac ipsum lac matris purgante virtute impraegnat. Eadem lassitudinem relinquunt ex humorum imminutione, et inhorrescere faciunt hominem sub ipsa operatione, sitim etiam ac oris siccitatem creant. Quae remolliendo operantur, cuiusmodi sunt quaeuis vnguinea atque mucilaginosa, ea simul orificia valorum resorbentium quorumcunque obducunt, et hac ratione efficiunt, vt quidquid biliosi laticis aut ferrosi in cauo intestinorum continetur, hic obhaerescat, et quum per dicta orificia penetrare non possit, per aluum copiose, vna cum ipso stercore remollito ac liquato, eliminetur.

§. 96.

Numne etiam specialibus humoribus educendis quaedam purgantia accommodata sunt? Ita visum est antiquis viris, sic vt alia bilem flauam, alia melancholicam, alia pituitam, alia humores tenues et aquosos discicere ipsis crederentur, et in vno quoque genere quaedam blandius, quaedam moderatius exinanirent. Atque, vt non sine vsu videntur haec agendi differentias antiqui proposuisse; ita sine ratione videntur esse a recentioribus repudiatas. Ego certe veteribus hac in re adstipulor, quum, si quid humorum per purgantia egestorum consideratio recte ostendit, non leue omnino in iisdem discrimen sese offert, neque omnis generis humores per quaeuis purgantia aeque exinaniri possunt. Non solum vero ex viribus et energia, verum etiam ex agendi ratione horum differen-

differentiae existunt. Rhabarbari enim licet tanta portio fit, vt pares atque exigua scammonii portio vires obtineat, non tamen similiter vnquam et pari ratione agit; neque potest rhabarbarum, quantumuis auctum scammonii rationem et naturam imitari, neque scammonium, quantumuis imminutum, rhabarbari fortiri indolem.

§. 97.

At selectiora purgantia sunt haec: Aloe, ialappa, gratiola, folia fennae, acaciarum flores, rhamni cathartici baccae, polypodium, ellebori nigri radix, centaurium minus, tamarindi, manna, cassia, rhabarbarum, scammonium, falia fontium amaricantia et sal vulgare. Quae cuncta, si non nimis longa manu offerantur, *ecceprotica* existunt. Quorsum et serum lactis, atque therebinthina, cum fontibus medicatis, spectant.

§. 98.

Draffica vero, h. e. valentissime agentia, sic vt summi dolores in ventre concitentur, et subinde quoque animi deliquium, inflammatione oriatur, aut sanguis per aluum erumpat, sunt nominatim esulae cortex, colocynthidis poma, agaricus, gummi gutte, grana tiglia, cataputiae semen, cortex medius sambuci, cyclaminis et bryoniae radix, cucumer asininus, daphnoides, euphorbium.

Indicem remediorum, quibus antiqui deiectionem moliebantur, posuit A. C. CELSVS *L. V. c. V.* p. m. 260. E quibus pleraque tempore dierumque numero exoleuerunt, alia quod vel minimo vsu vehementius naturam conturbarent, alia quod nulla aut certe quam minima deiciendi vi sine fructu molesta essent aegrotis. Prioris generis sunt v. c. lapis armenius, aes vsium, chalcitis, squama acris, misy, lactucae marinae lac, cuius vel vna gutta pani adiecta abunde purgat. Posteriori classe continentur ammoniacum, bdellium, ficus arida, vitellus crudus, mel crudum, pix cruda, sulphur, adeps, oleum, ruta, porrum, blitum, lenticula, eruum.

Vogel. Mat. Med.

C

§. 99.

§. 99.

Quae ex his (§. 97. 98.) bilem flauam, veterum fententia, expurgant, *cholagoga* appellata, sunt rhabarbarum, cassia fistularis, rosarum pallidarum succus, aloe, quae cuncta blande operantur; et scammonium, quod valentius agit. Quae atram bilem detrahunt, *melanagoga* propterea dicta, sunt fenna, quae facile, et elleborus niger, qui moleste purgat. Quae pituitam abducunt, *phlegmagoga* ob id dicta, sunt agaricus, hermodactylus, modice et lente deiciencia; turpethum et colocynthis, ventriculum subuertentia et corpus conturbantia. Quae denique aqueos et ferosos humores ducunt, *hydragoga* dicta, sunt ex moderatis iris, cui flos purpureus, atque ebulus; ex immoderatis cucumeris agrestis, ricinus, esula maior, mezereum, euphorbium.

§. 100.

Praeparata ex his (§. 97. 98.) vel simplicibus vel varie mixtis officinalia et selectiora sunt, syrupus de manna, de spina ceruina, rosarum solutius, de cichoreo cum rhabarbaro: Oleum amygdalarum dulcium, colocynthidis: Pulpa cassiae, tamarindorum: Passulae laxatiuae: Resina ialappae, scammonii: Trochisci agarici, colocynthidis: Extractum rhabarbari, ellebori nigri, panchymagogum Crollii, elaterium: Massa pilularum tartararum, hierae cum agarico, de succino Cratonis, de ammoniaco, balsamicarum Beccheri, Stahlii: Essentia ialappae, catholica purgans: Tinctura rhabarbari orientalis: Species diaturbith: Vnguentum Agrippae, de artharita: Confectio Hanech. Quibus adde aurum fulminans, sal mirabile Glauberi, sal polychrestum Seignette, tartarum et ex eo parata salia media, item mercurium dulcem, atque borracem.

§. 101.

Denique nec hoc ignorare oportet, quaeuis purgantia licet leuissima, copiose tamen assumpta, vomitiones ciere; singu-

lingulaque ante pastum vorata copiosius deiicere, quam si tripla multo ante tempore adsumta fuissent; eademque quoque esse errhina; et valentiora cutim simul adurere et vesicas excitare, verrucasque absumere; porro solo aspectu eorundem nonnullos moueri, odore alios; ad haec alium tardam semper fere operationem sequi; adstringentia denique maiori quantitate in potione sumta, ventrem tantum etiam non semper deiicere.

vid. NICOL. PECHLINVS *de purgantium medicamentorum facultatibus*. Amstel. 1792. 8. PHIL. IAC. DVTTIELII *Tr. de virulenta purgantium indole*. Aug. Vindel. 1722. 8.

§. 102.

Quae vomitiones cient, non aliter quidem ac stimulando ventriculi fibras, easque ad validiorem concitando constrictionem operantur, verum tamen diuersa ratione, sic vt partim sola eius, atque subita extensione, partim ductuum eiusdem excretoriorum obstopatione, qua quidquid exituri liquoris retinetur, dolorificam extensionem fibrarum pariat, sicque spiritus animales versus stomachum determinet, partim denique mera constrictione subuersionem inducant.

Non est, cur alios modos, quibus vomitus vel arte vel natura excitari possit, in praesentia attingam; cum saltem de medicamentis vomitoriis hic mihi sermo est. Fieri autem vomitum posse ex faucium irritatione, ex quocumque cibo potuue copiosius ingesto, ex inflammatione et scirrho stomachi et vicinarum partium, ex maiori dolore in infimo ventre, ex capitis vulneribus, ex irregulari corporis motu, vehementiore animi affectu, denique omni acri in corpore genito et vel longinque ventriculi fibras afficiente, vel intra ipsas illas haerente, experientia constat.

§. 103.

Ac priori quidem modo per aquam copiose sumtam, eamque inprimis tepidam vomitiones concitantur; altero per oleosa quaecumque affatim hausta; tertio per acria

quaeuis, et salina, ac metallica corpora nonnulla, vel solitaria, vel salibus acidis acuata. Neque vero in corporum acrimonia semper actio posita est, neque adeo in tota eorundem substantia, sed in alia re longe subtilissima, intexta ipsis, et per se non separanda, neque ex natura sua nobis cognita. Alias enim sal ammoniacum, et piper, armoracia, et quidquid acre est, vomitiones concitent.

§. 104.

Ex his autem, quae mere stimulando agunt, aliqua blande, nullaque offensione ventriculum expurgant, vt gratiolae herba, hypecacoanhae, scillae, asarique radix, huius item folia, nec non raphani domestici esculenti semen; ex praeparatis autem officinalibus, oxymel scilliticum, syrupus florum persicorum, aqua benedicta Rulandi, atque tartarus emeticus: alia validius et impetuosius, vt ellebori albi radix, gummi gutte, & ex compositis vitrum antimonii, tam simplex quam ceratum, crocus item metallorum, turpetum minerale, sulphur auratum antimonii primae praecipitationis, sal vitrioli vomitorium.

§. 105.

Reliqua, quae tam maxima violentia sursum purgant, venenorum in modum ventriculum et viscera conturbando, vt cristallum lunae, lapidem lazuli, ricinique femina; quam quae facile quidem humores sursum pellunt, sed ab usu tamen recessere, veluti balanum myrepficam, vrticae semen et peponis radicem, indicasse saltem sufficiat.

§. 106.

Non solum vero vomitio illuuiem expurgat, quae in ventriculi capacitae haeret, sed et alios omnis generis superuacuos humores, altius multo in ventre sitos, atque consecutione demum et caput et reliquum corpus leuat. Quocirca non his tantum affectibus medetur, qui ex praecor-

praecordiorum impuritate nascuntur, sed et aliis praecordiorum sympathia contractis, et quos e praecordiis in reliquum corpus effusa protulit.

vid. IO. EHRENER. GEISLER (IVST. GODOPR. GVNZII) *Animaduersiones de usu vomitoriorum* Lips. 1746.

§. 107.

Scire etiam licet, vomitoria exigua dosi pituitam resolvere et sudores ac urinam mouere; indeque in quam plurimis morbis chronicis conuenire. Porro, quae immoderate et impetu agunt, ea plerumque etiam aluum deicere; id quod tamen interdum quoque mitiora in debilibus inprimis praestant.

§. 108.

Diaphoreticorum actio non simplex est et vnus modi, vt neque vna atque simplex est sudoris ratio. Sed vt is vel ab impetu maiori cordis et arteriarum, vel liquorum ferosorum maiori resolutione excitatur, cum eo tamen, vt et sufficienti copia humores ferosi vtrobique adsint in corpore, et cutis pori neque spasmo contracti, neque glutinosa materia infarcti; ita, quod sudorem mouet, vel stimulans est, vel resoluens, vel diluens, idemque inprimis calidum, vel relaxans, vel denique detergens.

vid. WILH. GOTTL. HESSE, *diff. de medicamentis diaphoreticis, eorumque in C. H. agendi modo* Erf. 1743.

§. 109.

Ex compositionibus praestantissimae sunt et valentissimae, mixtura simplex, tinctura bezoardica, spiritus tartari atque cornu cerui, essentia scordii, alexipharmaca Stahliani et puluis resoluens eiusdem. Simplicia singula suis in locis legi possunt.

§. II.

At singularem adhuc considerationem merentur *balnea*, tam calida, quam vaporosa, quae tantopere humores in corporis summa impellendo, sudore tandem dissolunt. Sita est horum vis partim in calore, quo humores rarefaciunt ac dissolunt, partim in humiditate, qua cutis fibras et vasorum excernentium oscula relaxant. Ad quae accedit, quod corporibus circumfusus aer, quum insigni vi vaporum repletus, ad suscipiendas partes e corpore exhalantes serosas ineptus sit, subsidere eas faciat in superficie cutis, ubi demum in guttulas collectae eam emolliunt, et maiorem sic copiam sudoris proliciunt.

§. III.

In *diureticis* similiter diuersa ratio agendi obseruatur. Equidem in vniuersum, quidquid tenues fluxilesque humores reddit, vel seri defectum restituit, vrinæ ciendae est; vt quilibet per se facile comprehendit: at praeterea tamen et hoc alia fieri ratione potest, quum et vrinæ fluxus vel a lento humore, vel alio corpore solido, ipsius vias hinc illinc obstipante, vel a spasmo vesicam occupante impeditur, quamuis sufficiens vrinæ secernendae copia adfuerit. Quapropter tres classes summae diureticorum erunt constituendae, quarum prima diluentia, altera resoluentia, tertia antispasmodica, vna cum absorbentibus, demulcentibus atque emollientibus continentur; siquidem ab acri plerumque humore spasmus conciliari fuerit. Quo in casu etiam emollientia extus saltem applicata, anoue infusa, diureticam facultatem obtinent.

vid. JO. HIER. KNIPHOFF. diff. de diureticis specificis. Erf. 1751.

§. II2.

In primo ordine selectiora habentur potus calidi et acidulae cum thermis: in altero omnia fere, quae acre quid et olfactu stimulant habent, vt radicis raphani succus, pimpinellae, apii et asparagi radix, therebinthina, iuniperi

iuniperi baccae, millepedes et cantharides: in tertio fal-
lia omnis generis, terrestria corpora, mucilaginosae de-
nique plantae atque semina.

§. 113.

In compositionibus autem vsu maxime veniunt, essen-
tia succini, tinctura antimonii et salis tartari, liquor ter-
rae foliatae tartari, spiritus nitri et salis dulcis, roob iu-
niperi, spiritus tartari et similes. Quae omnia fere sti-
mulando atque resoluendo agunt.

§. 114.

Quod autem ad *Saliuantia* pertinet, quo genere mer-
curius viuus venit, tum salibus cinctus et deuoratus, tum
pinguitudini inuolutus et cuti illitus, fatendum est qui-
dem, huius specialem actionem nos prorsus fugere.
Quamquam enim haud difficulter concipimus, mercuri-
um insignem resoluendi potentiam obtinere, tum ob
insignem grauitatem, qua reliqua omnia medicamenta
antecellit, quamque etiam in minimos globulos direm-
tus retinet; tum ob insignem penetrandi virtutem, inde
ortam, qua angustissimos meatus aperit, eosdemque tan-
ta celeritate penetrat, vt tredecies minimum illam, qua
sanguis mouetur, antecedit: tamen qui fiat, vt is mer-
curius in glandulas speciatim saliuales agat siue oris, siue
intestinarum, hisque annexum pancreas, eoque maxime,
quod vi sua disiunxit serum, propellat, ego sane nulla
assequor ratione; neque in textura glandularum, neque
in ipso mercurio quidquam inuenio, quod ad explican-
dam eius rationem faciat.

Si quis est, qui credat, mercurium ideo praecipue per glan-
dulas saliuales oris educere lympham, quod maior sit eius-
dem in statu naturali hic secretio, quam in reliquis parti-
bus, adeoque quam maiori copia huc mercurius feratur,
etiam hic praecise operationem suam illum exequi debere;
huic sciendum est, quod si haec ratio valeat, mercurium
potius in glandulas intestinarum et pancreas, quin ne in
has quidem, vt tamen aliquando contingit, sed in cutis
potius

potius vasa agere debere, sudoremque potius impetu provocare, quam salivam educere; siquidem, quod nemo ignorat, perspirabilis humoris copia, illam humorum salivalem longe superat.

§. 115.

Apoplegmatismi vero, qui salivam atque pituitam, non nisi vel mansi vel gargarizati ore deducunt, id fere praefiant per acres quasdam partes, siue resinosas, siue oleosas, siue salinas; quibus tan glutinosos humores, hinc inde oscula excretoria glandularum salivalem extus obstruentes, salinaeque cursum remorantes, dissolunt, quam ipsa vasa salivalia stimulant. Quo fit, ut salivalem humor abunde et adfluat et profluat.

§. 116.

Huiusmodi autem sunt inprimis camphora, nicotianae folia, pyrethri et pimpinellae radix, caryophylli, et quaecunque aromata calida, iuniperi item baccae, myrrha, oleum thymi, et diversae salia tam acida, quam alcalina. Praeter haec vero et quaevis corpora dura, ore circumducta, et gargarismi.

§. 117.

Non absimili modo operantur, quae in nares vel immissa, vel hausta, mucum atque pituitam proluciant, *errhina* ideo dicta. Singulis enim istis eadem insunt partes acres, quae et mucum in naribus dissolunt et ipsas glandulas stimulo suo ad vberiore[m] eius copiam fundendam citant. Similis propemodum est sternutamenti ratio, nisi quod maior ei vis vehementer corpus succutiat, et pituitam non e naribus tantum, sed et ex sinibus mucosis atque faucibus exprimat.

§. 118.

Prioris generis sunt salvia, marum verum, beta rubra, betonica. Altero resina guaiaci, vitriolum album, sal ammoniacum, flores benzoës, nicotiana, et in compositio-

positionibus butyrum maioranae comprehenduntur, quae moderate quidem sternutamenta mouent; deinde elleborus albus ac euphorbium, quorum effrenata vis est, sic, ut non sine cautione debeant admoueri. Ceteroquin omnia purgantia medicamenta, omniaque aromata calida efficacia sunt sternutamento euocando, prout alibi iam a me dictum est.

§. 119.

Vfus autem sternutatoriorum est multiplex, non ad nares tantum pituita expurgandos, sed et ad apoplecticos aut veterno correptos et consopitos excitandos, itemque ad calculum, secundas et ipsum conceptum expellendum, et ad complura alia cum capitis, tum oculorum, atque auditus vitia.

§. 120.

Quaecunque menses mouent, *emmenagoga* dicta, calida fere sunt, et vel corroborantia, vel resoluentia, vterumque expurgantia, vel relaxantia. Etenim quod sanguinem ex vterinis vasis egressurum remoratur, non aliud quidquam esse potest, nisi vel vterinae substantiae eiusque vasorum laxitas, vel angustia corundem, vel densitas humorum atque viscositas. In priori ergo casu, corroborantia sanguinem ducunt, eo quod contractionem vasorum vterinorum et totius corporis adaugeant, maioremque ipsis viam in fluida impertiant: in altero emollientia, potu et infusione: in tertio resoluentia, tum, quod chylicationis impedimenta remoueant et crassam pituitam incidant, tum quod sanguinem fundendo rarefaciundoque transgressum eius per minora vasa vrgeant.

§. 121.

In prima classe continentur caryophyllum, succinum, ferrum, marrubium, matricaria, et calendulae flores: in altera chamaemelum, melilotus, elleborus, sambucus, artemisia, crocus: in tertia sagapenum, myrrha,

bdellium, opopanax, ammoniacum, fabinae herba, flores cheiri, ari et pimpinellae radix, borrax, sal ammoniacum. Ex quibus variae compositiones iam prostant, et ex tempore quoque plures decerni possunt. Nec pauca ex his conceptus, secundas et humorem lochiale trahunt.

§. 122.

Anthelminticorum vis sita est partim in mucii pituitaeque, quae fedes et esca est vermium, eiectione; quo nomine omnia validiora purgantia, imprimis ialappa et grana tiglia, et quaecunque incidentia fortiora, allium, asa foetida et aquae Aquisgranenses vermes pellunt: partim in letifera aliqua et particulatim vermibus venenata qualitate, quae vel in acri amarouae quarundam rerum succo, vermium corpora destruyente, haerere videtur, qualis est allii, ceparum, absinthii, tanacetii, corticum aurantium, fantonici feminis, fellis tauri, asae foetidae et fortassis etiam purgantium; vel in alia materia nobis ignota, qualem mercurius imprimis vituus, mars atque stannum obtinere videntur.

§. 123.

In compositionibus habentur puluis contra vermes intestinorum, elixir proprietatis, mercurius dulcis, aethiops mineralis, spiritus minerales acidi dulces, specificum anthelminticum Herrenschwandii *): quae intus sumpta profunt; unguentum de arthanita, colocynthidis oleum, quae extus ventri illita, in tenuiore imprimis corpore, iunctisque internis vermes expellunt. Notandum vero est, nec vllum pene ex his omnibus esse, quod non aliquando et aegroti et curaturi spem frustretur.

*) Videtur illud ex valentiori materia purgante et corpore metallico vermibus pestifero esse constatum, ceu effectus, quos edit, et habitus externus ostendunt. vid. *Mem. present. à l'acad. de Sc. de Par.* T. I. p. 479. seq. et GVALT. VAN DOEVEREN *diff. de vermib. intest. hominum, praesertim taenia.* p. 73. 74.

§. 124.

§. 124.

Carminatiua non vno modo operantur, vt nec expansionis, quae a flatibus fit, vna est ratio. Sed, vt haec vel ex maiori copia aeris per flatulenta assumta, vel ex intestinorum laxitate, vel ex aucta aeris in ventriculo intestinisue naturaliter contenti compressione per spasticam stricturem, vel denique ex stercore indurato nascitur; ita quod flatus exturbat siue deorsum siue sursum, illud est vel resoluens, vel roborans, vel antispasmodicum, vel emolliens.

§. 125.

In priori casu carminatiuam facultatem exserunt plantae acres, zinziber, zedoaria, helenium, pimpinella, fassafra, acorus, mentha, rosamarinus, thymus: in altero cortices aurantium, anethi et cardui semen, comaeque centaurei minoris ac absinthii: in tertio cucurbitae siccae ventri impositae, castoreum et theriaca. Ex quibus omnibus variae compositiones fieri possunt, et quorsum referas ex iam praeparatis spiritum nitri dulcem, spiritum carminatiuum de tribus, et essentiam carminatiuam Wedelii: in quarto denique semina farinosa, et quidquid mucilaginosi atque lubricantis in anum infunditur per partes inferiores.

§. 126.

Lithonriptica denique, hoc est, ad vesicae et renum calculum comminuendum sufficientibus viribus instructa remedia, sic agunt, vt vel ipsam calculorum materiem, eorumque rudimenta dissoluant, vel quod ipsos compegit, gluten destruant. Quae priori modo agunt, sunt vel acida generosiora, vt oleum vitrioli, et ex hoc compositum elixir acidum Dippelii; vel succi plantarum acres, allii, porri, raphani, qui simul stimulo suo excretionem vrinae calculorumque dissolutorum promouent; vel amara, vt absinthium et gentianae radix, quae partim fibras renum

renum fortiores reddunt, partim superans acidum in corpore, quod multum ad calculi genesin facit, infringunt. Quae altero, saponaceae aut alcalinae sunt naturae, vt aqua calcis ostracodermatum, oleum tartari per deliquium, liquor nitri fixi, theriac Carolinae, pilulae Stephenianae lithontripticae. Cetera cum ab antiquis viris, tum abs recentioribus decantata hoc nomine medicamenta, siue simplicia, siue composita, nihil prorsus eorum, quae titulo pollicentur, praestant.

vid. JO. HENR. SCHVLZE *Diss. qua problema, an dentur medicamenta, quae calculum in vesica comminuunt, in partem affirmatiuam resoluitur.* Halae 1734.
THEOPH. LOBB *Treatise on dissolvents of the stone, and on curing the Stone and Gout of aliments.* Lond. 1739. 8.

§. 127.

Atque haec quidem de generibus medicamentorum fuminis, quoad principia eorundem, modumque, quo in corpore humano operantur, dicta sunt. Nunc etiam scire oportet, dari medicamenta, quae specialem in quarundam partium morbis, certisque aegritudinibus potentiam medendi exferant, *specificis* ideo dicta a Medicis. Absit vero, vt cum vulgari empiricorum choro absurde nobis persuadeamus, eiusmodi remedia a quacunque demum causa orsum morbum *specificis* vi et facultate abigere, aut specialibus tantum partibus, reliquis intactis relictis, succurrere, aut speciales tantum humores, ceteris immotis, corrigere, aut certo denique et indubitate, omnique tempore et in omnibus subiectis iuuare, intentionique medentis semper satisfacere: haec enim talia nunquam a quoquam monstrabuntur, siquidem nec idem morbus ex iisdem semper causis sed diuersis, imo saepe oppositis nascitur, neque vires remediorum vquam absolutae sunt, sed per corporum demum reactionem, in quae admissa agunt, tales resultant, et per indiui-

individui cuiusvis naturam aliter aliterque determinantur.

§. 128.

Ineptiae igitur sunt et mera phantasmata, quae nonnulli de suis panaceis, arcanis et specificis hepaticis veterinis, antihecticis, antepilepticis, ceteris, iactitarunt. Boni et prudentes Medici nulla alia remedia per specifica illa (§. 127.) designant, quam quae potentiore saltem agendi virtute instructa, ad hunc vel illum morbum vincendum reliquis efficaciora sunt.

§. 129.

Et videtur quidem eiusmodi virtutis ratio in eo posita esse, quod ista quoad maximam substantiae suae partem vel eiusmodi principia complectuntur, quae causae alicuius morbi directe contrariae sunt, eamque invertere et destruere, aut e corpore secure proscribere valent, quo nomine proinde et purgantia et emetica esse appellarique specifica possunt; vel quod nonnullae eorundem partes partibus corporis nostri quibusdam, siue specifica gravitate, siue mixtionis affinitate, aut motibus earundem singulariter ubique dimensis, magis congruunt, easque, cum diutius illis unita manent, virtute sua magis afficiunt. Cuiusmodi e priorum ordine pro exemplo esse possunt manna in affectibus pectoris, et cortex Peruvianus in febris intermittentibus; e posteriori vero cantharides, renium ac vesicae viscera *neglos* ferientes.

conf. T. B. DE SAUVAGES *dissertation sur les medemens, qui affectent certaines parties du corps humain plutót que d'autres, Et sur la cause de cet effet.* á Bordeaux 1752. 4. ANT. RIDIGER *diff. cit.* §. 6. 7.

§. 130.

Quae cum ita sint, vestraque intersit, Auditores, ut optima quaeque et accommodatissima ad diuersos morbos

hos

bos medicamenta, quae praestantissimorum Medicorum opera experientiaque explorata sunt, pernoscatis: en ex simplicibus praecipua sequens tabula vobis exhibebit:

Ad febres intermittentes: cortex Peruvianus, gascarilla, flores chamomillae vulgaris, radix gentianae rubrae, centaurium minus, sal ammoniacum.

Contra malignitatem febrium: Nitrum, camphora, succus citri, acetum, sal ammoniacum, flores chamomillae, radix angelicae, scordium, myrrha, ipecacuanha, cantharides.

Ad rheumatismos et morbos arthriticos: Antimonium crudum, radix aristolochiae, polypodii, sassaparillae, polium creticum, chamaedris, funmitates pini, cortex Peruvianus, lac dulce.

Ad podagrae dolores leniendos: bufo vltus, gentianae radix.

Ad odontalgiam: pyrethri radix, lignum guaiacum, roob sambuci.

Ad oris aphthas: Sedum maius, rapa, cortex Peruvianus.

Ad epilepsiam: radix valerianae, viscus quercinus, moschus.

Ad phthisin: plantago, nasturtium aquaticum, cucumis hortensis, myrrha, bellis, cortex Peruvianus.

In asthma humido: dracunculus, gummi ammoniacum, squilla.

In ictero: marrubium album, flores cheiri, ari, et rhabarbari orientalis radix.

In singultu: galangae minoris radix, et moschus.

PARTIB. CONSTIT. ET AGENDI MODO. 47

In malo hypochondriaco: mars, cortex aurantium, millefolium, rhabarbarum orientale, sal ammoniacum.

In cardialgia: oleum Caieput.

In Colica flatulenta: flores chamomillae, lignum saffras, cortices aurantium, crocus, semen carui.

In hydrope: folia et baccae ebuli, folia pini, radix ireos nostratis, hirundinariae, cortex vlni, cantharides, millepedes, oleum oliuarum.

In alui profluuiis: bolus Armena, cristallus montana, nux moschata, ipecacuanha, cadogapala, fumaruba, rhabarbarum orientale.

In ischuria; cantharides.

In diabete: Cassine Linnaei, rhabarbarum, coccionella.

In Sarcocoele: Sambuci flores, camphora.

Emmenagoga; mars, aloe, galbanum, myrrha, fabina, crocus, ellebori nigri radix.

Ad partum et secundas pellendas: crocus, sal ammoniacum, pulegium, vinum.

In rhachitide: sassaparilla, rhabarbarum.

Ad gonorrhoeam: therebinthina, balsamum de Copaiua, semen cannabis, mercurius.

Contra luem veneream: lignum guaiacum, mercurius.

Ad scabiem: fumarica, hedera terrestris, lapathium acutum, bonus Henricus, lignum saffras.

Contra morsum animalium rabidorum: oleum oliuarum, moschus, radix mungos, muscus caninus, mercurius.

In

In scorbuto: succus citri, cochlearia, nasturtium aquaticum, trifolium fibrinum, radix armoraciae, pomum aurantium.

Ad epiphoram et vngues oculorum: axungia viperarum, succus chelidonii, vitriolum album.

In aurium sifurru: Sedum maius.

In haemorrhagiis ex causa interna: geranium Robertianum, equisetum, lapis haematites, nitrum.

Ad haemorrhagias externas: crepitus lupi, fungus pedis equini figura, cynomorium Michellii.

In Soda: glandes quercuum.

In cancro faciei: phytolacca, carduus tomentosus.

In cancro mammarum: cicuta, belladonna, phytolacca, plumbago herba.

In sphaelo: cortex chinae, sal ammoniacum.

Plura exquisita remedia ad alios morbos. v. c. vermes, calculos, passim iam in paragraphis prioribus enumerata sunt. Modus autem singulis vtendi rectus, et opportunum tempus, reliquaeque cautiones, ipso in opere copiosius nunc declarabuntur.



R E G N U M
V E G E T A B I L E.

Vogel. Mas. Med.

D



CLASSIS I.
HERBAE ET FOLIA.

I. V S I T A T A.

Abrotanum.



Abrotanum mas angustifolium maius BAVH.
Pin. 136. Artemisia foliis ramosissimis seta-
ceis, caule erecto fruticoso LIN. *Hort. Cliff.*
403. suffrutex hortensis.

Odore fere camphorato, et aromatico, amaroque sa-
pore se commendat. Languenti stomacho opitulatur, in-
flationes leuat, menses mouet in potu et infusione, ver-
mibus infestum est. Externe decoctum alopeciam tollit,
et tineam et achores: in epithemate vero ad gangraenam
sistendam crebro abs Chirurgis adhibetur. Aqua distilla-
ta diuretica est.

Absinthium Romanum.

Absinthium ponticum tenuifolium incanum BAVH.
Pin. 138. Artemisia foliis compositis multifidis, subtus
tomentosis, floribus subrotundis nutantibus, receptacu-
lo nudo LINN. *H. Cliff.* 404. Apud nos in hortis co-
litur.

Saporem et odorem habet absinthii vulgaris, sed mi-
tiores, sicuti etiam viribus inferius illo iudicatur. Bilis
tamen defectum bene supplet. Ad obstructions visce-
rum laudauit EUGALENVS *de Scorb.* p. 18. et ad icte-
rum BAGLIVIVS *Opp.* p. 83.

Absinthium vulgare.

Absinthium romanum officinarum Dioscoridis. BAVH. *Pin.* 138. Artemisia foliis compositis multifidis, floribus subglobosis pendulis, receptaculo papposo. LINN. *Fl. Suec.* 670. Artemisia foliis incanis pinnatis, pinnis bilobis latioribus, floribus ex alis pendulis, in spicis heteromallis, HALL. *Helvet.* p. 696. Ad vias et locis ruderosis.

Amarissimum est saporis, et odoris grauis. Oleo abundat aethereo, et resina. Vfus eius multiplex est, et praeclarus. Vim habet calefaciendi et roborandi, et dissolventi sanguinem, vt etiam infusio eiusdem extus sanguini admixta, eum dissoluat et ruborem gratum reddat. SCHWENCKE *Haematolog.* p. 184. Prodest ad inflammationes stomachi, ad intestinorum dolores, ad icterum, ad scorbutum, quem solo absinthio, aquae et vino, vel et cereuisiae infuso superauit EVGALENVVS *de Scorb.* p. 83. Insigne quoque est anthelminticum et antifebrile, COMMERC. LITTER. NOR. 1734. p. 225. Assidue potum ad praecauendum calculum valet, AETIVS *c. 16. p. 177.* vt etiam duos calculosos nostra aetate simplici hoc medicamento sanauerit Cel. LINNAEVS, postquam ipsis quolibet mane cochlear vnum essentiae per sex hebdomades dederit, deincepsque tantundem singula hebdomade per dimidium annum, *diff. de genes. calc. §. 40.* Imbecillos capite laedere dicitur ob narcoticam facultatem, et oculis inprimis nocere, BOYLE *de util. simpl. medic.* p. 115. sed haec vis plane innoxia est, neque adeo animaduersa LINNAEO in tam longo et frequenti vsu essentiae l. c. Externe tumores discutit in fotu, et vlcera putredinem coercet, cum vino vel aqua marina, EPH. NAT. CVR. *dec. 1. ann. 2. obs. 2.* Valachi, Moldaui et Hungari vappida sua et debiliora vina eo condiunt SCHEND. *van der Boek app. ad A. N. C. Vol. 1.* sed ea vina oculis non prodesse, BOERHAAVIUS expertus monet; et cereuisiam absinthio conditam inebriare, LIN-

DERN

BERN de Venen. p. 547. licet DIOSCORIDES crapulam arcere absinthium praesumptum contendat, L. 3. c. 26.

Acetosa.

α) *Acetosa rotundifolia hortensis* BAVH. *Pin.* 114. *Rumex floribus hermaphroditis, foliis hastatis* LINN. *H. Cl.* 138. In hortis.

β) *Oxalis* siue *Acetosa* Tab. 326. *Acetosa pratensis* C.B. *Pin.* 114. *Rumex floribus diuisis foliis oblongo sagittatis* LINN. *Fl. Suec.* 295. *Lapathum acetosum, sexu distinctum, foliorum sagittatorum hamis brevibus* HALL. *Helv.* p. 168. In pratis. *Var.* *Acetosa montana maxima* C. B. *Pin.* 14. In alpinis variis.

Acido succo tenui referta, aetum sanguinis compescit, sitim restinguit, bilis intemperiem obtundit, et nimiam humorum tenuitatem emendat. Hinc eius decoctum vel succus expressus in febribus et in scorbuto praestantissimus. Plures scorbuticos in nosocomio Parisiensi eadem sanauit cum ouis frixa, Cl. MORINVS *Mem. de l'Acad. de Sc.* 1708. p. 63. *Hist.* Et Groenlandis eodem in morbo, vna cum gramine scorbutico, panacea est in brodio carnis cocta et farina subacta. GENTLEM. *MAGAZ. for. Aug.* 1754. p. 351. Denique commendata fuit, inde ab AETII temporibus, aduersus morsum canis rabidi. Empiricum nouit G.W. WEDELIVS, qui strumas, ganglia et similes tumores curaret, praeuia morificatione, inungendo butyrum cum acetosa frixum. *Amoen. mat. med.* p. 88.

Acetofella.

Oxys Tab. 910. *Trifolium acetosum vulgare* C. B. *Pin.* 330. *Oxalis scapo vnifloro, foliis ternatis, radice squamoso articulata* LINN. *Fl. Suec.* 385. in syluis.

Sale essentiali acido diues, acetosae succedit, et hecicis non inutilis est, SCHVLZE *mat. med.* p. 195. Salis vsus

vsus externus ad maculas rubiginosas e linteis delendas
vulgatus, internus aequiparandus cremori tartari.

Agrimonia.

Eupatorium veterum siue Agrimonia. C. B. *Pin.* 321.
Agrimonia foliis pinnatis, fructibus hispidis. LINN. *H.*
Cl. 179. in pratis.

Subadstringens, et subacida est: incidit, detergit, mor-
bis ab obstructionibus profectis succurrit FERNEL. p. 180.
in omnibus haemorrhagiis, alui profluuiis, mictione,
quae noctu fit in lectum, (MONTAGNAN.) et vlceri-
bus ex vi consolidante prodest, vel in decocto vel in pul-
vere. Vlcus vesicae illius iniectione sanauit CHOMEL.
Suppl. p. 148. Pulvere vsus est in fluore albo LENTIL-
LIUS *Jatromn.* p. 381. sed diu vult vsurpari. Inter gar-
garismos decoctum vulgo recipitur.

Alchimilla.

Alchimilla vulgaris C. B. *Pin.* 319. Alchimilla foliis
lobatis LINN. *Fl. Suec.* 135. Alchimilla folio integro
stellato polygonio HALL. *Helu.* 184. in pascuis et locis
sylvarum vdis.

Traumatica est praecipue, interno et externo vsu.
Ninium mensium profluuium, et fluorem album mode-
ratur. SCHVLZIVS caute intus dandam monet, ne
sub spe consolidandorum vlcerum hectica febris exacerbe-
tur. p. 307. Laudatur praeterea ad ramices et ad discussio-
nem stagnantis sanguinis.

Alliaria.

Alliaria *Tab.* 1144. Erysimum foliis cordatis LINN.
Fl. Suec. 558. Sifymbrium foliis cordatis retusis HALL.
Helu. 553. in syluis et ad sepes.

Allii odorem refert contrita, et a vaccis comesta sapo-
rem alliaceum lacti insinuat. Ad gangraenam valdopere
eam laudavit HILDANVS, si recens trita imponeretur,
Cent. II. obs. 94. ad vlcera canerosa CHOMEL. p. 655.
Scordio

Scordio substitui posse, vbi id non ad manus est, SCHVLZIVS putat. p. 310.

Althaea.

Althaea Dioscoridis et Plinii. BAVH. *Pin.* 315. Althaea foliis simplicibus tomentosis LINN. *H. Cl.* 348. ad fossas.

Est ex numero V. herbarum emollientium. Inter cataplasmata recipitur, vbi dolores leniendi sunt vel maturandi abscessus; inter clysteres, vbi aluus soluenda est, vel vicinae partes constrictae relaxandae.

Anethum.

Anethum hortense C. B. *Pin.* 147. Anethum fructu compresso LINN. *H. Cl.* 106. In agris feritur.

Suauius odoris est, et virtutis stomachicae, carminativaeque, quam vtramlibet debet oleo aethereo, quod vehit. Recens praestantius est exsiccatum. Illius comas ex oleo oliuarum decoquunt, eoque deinde salubriter vtuntur pro clysteribus et inunctionibus.

Anserina.

Potentilla C. B. *Pin.* 321. Potentilla foliis pinnatis, caule repente LINN. *Fl. Suec.* 415. Potentilla repens, scapo nudo unifloro, pinnis plurimis confertis, minoribus intermissis HALL. *Helv.* p. 338. Vulgatissima ad vias et fossas.

Vulneraria est, cursus sanguinis et aliorum humorum sistit, in vino vel aqua decocta. Succus expressus linteo complicato exceptus et fronti applicatus narium haemorrhagiam coërcet. Idem tanquam specificum contra calculum renum laudatus fuit a TIMAEO in *E. N. C. Dec. 2. ann. 6.* p. 113. TOVRNEFORTIVS eum adhibuit ad fluorem album, cum iure carniuum. Mulieres aqua distillata non inutiliter os infantum suorum colluunt ad delenda vlcuscula aphthosa. Nonnullis eadem cosmetica habetur.

Arnicae folia cum floribus.

Doronicum plantaginis folio alterum C. B. *Pin.* 185.
 Doronicum foliis caulinis oppositis LINN. *Fl. Suec.* 684.
 Arnica foliis ouatis, integris, coniugatis HALL. *Helu.* 737.
 In pratis nonnullis montanis, maxime Heluetiae.

Odor et sapor nauseosus est, quodammodo acris et amarus. Sanguinem coagulatum et stagnantem potenter resoluit epota, vt, qui primus commendauit FERRIVS, panaceam lapforum vocauerit, *E. N. C. ann. 9. 10. obs. 2.* Laudauerunt deinde eandem eodem scopo BEROLINENSIS Medici, *Act. Med. Ber. Dec. I. vol. I. p. 46. X. p. 81. Dec. II. vol. I. p. 43. 66. IV. p. 92. 94. V. p. 19. et BRESLAVIENSES* in suis *Actis* 1719. 1721. 1722. 1724. 1726. Etiam in *Commerc. litt. Nor.* 1736. p. 282. notabilis casus recensetur sphacelati abdominis ex equi percussione, decocto arnicae resoluti. Praeter haec vero et *libr. cit.* et alibi laudem ea obtinuit in lochiis suppressis (*Commerc. Nor.* 1735. p. 282.), in obstructione mensium (*ib.* 1734. p. 4.), in colica haemorrhoidali (*Act. Berol. Dec. I. vol. I. p. 52.*), in vomitu cruento, epilepsia ex terrore (*Breslau.* 1724. p. 213.) tumoribus mammarum, dolore coxae, pleuritide spuria et febribus intermittentibus. Vnus vel ad summum duo pugilli pro decocto parando sufficient; alias cardialgiam, nauseam et vomitum mouet, quem tamen nec in tantilla dosi vbique euitare poteris, etiam in valentioribus, vti sunt Sibiriaci (*GMELIN. Fl. Sib. T. II. p. 153.*). Puluis foliorum pituitam e naribus trahit. *Act. N. C. vol. III. obs. 47.*

Artemisia cum floribus.

Artemisia vulgaris maior C. B. *Pin.* 137. Artemisia foliis pinnatifidis planis laciniatis, floribus erectis LINN. *Fl. Suec.* 667. Artemisia foliis planis, semipinnatis, pinnis rariter dentatis, floribus erectis, dense spicatis HALL. *Helu.* 696. in ruderosis et ad vias.

Suau

Suaui et blande aromatico odore gaudet. Cursum menstruum promouet, et lochiorum (*Commerc. Nor. 1735. p. 430.*), et ipsum partum. Dolores etiam a partu sedat *BUCHW. p. 34.* vbiq̄ue in decocto sumta. In cataplasmate vero ambustis medetur, *A. N. C. vol. II. obs. 195.* Lanuginem foliis et caulibus innatam *Moxam Chinesium* esse, *CLEYERVS* habet *E. N. C. dec. 2. ann. 4. obs. 1.*

Asarum.

Asarum *C. B. Pin. 197.* Asarum foliis petiolatis, subcordatis, floribus trifidis *LINN. Fl. Succ. 392.* in syluis.

Tota planta odore forti, multis nauseoso, et acri, amaroque sapore praedita est. Folia vomitione mediocriter purgant, data a *V. ad VIII.*, et affuso vel vino, vel hydromelite, vel sero lactis, vel leniente decocto expressa. *FERNEL. p. 199.* Minori dosi vrinam pellunt, menses mouent, et pituitam resoluunt. In aqua infusa nunquam purgare dicuntur, sed vrinam duntaxat ciere. *FABREGOV.* Puluis foliorum per nares assumtus validissime mucum ducit, et in longis cephalaeis prodest *SCHVLZ. diff. de asaro.*

Basilicum.

Ocimum caryophyllatum maius *C. B. Pin. 226.* Ocimum foliis ouatis glabris *LINN. H. Cliff. 305.* In hortis colitur, Zeylonae et Indiae indigenum.

Odor et sapor totius plantae iucundus et aromaticus. Confortat caput et stomachum, ac inflationes leuat. Quod vero a quibusdam refertur, ex contusis foliis non modo, sed et solo odoratu scorpiones in cerebro nasci, (*HALLER.*) ad fabulas reiiciendum. *BROWN Pseudodox. empir. L. 2. p. 548.*

Beccabunga.

Anagallis aquatica maior (et minor) folio subrotundo *C. B. Pin. 252.* Veronica racemis lateralibus, foliis ouatis planis, caule repente *LINN. Fl. Succ. 11.* Veronica aquatica

aquatica foliis ouatis, ex alis ramosa HALL. *Helu.* 528. in riuis aquisque purioribus vulgaris.

Saponacea est et succosa, abstergente hinc facultate et refrigerante donata. In obstructionibus viscerum expediendis, et in podagra praestans, succo inprimis quotidie et diu epoto ad quatuor uncias; quem praeterea ferro lactis quam commodissime permiscebis. Hac planta cum trifolio fibrino coniuncta sibi ipsi opem attulit BOERHAAVIUS. Antiscorbuticam praeterea facultatem obtinere, tritum est. Externo vsu vulneraria censetur, et inflammationibus, oedematibusque conducit.

Belladonna.

Solanum manicum multis f. Belladonna I. B. III. 611. Atropa caule herbaceo, foliis ouatis integris LINN. *Spec. Pl.* p. 181. in fyluis caeduis.

Tota planta virulenta est, magis tamen baccae et radices, quam folia. Haec quidem aquae infusa non sine omni noxa potantur, quum et somnum moueant, et *νεφλος* laedant oculum, pupillae ipsius paralyticam laxitatem inducendo (RAIUS, LAMBERGEN), immo coecitatem, licet superabilem, etiam externe saltem oculo applicata WEPF. *Cicut. aquat.* p. 228. Non deterruit tamen is effectus recentiores quosdam, quin et interne et externe aduersus cancrum mammarum infusam, debitis sub cautionibus praescriberent; neque adeo frustrato effectum. Ita enim IUNCKERVS duabus in foeminis medelam adornauit: Decoxit sufficientem quantitatem foliorum saturatus, et primo die cochlear vnum decocti dedit, altero duo, tertio tria; sicque ulterius perrexit, donec vsque propensionem in somnum aegrae fenserint. Continuatus vsus decocti fuit per 14 dies, posteaque sensim rursus imminuta dosis, atque demum alius purgata. (ALBERTI *diff. de Bellad.*) Neque tamen in omni casu idem prodesse admonuit. Et cel. HEISTERVS nouit foeminam, quae ab huius plantae decocto, quam a Chirurgo acceperat, amens quidem redita

ditata fuit, sed non curata *Inst. Chir.* p. 337. Nouissime vero Cl. LAMBERGEN solo infuso foliorum Belladonnae quotidie ad patellam sumto, cui circiter tria grana infusa essent, carcinoma mammae perfanauit, postquam per 17 menses in vsu eius institisset, et sex drachmas foliorum consumsisset. Externum quidem Belladonnae vsum aduersus cancrum veteres iam collaudarunt (GALEN. *meth. med. L. 2. c. 2. AEGINETA L. 4. c. 26.*) qui vero, ex Ill. HALLERI obseruatione, nihil profuit. *Goett. gel. Anz.* 1755. p. 1420. Sunt, qui etiam decoctum vel succum externe inflammatis oculis admoueant (WELSCH. *Mictom.* p. 9.), verum is vsus nobis temerarius videtur.

Betonica.

Betonica purpurea C. B. *Pin.* 235. Betonica corollarum lacinia intermedia labii inferioris emarginata LINN. *Fl. Succ.* 487. Betonica foliis inter verticillos in vertice congestos breuissimis et integris HALL. *Helu.* 646. in pratis et fyluis.

Sapor subsalsus, leniter aromaticus, odor tenuis. Viscerum coagula modeste detergit, regium morbum sanat, menses ducit, arthriticos solatur HILDAN. Recentis plantae vertiginosam virtutem BARTHOLINVS probat *Cent. 3. hist.* 97. Eandem naribus intrusam et per horae quadrantem detentam, singularem vsum praestare in lipitudine serosa A. N. C. *vol. 4. obs.* 11. Inter emplastra pro vulneribus capitis foliorum puluis vulgo recipitur.

Bonus Henricus.

Lapathum vnctuosum folio triangulo C. B. *Pin.* 115. Chenopodium foliis triangulari - sagittatis, integerrimis LINN. *Fl. Succ.* 208. ad vias, pagos, vrbes.

Vulneraria est, et hydragoga, si recens oedematibus admoueatur, quam virtutem a bubulco DILLENIVS accepit et admiratus est. A. N. C. *vol. I. obs.* 57. Puluis vnguento pomadino admistus eidem visus est, scabiem sanasse.

nasse. Recens contusa folia ac cum flore lactis vel butyro non salito in linimentum redacta, haemorrhoidum leniunt dolores.

Borrago.

Buglossum latifolium, Borrage C. B. *Pin.* 256. Borrage foliis omnibus alternis, calycibus patentibus LINN. *Hort. Vpsl.* 34. In hortis colitur.

Succum vere nitrosum continet MARGGRAF *Mem. de Berl.* 1747. p. 72. Egregie igitur humectat et temperat feruidos humores, et in febribus ardentibus conuenit. In pleuritide et peripneumonia succus datus, (qui ubique praestantior decocto), sputum etiam promouet, LAZERME *cur. morb.* T. I. p. 173. 177. Idem bilem atram domare, et tristitiam melancholicorum cum spectris et imaginibus dispellere creditur FERNEL. *meth. med.* p. 185.

Botrys.

1. Botrys ambrosioides vulgaris C. B. *Pin.* 138. Chenopodium foliis oblongis dentato-sinuatis, racemis nudis multifidis LINN. *H. Cl.* 84. In Hetruria, Calabria, et Narbonensi agro, apud nos in hortis.

2. Botrys ambrosioides Mexicana C. B. *Pin.* 138. et app. 516. Chenopodium ambrosioides Mexicanum TOURN. *Inst.* 506. Chenopodium suaecolens, foliis longioribus, Mexicanum RUFF. *Fl. Jen.* 339.

Suaecolens et fragrans planta: pectoralis prae ceteris iudicatur, et carminatiua, et antispasmodica. Laudatur adeo in asthma, tussi conuulsua, cardialgia, inflatione hypochondriaca, et hysterica affectione, interno et externo vsu. Commendatur etiam in hunc finem aqua, cochleatim sumenda. Botrys Mexicana laudem obtinuit primo tanquam cardinale lithonripticum a GOERIZIO *Breslau. Tent. VI.* p. 2026. et KRAMERO *Commerc. Nor.* 1735. p. 44. deinde tanquam antispasmodica planta, et quae in infuso sudores ac urinam mouet. *Primit. Med. Polon. Vol.*

Vol. 2. p. 245. Nonnulli etiam opem sibi inde pollicentur in lue venerea; verum nihil notatu digni Cl. WAGNERVS obseruauit *Comm. Nor. 1735. p. 363.*

Bursa pastoris.

Bursa pastoris maior folio sinuato C. B. *Pin. 108.*
Thlaspi filiquis verticaliter cordatis LINN. *H. Cl. 330.*
Nasturtium filiquis verticaliter cordatis HALL. *Helu. 545.*
In pratis et viis vulgatissima.

Nauseosum quidpiam et dulce odore spirat; subadstringentis est virtutis, minime vero ignea et acris, vti BOERHAAVIUS existimauit, quem forte decepit character plantae. Commendatur ad nimios fluxus alui, haemorrhoidum, mensium (SOLEMAND. *consil. 8. sect. 4. p. 328.*) renum, fluorem album et haemoptysin, in infusione. Externe recens contusa fronti applicatur in haemorrhagia narium, et ad cephalalgias WELSCH *Micromim. p. 29.* Naribus inditam odontalgiae quoque mederi, BORELLVS expertus est *Cent. 3. obs. 27.* Aquam distillatam olim etiam interne laudarunt ad sanguinis profuua; sed plures recentiores nullius, nescio, an iuste, momenti eam aestimant.

Calamintha.

Calamintha vulgaris officinarum Germaniae C. B. *Pin. 228.* Melissa floribus ex axillis superioribus, pedunculo communi confertis LINN. *H. Cl. 307.* Calamintha foliis ex ouato acuminatis, caule erecto, panicula spicata terminato HALL. *Helu. 651.* in montibus Heluetiae, Italiae etc. et in dumetis.

Suaui est odore balsamico, illum pulegii et menthae referente, quem acceptum habet oleo aethereo, quod distillatione etiam largitur. Corpus sudore digerit, ventriculum et intestina confortat, obstructions et infarctus expedit, menses pellit, regium morbum et asthma expurgat.

Carduus

Carduus benedictus.

Cnicus sylvestris hirsutior C. B. *Pin.* 378. Cnicus caule diffuso, foliis dentato sinuatis LINN. *H. Cl.* 394. In hortis feritur.

Sapore est admodum amaro et multiplicis usus. Sal commune continet (*Hist. de l'Ac. des Sc. de Berl.* 1747. p. 79.) et fere dimidium resinofarum partium actiuarum (*Commerc. Nor.* 1733. p. 60.) Interno usu, vel in pulvere sumta ad drachmam dimidiam, vel in essentia ad integram drachmam et amplius, vel in infuso ad fescuncem, sudorem mouet, exanthemata expellit, sanguinem purificat, menses deficientes restituit, icterum et febres intermittentes sanat. Externe ulcera expurgat, gangraenam sistit, et putredinem arcet, in ipso cancro salubris.

Centaurium minus cum floribus.

Centaurium minus MATTH. 488. Gentiana corollis infundibuli formibus quinquefidis, foliis lineari-lanceolatis, caule dichotomo LINN. *Fl. Succ.* 205. Gentiana foliis trineruiis, ouatis, floribus umbellatis, tubo strictifuno HALL. *Helv.* 475. in pratis.

Ad hanc plantam, etiam valde amaram, omnia fere transferri possunt, qui supra de carduo benedicto scripta sunt. Sudoriferam, et stomachicam, et emmenagogam, et antifebrilem esse, confitentur omnes, (G. W. WEDEL *diff. de cent. min.*) vt RVLANDVS et ETTMULLERVS decocto eius fere in omni febre intermittente vsi sint, et Cl. MARCHAND cortici Peruuiano, etiam extractum, aequiparauerit. *Hist. de l'Ac. des Sc. de Par.* 1701. p. 284. Porro vero in omni cachexia, quin in ipso hydrope (*E. N. C. cent. X. obs. 24. app.* et SLEVOGT *Progr. de cent. min.*) et in viscerum induratione ipsius virtus probata est, vt de anthelmintica nihil dicam. Si recens adhibetur, virtutem purgantem exferit DIOSCORID. quam etiam extractum et essentia ad cochlear vnum vel

vel duo sumta, possidet SCHVLZ: neque tamen decoctum in omnibus idem efficit WEDEL. p. 30. et in aliis vomitum excitat. ID. Externo vsu decoctum traumaticum est insigne, et ad sinus repurgandos atque callositates molliendas vtilissimum. GALEN. *de simpl. med. fac.* p. 191. WEDEL *diff. cit.* p. 29.

Chaerofolium.

Chaerophyllum fatium C. B. *Pin.* 152. Scandix feminibus nitidis ouato subulatis LINN. *Fl. Suec.* 242. Chaerophyllum feminibus laeuis, umbellis ad nodos sessilibus BOEHM. *Fl. Lips.* 492. In agris et hortis feritur.

Planta culinaria, sapore acri, et subtili odore ab aromatico oleo. Virtute gaudet sanguinem et lac in mammis stagnans, recens inprimis impositum, dissoluendi, calculi dolores et vrinæ suppressionem leuandi, praesertim vbi cum oleo scorpionum frixum, pubi admouetur. SCHVLZE. Ceterum mucidam bronchiorum materiam bene incidit, et in aliis viscerum infarctibus quoque confert GRUBE *de arcan. Med. non arc.* p. 4. Traumaticum esse, *Commerc. Nor.* 1736. p. 283. et peculiariter vertigini mederi WEDEL. *Prax. clin.* p. 97.

Chamaedrys.

Chamaedrys maior (minorque) repens C. B. *Pin.* 248. Teucrium foliis ouatis inciso crenatis petiolatis, floribus laxè verticillatis LINN. *H. Cl.* 302. Chamaedrys procumbens, foliis solidis ouatis, rotunde crenatis HALL. *Helv.* 630. in fyluis et pratis.

Planta amaro et acri sapore, leuiter odorata, egregii vsus. Coagula humorum incidit, solida roborat, hinc ad cachexiae omne genus proficiens. Ex aqua epotam contra pectoris morbos, acutosque laterum dolores laudarunt antiqui (CELSVS L. 4. c. 6.) Ad febres intermittentes RIVERIUS *Cent. 4. obs. 54.* et efficaciorē aliquando ipso cortice expertus est CHOMEL p. 462. ad sputum sanguini-

s cau-
p. In

Sal
1747.

arum
pul-
ia ad
scun-
ngui-
m et
gan-
o sa-

collis
ceo-
tiana
ictif-

ferre
ripta
gam,
DEL
LE-
vfi
ex-

Par.
ipfo
GT
vir-
re-
CO-
um
vel

sanguinis CRATO *ep. L. 5. p. 301.* denique ad arthritidem multi, (inde a VESALIO *Ep. de Chin. p. 48.*) SOLEMAND. *Sect. 5. confl. 1.* TIMAEVS *L. 5. Epist. 1.* BOCCONE *obseru. p. 118.* Externe in vlceribus abstergendis valet.

Chamaeipytis.

Chamaeipytis lutea vulgaris f. folio trifido C. B. *Pin. 249.* Teucrium foliis linearibus trifidis integerrimis LINN. *Hort. Vpf. 160.* Bugula foliis trifidis, floribus sparsis in alis foliorum HALL. *Helu. 634.* in arenosis locis, maxime Austriae, Italiae et Angliae.

Attactu viscosa, odorem haeleis sale conditi aemulatur, saporis acris et amari. Eadem, quae chamaedrys, praeflat, et peculiariter regio morbo correptis et arthriticis medetur FERNEL. Decoctum Mauris frequentissimo in vsu est, aduersus febres intermittentes. SHAW *Trauels p. 264.*

Chelidonium maius.

Chelidonium maius vulgare C. B. *Pin. 144.* Chelidonium pedunculis multifloris LINN. *Fl. Succ. 430.* Chelidonium lobis subrotundis HALL. *Helu. 305.* in locis incultis.

Succo turgidum est croceo, mordace, acri, et aliquantulum subamaro, grauiter olente: quo obstructions tollit, abstergit, vlcera expurgat et perfanat. Interne raro adhibetur; sed domestico experimento Poloni in vsum trahunt cum radice, aduersus hydropem ex abusu spirituum ardentium ipsis familiarem, vbi infusum cerevisia frequenter potant ERNDL. *Varſau. illustr. p. 190.* Succus oculis instillatus, claritatem ipsis adfert DIOSCOR. in incipiente suffusione utilis HILDAN. *ep. 59.* et in pterygio, quod solus absumit A. N. C. *vol. 2. obs. 77.* vti et verrucas.

Cochlearia.

Cochlearia folio subrotundo C. B. *Pin. 110.* Cochlearia foliis radicalibus subrotundis, caulinis oblongis sinuatis

tis LINN. *Fl. Suec.* 537. in locis maritimis Europae, et in hortis.

Succulenta planta, acris, et oleo fugacissimo et aeque subtili spiritu diues. Scorbuticis praecipue auxilio est, et magno nautis in Groenlandia, vbi itidem copiose vna cum acetosa crescit, solatio. Nauta quidam Batauus, quum in naue ad Groenlandiam appulsa hoc malo fere consumtus esset, herba tamen ista pecudum more pastus, restituta sanitate, in patriam firmis viribus rediit. ANSON. Saluberrima etiam in vitis scorbuticis gingiuarum, in mensium defectu, et in asthmae pituitoso.

Dictamnus Creticus.

Dictamnus creticus C. B. *Pin.* 227. Origanum foliis tomentosis, spicis nutantibus LINN. *H. Cl.* 314. Suffrutex sponte nascens in monte Ida insulae Cretae; apud nos vero in hortis colitur.

Suaui odore et sapore aromatico praeditus est; calefacit, vterum roborat, menses mouet, et alexipharmacas possidet vires.

Ebulus.

Sambucus humilis f. Ebulus BAVH. *Pin.* 456. Sambucus caule herbaceo simplicissimo LINN. *Fl. Su.* 251. Sambucus herbacea, floribus umbellatis HALL. *Hclu.* 466. in areis suburbanis, ad vias et fossas.

Odor ingratus, virtus stimulans et potenter resoluens, hinc vtilis in decocto aduersus hydropem, et externe in fotu, maxime vinofo, tam ad tumores oedematosos, quam inflammatorios.

Equisetum.

Equisetum aruense longioribus fetis C. B. *Pin.* 16. Equisetum scapo fructificante nudo, caule sterili, ramis compositis LINN. *Fl. Suec.* 833. Equisetum caulibus floriferis a foliosis diuersis HALL. *Hclu.* 144. in aruis humidioribus.

Vogel. Mat. Med.

E

Planta

Planta adstringens et diuretica, ad haemorrhagias, et inprimis niſtum cruentum laudatur a multis. *Hiſt. morb. Vratiſlau.* 1701. p. 284. *Commerc. Nor.* 1733. p. 286. *A. N. C. vol. 5. obſ. 97.* in decocto ſive ex aqua ſive cereuilia; quod etiam butyro infulſo et melle adiecto, plebeium quidem et domeſticum, ſed non ſpernendum remedium eſt in nephritide calculoſa *HOFFMANNVS Med. ſyſt. T. IV. P. 2.* p. 386. Nocere tamen equiſetum vaccis et ouibus, et abortuum in integro grege cauſam fuiſſe, monet *SCHVLZIUS A. N. C. vol. I. obſ. 230.* id quod vero alii negant (*BREſLAV.* 1718. p. 1621.) Sed optime conciliari poſſe contrarias ſententias, *HALLERVS* putat *Enum. ſerp. Helu.* p. 142. Rhenanum enim illud et aſperum equiſetum non abſque noxa ventriculi deuorari probabile eſt, quum alia mitiora ſint, et limae fabricam non habeant, vt maximum paluſtre. A rangiferis amari *LINNAEVS.*

Eryſimum.

Eryſimum vulgare *C. B. Pin.* 100. *Eryſimum* ſiliquis cauli appreſſis *LINN. Fl. Succ.* 554. *Silymbrium* foliis pinnatis, extremo lobo triangulo, ſiliquis erectis, cauli appreſſis *HALL. Helu.* 551. Vbique ad vias.

Odor nullus, ſed ſapor acer et feruidus, vt cutem recens contuſum et impoſitum inurat *BARTHOL. de cauter. c. 15.* Validiſſime adeo interne in infulo ſuntum incidit pituitam, in pulmonibus vel aliis in locis haerentem. Sed modo non detur, vbi cum pectoris morbis coniuncta febris eſt *BOERHAAV. Hiſt. Plant.* p. 428. Vrinam etiam et menſes pellit. Externo uſu tumores ſcirrhofos mammarum et vteri potenter diſcutit *ACT. MED. BEROL. Dec. 3. vol. I.* p. 59.

Fumaria.

Fumaria officinarum et *Dioſcoridis C. B. Pin.* 143. *Fumaria* pericarpiis monospermis *LINN. Fl. Succ.* 548. ad muros, in hortis et agris.

Modice

Modice acris et amara planta morbis omnibus ex sanguinis impuritate remedio est, viscerum omnium obstructions tollit, et febres longas, quae inde profectae sunt: icterum bene etiam sanat RIVER. et bilem atram blande expurgat. Optime vel in sero lactis infunditur, vel succus datur ad tres uncias quotidie. Aquam distillatam vulgo exhibent ad variolarum et morbillorum expulsiorem promouendam; sed nocere eam, monet STORCH (Tr. von Blattern, et viert. Medic. Jahrg. p. 767.) et alii.

Genista cum floribus.

Genista tinctoria Germanica C. B. Pin. 395. Genista foliis lanceolatis, ramis teretibus striatis LINN. Fl. Succ. 587. Genista foliis confertis, ovalibus, acutis, floribus sessilibus, spicatis HALL Helv. 592. in sterilibus aruis et collibus lapidosis.

Vinas potenter mouet et viscera obstructa referat, in decoctis vsurpata. In hydrope imprimis frequentissimi est vsus, quem propria obseruatione nuper confirmauit MOEHRING A. N. C. vol. 5. obs. 32. Etiam lixiuium e cinere cum vino paratum hoc nomine commendabile est, quod vsurparunt MYSICHTVS et SYDENHAMVS. Decoctum in nonnullis vomitum ciet, in aliis fecesum mouet.

Geranium moschatum.

Geranium cicutae folio moschatum C. B. Pin. 319. Geranium pedunculis multifloris, calycibus pentaphyllis, floribus pentandris LINN. Fl. Succ. 579. in hortis colitur.

Rarioris quidem hodie est vsus; sed imbecillos reficere, inflationes leuare, et viribus praestare vulnerariis, et iis omnibus, quibus et cetera genera, antiqui memoriae prodidere.

Geranium Robertianum.

Geranium Robertianum primum C. B. Pin. 319. Geranium pedunculis bifloris, foliis quinque-trine partitis, lobis

bis pinnatifidis LINN. *Fl. Suec.* 578. ad sepes et in aruis.

Vulneraria est, et epota ad sanguinis profluuia sistenda, in cataplasmate vero ad oedemata, in gargarizatione ad oris ardorem, anginam, et linguae fissuras laudatur; quo nomine vel solam aquam eius distillatam, in qua mucilago seminis cydoniorum dissoluta fuit, adhibent. Ad febres intermittentes intus adhibitam vidit HALLE-
RVS, sed absque successu *Helu.* p. 369. Mulierculae post ablactationem vel recens contusam vel aquam inde distillatam, mammis imponere ad lac discutiendum solent. Succus recens melle subactus ad vlcera fordida repurganda valet; vsque adeo, vt sint, qui ab eo sanationem canceri sperare audeant.

Hedera terrestris.

Hedera terrestris vulgaris C. B. *Pin.* 306. *Glechoma* foliis reniformibus crenatis LINN. *Fl. Suec.* 483. *Chamaeclema* caulibus procumbentibus, radicatis, foliis cordiformibus, petiolatis HALL. *Helu.* 652. ad sepes et vias.

Suauis odore, subamara et subacris est. Succus epotus ad vncias aliquot, aut saltem decoctum, vrinæ difficultatibus medetur, et in colica ex hypochondriorum et mensium vitio proficit HEDER *diff.* §. 21. vt BAGLIVVS etiam de tinctura affirmet, quod status momento fere discutiat p. 140. Aduersus scabiem nil magis, quam succum quotidie epotum, prodesse, quidam mihi certo retulit; sed ipse nondum experimentum feci. Vulgarem usum ad pectoris morbos taceo. Externe succus viceribus admotus, vel puluis inspersus, ea consolidat. Ceterum planta fermentationem cereuisiae impedit, eamque peculiari vi limpida atque elaram reddit BLAIR.

Hyssopus.

Hyssopus officinarum coerulea s. *spicata* C. B. *Pin.* 217. *Hyssopus spicis secundis* LINN. *H. Cliff.* 304. Suffrutex, in hortis colitur.

Aroma-

Aromatico blanditur sapore et odore, ab oleo, quo imbuta est, aethereo, et quo crassos humores et viscerum obstructions expedit, eaque ipsa roborat. Vfus eius praecipuus est in affectibus pectoris, si cum melle delingatur aut decoctum cum ficis, aqua, melle, et ruta potetur; et faucium mucosis, vbi optime gargarizatur cum decocto ficorum; deinde ad discutiendos flatu, et mensium fluxum promouendum. Externe ad vexata facit in epithemate; et vapor auribus susceptus tinnitum tollit; decoctum vero cum aceto, dentium dolorem in collutione sedat DIOSCOR.

Lauri folia.

Laurus vulgaris C. B. *Pin.* 155. Laurus foliis lanceolatis venosis perennantibus, floribus quadrifidis diuisis LINN. *H. Cl.* 155. Arbor mansueta, Italiae, Graeciae, aliarumque calidarum prouinciarum incola; apud nos in hortis colitur.

Modice folia adstringunt, tonum partium reparant, et flatu dispellunt. Trita, et in linimentum redacta ope olei oliuarum, ac vmbilico parturientis imposta, partum promouere dicuntur GENTLEM. MAGAZ. 1753. p. 461.

Linaria cum floribus.

Linaria vulgaris lutea, flore maiore C. B. *Pin.* 212. Antirrhinum foliis lanceolato linearibus confertis, caule erecto, spicis terminalibus sessilibus, floribus imbricatis LINN. *Fl. Succ.* 501. Antirrhinum foliis linearibus, ascendentibus, congestis, ramis spica florali densa terminatis. HALL. *Helu.* 614. ad fossas et locis ruderosis.

Aliquantum foetet, et pro diuersitate regionum modo plus, modo minus, vt sint, qui venenatam propterea existiment, neque intus assumi velint BLAIR. Certe flores muscas necant, si ipsos aggrediuntur; ob quem finem Sueci eos in fenestras suas ponunt LINN. *Fl. Succ.* 501. Intus sumta herba aluum laxat, et diuresin mouet.

Externe haemorrhoidibus tumentibus et dolentibus in linimento applicata, dolores optime lenit GREG. HORST. *L. 4. obs. 42.* Frequens quoque vsus est in clysteribus et fotibus ad idem malum, et contra urinae suppressionem. Non absque acrimonia esse plantam, haec omnia demonstrant.

Maiorana.

Maiorana vulgaris C. B. *Pin.* 224. Origanum foliis ovatis obtusis, spicis confertis compactis pubescentibus LINN. *Hort. Cliff.* 304. Colitur in hortis.

Fragrans planta, oleo diues, praecipuum et praestantissimum aroma Germanorum. Partibus paralyti tactis medetur, et dolori, grauitatique capitis a serosa colluue ortis. Puluis et aqua et oleum saccharo subactum, in nares tracta pituitam valide educunt cum sternutatione. Idem puluis, ad scrupulum saepe sumtus, aduersus epilepsiam prodest FONSECA. Recens herba tumoribus mammarum dolentibus et scirrhis aliquandiu sedulo applicata, eos dispellit COHAVSEN *Commerc. Nor.* 1742. p. 151.

Malua cum floribus.

Malua syluestris, folio subrotundo C. B. *Pin.* 314. Malua caule procumbente, foliis cordato orbicularibus, obsolete quinquelobis LINN. *Fl. Succ.* 580. ad vias et sepes.

Mucilaginoso est planta, quae ideo relaxat et lenit, et inter emollientes numeratur. In alui et urinae difficultatibus (HORST. *ep.* p. 10.) faucium asperitate, tussi (FOREST.) et rauedine frequentis est vsus, tam in decoctis et infusis, quam in clysteribus. Aluum etiam ducit absque irritatione, et olim inter edulia vsurpabatur.

Marrubium album.

Marrubium album vulgare C. B. *Pin.* 230. Marrubium denticulis calycinis fetaceis vncinatis LINN. *Fl. Succ.* 485. ad vias et in ruderosis.

Saporis

Saporis intense amari est, odoris non profus iniu-
eundi, vt moschum adeo redolere dicat hyeme DODO-
NAEVS 88. Iecur, lienem, thoracem, vterunque va-
lide expurgat et obstructione liberat FERNEL. In
phthisi illud per se, vel succum cum melle incoctum,
antiqui commendarunt CELS. L. 3. c. 22. et 27. Nec in
asthmate pituitoso quidquam vtilius LOESEKE p. 401.
Mensium fluxum infuso vinoso optime prouocauit BO-
RELLVS. Icterus vero syrupo eiusdem, ex aqua mar-
rubii sunt, curauit ZACVTVS *Prax. L. 2. obs. 48.*
Scirrhum hepatis dissoluit CHOMEL p. 173. Attenuan-
tem eius, ac potenter resoluentem virtutem optime do-
cet decoctum sanguini admistum, quem rubicundiorum
et fluidiorum longe reddit, quam spiritus salis ammonia-
ci. SCHWENCKE *Haematol. p. 187.* Externe idem de-
coctum vlcera bene abstergit.

Marum verum.

Marum Cortusi I. B. *Hist. 3. p. 242.* Teucrium foliis
ouatis, vtrinque acutis integerrimis, floribus solitariis
spicatum digestis LINN. *H. Cl. 302.* Suffrutex mansue-
tus, in Valentia crescens, apud nos in hortis colitur.

Fragrantissimo et acri odore, sapore fumili, ob oleum
aethereum, quod recondit (HOFFM. *obs. chym. p. 19.*)
resoluens et tonicum est praestantissimum; quod infar-
ctas glandulas et viscera mirifice expedit (WEDEL *diff.*)
et in vertigine, paralyti, aliisque morbis capitis et ner-
uorum ab atonia et pituitosa colluue ortis, summi vsus
est. Recens tritum et naribus intrusum, vel siccatum
et in puluerem redactum, mucum e naribus potenter
elicit. Nonnulli sciunt spiritum admodum fragrantem
inde parare, quod fermentationis ope fieri suspicor, quum
sola digestio vel distillatio haud sufficiat.

Matricaria cum floribus.

Matricaria vulgaris s. fatiua C. B. *Pin. 133.* Matrica-
ria foliis compositis planis, foliis ouato incisis, pedun-
culis

culis ramosis LINN. *H. Cl.* 416. Matricaria foliis pinnatis, pinnis latis, incisis, semiflosculis brevissimis HALL. *Helu.* 1719. in ruderosis.

Odor plantae singularis, vt hysteriarum naribus adnota, eas excitare perhibeatur. Ob quam causam etiam interne in eodem malo, et in colica flatulenta, et in doloribus a partu, et in mensium obstructione non inutiliter quidem in infuso, siue epoto siue per inferiores partes in anum iniecto, vsurpatur. Externe ad mammarum tumores et dolores fixos commendatur; recens trita et auri immissa ad odontalgiam CHOMEL. Vertici impositos flores ternario numero vuulam prolapsam leuare GOETZIVS *A. N. C. vol. 2. obs. 195. n. 33.* quod valde paradoxon videtur.

Excitanda hoc loco etiam est Matricaria alpina, chamaemeli foliis C. B. *Pin.* Achillea foliis pinnatis, pinnis longis, acutis, subhirsutis, raro dentatis HALL. *Helu.* 714. quae in saxis altioribus alpium nascitur. Ea acriter aroma spirat. SCHEVCHZERVUS distillari ait a Valleis, et pro cephalico atque vterino medicamento haberi. Alpicolas Bernenses vero, perinde *Genipi* vocare, vti absinthium alpinum, et similiter inter vulneraria principe loco ponere HALLER. *l. c.*

Melilotus cum floribus.

Melilotus officinarum Germaniae BAVH. *Pin.* 331. Trifolium floribus racemosis, leguminibus nudis dispersis, caule erecto LINN. *Fl. Suec.* 619. Melilotus filiquis turgidis, breuibus, obscure transuersis rugosis HALL. *Helu.* 587. inter fegetes et ad vias.

Suaeolens planta, dolores lenit, tumores discutit, et abscessus maturat, in cataplasmate, fotu, emplastro, clystere vsurpata. Infusum in urinae difficultate, et ad dolores colicos et inflammationes abdominis prodest CHOMEL.

Melissa.

Melissa.

Melissa hortensis C. B. *Pin.* 229. Melissa floribus ex axillis inferioribus subsessilibus LINN. *H. Cl.* 307. in montibus Italiae Allobrogicis.

Amoeno odore citrum aemulatur, et sapore est grato balsamico; quae qualitates sunt ab oleo aethereo et volatili, quod facile exhalat, et herbam odore, simul vero praecipuis viribus orbatam relinquit. Ventriculo, capiti, intestinis, vtero valde amica est, quorum omnium et imbecillitati succurrit, et dolores ac spasmos lenit. Atram bilem etiam demulcet et melancholicis proficit, vt etiam praecipuum sit ingrediens infusi RIVERIANI aduersus affectionem maniacam. Vino saepius infusa, illud admodum gratum reddit. Paronychia admota in cataplasmate cum farina facta, eam feliciter tollit SCHVLZE. Oleum distillatum in epilepsia vterina, cum vino vel aqua ipsius vinosa sumtum, saepe prodest ID. Melissa Turcicae, quam vocant, eadem vtilitas est.

Mentha.

Mentha crispa Danica siue Germanica speciosa MORIS. *Hist.* 3. p. 307. Mentha floribus spicatis, foliis cordato dentatis, vndulatis, sessilibus LINN. *H. Cl.* 306. in hortis feritur.

Odore acri et suauis, sapore aromatico et subadstringente, egregias vires ab oleo aethereo habet, quo abvndat. In ventriculi et intestinorum laxitate (BOERHAAV. *Chem.* T. II. p. 129.) vomitu (HOFFMANN *Med. Syst.* III. p. 447.) doloribus intestinorum (ID. IV. p. 296.) diarrhoea, lienteria (BOERH. *l. c.* p. 77.) vt et vteri morbis ab atonia ortis insigni cum fructu adhibetur, essentiae, olei, aquae, infusi specie. Mentha syluestris eadem, sed mitius, praestat.

Mercurialis.

Mercurialis spicata f. *testiculata* C. B. *Pin.* 121. *Mercurialis caule brachiato, foliis glabris* LINN. *H. Cl.* 461. in agris et locis ruderatis.

Inter quinque herbas emollientes numeratur. Propter mucilaginosas partes lubricat, laxat et aperit; unde in obstructionibus alui et vteri, vel decoctum eius vel mel, quod succi eiusdem portionem recepit, clysteribus additur. Galli syrupum etiam ad duas uncias, ad ventrem laxandum, exhibent. Succum expressum interne quotidie per bimestre sumtum, et in pessario quoque adhibitur, steriles mulieres foecundas reddere ab HEER *obs.* 14.

Millefolium cum floribus.

Millefolium vulgare album C. B. *Pin.* 140. *Achillea foliis duplicato pinnatis glabris, laciniis linearibus acute laciniatis* LINN. *Fl. Succ.* 705. *Achillea pinnis foliorum plurimis, longe aequalibus, pinnatis, pinnulis trifidis et quinquefidis* HALL. *Helv.* 715. in pratis, pascuis et ad vias.

Leuiter odorata planta, oleo aethereo fragrante, quod coeruleum colorem habet, impraegnata, vniuersaliter primo in omnibus morbis internis, qui a spasmodicis oriuntur; et dolores coniunctos habent, nominatim in haemorrhoidum coecarum dolore, colica, doloribus post partum a lochiis suppressis, cardialgicis anxietatibus, et sanguinis profluuiis, quae a spasticis viscerum contractionibus originem saepe ducunt, magnae est utilitatis. In haemorrhoidibus sistendis, in se ipso expertus laudat BVCHWALD p. 178. in haemoptysi BRESLAV. 1718. M. Mart. in renum vitiis HOFFMANNVS *Med. Syst. T. IV. p. 373. P. II.* qui per longum usum infusi nonnullos ab omni calculosa affectione, cui diutius obnoxii erant, prorsus liberatos vidit. Acerbioribus quoque commotionibus
in

in passione hypochondriaca succurrit STAHL. Externe tumores et inflammationes discutit, et vulnera quoque consolidat. In puluerem redactum, et cum testis cochlearum, oleoque lini in linimentum redactum, optime lenit dolores haemorrhoidum coecarum VNZER *Hamb. Magaz.* T. IX. p. 487. In Suecia ad cereuisiam fumunt plantam, cui magnam inebriandi vim conciliat, vt *gutta insaniae* appelletur. Sibiriaci ex floribus spiritum coeruleum parant GMELIN.

Haec omnia valent quidem de vulgari millefolio, quod supra nominauimus; sed longe magis de *nobili* illo, vt vocauit TABERN. p. 129. quod teste Perill. HALLERO multo praestantius est, et ipsi dicitur Achillea pinnis foliorum et pinnulis remotis, et angustis pinnulis plurimis *L. c.* C. BAVH. vero Tanacetum minus album, odore camphorae *Baf.* p. 40.

Nasturtium aquaticum.

Nasturtium aquaticum supinum C. B. *Pin.* 194. Sifymbrium foliis pinnatis, foliolis subcordatis LINN. *Fl. Suec.* 552. Sifymbrium foliis pinnatis, angulosis, floribus super folia vix elatis HALL. *Helu.* 549. in riuis, maxime purioribus. Erfordiae cultura cicuratur in riuis purissimis.

Planta omni laude maior in scorbuto EVGALEN. in phthisi, pulmonibus licet iam pene consumtis, quod stupendum est, BONNET *sepulchr.* p. 562. et ad scirrhus viscerum. Succum vero vbique intelligo, ad quatuor uncias quotidie epotum. Inter remedia febrifuga locum etiam meretur SYLV. *Prax. app. tract.* 9. §. 151. HARTMANN. *Prax. chym.* C. 139. et ad comatosos excitandos commendatur a RONDELET. *meth. cur. c.* 19. vnde illud prouerbium in somniculosos: ede nasturtium: licet in febris soporosis, quas Ill. WERLHOFFVS obseruavit, haud ita mirabilem efficaciam ediderit *de Febr. obseru.*

Mer-
461.

opter
a ob-
mel,
addi-
trem
uoti-
hibi-
ER

chil-
ibus
fo-
ulis
cuis

quod
liter
iun-
iac-
post
, et
tio-
In
adat
M.
IV.
ab
cor-
bus
in

seru. p. 81. Addo, et egregium esse stomachicum, nec in arthritide contemnendum.

Nicotiana.

Nicotiana maior latifolia BAVH. *Pin.* 169. Nicotiana foliis lanceolatis LINN. *H. Cl.* 56. Americana planta, nunc in variis Europae regionibus etiam colitur.

Singularem acrem et volatilem, quodammodo nauseosum praebet odorem et saporem, narcotica simul et stimulante virtute praedita. Quum primum eius usus inventus fuit, laudata est pro vero antidoto famis, et hoc nomine apud Indos fumus familiaris fuit LERY *Hist. de l'Amer.* p. 213. apud Anglos vero masticatio hodiernum in usu est. In se planta virosa et nauseosa est, quae ἀνωγεινάτω valide purgat et soporosos reddit omnes, qui ipsi haud assueti sunt. Sed usu continuato hanc facultatem exuit, et sine noxa e fistula hauritur; ut saltem aluum quotidie sui officii admoncat. Infuetis vero in odontalgia, catarthalibus decubitibus, et lippitudine humida opem fert SCHVLZE; et ab haemoptysi periodica multorum annorum, tabaci fumo quemdam liberatum esse ZWINGER *Theatr. prax.* p. 470. Sed ad alium usum externum in clysteribus et epithematibus venio. Illorum praestantiam, siue ex aqua decocto tabaco, (*Act. Med. Berol. dec. 2. vol. 3. p. 39.*) siue inprimis fumo per singularem fistulam in anum immisso, complures laudant in pertinacissimis alui obstructionibus, in doloribus colicis, in herniis incarceratis, modo non sint nimis antiquae aut cum sacco fortius concretae, quin et in tympanitide (SCHAEFFER *Tr. vom Tobacksrauch Clystiere*). Folia cum aceto in cataplasma redacta tumores duros hypochondriorum dissipant, simulque vomitum excitant *Essays of Edinb. vol. 2. n. 5.* Eadem anthracibus pestilentialibus imposita, eos vitiliter inurunt: Carpis manuum vero, quoad usque vesiculas excitauerint, febrem intermittentem tollunt. RENSTRÖM *Act. At. Succ.* 1754. p. 80. Decoctum aquosum
 vlcera

ulcera cacoëthea mundificat PLATER *Obs. l. 2. p. 551.* etiam ea, quibus sphacelus iam accessit DELIVS *amoenit. med. dec. IV.* Ceterum pestis tempore fumus tabaci insigniter proficit; et DIEMERBROEKIUS contagium susceptum, fumifunctione ex proprio corpore dispulisse affirmat *de Peste l. 4. hist. 7.* neque Nouiomagi neque Londini illas aedes peste infectas fuisse, in quibus herba fuisset diuendita. Lappones etiam interne fumunt tabacum et eius oleum; hoc quidem aduersus colicam spasmodicam LINN. *Fl. Lapon. p. 69.* puluerem vero aduersus capitis dolores et coryzam, quum tertiam partem fauillae iuniperi admiscuerint MONTIN. Adeo apud nos esse, qui fistulas tabaci, oleo probe imbutas, in pulvere aduersus colicam, perinde ac Lappones crudum oleum, assument, lego apud SCHAARSCHMIDT *med. Nachr. I. p. 117.* Sternutamenta mouere puluerem, apud omnes constat.

Nummularia.

Nummularia lutea maior C. B. *Pin. 309.* Lyfimachia foliis subrotundis, floribus solitariis, caule repente LINN. *Fl. Suec. 168.* in humidis locis circa frutices.

Vulneraria est interno vsu et externo, et fluxus sanguinis varios coërcet; vt omnibus praetulerit AGERIUS ex propria obseruatione. Habet etiam aliquid antiscorbutici. Succum aduersus phthisin specificè prodesse WALDSCHM. *Opp. Cas. 20.* Ad haemorrhoidum dolorem sedandum, eundem cum butyro recenti in vnguentum redactum RIVER. In haemorrhagia narium enormi et creberrime reuertente, pilulas profuisse, quorum basis erat extractum nummulariae SCHVLZ.

Origanum.

α) Origanum syluestre C. B. *Pin. 223.* Origanum foliis ovatis, spicis laxis erectis confertis paniculatis LINN. *Fl.*

Fl. Succ. 486. *Origanum* spicis foliosis, breuissimis, coloratis, umbellatis HALL. *Helv.* 656. ad margines dumetorum.

β) *Origanum creticum* C. B. *Pin.* 223. *Origanum* foliis ouatis acutis glabris, venis scabris, spicis tetragonis LINN. *mat. med. de Plant.* 300. in insula Creta, et apud nos in hortis.

Vtrumque oleo aromatico scatet, magis tamen creticum, quam vulgare. Ob quod calefaciunt, imbecillas partes roborant, obstructions aperiunt, menses cient, asthmaticis et ictericis auxiliantur; crudo etiam, nauſebundoque ventriculo efficacia. Oleum vtriusque distillatum ad dolores dentium confert, si cauo scilicet cum gossypio indatur. Singultum etiam leuare, a guttulis tribus ad quinque sumtum, SCHVLZIVS.

Parietaria.

Parietaria officinarum et *Dioscoridis* C. B. *Pin.* 121. *Parietaria* foliis lanceolato ouatis LINN. *H. Cl.* 469. *Helv.* MATTH. 781. ad muros et inter fruticeta.

Ponitur inter herbas quinque emollientes: insipida est et aquosa. Sanguinem in partibus contusis resoluit, diuresin mouet, et renium morbis maxime appropriata est GOURRAIGNE. Et diuretica quidem facultas tanta est, vt CL. POISSONIER hydropem sanauerit lacte caprae, quae hac herba pasta fuerat, educta ante aqua per paracentesin. Sanguinem etiam sistere WELSCH *Mischomim.* Succus vero vtiq; praestat. Externe fricata butyro cum chaerefolio, additoque oleo scorpionum, in suppressione vrinae confert et doloribus a calculo, si pubiac perinaco illinatur SCHVLZE. In clysteribus aluum laxat.

Pini strobuli.

Pinus syluestris C. B. *Pin.* 491. *Pinus* foliis geminis, primordialibus solitariis glabris LINN. *Fl. Succ.* 788. *Pinus*

nus foliis geminis, cono pendulo, nucleis frigidis HALL.
Helv. 149. in fyluis et montibus.

Strobuli sunt tenellae Pini summitates, odore et sapore resinoso, amaricanteque. Scorbuticos humores peculiariter corrigunt et euacuant per cutis et urinarias vias; Sibiriacis etiam hoc nomine celebrati GMELIN *Fl. Sib.* T. I. p. 178. Dolores etiam articulorum et rheumaticos curant MOELLENBROK c. 13. BAGLIV. p. 117. Optime vero decocti ex cereuisia vel ex vino potantur. Mirum adeo est, ab VRSIN. WAHRMUND omnem usum denegari strobulis, quid? quod pro nociuis haberi *Vorurth. des Verstand.* p. 68. Externe decoctum scabiem abstergit, et partes a prurigine defendit; vulnera etiam ab inflammatione vindicat DIOSC. cum aceto factum, feruenti collutione, dentium dolores mulcet ID. Folia pini ex aqua saturate decocta, potu urinam valide movent et ab hydropo liberant CHRISTIERNIN *Aef. Succ.* 1754. p. 239.

Plantago.

Plantago latifolia maior C. B. *Pin.* 189. Plantago foliis ovatis, glabris LINN. *H. Cl.* 36. ad vias et in lacunosis.

Planta nemini ignota, infipida, herbacea, adstringens, oleracei generis DIOSC. Inter vulneraria eminent, ut sufficere credat LVDOVICI p. 332. Ulcera sanat qualiacunque, et sinus conglutinat DIOSC. Contra tabem etiam vtiliter datur vel succus, vel decoctum CELS. l. 3. c. 22. neque sine recentiorum experimento *Eph. N. C. cent. VII. obs. 120. dec. 2. ann. 9. obs. 63.* et SCHVLZ. p. 412. Porro foliorum succus, colluta subinde oris ulcera, purgat: idem lippitudinibus et aurium doloribus instillatur DIOSC. Datur et herba decocta ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatiae nomen est, ID. Et coctum cum aceto et sale olus, dysentericis coeliacisque suantum auxiliatur; ID. et WEDEL *diff.* p. 27. Clystere

stere etiam dysentericis infunditur. Sola aqua bibita mane per aliquot dies, multas a fluore albo liberatas esse nouit SOLENAND. p. 328. Specifice denique folia contra morsus venenatorum animalium valere WEDEL. *diff.* p. 19. 20. Neque ea inutilia esse, si mammarum cancris applicentur BORELL. *Cent.* 2. *obs.* 51.

Populi gemmae s. oculi.

Populus nigra C. B. *Pin.* 429. Populus foliis deltoidibus, acuminatis, ferratis, (leuibus) LINN. *Fl. Suec.* 821. in pratis et ad fluuiorum ripas.

Viscofae sunt haec gemmae, odoratissimae, et vere balsamicae (WEISMANN *A. N. C.* vol. 3. *obs.* 92. Habent emolliendi, consolidandi, discutiendique facultatem, quae efficit, vt essentia earundem cum spiritu vini parata, a multis tantopere laudetur in vulnerum curationibus, v. c. TEICHMEYERO *diff. de aneur. brach. cur.* 1734. imo etiam ad alia profluuia diuturna et ad dysenteriam, dosi dimidiae drachmae bis die sumta TOURNEF. Eandem tincturam in affectibus pectoris et scorbuticis opem ferre WEISMANN *l. c.* p. 304. et adhuc praestantio-rem fieri, si loco spiritus vini assumatur spiritus salis ammoniaci vinosus vel tinctura antimonii acris; et si infundantur in oleo amygdalarum dulcium vel lini, sistere balsamum traumaticum, interne et externe in pleuritide et aliis pulmonum morbis salutare ID. Ipsam arborem resinam fundere, aurum colore imitantem et attritu iucundum odorem spirantem DIOSCOR. et nuper quoque Cl. MONTI *Comm. Bonon. Tom. II. P. I.* p. 61.

Portulaca.

Portulaca latifolia s. sativa BAVH. *Pin.* 286. Portulaca foliis cuneiformibus sessilibus LINN. *H. Vpf.* 146. in hortis vtplurimum colitur.

Planta

Planta succulenta, aquosa, subacida: Bilis feruorem per febres maxime ardentis et malignas sistit, et putredinem cohibet, ne serpat longius; quo nomine furcus epotus inprimis prodest. Idem vomitum sedat, praesertim biliosum. Contra dysenteriam, haemoptysin, et alia profusa sanguinis, nec non scorbutum, percocta efficax est. Renes denique, et vesicam adiuuat: quo nomine et syrupum ad stranguriam commendauit CRATO *Ep. V.* p. 275. Vulneribus, quae ad syderationem spectant, in cataplasmate superhabetur. Cruda acetariis expeditur.

Pulegium.

Pulegium latifolium C. B. *Pin.* 282. Mentha floribus verticillatis, foliis ovatis, obtusis, subcrenatis LINN. *H. Cl.* 306. Pulegium foliis subrotundis, verticillis nudis HALL. *Helu.* 659. in humidosis locis Angliae et Galliae, apud nos vero in hortis.

Odoris suavis, et saporis aromatici subamari, ob oleum aethereum. Stomachi cruditates nauseamque compefcit: atram bilem per aluum exigit: menstrua, secundas, ac partus vrget: Succus pulmonis vitia, inprimisque tussim conuulsiuam mulcet BOYLE *de vitil. simpl. med.* p. 120, licet non vbique efficax RIDLEY *Obs.* 20. p. 82. neque vnquam Ill. WERLHOFII votis responderit *Commerc. Nor.* 1733. p. 173. In eundem finem antiquos iam adhibuisse, sed ex melle et aloe potum, apud DIOSCOR. lego. Externo vsu in cataplasmate vel epithemate, inflammationes sedat; et podagricis subuenit, impositum vsque dum rubescat locus. Decoctum eius ablutas pruriginis mitigat. Id. Facultatem ptarmicam omnes norunt.

Pulmonaria.

Symphitum maculosum f. Pulmonaria latifolia C. B. *Pin.* 259. Pulmonaria foliis radicalibus ovato cordatis LINN. *Fl. Succ.* 156. inter fruticeta et in syluis.

Vogel. Mat. Med.

F

Sapor

Sapor herbaceus, viscidus, cum notis naturae acidae. Decoctum in haemoptoe (МАТТН. p. 1040.), tussi et phtihili efficax; externo quoque vsu vulnerario scopo BUCHW. p. 219. Inter omnes plantas, combusta dat plurimos cineres, ad septimam partem ponderis GME-LIN. *Act. Petrop. T. V. p. 283.*

Pyrola.

Pyrola rotundifolia maior BAVH. *Pin.* 191. *Pyrola* flaminibus ascendentibus, pistillis declinatis LINN. *Fl. Suec.* 330. in fyluis.

Planta insipida, inodora. Modice adstringit, hinc-que inter traumatica numeratur, decoctaque laudatur ad vlcera tum interna, tum externa; itenque ad vulnera.

Rosmarinus.

Rosmarinus hortensis augustiore, seu spontaneus latiore folio C. B. *Pin.* 217. *Rosmarinus* LINN. *H. Cl.* 14. Frutex mansuetus Galliae, Hispaniae, Narbonae, et mediae Heluetiae; apud nos hortensis.

Graui est odore, sapore aromatico, acri, propter oleum aethereum, quo scatet. Excalefactoria vi praeditus, et roborante haud mediocri, in omnibus capitis, neruorum et neruorum viscerum morbis, a causa frigida et atonia ortis praesentaneum est remedium, tum externo vsu, tum interno. Regium etiam sanat morbum, et fluorem album, si decoctum in aqua bibatur; menstruorum item fluxum promouet, et obstructas glandulas infantum et scirrhos expedit HEIST. *Chir. de Scirr. et Comp. pract.* c. 12. §. 29. Oleum distillatum ad guttulas quatuor vel sex ante insultum febris tertianae datum, febrem tollit. In superficie foliorum, microscopio lustratorum, apprehendit aliquando BOERHAAVIUS tubercula ceracea *Chem. II. p. 154.*

Ruta

Ruta cum capitulis feminalibus.

Ruta hortensis latifolia C. B. *Pin.* 336. Ruta foliis decompositis LINN. *H. Cl.* 145. Frutex mansuetus, Africae, Graeciae, Hetruriae, Narbonae indigenus; apud nos hortensis.

Graui odore et sapore amaro specifico, acri pollet, singulis ab oleo aethereo, quo praedita est. Multiplicem usum habet. Alexipharmaca est, et fudorifera: ad hysteriicam passionem facit, epota saltem aqua eius distillata et saepius cohobata BOERH. *Chem.* II. p. 77. Epilepsiae prodest (TRALLIANVS L. I. c. 15.) visum acuit, tormina sedat. Feruescens ex oleo, et pota, vermes expellit DIOSCOR. Decocta in aqua, difficultates spirandi tollit, et coxendicum articulorumque cruciatus, et horrores febrium circuitu repetentes. Item urinam ciet, et menstrua pellit. Aluum fistit potu ciboue. Succus oculorum maculas delet, ad vnam vel duas guttulas aliquoties de die instillatus. Idem intus sumtus saepius, ad cochlear vnum, ad inflammationem ventriculi BAEVM-
LER. Folia viridia, contusa, ad condylomata et haemorrhoides coecas FORESTVS L. 23. *obs.* 8. Aqua distillata vero ad cancerum VATER *diff.*

Sabina.

Sabina folio cupressi C. B. *Pin.* 487. Iuniperus foliis inferne adnatis, oppositionibus concatenatis LINN. *H. Cl.* 464. Arbuscula mansueta, Sibiriae et Tartariae indigena, apud nos hortensis.

Inter omnes plantas fere dat plurimum olei aetherei. Decoctum eius, sanguini admistum, rubedinem intensiorem facit, quam spiritus salis ammoniaci, SCHWENCKE *Haematol.* p. 187. Calefacit, menses, lochia, et haemorrhoides potentissime mouet, in decocto et essentia, modo adhibeatur, vbi conuenit. Succus cum lacte potus vermibus remedio est. Nonnulli etiam pro vrinacienda

cienda et pellendo calculo adhibent, sed minus tuto *Aët. Berol. Dec. 1. vol. 7. p. 42.* In linimentis et decoctis ad achores et fauos capitis, et ad scabiem quoque confert. Ad odontalgiam vero, et otalgiam et rheumaticos dolores in suffitibus. Ossibus inspersus puluis cariem absumit.

Salvia.

Salvia maior C. B. *Pin.* 237. Salvia foliis lanceolato ovatis, crenulatis, floribus spicatis, calycibus acutis LINN. *H. Cl.* 12. Italiae indigena, apud nos in hortis colitur.

Planta perquam iucundo odore, sed grâui, oleum vehens aethereum. Inter tonica, quibus utimur aduersus paralyfin, et viscerum laxitates, et fluorem album, et vrinæ incontinentiam, aliosque morbos remedium pulcherrimum. In fluore albo omnibus praefert LENTIL. *Iatromn.* Aduersus sputum cruentum, succum commendavit cum melle bibendum, ad duos cyathos, AETIVS *Tetrab. I. Serm. I.* Aduersus cardialgiam, decoctum DECKER. in *Prax.* ad scorbutam, et giugiuarum laxitatem multi. Si infusum sanguini calenti admiscetur, statim inde attenuatur sanguis cum floridissimo colore; neque vllum medicamentum notum huius classis pulcriorem colorem efficit, SCHWENCKE *Haematol.* p. 186. Linteolum aqua salviae imbutum et linguae paralyticae impositum, eam sanavit A. N. C. *vol. II. p. 437.* Cataplasma ex foliis salviae cum butyro frixis, abdomini applicatum, sodam dispulit *ib.* p. 439. Infusum salviae praestare Thee Chinenfi STENZEL. *diff.* Puluis foliorum sternutatorius est.

Sanicula.

Sanicula officinarum C. B. *Piu.* 319. Sanicula foliis radicalibus simplicibus, flosculis omnibus sessilibus, LINN. *Fl. Suec.* 222. in fyluis.

Odore

Odore caret, sapore est modice amaro et adstringente. Numeratur inter vulneraria, et ad vlcera quoque interna, et haemoptysin, in decoctis commendatur. Idem etiam laudavit interne HARRIS ad cancerum occultum.

Saponaria.

Saponaria maior lacuis C. B. *Pin.* 206. Saponaria calycibus monophyllis cylindraccis, foliis ovato lanceolatis LINN. *H. Cl.* 165. Saponaria foliis trineruiis, floribus umbellatis HALL. *Helv.* 328. In Anglia, Gallia, Helvetia, Belgio nascitur; apud nos colitur in hortis.

Amarissima planta, trita inter aquam spumas agens. Pulcre abstergit, coagula bilis et sanguinis resoluit, icterum et fluorem album sanat SEPTAL. *anim. L.* 7. n. 215. Etiam in lue venerea efficax LAPATA; licet tanto hoste debilior videatur HALLER. *L. c.* Externe decoctum ad scabiem valet.

Satureia.

Satureia hortensis C. B. *Pin.* 218. Satureia pedunculis bifloris LINN. *Hort. Vpf.* 161. Circa Monspelium sponte crescit, apud nos in hortis.

Aromatica, oleo diues, fragrans: pulegii vires proxime imitatur. Ad embammata conficienda in culinis. Oleum eius, iuxta thymi, forte acerrimum.

Saxifraga.

Saxifraga rotundifolia alba C. B. *Pin.* 309. Saxifraga, foliis reniformibus lobatis, caule ramoso, radice granulosa LINN. *Fl. Suec.* 350. in pratibus et ad colles.

Aliquantum acris est, et subacidula. Vrinarias vias stimulat et sabulum expellit, in iufuso sumta. Lithontripticam adeo virtutem habere creditur; id quod tamen multis dubium videtur LINN. *mat. med.* p. 73. LOBELIUS vero de ipsa aqua distillata, proprio experimento, id adfirmat.

Scabiosa cum floribus.

Scabiosa pratensis hirsuta C. B. *Pin.* 269. Scabiosa corollulis quadrifidis, corollis radiatis, caule hispido LINN. *Fl. Succ.* III. Scabiosa caule et foliis subhirsutis, imis ouatis, superioribus semipinnatis HALL. *Helv.* 669.

Moderate amara est, saponacea, et lenissime adstringens. Moderate resoluit et discutit. In pectoris morbis, phthisi, pleuritide, tussi, empyemate, inflammationibusque viscerum enixe laudata a BOERHAAV. et BAGLIV. p. 56. a BVCHWALDIO in vlceribus mali moris, etiam venereis, p. 253. Algirenses decocto vtuntur ad febres intermittentes, *Phil. Trans.* n. 411. Vulgo aqua distillata in vsu est, ad variolas expellendas. Decoctum externe pro lotionem ad scabiem, achores et fauos valet.

Scolopendrium.

Lingua ceruina officinarum C. B. *Pin.* 353. Asplenium frondibus ensiformibus, integris, basi cordato inflexis, petiolis hirsutis LINN. *H. Cl.* 474. In Gallia, Italia, et Heluetia montana sponte nascitur.

Saponacea planta sapore et viribus. Saliuam mastica- ta ducit: obstructions expedit et tantopere resoluit, vt quadraginta diebus lienem absumere credatur FERNEL. p. 184. quod vero nimium est. Calculos etiam in vesica comminuere I D. Vulneraria porro est, et in fugillationibus internis, ac haemoptysi, potu adhibetur. Ad dolores dentium multi commendant decoctum calide ore suscipiendum.

Scordium.

Scordium C. B. *Pin.* 247. Teucrium foliis ovato lanceo- latis sessilibus, floribus saepius binatis LINN. *Fl. Succ.* 476. Chamaedrys foliis ellipticis, serratis, mollibus, verticillis inter folia paucifloris HALL. *Helv.* 631. in palu- dosis.

Odor

Odor aliquantum alliaceus, sapor acris et amarus, virtus excalescens, resoluens, urinam et fudorem ciens, anthelmintica, putredini resistens, vulneraria. Cocta recens arida cum vino aduersus venenatos serpentum morfus olim data fuit DIOSCOR. neque inutilem deprehendit KLEINKNECHT *Tr. de Scord.* p. 55. contra morfus rabidorum animalium. Idem a cachexia et anasacra liberatos vidit p. 69. Ad veterem tussim, et febres intermittentes facit in eclegmate; et in peste praestantissimum est antidotum. Praeter resinosas partes, quas spiritus vini extrahit, sal continet ad naturam salis vesci accedens, NEVMANN. *Prael. chem.* p. 1016. et partes oleosas, quas aqua distillata vehit, aut tantilla quantitate, ut nec guttulam separare queamus; quamquam haec inde virtutem pellentem cum odore obtinet. Externo vsu planta in inflammationibus, quae ad gangraenam spectant, vtilissima est, si in cataplasmate adhibetur.

Secale.

Secale hybernum vel maius C. B. *Pin.* 23. Secale glutinarum ciliis scabris LINN. *Hort. Vps.* 22. in agris feritur.

Prima viridia stamina succum continent, optime detergentem, qui menses mouet *Aët. Berol. Dec. 1. vol. 5.* 70. et conuulsiuos motus infantum sanat PIETSCHE *von Convulsion.* p. 105. nec in ictero inutilis est. Poloni plebei communitur quoque eo phthisin siccam expugnare tentant, at irritum vtpurimum conatu, imo aliquando manifeste nociuo ERNDL *Varsau.* p. 191.

Sedum maius.

Sedum maius vulgare C. B. *Pin.* 283. Semperuium foliis radicalibus carnosiss, caulinis imbricatis, corymbo racemoso reflexo LINN. *Fl. Succ.* 395. Sedum rosulis acaulis, liberis, conniuentibus, foliis ciliatis HALLER. *Helu.* 392. in muris et tectis.

F 4

Succus

Succus plantae aquosus, paulisper nitrosus, et acris. Hinc vis eius refrigerare, abstergere, et adstringere. Auri vtiliter instillatur in susurru et auditu abolito BAEVMLER. deinde etiam oculis ad nubeculas delendas BRESLAV. *M. Jan.* 1722. Medetur quoque vlceribus serpentibus et cauernosis, ambustis igni, cancro, linguaeque fissuris, et aphthis: vbi confert, cum cum melle illinere. *van SWIET.* III. In potu datur contra dysenteriam, aluique profluvia DIOSC. BOERH. imo etiam aduersus gonorrhoeam BRASSAV.

Sedum minus.

Semperuiuum minus vermiculatum acre C. B. *Pin.* 283. Sedum foliis subouatis, adnato sessilibus, gibbis, erectiusculis, alternis, racemo triplici LINN. *Fl. Suec.* 389. in petris, parietinis, et maceris.

Succus foliorum acris, subcorrosiuus: iisdem cum priore viribus praeditus quidem, sed valentiore gradu agit, vt vomitum cieat, vrinamque pellat: vnde ad hydropem, febres quartanas, et scorbutum obseruatus est prodesse.

Senna.

α) Senna Alexandrina, foliis acutis C. B. *Pin.* 397.

β) Senna Italica, siue foliis obtusis. ID.

Cassia foliolis tripinnibus quadripinnibusque subouatis LINN. *H. Cl.* 159. Frutex.

Modice amara et nauseosa, melancholiam, bilem atque crassam pituitam commodissime et modeste purgat, nisi vehementer decocta sit, vbi torsionibus, vt in me ipso expertus sum, valde molesta, interdumque hypercatharsin mouet HEISTER. *Wahrnehm.* p. 217. 218. 291. Diuturnorum et lentorum morborum, quos viscerum impuritas, aut vtus obstructio genuit, singulare est praesidium, vt lentarum veterumque febrium, melancholiae, epilepsiae,

epilepsiae, scabiei, impetiginis, vitiliginis, elephantiasis, omnisque denique impuritatis FERNEL p. 192. In affectibus oculorum, a sero acri et spisso, tanquam specificum a RIVERO commendatur. Datur autem pulvis eius ad drachmas duas, infusum a drachmis tribus ad drachmas sex. Anodynum praestantissimum esse, SCHVLZIVS p. 189. de quo tamen valde dubito. Ab Arabibus medicinae inuecta fuit.

Serpillum.

Serpillum vulgare minus C. B. *Pin.* 220. Thymus floribus capitatis, caulibus repentibus, foliis planis obtusis, basi ciliatis LINN. *Fl. Succ.* 477. Suffrutex vulgaris, ad vias.

Odor et sapor plantae acris, et suavis aromaticus. Virtus excalesciens, resoluens, emmenagoga, roborans: In catarrhis et lentis pectoris morbis, doloribus colicis, paralyti, chlorosi, singultu praestans. Infuso serpilli, quod sudorem mouit, liberatus fuit aliquis ab hydrope, qui febrem aetam exceperat *Fränk. Samml.* II. p. 366. Externe in fotibus, aurium et capitis dolores lenit: in vino decocta et calide ore suscepta, odontalgiam. Loquelam spiritus ope restitutam DOLAEVS habet *L. I. c. 10.* Aquam distillatam inter cephalicas multum aestimat LVDOVICI p. 271.

Solanum.

Solanum officinarum C. B. *Pin.* 166. Solanum caule inermi herbaceo, foliis ovatis angulatis LINN. *Fl. Succ.* 188. Solanum foliis angulosis, undulatis, caule leui HALL. *Helu.* 507. ad muros et in cultis.

Moderate dolores lenit, dissipatque inflammationes: quo nomine in epithematibus, cataplasmatibus, et gargarismis applicatur, et varias quoque compositiones ingreditur. Herba recens contusa vel aqua distillata fronti

superhabetur in doloribus capitis et deliriis febrium. Folia per errorem pro atriplice in cibum sumta, singularis virulentiae notas dederunt *Commerc. litt. Nor.* 1731. p. 372.

Tanacetum cum floribus.

α) Tanacetum vulgare luteum C. B. *Pin.* 132.

β) Tanacetum foliis crispis *Id. ib.*

Tanacetum foliis pinnatis, pinnis pinnatifidis serratis *LINN. Fl. Succ.* 666. in pratis. β) in hortis.

Grauis odoris et amari saporis planta, anthelmintica virtute primum clara est *HOFFM. Med. Syst.* IV. p. 333. deinde roborante, vt ventriculo inbecillo succurrat, febres intermittentes et cachexiam sanet, mensiumque fluxum promoueat. Succus ceteris compositionibus praestat. Lappones in fotu naturalibus partibus foeminarum parturientium frequentes admovent *LINN. Fl. Lapon.* 295. Flores siccatos et in puluerem contritos pro magno antihysterico ad drachmam dat *GERLI Obs.* 58.

Taraxaci folia cum floribus.

Dens Leonis latiore folio C. B. *Pin.* 126. Leontodon calyce inferne reflexo *LINN. Fl. Succ.* 627. Taraxacum pinnis foliorum triangularibus *HALL. Helv.* 739. ad vias.

Planta turget succo viscoso, lacteo, saponaceo et amaricante, quo feruorem febrilem temperat *BARRETE*, acre diluit, et pituitam resoluit, singula deinceps per diuresin euacuando. In cachecticis morbis, febribus intermittibus, hecticis, nephritide, scabie et ictero praestantissima est *DELIVS diff.* Maxime vero epotus succus iuvat, vel spiritus per fermentationem paratus. Extractum ad drachnam vnā datum ter de die, ex aqua distillata ipsius plantae, *RIDIGERVS* laudat ad exsiccandam purpuram rubram, cui maculae petechizantes interspersae sunt, *diff. de Verit. virt. med. propriae.* p. 16.

Thee

Thee folia.

Thee KAEMPF. *amoen.* p. 606. Thea LINN. *H. Cl.* 204. Frutex Chinae et Iaponiae incola.

Folia in se narcoticum virus continent, adeoque to-
sione prius egent, quo id expellatur. Ita vero hi, qui
eam adminiftrant, nociuam eorundem facultatem experi-
untur, minus vero, qui infuso deinceps vtuntur. Sunt
autem fruticis theiferi diuerfae species, hincque diuerfa
bonitas, qualitasque foliorum. Quam bona autem eman-
tur ifta a Belgis in Chinenfi regno, multum tamen gra-
tiae in vniuerfum amittunt in itinere maritimo, vt vel
eadem folia, a Rufficis mercatoribus ibidem emta, quo-
niam super niues vehuntur, Belgicam Theam bonitate et
gratia multum superent *A. N. C. vol. X. obf. 21.* Vix ho-
die quidem medicamenti titulum thea fuffinet, quum ipfi
adeo affueti fimus: nulli tamen dubitamus, ipfi tonicam,
attenuantem, atque diureticam virtutem attribuere. BA-
GLIUIVS in doloribus calculofis et podagricis eam spe-
cialiter commendauit p. 117. De partibus ipfius confi-
tutiuis, in diuerfis speciebus, proportione et actiuitate,
omnino diuerfimodis, fubtiliffime expoſuit TH. SHORT
Treat. on Thea, Sugar etc.

Thymus.

Thymus vulgaris folio tenuiore C. B. *Pin.* 219. Thy-
mus erectus, foliis ouatis margine reflexis, floribus ver-
ticillato ſpicatis LINN. *H. Cl.* 302. Suffrutex manſuetus,
Galliae Narbonenſis indigena; apud nos hortenfis.

Fragrans et aromatica ipſi qualitas, quam oleo aethe-
reo debet. Ventriculum roborat, pulmones expurgat,
menſes ciet, et inflationes leuat. Externo vſu in ſac-
culis dolores rheumaticos diſcutit. Oleum, omnium fere
acerrimum, in odontalgia cum goſſypio cavitatibus den-
tium immiſſum, efficac.

Trifolium

Trifolium fibrinum.

Trifolium palustre C. B. *Pin.* 327. Menyanthes foliis ternatis LINN. *Fl. Succ.* 163. in locis palustribus et vli- ginosis.

Admodum amara planta, ad multos morbos, et inprimis chronicos utilis, nominatim ad scorbutum BARTHOL. *Act. Hafn.* III. 75. hydropem *ib.* arthritidem et podagram *Abb. der Kayf. Ac. der Nat.* IV. p. 172. vlcera antiqua BOERH. cachexiam *A. N. C.* II. obs. 42. calculosas affectiones BRESLAV. 1722. M. Febr. catarrhales morbos et febres intermittentes FRANC. Rustici quamplurimi Westrogothi folia, deficientibus conis lupuli, pro conficienda cereuisia adhibent LINN. *Fl. Lapon.* 80. Pulvis caulium aluum purgat, si ad drachmam fumatur, et vomitum ciet WILLIVS *Act. Hafn. cit.*

Tussilago cum floribus.

Tussilago vulgaris C. B. *Pin.* 197. Tussilago scapo imbricato vnifloro, foliis subcordatis angulatis denticulatis LINN. *Fl. Succ.* 680. Petalites scapo vnifloro, flosculis in ambitu ligulatis HALL *Helv.* 708. in agris subhumidis et ad fossas.

Qualitas amara, subuisida. Vis leniens et aperiens. Vfus maxime in morbis thoracis, tussi, raucedine, asthmae, phthisi, etiam in acutis, pleuritide et peripneumonia BAGLIV. Communiter vel ex aqua decoquitur, vel succus potatur. Sed aridae quoque fumum, per infundibulum hianti ore raptum, hos sanare, qui sicca tussi atque orthopnoea infestantur DIOSCORID. pectoris etiam vomicas rumpere ID. Succum nonnulli praeterea ad calculum comminuendum commendant *Comm. Nor.* 1736. p. 394.

Veronica.

Veronica mas supina et vulgatissima C. B. *Pin.* 252. Veronica spicis pedunculatis lateralibus, caule procumbente LINN. *mat. med.* II. in syluis.

Sapor

Sapor plantae amaricans et blande adstringens. Vulneraria est, externo vsu BARTHOL. *cent. 3. hist. 97.* et vel distillata saltem E. N. C. *dec. 2. ann. 3. obs. 166.* et interno, vbi in plthifi laudatur BRESL. 1722. M. Febr. et ad mictum cruentum FISCHER *de Senio* p. 217. Propter tonicam vero virtutem etiam in tussi prodest, et difficultate respirandi, nec non ad renum calculum E. N. C. *Dec. 1. ann. 1. obs. 107. Commerc. Nor. 1735. p. 44.* Ipsi podagrae succum ad duas vnicas quotidie epotum mederi BOERH. Loco theè Chinenfis vsurpandam suaferunt HOFFM. et FRANC.

Violariae herba.

Viola martia purpurea, flore simplici odoro C.B. *Pin. 119.* Viola acaulis, stolonibus teretibus reptantibus, pedunculis radicatis LINN. *Fl. Succ. 715.* ad sepes, in vmbrosis, et sub arboribus.

Ad emollientes herbas refertur, et clementer aluum subducit CRAT. *ep. L. 5.* vrinaeque difficultati medetur. Capitis quoque dolores a bile consopit FERNEL. p. 185. Vfus est in clysteribus et decoctis.

Virga aurea.

Virga aurea latifolia ferrata C. B. *Pin. 268.* Solidago caule erecto, racemis alternis erectis LINN. *Fl. Succ. 685.* in syluis.

Amara est, cum adstrictione. Inter praecipuas vulnerarias tonicaeque refertur, eoque nomine balsamis vulnerariis et decoctis additur. Inprimis vero ad nephritidem laudatur, et ad vlcera vrethrae et renum LISCHWITZ *diff.* nec non ad mictum cruentum BROCGR. *A. N. C. vol. 5. obs. 8.* et ad pellendum calculum, quo nomine aliquoties drachmis tribus pulueris ter per interualla octo horarum suntis satisfecit FVLV. GHERLI. *obs. 56.*

Vertica.

Vrtica.

Vrtica vrens maxima C. B. *Pin.* 232. Vrtica cliuica, foliis oblongo cordatis LINN. *Fl. Succ.* 774. ad sepēs et in rudetis.

Sapor plantae aquosus cum aliqua adstrictione. Recens planta vim habet rubefaciendi, excitandique vesicas: quarum illam monstrat, si contusa parti diu fatis applicatur; hanc vero, si tangitur, aut membrum ea caeditur. Ista vis autem non tam a spinis e foliis protuberantibus pendet, sed ab acri succo, quem istae continent HOOKER *Microgr. Obs.* 34. quique vulnusculis ab ipsis factis instillatur. Ob hanc causam antiquis iam in vsu fuit, torpentis membri summam cutem, vrticis caesam, exasperare CELS. *L. 3. c. 27.* quo solo remedio paralyfin sanatam fuisse, etiam legimus in *Mem. de l'Ac. des Sc. de Par. ann. 1741. hist.* p. 103. Ad excitandos lethargicos porro vrticis caedenda crura iussit ARETAEVS *morb. acut. cur. L. I. c. 11.* Sed is vsus externus non tam antiquus est, quam quod folia canis moribus, addito sale, medeantur, itemque vlcera fordida, gangraenas et carcinomata sanent; et quod gargarizatus succus inflammatione turgentem vnam exprimat; trita autem folia cum succo, et naribus indita; ad profluvia narium faciant DIOSC. Quam adstringentem facultatem deinde quoque recentiores in aliis sanguinis profusionibus experti sunt, vt in mictu cruento *Hist. morb. Vratisl.* 1701. p. 284. in haemoptysi LAZERME *Cur. morb. T. I.* p. 188. 191. DEIDIER *consult. II.* et in haemorrhagiis scorbuticis SENNERT. dum ad aliquot vncias succum bibendum dedissent, vel contusa folia in fotu saltem applicassent BORELL. *Cent. I. obs. 95.* Et, quod maxime mirandum est, Cl. POISSONIER lacte vaccae, hac herba sola passac, haemoptysin, mictum cruentum, fluxum haemorrhoidalem, et scorbutum sanauit. Ceterum vtilem esse succum in affectibus nephriticis SPIES *diff. de herb. antineph.*

tinoph. et vrinās quasi cruentas pellere, etiam applicatam plantam CHOMEL *Suppl.* p. 170. Cocta cum conchis folia, aluum emollire, vrinās mouere, et inflationes soluere; decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahere DIOSCOR. Spiritum denique, in quo vrticāe maceratae, membra frigore correpta, praesenti fructu solari, si eodem fricentur BAEVMLER.

II. MINVS VSITATA.

Abietis folia.

- α) Picea maior prima f. Abies rubra C. B. *Pin.* 493. Abies foliis solitariis, apice acuminatis LINN. *H. Cl.* 449.
- β) Abies conis sursum spectantibus siue maꝛ C. B. *Pin.* 505. Abies foliis solitariis, apice emarginatis LINN. *H. Cliff.* 449. Abies foliorum apice bifido HALL. *Helu.* 148. Arbor frequentissima.

Decocta folia commendantur in vlceribus renū, et ad scorbutum BRESLAV. 1723. M. Iul. Balsamica vi sua sanguinem imbuunt, et vrinās cient. Lappones spiritu frumenti inebriati, quum cephalalgia vexantur, opem sibi ferunt ramulis nouellis Abietis α) conficillis et contritis, capitique circumpositis LINN. *Fl. Lapp.* p. 278.

Absinthium alpinum.

Absinthium alpinum incanum C. B. *Prodr.* 71. Absinthium seriphium montanum candidum SCHEVCHZ. *It. I.* p. 29. Artemisia ex alis florida, foliis petiolatis, palmatis, planis, sericeis HALL. *Helu.* 695. in alpiū saxosis passim.

Amaricat, aromatica est, magnae famae planta inter alpicolas. Ad febres intermittentes, quae in alpinis facpe faciunt; ad vulnera consolidanda, ad pellendos men-
fes.

ses, frequenter etiam in subitis illis frigoribus suppressos, communis est in toto Bernensium alpium tractu, quasi panacea HALLER.

Acmella.

Chrysanthemum bidens s. Bidens zeylanica, flore luteo, lanii folio BREYN. *icon.* 48. Verbefina foliis oppositis lanceolato ouatis, petiolatis, ferratis, pedunculis unifloris, dichotomiae caulis LINN. *Fl. Zeyl.* 309. Crescit in insula Ceilon Indiae orientalis.

Amara et balsamica planta, Societati Anglicanae anno 1690 primum monstrata fuit, et commendata ad calculosus et nephriticas affectiones, si infusum eius biberetur. *E. N. C. Dec. III. ann. 7. et 8. obs.* 210. et SEBA *Theaur.* I. p. 19. 20. Experimenta cum illa fecit ANT. FEL. FANTINVS, et obseruauit quidem, minus illam concretos iam et genitos calculos dissoluere, impedire tamen posse, ne concrecant, dum sabulosum viscidum dissolueret. Obseruauit simul FANTINVS, quod aegro, per eos dies quibus herbarum sumisset, difficultates urinae increverent, sic ut post aliquot dies medicamento superfedere debuerit, et emollientia tantum adhibere. *Comment. Bonon.* I. p. 167. SCHEND. *van der BECK* autem testatur, quod experientiae suae suffragium semper tulerit; additque, se hydropem etiam incipientem longo huius herbae usu expugnauisse *A. N. C. app.* p. 119. Acmellae succedaneam fore *Sigesbeckiam*, quae facile in hortis nostris et caldariis luxuriat, LINNAEVS *cenfet mat. med.* 406. Verbefinam etiam nostratam, NEBELIVS *diff.*

Adiantum aureum.

Polytrichum aureum medium C. B. *Pin.* 356. Polytrichum capsula parallelepipedum LINN. *Fl. Succ.* 868. Polytrichum vulgare et maius, capsula quadrangulare HALL. *Helu.* 106. in ericetis, syluis et siccoribus pascuis.

Cenfe-

Consetur inter herbas capillares. Vis ipsi blande adstringens et traumatica. Decoctum ex vino rubro commendatur a SOLENANDRO ad fluxum mensium nimium *Consl. 8. Sect. 4. p. 329.* ex aqua vero ad pleuritidem a TOVRNEFORTIO *aut. de Par.* Vulgus inter antiuagica remedia refert.

Anemone.

Anemone nemorosa flore maiore C. B. *Pin.* 196. Anemone feminibus acutis, foliolis incisiss, caule vniflora LINN. *H. Cl.* 224. Anemone femine laeui, petalis feminis, ellipticis HALL. *Helu.* 330. in fyluis.

Aliquantum acris planta, ad tineam capitis cataplasmatibus forma laudatur a CHOMELIO ex propria obseruatione. Succus eius, naribus infusus, pituitam trahit FERNEL.

Aparine.

Aparine vulgaris C. B. *Pin.* 334. Aparine foliis lanceolatis, acuminatis, scaberrimis, corollis fructu minoribus LINN. *Fl. Succ.* 120. Galium caulibus angulis, foliisque ora et neruo ferratis, fructu hispido HALL. *Helu.* 459. ad dumeta et sepes.

Ad discutiendas strumas cum axungia tritam iam dum laudauit DIOSCORIDES; sed haec virtus fere neglecta fuit, et vnus MATTHIOLI est, quem scio, qui eam hoc sine interdum cum fructu vsurpauerit. Nuper vero idem experimentis suis confirmauit Cl. GASPARI *Obsery.* p. 18. 19. qui etiam decocto tumores testium et mammarum dissipauit *ib.* p. 20. Ceterum succum feminis, caulium ac foliorum, potu contra viperarum phalangiorumque morsus auxiliari: infuso, aurium dolori mederi DIOSC. Anferes hac planta sibi ventriculum expurgare, appetentiamque excitare BLAIR.

Vogel. Mat. Med.

G

Aster.

Aster.

α) Senecio f. Erigeron coeruleus, aliis Conyza coerulea I. B. III. 1043. Aster aruensis coeruleus acris TOVRNEF. *insit.* 481. Erigeron floribus ex ala foliorum prodeuntibus, flosculis foemininis multis imperfectis HALL. *Helu.* 724. in aruis aridis et cliuis lapidosis.

Acris est, pituitam pulmonum incidit et expurgat; quo nomine in superiori Germania adhibetur, decocti specie. WEDELIVS haec plantam vocat *rugam*, et recte inter abstergentia refert *Syllab. c. 4.*

β) Conyza media asteris flore luteo C. B. *Pin.* 265. Aster pratensis autumnalis, conyzae folio TOVRNEF. *insit.* 482. Aster foliis amplexicaulibus, crispis, subtus incanis, luteo flore radiato HALL. *Helu.* 726. ad scrobes et in humectis.

Huius plantae decoctum mire laudarunt CAMERAR. et C. HOFFM. ad dysenteriam, et dysentericam suam herbam nominarunt. In officinis Brandenburgicis pro Arnica vendunt, fabrica licet, sapore ac odore diuersam.

Balsamita.

Mentha hortensis corymbifera C. B. *Pin.* 226. Tanacetum foliis ouatis integris ferratis LINN. *H. Cl.* 398. Hetruariae et Narbonae indigena, apud nos hortensis.

Amara et odorata, ventriculi imbecillitati succurrit, menses mouet, spasmos hystericos sedat, venenatam vim opii infringit.

Branca vrsina.

α) Acanthus fatuus seu mollis Virgilii C. B. *Pin.* 382. Acanthus foliis sinuatis inermibus LINN. *H. Cl.* 181. in Italia et Sicilia crescit.

β) Sphondylium vulgare hirsutum C. B. *Pin.* 157. Heracleum foliis pinnatifidis LINN. *H. Cliff.* 103. Sphondylium pinnarum pinnis hirsutis, semiquinquefidis HALL. *Helu.* 447. in humidioribus pascuis et pratis.

Hanc

Hanc alteram plantam β) vulgo quidem in officinis nomine supra scripto recipiunt, et inter herbas emollientes ponunt, sed immerito, quum vi diuersissima gaudeat, et prior saltem α) glutinosa sit. Falsa etiam haec de Sphondylis referuntur, quod Poloni eo aduersus plicam polonicam vtantur, et decocto saepe, ad citandam eam, caput lauent; deinde quoque, quod potum suum BARTSCH inde conficiant: quae omnia ERNDTELIUS refutauit *Varfau.* p. 210. et 139. *Bartsch* enim, teste illo, fit tantum ex furfuribus triticeis aut farina, affusa aqua, in loco tepido per aliquot dies ad fermentationem depositis, donec acidiusculum saporem contrahant. Brodiis carnis autem quotidie fere admiscere plantam SCHVLZE *von Krankh. in Lith.* p. 81. Et Russos artificium nosse, inde spiritum ardentem praeparandi G MEL. *Fl. Sib.* I. 213.

Bugula.

α) *Consolida media pratensis coerulea* C. B. *Pin.* 260. *Teucrium* foliis obuerse ouatis crenatis, caule simplicissimo, stolonibus reptatricibus LINN. *Cliff.* 301. *Bugula* foliis ouatis, inter flores stipatis, flagellis repens HALL. *Helu.* 634. in pratis.

β) *Bugula hirsuta geneuensis* MORIS. III. 391. *Consolida media geneuensis* I. B. III. b. 432. *Aiuga* tetragono pyramidalis LINN. *Fl. Su.* 475. *Bugula* foliis angulose dentatis, caule simplici HALL. 635. in pratis montosis.

Amarâ est, detergens, subadstringens, et vulneraria, ad anginas, ad pulmonum, aliaque interna vlcera utilis ETTMULL. Prima species quidem proprie officinas ingreditur; sed placuit LINNAEO alteram substituere, *Mat. med.* 306.

Camphorata.

α) *Camphorata hirsuta* C. B. *Pin.* 486. *Camphorata* *Montpelienfium* I. B. III. p. 379. *Camphorosina* foliis

liis hirsutis linearibus LINN. *Amen. ac.* I. p. 392. in Hispania, Narbonae, Tartariae arenosis.

β) Camphorata glabra C. B. *Basil.* p. 113. Camphorata foliis confertissimis, inermibus, liuidis HALL. *Helu.* 483. in Heluetia.

Virtus detergens et excafaciens huius plantae, camphoram tenuiter olentis, nostro demum seculo detecta fuit; eiusque infusum ad recentem hydropem, fluorem album et asthma inprimis, a Monspeliensibus (DEIDIER *Consult. I.*) et BURLETO commendatum *Mem. de Par. ann.* 1705.

Capillus veneris.

Adiantum foliis coriandri C. B. *Pin.* 355. in Italia et Gallia.

Inter quinque capillares est, et famam habet ex syrupo, quem Monspelienses copiose inde parant et transmittunt, tanquam medicamentum, quod ad thoracis vitia, raucitatem, dyspnoeam, et tussim faciat.

Caryophyllata.

Caryophyllata vulgaris C. B. *Pin.* 321. Geum floribus erectis, fructu globoso, seminum cauda vncinata glabra LINN. *Cliff.* 195. Caryophyllata pinnis paucioribus rhomboideis, tubarum sine vncinato HALL. *Helu.* 335. in syluis et umbrosis.

Rarioris quidem vsus huius plantae folia sunt, sed le-go tamen vlceribus applicata, eodem expurgare *Act. Be-rol. Dec. I. vol. VII.* p. 45.

Carduus Mariae.

Carduus albis maculis notatus vulgaris C. B. *Pin.* 381. Carduus squamis calycinis, margine apiceque spinosis LINN. *Cliff.* 393. Silybum nervis foliorum albis HALL. *Helu.* 684. inter simeta in suburbanis, et circa hortos.

Succum

Succum continet fere insipidum, sed specie tamen tartari impraegnatum MARGGR. *Hist. de l'Ac. de Berl.* ann. 1747. p. 79. Ex integra planta distillari aqua solet, quam laudant in pleuritide. Siccatis vero foliis peculiaris virtus in pectoris affectibus tribuitur, et contra fluorem album.

Carduus tomentosus.

Acanthium MATTH. p. 671. Carduus alatus tomentosus, acanthi folio, vulgaris TOURNEF. *aut. de Par.* 14. Onopordum foliis decurrentibus, margine spinosis LINN. *H. Cl.* 393. Onopordon foliis tomentosus, obiter laciniatis, caule alato, brachiato HALL. *Helv.* 674. ad vias.

Succus in cancro faciei exulcerato adplicatus egregiam opem praestat; quam experti sunt BORELLVS *Cent.* 2. *obs.* 51. et ELLERVS *Anmerk.* p. 58. in tribus foeminis.

Cassine.

Cassine vera Floridanorum, arbuscula baccifera PLUKN. *mant.* 40. t. 376. f. 2. CATESBY *Corol.* 2. p. 57. t. 57. Ilex foliis ovato lanceolatis LINN. *H. Cliff.* 40. Arbor mansueta, in Virginia et Carolina crescens.

Folia subaromaticum quid habent: ad pituitam de pulmonibus abstergendam, et ad variolas commendantur. LINN. *diff. cens. med. simpl. veget.*

Chelidonium minus.

Chelidonia rotundifolia minor C. B. *Pin.* 309. Ficaria RUPP. *Fl. Jen.* 159. Ranunculus foliis cordatis, angulatis, petiolatis LINN. *Fl. Succ.* 460. in pratis et umbrosis.

Herbaceo est sapore, absque magna acrimonia, ut tamen aqua distillata, teste GEOPROY, odorem et saporem sinapi habeat III. p. 315. Scorbuticam dyscrasiam

corrigit, coagula sanguinis dissoluit, gingiuarum putredinem exstinguit, et haemorrhoidum coecarum dolores sedat, vnguenti specie applicata. Etiam decoctum in potu haemorrhoidarios iuuat BOERH. Iuniora folia vere in acetaria recipiuntur.

Cicuta.

Sium eruae folio C. B. Pin. 154. Cicuta LINN. Fl. Suec. 239. Cicuta umbellis folio oppositis, petiolis marginatis obtusis ID. Sp. Pl. 255. in paludosis.

Venenata planta, intus assumta vertiginem, somnum, deliria et ipsam mortem inducens; etiam solo odore infensa, quod hortulano contigit, qui eandem praecidendo, vertiginem passus est BOERH. Prael. VI. p. 255. Externe tamen ad duros discutendos et resoluendos tumores, et ad repellendum lac mulierum, folia recentia mammis imponi solent. Saepius etiam vesiculam colicis cristallinam folio cicutae trito et imposito discussit ab HEERS obs. 7. vnde in secretis habuit. Sed nec externe semper sine omni noxa est BORELL obs. 3. cent. 2. PAULI Quadr. bot. cl. III. Nouissime Cl. RATHLAMMO cicutae vim aduersus elephantiasin expertus est Goett. gel. Anz. 1754. p. 285. 477.

Clematis.

Clematidis sylvestris latifolia TOURN. aut. de Par. p. 72. Flammula sepium, foliis integris RVPP. p. 54. Clematis foliis pinnatis, foliolis cordatis, inaequaliter inciso ferratis LINN. H. Cliff. 225. et foliolis ouatis integerrimis ID. ib. ad sepes.

Valde acris, vt ad inurenda vlcera et vesicas excitandas adhiberi possit CHESNEAV p. 421. vnde factum est, vt Galli eam *herbe aux Gueux* vocarent. Neque aqua distillata sine acrimonia est, diciturque in morbis frigidis prodesse MATTH. p. 958. In acetario tamen assumtam
haud

haud nocuisse ait BORELL. *cent. 3. obs. 96.* et cum lepidio condiri ad cibos DIOSC.

Clinopodium.

Clinopodium montanum C. B. *Pin. 224.* Clinopodium Aufriacum CLVS. *Pannon. 622. 623.* Clinopodium verticillis paucifloris, in spicam congestis HALL. *Helv. 653.* Abunde in montosis alpium.

Medicamentum est alpicolarum, magni pretii in morbis pectoris HALL. Odorem spirat grauem et iucundum.

Colutea.

Colutea vesicaria C. B. *Pin. p. 399.* Colutea foliis obverse cordatis, caule arboreo LINN. *H. Cl. 365.* Frutex sepedalis, in syluis passim, et in hortis.

Sennae virtute purgante suppar, sed ignauius aluum mouet GESNER. *ep. p. 92.* cum dosi infusi sit integræ vnciae GARIDEL. Ruricolae scopo purgandi passim vtuntur. BARTHOL. *Dan. med. domest. p. 229.*

Consolida Saracenicæ.

Consolida aurea TAB. 556. Virga aurea angustifolia, ferrata f. Solidago Saracenicæ I. B. II. 1063. Senecio foliis longe ellipticis, acute ferratis, floribus umbellatis HALL. *Helv. 734.* in syluis montanis.

Odor, dum viret, balsamicus, sed non omnibus gratus. Virtus pene eadem, ac virgæ aureæ, tonica et vrinam mouens; sed laudatur præcipue ad mala ex lapsu, vbi in decocto potatur HALL.

Corallina f. Muscus corallinus.

Muscus coralloides, squamis loricatus C. B. *Pin. 364.* Sertularia ramis teretibus, articulis cylindræis lapideis aequalibus LINN. *Fl. Lapp. 563.*

Planta submarina, e mari mediterraneo aliisque peti-
tur. Increfcere folet coralliorum fruticibus, plantis ma-
rinis aliis, conchis bivaluibus, et rupibus dicti maris:
etiam dorfo erucæ cuiusdam accrefcere vidit SEBA.
Subter aqua tenax eft, et firmis articulis mediante neruo,
ipfos perforante, connexis conftat; extracta vero et fic-
cata facile conteritur, quum neruus fragilis fit. Salfum
faporem habet. Frequentiffimus vfus eft ad vermes in-
teftinorum expellendos. Datur ex lacte a fcrupulo vno
ad drachmam. Commendari etiam folet, ratione virtu-
tis adstringentis, ad fluxus alui, fanguinifque nimios.

Coris.

Coris coerulea maritima C. B. *Pin.* 280. CORIS LINN.
H. Cl. 80. in Gallia Narbonenfi et infula Creta.

Sapor amariffimus et naufeofus. Pro magno medica-
mento habetur ad virus venereum expellendum.

Coronopus.

Coronopus RVELL. p. 373. Coronopus Ruellii f. Na-
fturtium verrucosum I. B. II. 919. Ambrosia campestris
repens C. B. *Pin.* 138. Cochlearia foliis pinnatifidis LINN.
Cliff. 331. Nasturtium fylueftre, capfulis cristatis TOURN.
Inftit. p. 214. in compitis et ad fcrobes.

Acris eft, et nasturcini faporis, Pertinet inter toni-
cas ac leniter adstringentes plantas, et quæ vrinam cient.
Inprimis coeliacum morbum fanare creditur, in acetario
vel alio modo affumpta, TABERN. in decocto autem
fanguinis fluxus fiftere, et calculum renalem conterere
ID. Medicamentum lithontripticum D. Stephens ingre-
ditur,

Echium minimum.

Echium fcorpoides aruense C. B. *Baf.* 75. Lithosper-
mum aruense minus TOURN. *aut. de Par.* 112. Scor-
piurus

pius annuus flore paruo HALL. *Helu.* 519. in pratis
agricolae.

Contusum oculis inflammatis inter duplicatum linteum
applicatum egregie succurrit, et pannos etiam delet *Act.*
Berol. Dec. I. vol. 5. p. 33. 54. 61.

Endiuiia.

Intybus fatiua latifolia C. B. *Pin.* 124. Cichorium
caule simplici, foliis integris crenatis LINN. *H. Cl.* 389.
inter olera colitur.

Oleracea, succo temperante et abstergente diues. Bi-
lem viscidam attenuat, et in ictero prodest.

Erica.

Erica vulgaris glabra C. B. *Pin.* 485. *Erica* foliis qua-
drifariam imbricatis, triquetris, glabris, erectis, corol-
lis inaequalibus, calice breuioribus LINN. *H. Cliff.* 147.
Erica antheris bicornibus inclusis corollis inaequalibus,
campanulatis, mediocribus, foliis oppositis sagittatis ID.
Spec. Plant. p. 352. *Erica* foliis imbricatis glabris HALL.
Helu. 419. in campis sterilibus.

Decoctum continuato vsu vesicae calculos comminutos
expellere, MATTHIOLI: colicae mederi TRAGVS:
lactis prouentum in mulieribus augere, et puluerem item
florum PANCQV. Succum e foliis expressum vel e flo-
ribus aquam distillatam, rubedinem oculorum auferre,
si ipsis instilletur RAI. p. 1713. Reprobum quidem mel
e floribus apes inde efficere DIOSC. sed probum contra,
et quod flauescit LINN.

Euphrasia.

Euphrasia officinarum C. B. *Pin.* 233. *Euphrasia* fo-
liis ouatis acute dentatis LINN. *Fl. Succ.* 516. in pratis
humidis.

Leniter amaricat, et ad oculorum inflammationem ac visus debilitatem, pota mire laudatur HILDAN. *epist.* 59. inprimis in succo ALLEQVE. Non multum vero aestimat BOERH. *de ocul. morb.* Calidam esse, et vino infusam, oculisque adnotam, amicum Lobelii pene excoecauisse C. HOFFM.

Gallium luteum.

Gallium luteum C. B. *Pin.* 335. Galium foliis octonis linearibus, ramis floriferis breuibus LINN. *Fl. Suec.* 116. Gallium foliis octonis, gracilissimis, confertissimis, spica flaua caulem terminante HALL. *Helu.* 461. In pratis et muris.

Grato est odore. Leniter siccat et adstringit: impetigines sanat GESNER *ep.* p. 70. malum hystericum leuat IVSSIEV, et epilepticos motus, aduersus quos in Gallia et Catalaunia frequenter adhibetur CHOMEL; denique lac coagulat, si recens admiscetur. Absque additamento distillata, subito liquorem acidum stillat *Aët. Hafn.* I. *obs.* 69.

Gentianella.

α) Gentiana pratensis flore lanuginoso C. B. *Pin.* 188. Gentiana corollis (quinquefidis) hypocrateriformibus, fauce barbatis LINN. *Fl. Suec.* 203. in pratis ficcis.

Amara est, et tonica virtute gaudet. Ad febres tertianas et pleuritidem commendatur. In Marchia rustici aduersus subluxationes vtuntur SCHVLZE.

β) Gentiana minor s. vulgi cruciata C. B. *Pin.* 186. Gentiana corollis quadrifidis imberbibus, verticillatis, fessilibus LINN. *Spec. Pl.* p. 231. n. 20. in montosis apricis.

Huius sicca folia, vel quod praestat recentia, vino macerata, vlceribus pedum antiquis sola appositione promissime mederi, Cl. RAIMANNVS expertus testatur *Comm. Nor.* 1733. p. 363. Decoctum in lue venerea mire laudat

laudat ZAPATA c.9. p. 97. sed sub nomine saponariae praescribit.

Glaucium.

Papauer corniculatum FVCHS. 520. Glaucium foliis tomentosis, iinis pinnatis, superioribus serratis, amplexicaulibus HALL. *Helu.* 304. in maritimis et asperis.

Diureticam et lithontripticam virtutem ipsi adscribit TOURNEF. sed haec vis proprie radici competit DIOSC. Planta potius venenata est, et potu et cibo eadem inferre consuevit, quae papaueris succus: quod non modo a DIOSCOR. animaduersum est L. VI. c. 18. sed etiam ab Anglis, LOWTHORP. *Phil. Transf.* II. p. 642. Externe vero folia ex oleo illita crustas emarginant, et nubeculas ac pannos iumentorum peruncta abstergunt DIOSC.

Gratiola.

Gratiola centauroides C. B. *Pin.* 279. Gratiola floribus pedunculatis, foliis lanceolatis serratis LINN. *Mat. med.* n. 18. in pratis humidis.

Amarissimo et ingrato est sapore. Aluum potenter mouet, in puluere ad dimidiam drachmam sumta, aut in decocto, siue infuso vinoso, ad duas. Commodissime vero in lacte infunditur. Hydropicis imprimis destinatur, et qui quartana febre laborant. Sed malum effectum in hydropico habent VRATISL. 1728. p. 870. Extractum, quod e succo fit, etiam purgat, sed clementius, quam quod e residuo, BOVLDC *Mem. de Par.* 1705. Decoctum foliorum ex lacte vermes etiam necat: aquosum externe vulnera et vlcera expurgat et siccatur CAESALP. L. 5. c. 96. obiter noto, radicem in puluere ad drachmam dimidiam assumtam, idem praestare in dysenteria, quod hypecacuanha BOULD. l. c.

Hedera arborea.

Hedera arborea C. B. *Pin.* 305. Hedera foliis ouatis lobatisque LINN. *Fl. Lapp.* 91. Frutex cicur Europaeus.

Folia

Folia habent amarum et nauseosum saporem. In pulvere data laudantur tanquam specificum in infantum atrophia *A. N. C. vol. 5. obs. 120.* In cataplasmate lac dispellunt; cum vino cocta, aut nude vlceribus imposita, ea exsiccant.

Herniaria.

Polygonum minus s. Herniaria maior C. B. *Pin. 281.* Herniaria calycibus bractea nudis LINN. *Fl. Succ. 207.* in arenosis.

Subfalsa est, et subadstringens. Ad hernias primo laudata fuit, inde ab Hollerii temporibus, a quo etiam *Holleriana* dicta. Deinde ad renum et calculi morbos, quum urinam vehementer cieat, vt nocere etiam possit CHOMEL; quo nomine et hydropicis fuit praescripta, non sine vsu, *Id. Pl. vsuell. p. 248. et Suppl. p. 83.* Sed in his rarissime hodie vsus est. Peculiarem vero hoc faeculo virtutem contra oculorum caliginem, in trageae vel essentiae forma, aperuit GRVHLMANNVS.

Horminum.

α) Horminum pratense, foliis ferratis C. B. *Baf. 69.* Salvia foliis ouatis, inciso crenatis, verticillis subnudis LINN. *H. Cliff. 12.* Salvia foliis ouato lanceolatis, ferratis, verticillis raris et diffusis HALL. *Helu. 638.* Sclarea sylvestris, Matrisalvia TAB. 374. in pratis, collibus siccis, et ad vias.

Viscosa et odorata, ad somnum inuitans hos, qui inter eam ambulant BOERH. *Pracl. IV. p. 521.* et caput turbans, ceu in se ipso expertus est STENZEL. *diff. de med. virt. ven. p. 39.* Ad febres tertianas facit, status dissipat, mensium fluxum promouet, fluorem album sistit.

β) Horminum luteum glutinosum C. B. *Baf. 69.* Colus Iouis CLVS. *Pann. 577.* Horminum flore luteo RIV. T. 35. Salvia foliis cordato sagittatis, ferratis, acutis LINN. *H. Cliff. 13.* in montanis.

Ad

Ad calculum et thoracis morbos laudant BRESLAV. T. 29. p. 96. Vinum moschatum reddere BOCCON. *Mus. di Piant.* p. 53.

Hyosciamus.

Hyosciamus vulgaris et niger C. B. *Pin.* 169. Hyosciamus foliis amplexicaulibus LINN. *Fl. Succ.* 184. in rudetis, fossis, simetis, suburbanis.

Planta viscosa et foetida. Vim narcoticam insignem possidet, et pota vel comesta similem ebrii abalienationem mouet DIOSC. adeo, vt ex solo vapore Boerhaavius cum amico temulentus factus sit, quum emplastrum de Hyosciamo pararent. Et HALLERVS meminit, soldalem, qui secum Leidae Boerhaauium audiisset, omne venenorum genus ex horto selegisse, vorasse, tulisse, napellos, apocyna, Belladonnae baccas etiam suauiter deglutiisse, ab Hyosciamo vero victum poenas dedisse audaciae, et mente alienatum, crure altero resolutum, a Boerhaauio restitutum fuisse *Heluet.* Ista vero non impediunt, quo minus folia per sese vel ex lacte subacta, partibus dolentibus, siue ex spasmo, siue tumore, imponantur, quod ad mitigandos omne genus dolores faciant.

Hypericum.

Hypericum vulgare C. B. *Pin.* 279. Hypericum floribus trigynis, caule ancipiti, foliis punctatis, obtulis LINN. *Fl. Succ.* 625. in pratis.

Balsamica planta, cuius petala cum antheris notata sunt vesiculis, succo resinifero plenis, quem compuncta emittunt, et distillatione quoque produnt, oleo therebinthineo pene similem. Virtutem hinc detergentem, vulnerariam, antictericam, et antifebrilem possidet, et vermes quoque expellit *Aët. Hafn. I. obs.* 40. Quin ad ipsam melancholiam et maniam commendatur ANGEL. SAL. *Coll. chym.* p. 8. Denique et ad antimagica refertur remedia

media EYSEL *diff.* sed non aliter iuuat, quam quod morbis a debilitate neruorum succurrit. BAGLIVVS tincturam in pleuritide spuria tanquam remedium, quod profecto coagula sanguinis dissoluit, et vulnerarium non satis laudandum, pro secreto communicat p. 39. Oleum coctum, in iusculo sumtum, egregium esse tussis remedium A. N. C. vol. II. *obs.* 195.

Ifatis.

Ifatis fyluestris vel angustifolia C. B. *Pin.* 113. Ifatis foliis radicalibus crenatis, caulinis integerrimis, pene acutis, filiculis oblongis LINN. *Fl. Suec.* 543. *Var.* Ifatis fatiua vel latifolia C. B. *Pin.* In agris, Thuringiae imprimis, copiose colitur.

Nobilissima tinctoria planta, non minus ac medica, utpote vi resolvente haud mediocriter instructa, ob quam ad icterum et ad atram bilem commendatur a BOERH. Prouinciales etiam ad variolarum expulsionem adhibent, CHOMEL. Sed praeferenda est, ob maiorem acrimoniam et virtutem, fatiua. Ex non alia planta copiosius sal volatile haberi WEDEL.

Laburnum.

Laburnum, arbor trifolia, Agarydi similis I. B. II. 361. Cytifus foliolis ouato oblongis, racemis simplicibus pendulis LINN. *Cliff.* 354. arbor decempedalis, in fyluis montanis frequens.

Vis ei purgans et vomitoria est, ad flagitium vsque MATTHIOL. p. 931. Vulnerariam quoque esse, si folia in turundam ficta immittantur vulnere, BOCCONE *Mus. di Fis.* p. 139.

Lactuca.

Lactuca florescens MATTH. 399. Lactuca fatiua C. B. *Pin.* 122. LINN. *Cliff.* 384. in agris oleraceis copiose seritur.

Planta

Planta oleracea. Ob succum dulcem et lacteum refrigerat, aestum praecordiorum compescit, bilemque frangat, ceu in proprio corpore GALENVS expertus est *de alim. fac. L. II. c. 40.* Eaque assumptione somnum arcescit, ID. et hypnoticam virtutem possidet, ob quam antiqui, vltimo in coena loco, eam quoque adsumserunt. DIOSCOR.

Laurocerasus.

Laurocerasus CLVS. *hist. I. p. 4.* Padus foliis semper virentibus lanceolato-ouatis LINN. *H. Cl. 185.* Trapezuntina arbor, in hortis colitur.

Venenatam vim potius et narcoticam folia habent, quam medicinalem, sic, vt aqua ipsorum distillata et homines et bruta enecata fuisse, multis exemplis probetur in *Trans. phil. n. 418. et 420.* et a VATERO *diff. et STENZELIO de anod. virt. ven. p. 33.* et du HAMEL *des Arbr. T. I.* Sed folia tamen lacti imponunt vulgo, vt saporem amygdalinum adipiscatur: id quod tamen nec semper quidem sine noxa fieri, si vel largiori dosi recipiantur, vel iusto longius coquantur, in *Commerc. Nor. 1733. p. 201.* lego.

Ligustrum.

Ligustrum Germanicum C. B. *Baf. 112.* Phillyrea DON. 771. Frutex sepedalis, ad sepes frequens.

Amarum saporem cum adstrictione folia praebent. In scorbutica dentium laxitate et angina catarrhali gargarizationes cum ipsis frunt. Aquam distillatam ad linguae fistulas GABELCHOVERVS laudat.

Linnaea.

Campanula serpillifolia C. B. *Pin. 93.* Linnaea LINN. *Fl. Lapon. 250. t. 12. f. 4.* in syluis Suecicis et alpibus Italicis frequens.

Diureti-

Diureticam virtutem possidet et demulcentem. Angermanni in cataplasmate coctam, vel in fomento, partibus rheumatico dolore vexatis, praesentaneo cum effectu, imponunt. LINN. Officinas nondum intrauit.

Linum catharticum.

Linum pratense, flosculis exiguis C. B. *Pin.* 214. Linum foliis oppositis ouato lanceolatis, petalis acutis LINN. *Fl. Succ.* 255. Linum foliis coniugatis, petalis albis acutis HALL. *Helu.* 372. in pratis humidis

Amarissima planta. Clementer purgat in fero lactis vel aqua, ad manipulum infusa siue calide, siue frigide; vbi vero per noctem macerari eam oportet. De sicca planta drachma sumitur. Nephriticis inprimis et arthriticis conducit SLEVOGT. *Progr.*

Lobelia.

Trachelium Americanum, flore coeruleo LOB. *IC.* Rapunculus galeatus Virginianus, flore violaceo maiore MORIS. *Hist.* 2. p. 466. Lobelia caule erecto, foliis ouato lanceolatis, crenatis, calycum sinibus reflexis LINN. *Cliff.* 426. in Virginia crescit.

Decantatissimi et multoties iam probati vsus planta in lue venerea, mercurio virtute prorsus suppar. *Aët. Succ.* Dignissima igitur, quae in materia medica recipiatur.

Muscus arboreus s. quercuum.

Vfnea vulgaris, loris longis implexis DILL. *musc.* 56. T. II. f. I. Lichen filamentosus pendulus, ramis implexis, scutellis radiatis LINN. *Fl. Succ.* 984. ad annosas quercus.

Adstringit, et ad tussim acrem, ferinam commendatur in decocto BAGLIV. p. 115. Valere etiam in aliis morbis conuulsiuus ID. Externe vtuntur tanquam siiptico.

Muscus

Muscus caninus.

Lichenoides digitatum cinereum, lactucae foliis finuosis DILL. musc. 200. T. 27. f. 102. Lichen foliaceus repens, lobatus, obtusus, planus, subtus venosus, pelta marginali ascendente LINN. *Fl. Suec.* 961. ad lapides et in syluis acerofis.

Is muscus, quem vulgo *cinereum terrestrem Raii* cognominant, ad hydrophobiam, admistu piperis, primum a DAMPIERIO, deinde SLOANIO et MEADIO commendatus fuit *Trans. phil. n.* 237. Verum de eius virtute van SWIETEN, cum praeceptore suo, dubitavit *T. III.* p. 587. Minantem tamen hydrophobiam eum auertere. *Fränk. Samml.* I. p. 494.

Muscus catharticus.

Muscus catharticus siue Islandicus purgans BORRICH. *Act. Dan.* 1671. obs. 66. p. 126. Muscus pulmonarius terrestris sanguineus BREYN. *E. N. C. dec. I. ann. III. obs.* 289. c. ic. Lichen foliis oblongis laciniatis, marginibus conniuentibus ciliaribus LINN. *Fl. Lappon.* 445. in montanis et alpinis ad terram et saxa nascitur.

Amarus est, aluum ducit iunior BORRICH. ficcus vero edulis est, quum ante amarities aqua excoquitur ID. HIAERNE *act. lab. ch. Tentam. VI.* et ad vitam phthi-
ficorum sustentandam in iusculo vel lacte coctus ab Islandis et Suecis copiose adhibetur LINN. l. c. Vulnerarius etiam est, et ad haemoptysin et coagula sanguinis ex lapsu vtilissimus HIAERNE l. c.

Muscus clauatus.

Muscus terrestris clauatus C. B. *Pin.* 360. Lycopodium caule repente, foliis patulis, pedunculis spica gemina terminatis LINN. *Fl. Suec.* 859. in montanis et syluosis.

Vogel. Mat. Med.

H

Deco-

Decocto ex aqua vel cereuisia Poloni frequenter vtuntur ad citandam plicam, idemque bis terue de die capiti calide cum linteis applicant. Quo foru spafini ac dolores sopiuntur, cutis arida emollitur, et pori obstructi referantur. ERNDTL. *Varfau.* p. 210. Interne etiam adhibent.

Muscus cumatilis.

Lichenoides subglaucum cumatile, foliis tenacibus eleganter laciniatis DILL. *musc.* 197. T. 26. f. 99. Lichen foliaceus, repens, lobatus, obtusus, planus, verrucis sparsis, pelta marginali ascendente LINN. *Fl. Suec.* 963. in iuniperetis.

Inpetu fecessum mouet, et ad vermes inprimis expellendos aththasque extollitur. Rusticis Suecicis vsitatissimus est LINN.

Muscus pulmonarius.

Pulmonaria FUCHS. *hist.* 637. Lichen pulmonarius siue pulmonaria arborea I. B. III. p. 759. Lichenoides peltatum, arboreum, maximum, platiphellum DILL. *Gieß.* 208. Lichen foliaceus repens, laciniatus, obtusus, glaber, supra lacunofus, subtus tomentosus LINN. *Fl. Suec.* 960. ad quercus et fagos antiquas; et in Sibiria ad abietes.

Adstringit et fccat: Sibiriacus amaricat GMELIN *Iter Sib.* III. p. 426. Tussientibus et ictericis auxiliatur E. N. C. *ann.* III. *obsf.* 290. Sibiriaci loco lupuli cereuisiae incoquant GMELIN. *l. c.*

Muscus pyxidatus.

Lichen pyxidatus, oris coccineis et tumentibus VAILL. *Paris* 115. T. 21. f. 4. Lichen scyphifer simplex, integerrimus, stipite cylindrico, tuberculis coccineis LINN. *Fl. Suec.* 972. in syluis.

Commendatur infusum ad tussim conuulsuam.

Nepeta.

Nepeta.

Mentha cattaria vulgaris et maior C. B. *Pin.* 228. *Nepeta* floribus interrupte spicatis, pedunculatis LINN. *Fl. Suec.* 486. in syluis et rudetis.

Amaritudine sua et peculiari odore ostendit, quod non inefficax sit. Efficax autem est, docente vsu, ad pellendos menses, et flatus, et vermes, et aperienda obstructa viscera. Modus vtendi est vel in succo, qui ad vtriusque duas fumitur, vel in infuso vinoso, vel in decocto, etiam in pediluuio et infellu.

Onagra.

Lyfimachia lutea corniculata C. B. *Pin.* 516. *Onagra* foliis ovato lanceolatis planis HALL. *Helu.* 410. in pratis.

Abstergentem esse et vulnerariam, HERMANNVS notauit; sed rarissimi vsus est.

Ononis.

Ononis spinosa, flore purpureo C. B. *Pin.* 389. *Ononis* floribus subsessilibus, solitariis, lateralibus, caule spinoso LINN. *Fl. Suec.* 623. *Anonis* floribus pene sessilibus, vaginis foliorum amplissimis, ramo quolibet in spinam terminato HALL. *Helu.* 589. ad vias et margines agrorum.

Aperit et vrinam ciet. Verno tempore nonnulli ex germinibus recentibus acetaria parant, scopo et aperitiuo et antiscorbutico. Hungari decocto vinoso totius plantae, cui cepam et aliquot caryophyllos addunt salutariter caput et artus lauant ter de die in febre maligna, ad deliriorum mitigationem SCHVLTZER *diff.*

Oreofelinum.

Apium montanum folio ampliore C. B. *Pin.* 153. *Oreofelinum* CLVS. *hist.* II. 195. RIV. *pentap.* *Selinum* pinnis ad angulos obtusos pinnatis, pinnulis incis, non serratis LINN. *Fl. Suec.* 228. HALLER. *Helu.* 444. in pascuis montosis,

In Saxoniae superioris officinas inde ab aliquo tempore introducta est, tanquam medicamentum, quod infusione ex aqua sumtum, urinam bene moueret, et mucum de pulmonibus atque stomacho sine magno impetu abstergeret. Palato gratum est infusum, et colore citrino non modo, sed et simili sapore ac odore se commendat. Extractum aquosum ad quinque grana ieiuno sumtum, mucum itidem de pulmonibus expurgat SCHMIEDEL *diff.* p. 41. Cui etiam infusum in gonorrhoea profuit p. 40.

Paris.

Solanum quadrifolium bacciferum C. B. *Pin.* 167. Accnitum salutiferum TAB. 1095. Paris foliis quaternis LINN. *H. Cliff.* 153. in syluis.

Narcotica planta et odore, et sapore, et interno vsu, quae succum dat refrigerantem, opii aemulum GERNER. *ep.* p. 32 b. Externe vero folia carbunculos extinguunt, si ipsis contusa imponantur ID. et IOEL *Opp. V. lib. I. sect. 3.* inflammationesque item scroti et testium fistunt HARTMANN. *Prax.* p. 674.

Pedicularis.

Pedicularis pratensis rubra elatior RAI. *hist.* 700. Pedicularis caule ramoso, calycibus punctis tuberculosis, corollae labio obliquo LINN. *Fl. Suec.* 505. in pascuis paludosis.

Ingrata quidem est sapore et odore, sed grata tamen virtute abstergente et vulneraria, quam monstrat in expurgandis vlceribus sinuosis atque fistulis, imprimis, si interne decoctum simul praescribatur A. N. C. *vol. 5. obs.* 158.

Pentaphyllum.

Quinquefolium maius repens C. B. *Pin.* 325. Potentilla foliis digitatis, caule repente, pedunculis vnifloris LINN. *Fl. Suec.* 418. Potentilla foliis quinatis, longe petiolatis, caule repente HALLER. *Helv.* 340. in locis ruderosis.

Vulne-

Vulnerariam esse et adstringentem, hinc ad viscerum imbecillitates, febres intermittentes, ventrisque et sanguinis fluxus proficuum, multi contendunt. In gargarismis eodem scopo prodest; et gingivarum quoque exulcerationi, dentiumque doloribus et vacillationi medetur.

Peragua, vulgo Apalachine.

Cassine foliis oblongis ferratis LINN. *Spec. Pl.* 268. Frutex aethiopicus, alaterni foliis SEB. *thes.* I. p. 46. T. 24. f. 5. in Carolina et Aethiopia.

Planta amara, cui vis est vomitum moderate ciendi, quem in finem infusum eius apud Americanos valde celebratum est, sicut quotannis certo anni tempore ad ripas maris, ubi frutex copiose nascitur, conueniant, quemadmodum apud nos ad fontes minerales, et in confessu vas infuso feruido repletum vnus alteri porrigat: quod cum per tres dies continuauerint, quilibet magnam copiam foliorum colligit, et secum domi transportat. Metallicis etiam et incolis Peruani regni circa celebres illas fodinas Potosianas crebro in vsu est. Ceterum aduersus diabetem tanquam specificum laudatur, et ad biliosam colicam.

Perficaria.

1. Perficaria mitis maculosa LOBEL *Icon.* p. 315. Perficaria foliis non ferratis, pene glabris, vaginis foliorum ciliaribus, spicis densioribus HALL. *Helv.* 180. Perficaria floribus hexandris digynis LINN. *Fl. Succ.* 319. inter segetes et ad scrobes.

Sapor mitis, nitrosus, acidulus, adstringens. Ad gangraenam sistendam, TOURNEF. et ad vlcera repurganda commendatur decoctum tam in epithemate, quam iniectione CRATO *ep. L.* 3. p. 281. Aquam distillatam inter secretiora contra calculum remedia laudarunt BOYLEVS *Vtil. phil. exper.* p. 160. et BAGLIV. *Opp.* p. 118. verum non respondit BOERHAAVIUS *Prael.*

2. *Pericaria vrens* seu *Hydropiper* C. B. *Pin.* 101. *Pericaria acris*, spicis longis strigosioribus, vaginis non ciliatis HALL. *Helu.* 181. *Polygonum foliis lanceolatis, floribus hexandris semidigynis* LINN. *mat. med.* 187. in locis subhumidis.

Sapor ex vrente et acido mixtus. Infusum passulis vel acetosa temperatum laudem promeruit in morbo regio et hydropo *Commerc. Nor.* 1739. *hebd.* 18. aqua vero distillata in nephritide calculosa, si ad uncias duas vel tres epotetur *ib.* Externe decoctum pariter, ac prioris (1) ad ulcera commendatur, et ad tumores oedematosos BOERH.

3) α) *Potamogeton salicis folio* C. B. *Pin.* 193. *Pericaria foliis serratis, spica densa cylindrica* HALL. *Helu.* 180. *Pericaria floribus pentandris, digynis, corolla flaminibus breuiore* LINN. *Fl. Suec.* 318. β) *Pericaria acida peculiaris Iungermanni* HOFFM. *Fl. Alt.* TREW *Commerc. Nor.* 1737. *T.* 5. *f.* 12.

Haec planta amphibia est. In aquis monstrat folia levia, plana, et caulem procumbentem; tuncque est α) in terram vero transposita, caulem erectum et folia hirsuta et strictiora, tuncque est β). Atque de hac posteriori peculiarem conscripsit SCHVLZIVS dissertationem. Laudatur tanquam vulneraria, et quod a calculis hominem liberet.

Phytolacca.

Solanum racemosum Americanum PLVKN. *Almag.* 353. *T.* 225. *f.* 3. *Phytolacca Mexicana, baccis sessilibus* DILLEN. *H. Elth.* 218. *T.* 239. *f.* 308. *Phytolacca foliis integerrimis* LINN. *H. Cl.* 177. in Virginia et Mexico.

Succus plantae adultioris acris et corrosius est, quum recens edulis sit. Illius vim ante aliquod tempus eximiam expertus est Medicus Anglus in cancro aperto labiorum et mammae, quem non sine dolore erodit, deincepsque sanat, si paulisper insolatus, ipsi aliquamdiu applicatur. Cl. PONTIVS vim narcoticam plantae tribuit; at nemini adhuc

adhuc talem monstrauit. *Recueil des pieces, qui ont remport. le prix de l'Ac. de Chir. T.I.*

Plumbago.

Lepidium Dentillaria dictum C. B. *Pin.* 97. Plumbago foliis amplexicaulibus LINN. *H. Cliff.* 53. in regno Neapolitano, Syracusa et agro Montpelienfi.

Etiã haec planta succo vrente turget, qui ad cancrum utilis est, sic vt oleum oliuarum, cui folia infusa sunt, saepius vlceri illinatur SCHREIBER p. 68.

Porrum.

Porrum sectiuum iuncifolium C. B. *Pin.* 72. Cepa scapo longitudine figuraque foliorum, foliis subulatis, filiformibus, spathis globosis LINN. *H. Cliff.* 136. Allium scapo nudo, folia adaequante, foliis teretibus subulato filiformibus ID. *H. Vpf.* 78. Allium staminibus simplicibus, foliis radicalibus teretibus, scapi longitudine HALL. *All.* 28. in agris colitur et hortis.

Odor alliaceus, sapor similis, at non ita acris. Potã et comesta in vrina pellenda et dissoluendo calculo multum valet LOBB *exper.* 97. vt HIPPOCRATES iam narret, foeminam ex longo esu porri subito a calculo vterino liberatam esse, qui diu illam cruciasset *Epid. L. 5. Sect.* 7. Porro succum assumptum, et omni cibo porrum ipsum adiectum, vlceribus internis medicamentum esse CELS. *L. 3. c. 27.* Eundem denique haemorrhagias sistere FALLOP. et abortum praecauere, sicque foemellas foecundas reddere SCHOL. SAL.

Prunella.

Brunella maior, folio non dissecto C. B. *Pin.* 460. Brunella bracteis cordatis LINN. *Fl. Suec.* 498. Brunella foliis dentatis, spica folio minore HALL. *Helu.* 636. in humectis.

Sapor modice amarus et subadstringens. Virtus vulneraria. Quo scopo contusa ad supprimendum sanguinem

vulneribus imponitur; interne vero decocti specie in sanguinis profluuiis vsurpatur. Pro gargarizationibus in angina et aphthis inseruit. Carbunculos se huius plantae ope perfanasse et CAESALPINVS et GUYDE LA BROSSÉ testantur p. 51.

Ranunculus.

α) *Ranunculus pratensis* erectus acris C. B. *Pin.* 178. *Ranunculus calycibus patulis*, pedunculis teretibus, foliis tripartito multifidis, summis linearibus LINN. *Fl. Succ.* 466. *Ranunculus caule erecto multifloro*, folio pentagono, lobis sessilibus HALLER. *Helv.* 324. in syluis et pratis.

β) *Ranunculus longifolius*, aliis *Flammula* I. B. III. b. 848. *Ranunculus longifolius palustris minor* C. B. *Pin.* 180. *Ranunculus foliis ovato lanceolatis (integerrimis)*, petiolatis, caule declinato LINN. *H. Cliff.* 228. HALLER. *Helv.* 322. in viginosis.

Utraque planta contusa, magis tamen posterior, ob summam atrimoniam, pro vesicante inseruit, et vtiliter adhibita fuit in dolore capitis a CHESNEAU *obs.* p. 11. et 420. qui ipsi capiti eam applicauit; in ischiatico morbo a BAGLIVIO p. 113. ab agyrta vero in arthritico, quem frustra curassent FABRICIVS et CAPIVACCIVS. Eodem fomento, carpo applicato, febres intermittentes exstingui, ait GABELCHOV. *L. 6. obs.* 112. p. 277. Decoctum ex cereuisia epilepsiae mederi Fränk. *Samml.* I. p. 428. Aquam distillatam, e floribus potissimum, vomitionem ciere, sicque febres epotam exstinguere PECHLIN. *Obs.* II. 59. et BRESLAV. *Tent.* I. p. 30.

Ruta muraria f. Paronychia.

Ruta muraria C. B. *Pin.* 356. *Asplenium frondibus alternatim decompositis*, foliolis cuneiformibus crenulatis LINN. *Fl. Succ.* 855. *Asplenium ramis duplicato ramosis*,

fis, pinnis ferratis, aequalibus et laxè dispositis HALL.
Helu. 137. in locis faxeis et ad muros.

Inter herbas capillares censetur. Laudatur praecipue tanquam tonicum et pectorale medicamentum in tussì (BOYLE), ad rumpendam vomicam (CHOMEL) et ad scorbutum (MICHAEL). Sed vbique vsus diuturnus infusi requiritur; cui non inutiliter mel admiscetur. Pulverem ad quadraginta dies interne sumtum, nonnulli ad hernias infantum commendant: essentiae vsum ad hypochondriacam affectionem. Denique mulierculae solent in aphthis infantum fasciculo ex hac herba recenti parato et melle rosarum imbuto, mucum oris et faucium abstergere, indeque maiorem effectum expectant, quam si simplici penicillo absterfissent SCHVLZ.

Salicaria.

Lyfimachia spicata purpurea C. B. *Pin.* 246. *Lythrum* foliis oblongis, acutis (oppositis) floribus verticillatis LINN. *Fl. Lapp.* 197. *Salicaria* floribus spicatis, foliis coniugatis HALL. *Helu.* 405. ad ripas fluuiorum et in salicetis.

Vulnerariam esse, et ad lippitudinem laudari lego.

Salicornia f. Kali.

Kali geniculatum C. B. *Salicornia* articulis apice crassioribus obtusis LINN. *mat. med.* 8. in locis maritimis et ad salinos fontes.

Haec est celebrata illa planta, ex qua ad mediterraneum mare per combustionem *Sodam* praeparant. Quae cum ad varios vsus, vitriarium, saponarium et chemicum adhibetur, hoc loco debebat nominari. Ceterum plantae sapor acris et falsus est, vt interne in decocto ad diuresin mouendam, externe ad scabiem adhiberi possit: Sal vero ad abscessus rumpendos et ad carnem supererescentem auferendam.

Salix.

Salix vulgaris arborefcens C. B. *Pin.* 473. *Salix* foliis lineari-lanceolatis, acuminatis, ferratis, vtrinq̃ue pubescentibus, ferraturis infimis glandulosis LINN. *Fl. Suec.* 812. ad fluuios et in subhumidis.

Omnes salices amaricant cum austeritate quadam, et refrigerant: quo sine nonnulli recentium succo, et siccorum foliorum decocto ad alui fluxus, et perwigilia moderanda vtuntur; alii insuper ad deprimendam venem; at sine fido experimento. Recentia folia contusa DEIDIER commendauit ad tumorem genu dissipandum *Obs. T. II.* Aquam tenerorum furculorū diffillatam nonnulli vt nephriticam laudant.

Saluadora.

Saluadora GARCIN *Phil. Trans.* 1749. n. 491. LINN. *Gen. nou.* 1097. inter Arabiam et Persiam, ad vias crescit, et in ficcioribus locis.

Odor fortis plantae et ad octo pedes iam percipiendus. Adhibetur ab incolis ad scorpionum morsus. GARC. *l. c.*

Santolina.

Abrotanum foemina, foliis teretibus C. B. *Pin.* 136. *Santolina* foliis quadrifariam dentatis, pedunculis vnifloris LINN. *H. Cliff.* 397. Suffrutex Hispanicus, aliarumque regionum calidarum, apud nos in hortis colitur.

Amaro pollet sapore, odore fragrante. Ad vermes enecandos, et discutiendos flatus valet, item ad fluorem album comescendum. Nonnulli etiam infusum, quod sudorem mouet, in pleuritide commendant.

Scorodonia.

Petiueria folani foliis, loculis spinosis PLUM. *gen.* 50. *Verbenae* aut *Scorodoniae* affinis anomala, flore albo, calyce

calyce aspero, allii odore SLOAN. *Jamaic.* 64. Petiue-
ria LINN. *Act. Holm.* VI. p. 287. T. 9. Frutex, in Ia-
maicae filuosis et Gallia aequinoctiali crescens.

Odorem et saporem habet allii. Vrinam citat et pi-
tuitam dissoluit. Ad febres intermittentes et calculum
posse, LINNAEVS credit *L.c.* Iumentorum hac planta
pastorum carnes ita inde afficiuntur, vt prae ingrato sa-
pore comedi non queant. I D.

Scrophularia.

1. *Scrophularia nodosa foetida* C. B. *Pin.* 223. *Scro-*
phularia foliis cordatis, caule obtusangulo, racemo ter-
minali LINN. *Fl. Suec.* 520. *Scrophularia foliis corda-*
tis, coniugatis, caule et ramis spica nuda paniculata ter-
minatis HALLER. *Helu.* 619. ad vias et fossas non
aquosas.

2. *Scrophularia aquatica maior* C. B. *Pin.* 235. *Scro-*
phularia foliis cordatis petiolatis decurrentibus, caule
acutangulo, racemis terminalibus LINN. *H. Vpf.* 177.
Scrophularia foliis coniugatis, ex elliptico decrescentibus,
caule et ramo paniculatis, nudisque spicis terminatis
HALL. *Helu.* 618. in aquosis.

Vtriusque folia trita foetida sunt, et amara. Vires
habent vulnerarias; et non alia planta, quam priori vul-
nera in obsidione Rupellensi sanata fuisse, CHOME-
LIVS refert. Etiam pulvis foliorum eiusdem in anti-
quis vlceribus extollitur. Posteriores esse *Liquitaiam*
Brasilienfium, qua addita nauseosus Sennae sapor corri-
gatur, viribus eiusdem non imminutis, MARCHAN-
TIVS edidit per experimenta *Mem. de l'Ac. de Par.* 1701.
in quem commentatur LOCHNERVS *E. N. C. cent.* 7.
obs. 65. Sed haec species nostras officinas nondum in-
gressa est; et putat LINNAEVS, prioris folia idem prae-
stare *Mat. med.* 311.

Selago.

Selago.

Muscus terrestris abietiformis R. A. I. *Hist.* p. 121. Selago foliis et facie abietis R. V. P. P. *Len.* p. 330. in montanis.

Et vomitorium esse et purgare, eoque scopo in Cassubia vulgo adhiberi BREYN. *E. N. C. dec. 1. ann. I. obs.* 149. BRESLAV. 1718. M. Febr. et 1721. M. Apr.

Senecio.

Senecio MATH. 794. Senecio minor vulgaris C. B. *Pin.* 131. Senecio foliis pinnato finuatis, amplexicaulis, floribus nudis, sparsis LINN. *Fl. Succ.* 690. HALL. *Helu.* 733. in cultis et ruderalis.

Saporem herbaceum monstrat, vteunque nitrosum. Aestum temperat et vulnerariam possidet virtutem. Ad gargarizationes in anginis, et testium ac mammarum inflammationes et scirrhus, in lacte cocta, externe ad-mouetur. In colica etiam spasmodica infantum prodesse LENTIL. *Eteodr.* p. 502. Contritam et ventriculo ad-motam, vomitum ciere et febres sanare *Essais of Edinb.* II. p. 47. nisi forte, quod suspicor, Edinburgenses *Erigeri* nomine, quo vsi sunt, asterem illum aruensem coeruleum acrem, qui etiam hoc nomine insignitur, intellexerint.

Soldanella.

Soldanella marina minor C. B. *Pin.* 296. Conuoluulus foliis reniformibus LINN. *H. Cliff.* 67. ad littora maris mediterranei.

Succo lacteo turgida est, quo purgat. Datur is fucus ad semunciam; decoctum eadem dosi; puluis autem ad drachmam. Recentia folia oedema pedum externe minuunt: comesa ad vnciam vnam a robustis, bene cessum mouent.

Sonchus.

Sonchus.

Omnes Sonchi succulenti sunt, amari, saponacei, ad obstructions viscerum resoluendas vtilissimi, et cichorio praecellentes SYLVAT. In pleuritide etiam salutarem esse succum BOCCON. *mus. di Piant.* p. 41. et carbunculos impositis foliis sanari ID. p. 40. Specialiter vero nobis adhuc memorandus est.

Sonchus laevis laciniatus coeruleus, seu alpinus coeruleus C. B. *Pin.* 124. Sonchus Lapponum altissimus, floribus coeruleis LINN. *Fl. Lapp.* 290. Cuius caulem Lappones, eodem teste, inter gratissima obsonia censent, et ad orexin adhibent MONTIN *diff.* p. 20. sic quidem, vt caulem crudum, antequam flores explicentur, decerpitis foliis dissecent, corticem fibrosum et tenacem detrahant, carnosamque dein partem edant.

Spigelia.

Arapabaca quadrifolia, fructu testiculato PLUM. *gen.* II. BARREL *Equin.* 15. Spigelia LINN. *Spec. Pl.* p. 149. Spigelia ramis indiuisis, foliis terminantibus verticillatis BÜTTNER. in Caienna et Brasilia.

Tanquam medicamentum anthelminticum laudatur a BROWNE in *Gentl. Magaz. M. Decemb.* 1751. sic quidem, vt per 36 vel 48 horas, totidem vascula pro Thee potu destinata, decocti eiusdem hauriantur. Quo facto, effectum anodynum, instar opii, edit. Post somnum vero purgans medicamentum exhiberi oportet, quo vermes vel viui vel mortui secedant. Nouissime Cl. BERGIVS experimentis suis hunc usum confirmavit. LINN. *diff. specif. Canadens.*

Telephium.

Anacampseros vulgo Faba crassa I. B. *hist.* III. p. 681. Telephium vulgare C. B. *Pin.* 288. Sedum foliis plani-
vsculis

vsulis patentibus ferratis, corymbo terminali nudo LINN *Fl. Succ.* 386. Sedum foliis ferratis ellipticis, umbella caulem terminante densissima HALLER. *Helu.* 394. ad sepes.

Folia turgent succo acidulo, miti, glutinoso, quo refrigerant et humectant, et ad vrinæ ardores, et diarrhoeam, maxime epoto succo, faciunt; externe vero ad ambusta, si contusa ipsis admoventur. Ad hydropicorum crura applicata nocuerunt frigore BRESLAV. 1722. M. Sept.

Teucrium.

Chamaedrys spuria angustifolia C. B. *Baf.* p. 72. Veronica montana RIV. T. 94. Teucrium verum *Act. Berol. II. dec. I. n. 5.* Veronica foliis imis cordatis, superioribus angustioribus ellipticis, ex alis racemosa HALL. *Helu.* 529. in pascuis montosis.

Hanc plantam cum multis encomiis pro infuso diaetico commendarunt *Berolinenses*. Olim ad obstructions viscerum et cachexiam praedicauit LOBEL. *aduers.* p. 209.

Tilia.

Tilia foemina, folio maiore C. B. *Pin.* 426. Tilia LINN. *H. Cliff.* 204. Tilia foliis amplioribus, mollibus, subhirsutis HALL. *Helu.* 357. Arbor frequens, in arceis et compitis.

Folia adstringunt: vtilia sunt ad oris vlcera, commaducata, aut si decocto colluantur: pota vrinam ac menses cient DIOSC. in cataplasmate ad tenesimum et inflammationes valent.

Trichomanes.

Trichomanes f. Polytrichum officinarum C. B. *Pin.* 356. Asplenium frondibus pinnatis, foliolis subrotundis cre-natis LINN. *Fl. Succ.* 854. in rupibus.

Refertur

Refertur inter herbas capillares, et virtute pectorali, subadstringente ipsis conuenit.

Viscago.

Lychnis viscosa, flore muscoso C. B. *Pin.* 206. Muscipula muscoso flore f. Ocyinoides bellidiforme I. B. III. p. 350. Viscago foliis imis petiolatis, floribus verticillatim spicatis, petalis indiuisis, sexu distincta HALL. *Helu.* 375. in syluis montosis.

Infusum vinosum huius plantae commendatum fuit in theriaca pro certissimo medicamento ad hydrophobiam *Phil. Trans. n. 443.* et SLOANE in *Ep. ad Rai.*

Vlmi folia.

Vlmus campestris et Theophrasti C. B. *Pin.* 386. Vlmus (fructu membranaceo) foliis inaequaliter ferratis LINN. *Fl. Succ.* 219. Arbor vulgaris in sepibus et filuis.

Tota arbor vim habet spissandi. Folia vulnera glutinant: et fracta ossa solidescunt, si decocto eorundem foventur DIOSC. Succus maculas oculorum, pannos nebulasque delet HEERS *obs.* 4. p. 72. BAEVMLER. vulneribus instillatus, eadem glutinat FALLOP. Humor, in folliculis enascens, quos muscae faciunt, cuti illitus nitorem inducit, faciemque splendidiorem praestat DIOSC. Oculique et corneae vulnera absque cicatrice consolidat SACHS *diff.* Puluis foliorum in doloribus colicis et nephriticis sedandis specificum habetur BAGLIV. p. 100.

Vua vrsi.

Vua vrsi CLVS. *Hist.* I. p. 63. Arbutus caulibus proeumbentibus, foliis integerrimis LINN. *Fl. Lapp.* 162. Suffrutex vulgaris in Hispania, et collibus sabulosis Sueciae, maximeque Gottlandiae.

Inde

Inde ab aliquot annis commendatus fuit puluis foliorum a *Monspelienfibus* ad praecauendos dolores nephriticos et ad ipsum calculum diffoluendum, viasque vrinarias a muco viscido liberandas. Praefcribitur, notante BARBEIRAC (*Formul. med.* p. 163.) a scrupulo vsque ad integram drachmam, et alternis tantum diebus datur in iufculo carnis aut infuso foliorum Thee vel capillorum veneris mane ieiuno ventriculo; die autem interposito hauritur cyathus amplus decocti parietariae. Cl. SAUVAGES quum solum puluerem quotidie per decem dies praefcripiffet ad drachmam dimidiam, calculos contritos fuiffe obseruauit. In adstringente virtute foliorum, qui insignis est, sine dubio is effectus positus est.

III. OBSOLETA.

Alnus.

Alnus rotundifolia glutinosa viridis C. B. *Pin.* 428. *Betula pedunculis ramosis* LINN. *Sp. Pl.* p. 983. arbor vulgaris in fyluis et pratis.

Folia, vti tota arbor, adstringentem succum continent, fere quercui geminum: quare ad decocta adstringentia conueniunt. Aliquatenus etiam anodyna esse, et tumoribus et nodis mammarum, vt et vlceribus tibiarum et fonticulis prurientibus et inflammatis maximo cum fructu imponi SCHVLZ. Eadem affectum spasmodicum a veneficio inductum sola percurasse, plantis pedum adnota, in *E. N. C.* legitur. Sed in facculis sudorem quoque mouere, vt BORELLVS narrat *Cent. I. obs. 31.* quin etiam in lecto, loco straminis adhibita, vti WELLSCHIVS *Mictom.* p. 62. fere paradoxum videtur.

Alfne.

Alfne vulgaris f. *Morsus gallinae* I. B. III. b. 363. *Alfne foliis ouatis, cordatis, floribus trigynis* LINN. *Fl.*

Fl. S.
Helu
S
frige
cis f
S C H
que
coag
alii

I.
tirrh
bus
fessil
Helu
V
certi

2.
alter
tirrh
mur
H
rat c
esse,
Mic

3.
acun
num
flacc
tis,
Helu

L
milit
tusti
V

Fl. Suec. 369. *Alfne pentastemon, foliis bipartitis* HALL.
Helu. 386. in aruis et cultis.

Salsa et subacida est. Emolliente, humectante et refrigerante virtute gaudet; unde antiscorbutica et phthilicis salutaris esca aestimatur SCHROED. Externè vidit SCHVLZIVS vtilissime adhibitam butyro frixam calideque impositam, in tumoribus nodisque mammaram a coagulato lacte: alii ex lacte caprarum coctam imponunt, alii recens contusam adhibent.

Antirrhinum.

1. Antirrhinum aruense maius C. B. *Pin.* 212. Antirrhinum corollis acaudatis, calycibus corolla longioribus LINN. *H. Vpf.* 176. Antirrhinum floribus sparsis, sessilibus, calyce breuioribus, calcare destitutis HALL. *Helu.* 615. in aruis et inter segetes.

Vulgus hanc plantam aestimat, vt antimagicam, sed certi vltus experimenta desiderantur.

2. Cymbalaria MATTH. p. 1124. Antirrhinum foliis alternis cordatis, quinquelobis LINN. *H. Cliff.* 323. Antirrhinum foliis alternis quinquelobis HALLER. 613. in muris.

Herbaceo est sapore. Humectat, et leniter refrigerat cum adstrictione, et aliqua amaritie. Vulnerariam esse, ZWINGER. *diff.* ad scabiem prodesse, WELSCH. *Mictom.* p. 60.

3. Elatine MATTH. p. 1012. Linaria hirsuto folio acuminato, in basi auriculato C. B. *Pin.* 253. Antirrhinum foliis alternis hastatis LINN. *H. Cliff.* 323. caule flaccido *H. Vpf.* 175. Antirrhinum foliis inis coniugatis, superioribus alternis, ad basin hamatis HALLER. *Helu.* 613. in aruis.

Longe magis amaricat, quam priores. Vulneraria similiter iudicatur, neque deficiente experimento. In vultus crurum vlceribus succum salutarem expertus est

Vogel. Mat. Med.

I

GARI

GARIDEL. Vlcus canerosum narium eo sanatum fuisse, et ipsam lepram LOBELIVS refert *advers.* p. 196. 197.

Bellis maior.

Bellis sylvestris, caule folioso, maior C. B. *Pin.* 261. Chrysanthemum foliis amplexicaulis, superne laciniatis, inferne dentato serratis LINN. *Fl. Succ.* 699. in aruis.

Folia cum floribus vulneraria sunt, vrinam mouent, tussientibus, empyicis, et phthificis auxiliantur WALDSCHEM. *Opp.* p. 155. in succo aut decocto, quod acre et pene piperis sapore est.

Bellis minor.

Bellis sylvestris minor C. B. *Pin.* 261. Bellis scapo nudo vnifloro LINN. *Succ.* 707. in pratis et hortis.

Huius folia et flores sanguinis et bilis feruorem temperant, et coagula sanguinis dissolunt. Succum rubrae inprimis in catarrho suffocatiuo hoc scopo valdopere commendauit BAGLIVIVS p. 93.

Buglossum.

Buglossum angustifolium maius C. B. *Pin.* 256. Anchusa foliis lanceolatis, spicis imbricatis secundis LINN. *Fl. Succ.* 152. Buglossum floribus longe spicatis HALL. *Helu.* 523. in pratis et hortis.

Oleracea planta et subacida; humectat et refrigerat. Succus ad aliquot uncias epotus laudatur ad melancholiam et affectionem hypochondriacam; item ad pleuritidem BOERH. Decoctum cum lacte ad dysenteriam CHOMEL.

Buxus.

Buxus arborescens C. B. *Pin.* 471. Buxus LINN. *H. Vpp.* 283. arbor Galliae et Heluetiae indigena, apud nos in hortis frequens

Folia

Folia amara sunt et nauseoso sapore. Ipsorum pulvis ad drachmam assumtus vehementer aluum purgat, et naturam adeo conturbat, vt sanguis denique sequatur; vnde ab usu recesserunt. Decocto eorundem pilos regenerari, si caput ipso lauetur, LENTIL. *latrom.* p. 198.

Caprifolium.

1. Periclymenum rectum TAB. p. 899. Lonicera pedunculis bifloris, foliis ovatis, obtusis, integris LINN. *H. Cliff.* 98. Caprifolium floribus geminis, foliis ovatis, lanuginosis, integerrimis HALL. *Helu.* 464. Frutex, in sepibus et dumetis.

Inter vulnerarias habetur, et quae in gargarismo ad anginas prodest.

2. Periclymenum non perfoliatum Germanicum C. B. *Pin.* 302. Lonicera floribus capitatis, terminatricibus, floribus omnibus distinctis LINN. *H. Cliff.* 58. Caprifolium floribus racemosis HALL. *Helu.* 465. in syluis et hortis.

Similiter vulneraria est. Ad crurum vlcera usus est a VIGO. Aqua habetur pro ophthalmica.

Cardiaca.

Marrubium Cardiaca dictum C. B. *Pin.* 187. Leonurus foliis caulinis lanceolatis trilobis LINN. *Fl. Suec.* 496. Cardiaca foliis trilobatis HALL. *Helu.* 639. in rudetis et ad vias.

Laudatur ad hypochondriacam affectionem et cardiacam puerorum ex inflatione ventriculi. Sudorificam esse aiebat Boerhaavius (HALLER), et ea assumta, quasi amarum fumum per omne corpus dispergi; prodesse ergo, vbi pituita substat.

Ceterach.

Ceterach officinarum C. B. *Pin.* 354. Scolopendria LOB. *ic.* p. 807. Asplenium fronde pinnatifida, laciniis

ciniis alternis adnatis LINN. *H. Cliff.* 474. in Italia et Heluetia.

Inter quinque capillares numeratur. Adstringente et tonica virtute pollet. Obstructiones viscerum, et morbos inde ortos, hydropem et asthma, potenter referare creditur. FERNEL.

Conferua.

Alga viridis, capillaceo folio C. B. *Pin.* 364. Conferua Plinii LOBEL. *ic.* II. 257. Conferua filis longissimis et simplicissimis HALL. *Helu.* 2. n. 6. in plerisque aquis.

Vulneratas partes et ossa fracta mirabili celeritate glutinare dicitur, si ipsis imponatur et arcfacta aqua subinde humidetur PLIN. *Hist. nat.* L. 27. c. 9. GARIDEL p. 15. 16.

Cuscuta.

Cuscuta nuda, repens, filiformis LINN. *Fl. Suec.* 138.

α) Cuscuta maior C. B. *Pin.* 219.

Planta parasytica est, quae variis plantis, vrticae, lupulo, lino adnascitur, foliis et, vt videtur, etiam radice destituta. Amaroris adstrictionisque particeps, ventriculum et alia viscera, in decocto roborare dicitur, etiam obstructiones hepatis et lienis soluere, indeque ictero, hydropi et melancholiae mederi.

β) Epithymum s. Cuscuta minor C. B. *Pin.* 219.

Thymi inprimis, tum vero etiam maioranae, mari Syriaci, Chamaedryos et serpilli consortium amans, eadem posse, ac prior, iudicatur, simulque aluum purgare, sed sine vero documento.

Cynoglossum.

Cynoglossum maius vulgare C. B. *Pin.* 257. Cynoglossum foliis lanceolato ouatis tomentosis, corollis calycein aequantibus LINN. *Fl. Suec.* 154. Cynoglossum foliis

liis amplexicaulis, lingulatis, mollibus, hirsutis HALL. *Helv.* 521. ad vias.

Odor plantae virulentus, vis opii similis BLAIR. Ad haemorrhagias sistendas et alui fluxus et tussim commendatur, ad manipulum GEOFR. externe in cataplasmate ad ambusta. Internus vsus mihi suspectus videtur, in primis tanta copia, quantum Geofroy habet.

Damasonium.

Plantago palustris s. aquatica TABER. p. 734. Damasonium lato plantaginis folio VAILL. *Mem. de Par.* 1719. p. 35. Alisma RYPP. *Fl. Jen.* p. 47. Damasonium panicula verticillata, petiolis ramosis, siliquis monospermis HALL. 300. Alisma fructu obtuso trigono LINN. *H. Cliff.* 141. in palustribus.

Veficas admota excitat: quo scopo in hydropicis ea vsus est I. R. CAMERAR. Iumentis comesa, venenum est FABREGOV. et LINDER *de Ven.* p. 578.

Digitalis.

Digitalis purpurea, folio aspero C. B. *Pin.* 243. Digitalis foliis calycinis, ouatis, acuminatis ROYEN. 292. in sylvis montanis, et hortis.

Acris est: intus assumta vomitum mouet et purgat; extus contusa ad strumas, podagram et rhachitidem ab Anglis praedicatur. De vtroque vero dubitat QVINCY p. 127.

Eryngium.

Eryngium vulgare C. B. *Pin.* 386. Eryngium foliis radicalibus pinnato tripartitis dentatis LINN. *H. Cliff.* 87. Eryngium ramosissimum, pinnis foliorum alatis, pinnatifide HALL. *Helv.* 455. in campestribus.

Officinis nostris, vt plures aliae, quas modo recensui, ignota est. Sed laudauit mihi aliquis puluerem foliorum

tanquam specificum in hydrope non contemnendum, quod aliis remediis exquisitis palmam praetulerit.

Eupatorium.

Eupatorium cannabinum C. B. *Pin.* 320. Eupatorium foliis digitatis LINN. *Fl. Succ.* 665. ad ripas fluuiorum, et in hortis subhumidis.

Valde amara est et odorata. Roborante virtute gaudet, ac discutiente, vt ad icterum a RAYO commendetur, qui id a rusticis Belgis se didicisse ait; et ad hydropem ab HERMANN.

Filix.

α) Filix vulgo mas dicta f. non ramosa I. B. III. b. 329. Polypodium fronde duplicato pinnata, foliolis obtusis, crenulatis, petiolo strigoso LINN. *H. Cliff.* 475. in dumetis, agris et filuis.

Angli et Bataui pueris rhachiticis substernunt loco straminis (BOERH.) Hypochondriacis, vt plantae capillares, proficua iudicatur.

β) Filix foemina MATTH. 886. Filix ramosa maior, pinnulis obtusis non dentatis C. B. *Pin.* 357. Pteris fronde supra decomposita, foliolis pinnatis, pinnis lanceolatis, infimis pinnatifidis, superioribus minoribus LINN. *H. Cliff.* 473. Filix pinnis ramorum pinnatis, pinnulis non dentatis HALL. *Helu.* 133. in filuis et ericetis, et agris sterilioribus.

In cataplasmate cocta vlceribus vetustis vtilissime imponitur SCHVLZ. Ceterum vtriusque plantae cinis ad fistilia Chinesium paranda recipitur BRESLAV. 1717. p. 244. aqua vero subactus, et in globulos formatus, deincepsque siccatus, lotricibus optime loco saponis inseruit *Act. Succ.* IV. p. 114.

Galega.

Galega.

Galega vulgaris C. B. *Pin.* 352. *Galega* LINN. *H. Cliff.* 362. in Italia, Hispania, Heluetia; apud nos in hortis.

Odore et sapore vix sensibili est; insigni tamen virtute alexipharmaca olim celebrata, et in malignitate morborum, et in venenis animalium ictu infertis. Sed fida experimenta defunt.

Gnaphalium.

Gnaphalium Germanicum I. B. III. p. 158. *Gnaphalium* caule dichotomo, sphaeris floralibus in angulo divisionis sessilibus HALL. *Helv.* 700. in agris.

Adstrictionis particeps est cum floribus, et in alui fluxibus adhibetur. Ad vermes etiam arcendos valere, et in verminosis brutorum morbis, BOCCONE habet *Mus. di Fisci.* p. 148. Alii ad arthritidem quoque, et tussim ferinam commendant.

Hepatica nobilis.

Trifolium hepaticum, flore simplici coeruleo C. B. *Pin.* 339. *Hepatica* LINN. *H. Cliff.* 223. in fyluis.

Vis ei adstringens est, et tonica, et modice aperiens, siquidem recens masticata salinam modice pungentem acrimoniam monstrat. In hepatis et renum laxitate, gonorrhoea, sputo et mictu cruento adhibetur, et decoctis vulnerariis et gargarifinis additur.

Impatiens.

Impatiens herba DODON. p. 659. *Balsamina lutea* f. noli me tangere C. B. *Pin.* 306. *Impatiens* pedunculis (solitariis) multifloris, foliis ovatis, geniculis caulinis tumulentibus LINN. *Fl. Succ.* 722. in locis ruderosis, ad rivulos, et in fyluis.

Acrimoniae particeps est. Venenatam esse, insigniterque nocuisse, cum pro Mercuriali adhiberetur DODON. Folia tamen extus imposita vrinam valdopere mouere GESNER. *epist.* p. 21. 109. Vnde CRATO eam ad dolores nephriticos commendauit *Ep. L. 5.* p. 233. imo BVCHWALD vulnerariam esse, et haemorrhoidibus imponi posse et neruorum vulneribus ait p. 45.

Laburnum.

Laburnum, arbor trifolia Agarydi similis I. B. II. p. 361. Cytifus foliolis ouato oblongis, racemis simplicibus pendulis LINN. *H. Cliff.* 354. arbor decempedalis, in filuis montanis frequens.

Purgat enormiter et vomitum ciet MATTH. p. 931. Vulnere tamen a foliis glutinari, si ipsis immittantur, BOCCONE cognouit *Mus. di Fis.* p. 139.

Lagopus.

Lagopus FVCHS. p. 494. Trifolium spicis villosis oualibus, dentibus calycinis setaceis aequalibus LINN. *H. Cliff.* 374. Trifolium spicis villosis, calyce et denticulis plumosis HALL. *Helu.* 583. inter stipulas et in aruis.

Vis ei exsiccans et adstringens est. Quare a BVCHWALDO ad dysenterias laudatur p. 158.

Lanium.

Lanium purpureum vel album non foetens, folio oblongo C. B. *Pin.* 231. Lanium foliis cordatis, acuminatis, ferratis, petiolatis LINN. *H. Cliff.* 314. Lanium foliis diffusis, cordatis, obtusis HALL. *Helu.* 640. ad fossas et sepes.

Ad fluorem album laudatur, et ad scrophulas in infusione *Mem. de Par.* 1717. DODARTVS ex lanio albo balsamum vulnerarium composuit, celebre ad detergenda vlcera.

Lanium

Lamium Plinii offic.

Melissophyllum verum FVCHS. p. 498. Lamium montanum, melissae folio C. B. *Baf.* p. 66. Melittis LINN. *H. Cliff.* 390. Melissa HALL. 650. in dumetis montosis.

Odor haud ingratus, sapor subacris et amarus: aqua distillata fragrans, cum supernatante subtili oleo KOENIG diff. p. 7. Vulneraria est. Pulmones et renes expurgat et roborat. Argenteratenfes frequenter infusione eius vtuntur in calculosis affectibus KOEN. p. 17. Vnde *Grieskraut* germanice appellant.

Malabathrum.

Est folium arboris cinnamomeae Malabaricae, quam alibi describam.

Aromaticum oleum continet, quo stimulat et calefacit, et specialiter ad paralyfin linguae laudatur. Antiquas compositiones Theriacae et Mithridatii ingreditur.

Marrubium nigrum.

Marrubium nigrum foetidum, Ballote Diosc. C. B. *Pin.* 230. Ballota foliis cordatis, indiuisis, ferratis LINN. *Fl. Succ.* 484. ad maceries et sepes.

Lamii odorem habet, gustu amara est. Refertur inter hysterica, et ad podagram quoque infusum laudatur, quod sudorem mouet; sed GARIDELLVS inefficax expertus est.

Matrifylua.

Asperula f. Rubeola montana odorata C. B. *Pin.* 324. Asperula foliis octonis lanceolatis, floribus fasciculatis pedunculatis LINN. *Fl. Succ.* 114. Asperula foliis octonis, ex summo caule panniculata HALL. in filuis.

Gratum et rescientem odorem habet. Vrinam mouet, et expellit exanthemata. In Hassia vulgo cereuisiae

maiali incoquunt R V P P. *Ien.* p. 6. Officinae male sub-
fituunt Molluginem montanam, latifoliam, ramosam
C. B. *Pin.* 334. quae virtute et odore analeptico matrisyl-
vae prorsus non accedit.

Moxa.

Est mollugo quaedam instar bombacis, quae Artemi-
siae Chinenfi et Iaponensi in imo potissimum caule ad-
nascitur CLEYER *E. N. C. dec. 2. ann. 4. obs. 1.* quamque
detractam et elaboratam certo modo in pyramidalem for-
mam contorquent et incensam pedi podagrico imponunt,
vt paullatim comburat eum. Quo malum, certe ad ali-
quot dies, finitur TEMPLE.

Myrtus.

Myrtus communis Italica C. B. *Pin.* 468. Myrtus flo-
ribus solitariis, calyce fructus diphylo LINN. *H. Cliff.*
184. Frequens arbor calidiorum regionum, et nostror-
um hortorum incola.

Folia virtute adstringente pollent, et in decoctis adhi-
bentur, vbi sanguinis fluxus aliique nimii coercendi sunt.
Non confundenda vero cum his sunt folia *Myrti Bra-*
banticae, quae frutex est borealium Europae regionum,
dicta *Rhus myrtifolia belgica* C. B. *Pin.* 414. Myrica fo-
liis lanceolatis, fructu sicco LINN. *Fl. Suec.* 817. Is
enim, vt toto genere a priori distat, ita etiam viribus,
quum folia eius narcoticam virtutem exserant, et tem-
lentiam cum dolore capitis inducant.

Nasturtium Indicum.

Viola indica scandens, nasturtii sapore, maxima odo-
rata HERM. *Lugdb.* 628. Tropaeolum foliis subquin-
quelobis, petalis obtusis LINN. *H. Vpf.* 93. In regno Peru
habitat, apud nos in hortis.

Sapo-

Saporem et vires nasturcinae gentis habet tota planta.
Per icse comeditur, vel succus eius potatur.

Nostoch.

Muscus fugax membranaceus MAGNOL. Bot. *Monspel.* p. 180. Nostoch TOURNEF. VAILL. *Geofr. Mem. de Par.* 1708. p. 293. REAUMUR *ib.* 1722. p. 165. Linkia terrestris gelatinosa, membranacea, vulgatissima, ex pallido et virescente fulua MICHEL. 126. Lichen gelatinosus fugax maior RUFF. *Len.* p. 299. Byssus gelatinosa fugax terrestris LINN. *Fl. Lapon.* 531. in gramineis post pluuias aestate prouenit.

Vulneraria virtute et anodyna pollere dicitur; Ulceribus inspersa ea sanare; intus vero assumpta siue in puluere, siue in aqua distillata dolores, arthriticos inprimis, sedare. Ceterum in nonnullis regionibus Germaniae in spiritu vini infusa clam praebetur strenuis ipsius potato-ribus, vt ipsum hunc spiritum, quo se quotidie onerant, fastidiant. Neque res profecto, quod sciam, sine successu est.

Ophioglossum.

Ophioglossum vulgatum C. B. *Pin.* 354. Ophioglossum folio ouato, spica disticha LINN. *H. Cliff.* 472. in gramineis, limosis et alnetis.

Planta capillaris, sapore subdulci et glutinosa. Inter vulnerarias numeratur, et a TRAGO inprimis laudatur ad vlcera et vulnera, et tumores calidos.

Perfoliata.

Perfoliata vulgatissima f. aruensis C. B. *Pin.* 277. Bupleurum inuolucro vniuersali nullo, foliis perfoliatis LINN. *H. Vpsal.* 64.

Adstringit cum aliqua amaritudine. Vulnerariarum de tribu est, et specifica virtute contra hernias valere credi-

creditur in emplastro aut oleo infusa. Cum aceto cocta et calide applicata in gangliis curandis expertae virtutis est SCHVLZ.

Pilosella s. *Auricula muris*.

Pilosella maior repens hirsuta C. B. *Pin.* 262. Hieracium foliis integerrimis ovatis, caule repente, scapo unifloro LINN. *Fl. Succ.* 633. ad vias et in pratis.

Blande adstringit et amaricat. Vulnerariis adnumeratur, et ad haemorrhagias quascunque, in decocto et epithemate, adhibetur vtiliter; etiam ad hernias puerorum BVCHW. Pulvis naribus insufflatus, illarum haemorrhagiam fistit. Infusis pectoralibus in laxitate pulmonum et tussi acri vtiliter quoque additur.

Polium Creticum.

Rosmarinum stoechados facie ALP. *exot.* 103. f. 102. Teucrium foliis lanceolato linearibus, integerrimis, subsessilibus, floribus solitariis pedunculatis LINN. *H. Cliff.* 303. Suffrutex creticus.

Suaui odore pollet. Tonica et amara est, sed antiquis magis celebrata, quam nostris, in hydrope, ictero, obstructione alui et mensium, et ad glutinanda vulnera. Caput tamen doloribus afficere et stomacho obesse DIOSCORIDES habet.

Polygonum vulgo *Centumnodia*.

Polygonum latifolium C. B. *Pin.* 281. *Polygonum* caule procumbente herbaceo, foliis lanceolatis integerrimis LINN. *mat. med.* 186. ad vias et in ruderatis.

Adstringente et siccante virtute pollet, in sanguinis profuuiis et aliis, et ad prolapsus vtilissima, quin etiam ad vulnera sananda. CHOMEL in dyfenteriis et profusionibus sanguinis expertus laudat p. 575. In aqua vel vino

vino
vncie

D.
Achi
Succ.
N
vam
tuita
A
est A
instit
foliis
403.
acric
butic
ipsu
Consi
expe

P
Pulsa
bo r
imis
angu
Q
citet
pus
ideo
vitup

G
Ribe
Frut

vino infunditur, aut succus potatur ad duas vel tres uncias.

Ptarmica cum floribus.

Dracunculus pratensis serrato folio C. B. *Pin.* 98. Achillea foliis integris minutissime ferratis LINN. *Fl. Suec.* 706. in humectis.

Non paruum acris est, et aromatica. Masticata salivam copiose prolicet; pulvis vero in nares attractus pituitam.

A dracunculo pratensi differt *hortensis* s. *esculentus*, qui est Abrotanum lini folio acriore et odorato TOURNEF. *instit.* 459. Draco herba DOD. *Pempt.* 109. Artemisia foliis lanceolatis glabris, integerrimis LINN. *H. Cliff.* 403. Vulgo *Dragum*. Haec est aromatici gratioris et acrioris saporis, virtutum non contemnendarum in scorbutico malo et affectibus asthmaticis; aduersus quos etiam ipsius aquam distillatam HOFFMANNVS laudat *Med. Consult. P. I. dec. 2. cas. 2.* Recens herba inter acetaria expetitur.

Pulsatilla.

Pulsatilla folio crassiore et maiore flore C. B. *Pin.* 177. Pulsatilla foliis decompositis pinnatis, flore nutante, limbo recto LINN. *Fl. Suec.* 446. Anemone tubis caudatis, imis foliis duplicato pinnatis, multifidis, superioribus angustissimis HALL. *Helv.* 333. in campis montosis et ficcis.

Qualitas plantae acerrima, ut imposita cuti vesicas excitet, et aqua distillata vomitum moueat, quin nec Syrupus sine noxa agat, ut HELVINGIVS vidit p. 86. qui ideo usum plantae Borussis in pulmonum vitis familiarem vituperat.

Ribium nigrorum folia.

Grossularia non spinosa, fructu nigro C. B. *Pin.* 455. Ribes inerme, floribus oblongis LINN. *Fl. Suec.* 196. Frutex, in paludosis et hortis.

Tota

Tota planta foetet more cimicum. Contra arthritidem certis anni temporibus superstitiose transplantatur. Specialiter vero folia ab hydrophobia liberare dicuntur, at sine vero documento.

Rorella.

Ros folis folio rotundo s. oblongo C. B. *Pin.* 357. Drosera scapis radicatis, foliis orbicularibus s. oblongis LINN. *Fl. Suec.* 257. 258. Rorella caule simplici, foliis rotundis, retusis s. ellipticis HALL. *Helv.* 372. in pratis vliginosi inter muscos.

Acrinoniae particeps planta, et cuius folia humiditate semper madent, etiam in ardentissimo aestu. Humores mucosos resoluit, et in phthisi a FORESTO commendatur L. 16. 18. in catarrhis a SIEGESBECKIO *diff.* Gregibus nocere comesam BARTHOL. habet *Aët. Hafn.* IV. *obs.* 38. Aqua ex B. M. distillata, citrina, secretum haereditarium est contra mulierum sterilitatem, vt et tinctura spiritu vini facta HARTM. *Prax.* p. 759. quae etiam sudorem mouere et specifica vi plicae mederi dicitur BONFIGLIO *de Plic.* p. 22. Ceterum tota planta inter antimagicas refertur BROWN. *Pseudodox.* L. II. p. 549. Ros in foliis cochleari formibus densatus et collectus ab Alchemistis aestimatur, tanquam spiritus vniuersalis aëreus et vniuersale confortans remedium contra omnes morbos. Ad inflammationes etiam oculorum commendatur.

Rosmarinus syluestris.

Cistus ledon, foliis rosmarini ferrugineis C. B. *Pin.* 467. Ledum foliis linearibus, subtus hirsutis, floribus corymbosis LINN. *Fl. Suec.* 341. in paludosis.

Grauitur olet planta, et amara est. Vim possidet inebriatiam, cereuisiae incocta, ad insaniam vsque: quare maleficum est, ea vti. Neque adeo tutum est, ad febres exanthematicas, quibus mederi creditur, et ad scabiem

biem eam adhibere. Sed infecta ex pannis lanceis et lin-
teis fugare, certissimum.

Sambuci folia.

Sambucus fructu in umbella nigro C. B. *Pin.* 456.
Sambucus caule arboreo ramoso, floribus umbellatis
LINN. *Fl. Suec.* 250. Sambucus arborea, umbellatis
floribus HALL. *Helv.* 466. Arbor per totam Europam
frequens.

Turiones a plebeiis acetarii in modum parantur, et
purgandi scopo comeduntur. Sed violenter agunt, et in-
terdum non sine periculo E. N. C. *dec. 2. ann. 7. obs.* 170.
Recentia folia contusa, dolorem haemorrhoidum coeca-
rum optime leuant *Hamb. Magaz.* IX. p. 486.

Schoenanthus f. *Squinanthum.*

Gramen dactylon aromaticum, multiplici panicula,
spicis breuibus tomento candicantibus ex eodem pediculo
binis PLVKN. *Almag.* 175. T. 190. f. I. Lagurus pani-
culae spiculis coniugatis ouatis LINN. *Fl. Zeyl.* 465. in
Africa et Arabia.

Aromatica est, calefacit et roborat, et alexipharmaca
virtute pollet. Menses etiam mouet. Puluis vulneribus,
cerebri inprimis, inspersus spongiosam carnem absumit,
et sanat teste MARCHETTIS in *Obs.* et GOHLIO in
Aët. Berol. Dec. II. vol. I. p. 103. 104.

Sideritis.

Sideritis aruensis latifolia glabra C. B. *Pin.* 233. Beto-
nica verticillata, calycibus spinosis LINN. *Vpf.* 165. Sta-
chys foliis lanceolatis sessilibus, basi attenuatis ID. *H.*
Cliff. 310. Betonica foliis inter distitos verticillos longio-
ribus, ellipticis, ferratis HALL. 645. inter segetes.

Vfus

Vfus est externus saltem in balneis aduersus morbos infantum, quos vulgus fascino tribuit. Solatur tamen sic quoque arthriticis, quum discutientem et roborantem virtutem habet.

Sophia Chirurgorum.

Nasturtium syluestre tenuissime diuisum C. B. *Pin.* 105. Sifymbrium petalis calyce minoribus, foliis decomposito-pinnatis LINN. *Fl. Suec.* 553. Sifymbrium pinnis foliorum pinnatis, pinnulis subhirsutis linearibus HALL. 550. ad vias et muros.

Leuem acrimoniam cum adstrictione monstrat. Chirurgi Galli olim vsi sunt ad abstergenda vulnera.

Tamarisci folia.

Tamarix altera f. folio tenuiore, gallica C. B. *Pin.* 485. Tamarix pedunculis nudis, floribus pentandris LINN. *H. Cliff.* III. Arbor Galliae, Hispaniae et Italiae frequens.

Sapor amarus est. Ad profluvia sanguinis et aliorum humorum valent, in decocto sumta, quum adstringente facultate praedita sunt. Cimbrici cereuisiae admiscunt in vicem lupuli BARTHOL. *Med. Dan. domest.* p. 329.

Verbascum cum floribus.

Verbascum mas latifolium luteum C. B. *Pin.* 239. Verbascum foliis vtrinque tomentosis decurrentibus LINN. *Fl. Suec.* 186. Verbascum foliis ouato acutis vtrinque tomentosis, floribus in spica densissima sessilibus HALL. *Helv.* 509. ad vias et in fossis.

Recentia vulnera folia contusa sanant, in vnguentum redacta. Decocta cum floribus potu dolores haemorrhoidales, nephriticos, et tenesinum leniunt, et dysentericis auxiliantur; externe vero ad inflammationes et tumores valent, inprimis ex lacte cocta BOCCON. *Obs.* p. 133. item ad haemorrhoides coecas, et in gargarismis
ad

ad anginas. Florum computrescentium liquamine etiam BOCCONE ad mala ani vsus est p. 135. et CRATO ad podagricos dolores. Infusum florum Italis et DEKKERO ad tussim, phthisin et haemoptysin familiare.

Verbena.

Verbena communis flore coeruleo C. B. *Pin.* 269. Verbena (tetrandra) spicis filiformibus, foliis multifido-laciniatis LINN. *H. Cliff.* II. Verbena foliis laciniatis, superioribus tripartitis, spicis angustis longissimis HALL. 661. ad vias.

Saporis est modice amari et adstringentis. Ad capitis dolores valet, etiam collo saltem suspensa, FORESTI experimento *L. 16. obs.* 52. Odontalgiae ex collutione oris cum decocto, et alopeciae ex capitis lotionem medetur. Habetur etiam febrifuga; et extractum eius bis die ad drachmam sumtum hoc nomine laudat CHOMEL. Veteres illa frequenter vsi sunt in consolidandis vulneribus ferro inflictis. Balsamum ex oleo factum, FVLVIUS TESTI pro arcano antarthritico habuit, *Giorn. degli letterat.* XXII. p. 166. Mulierculae aquam ad abortum praecauendum, et ad dolores capitis externe adhibent. Ipsa herba externe in inflammationibus proficua est. An etiam calculum pellat, adhuc incertum quidem, sed probabile est, quum adstringentia omnino multum possint.

Vinca Peruinca.

Clematis daphnoides minor C. B. *Pin.* 301. Vinca foliis ouatis LINN. *H. Cliff.* 77. Peruinca foliis ouato lanceolatis HALL. 526. in syluis et ad vias.

Saporis est amari, subadstringentis. Ad haemorrhagias et alia profluuia, et faucium inflammationes, laxitatesque dentium, in fero lactis, aut vino decocta, laudatur. Fluorem album etiam coercere CHOMEL; et strumas discutere BVCHWALD ait p. 85.

Vogel. Mat. Med.

K

Vitis

Vitis nigra.

Vitis nigra MATTH. p. 1285. *Bryonia laevis* f. *nigra* racemosa, cuius baccae rufescunt f. nigrescunt C. B. *Pin.* 297. *Tamus foliis cordatis indivisis* LINN. *H. Cliff.* 458. in sylvis calidioris Europae.

Resolvente virtute gaudet, quum acrimoniae particeps est. Vfus tamen externus saltem est ad vexata in cataplasmate TOVRNEF.

Umbilicus veneris.

Umbilicus repens CAMER. *Epit.* 858. Cotyledon foliis cucullatis ferrato dentatis alternis, caule ramoso, floribus erectis LINN. *Spec. Pl.* p. 429. in Lusitania.

Solus est SOLENANDER, quam scio, qui quocunque modo suntam herbam incomparabilem esse in sistendo fluore albo ait *Consil. 8. Sect. 4.* p. 328. Alii folia cum radice comesa ad calculum et hydropem laudant, eo, quod vrinam cient; succum vero ad discutendum in erysipelate, inflammationibus et pernionibus, si illinatur DIOSCOR.

Vsnea.

Lichenoides vulgatissimum cinereo glaucum, lacunosum et cirrhosum DILLEN. *Musc.* 188. T. 24. f. 83. Lichen imbricatus, foliis multifidis, glabris, obtusis, canis, punctis vagis eminentibus LINN. *Fl. Suec.* 947. ad lapides, arborum truncos, et in cranio humano.

Ad epilepsiam superstitiosi homines expetunt, inprimis illam ex craniis hominum violenta morte peremptorum, quae basin ideo constituit lapidis Buttléri (VALENT. *Mus. Muscor.* T. II. c. 22. p. 95.) Ad haemorrhagias valere, BOYLEVS comprobato experimento in se ipso facto *de Specif.* p. 99. Sed hanc virtutem fere cum tota gente communem habet.

Vidua-

Vulvaria.

Atriplex foetida C. B. *Pin.* 119. Chenopodium foliis integerrimis rhombeo ovatis LINN. *Fl. Suec.* 216. Chenopodium foetidum, foliis farinosis, glaucis, obtuse rhomboideis HALL. *Helv.* 175. in ruderibus et ad fepes.

Hircinum odorem prae se fert, et venerem excitare creditur.

Vuularia.

Laurus Alexandrina, fructu pediculo infidente C. B. *Pin.* 304. Ruscus foliis supine floriferis sub foliolo LINN. *H. Cliff.* Frutex Galliae et Italiae; apud nos hortensis.

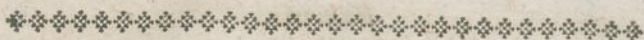
Roborante virtute pollet ex adstrictione. Ad proci- dentiam vuulae inprimis gargarizatione adhiberi solita.

Xanthium.

Lappa minor, Xanthium Dioscoridis C. B. *Pin.* 198. Xanthium caule inermi LINN. *H. Cliff.* 443. in pinguiori aruo et sterquiliniis.

Folia amara sunt et adstringunt. Succus laudatur ad scrophulas et ad depurandum sanguinem TOURNEF.





CLASSIS II.
F L O R E S.

I. V S I T A T I.

Acaciarum flores.

Prunus sylvestris C. B. *Pin.* 444. Prunus spinosa, foliis lanceolatis LINNAEVS *Fl. Succ.* 397. in sepibus et dumetis.

Bene aluum purgant, et interdum non sine torminibus, praecipue recentes. Sanguinem etiam purificant et resoluunt; ideoque in infarctu pulmonum, pleuritide et sabulo renum educendo efficaces sunt. Praescribuntur ad manipulum, et in aqua, vino, aut lacte infunduntur.

Calendulae flores.

Caltha vulgaris C. B. *Pin.* 275. Calendula feminibus radii cymbiformibus echinatis, disci bicornibus LINN. *Fl. Succ.* 717. in syluis et hortis.

Viscosi sunt, odorem fundunt non admodum gratum, sapore sunt acri et amaro balsamico. Vires obtinent calesfaciendi, sudorem mouendi, putredini resistendi, menses et lochia mouendi, coagula viscerum, et scrophulas resoluendi, denique vermes expellendi. Succus denti carioso instillatus, odontalgiae medetur BAEVMLER.

Chamomillae flores.

α) Chamaemelum nobile f. Leucanthemum odoratius C. B. *Pin.* 135. Matricaria receptaculis conicis, radiis deflexis.

flexis, feminibus nudis, squamis calycinis margine aequalibus LINN. *Fl. Succ.* 701. In hortis plerumque colitur.

β) Chamaemelum vulgare, Leucanthemum Dioscoridis C. B. *Pin.* 135. Matricaria receptaculis haemisphaericis, radiis patentibus, feminibus coronato marginatis, squamis calycinis margine obsolete LINN. *Fl. Succ.* 702. in agris et ruderatis.

Vires utriusque insignes sunt, praeterquam quod chamomilla Romana vulgarem adhuc superet propter maiorem olei aetherei copiam, quod grato sapphirino colore transtillat, et fundamentum omnis pene facultatis est. Inter paregorica primum locum obtinent, et in quarumcunque externarum partium doloribus et paralyticis affectibus vel cataplasmatibus forma, vel fomenti vniuersaliter fere applicantur. Non minus vero interne virtutem anodynam et antispasmodicam probant, et efficacissimi sunt in doloribus colicis (RIVER. *L. 9. c. 10.*) et cardialgicis (HOFFMAN. *med. Diss. IV. P. II. p. 236.*) in doloribus post partum et suppressis lochiis (FORST. *L. 28. obs. 21. 75.*) et hysterica affectione (SCHVLZ. *diff.*). Praeterea specificum contra febres intermittentes remedium praebent; inde a GALENI temporibus (*e simpl. med. fac. L. 3. c. 10.*) vsque ad nostra pulcherrimum; ut nullus fuerit praeter LVDOVICI, qui ab interno vsu chamomillam voluerit remouere, non quod ipsi vsus non successerit, sed ob balneatorium saltem odorem, ipsi forte foli exosum *Pharmac.* p. 473. Denique inter antiseptica remedia supremum fere locum occupant, per CL. PRINGLIII experimenta *Phil. Trans. n. 495. 496.*

Cheiri flores.

Leucoium luteum vulgare C. B. *Pin.* 202. Cheiranthus foliis lanceolatis acutis glabris LINN. *H. Cliff.* 334. Cheiranthus foliis ellipticis glabris integerrimis HALL. *Helu.* 561. in Gallia et Heluetia, apud nos in hortis.

Volatili fragrante principio et acrimonia saponacea praediti, egregiam obtinent virtutem coagula viscerum resoluendi (SCHVLZ. *diff. de Ict. §. 20. 24.*), maniam et alios morbos ab obstructione et coagulo humorum oriundos profligandi (ID. *diff. de mente alien. §. 3.*) denique menses et partum promouendi, siue succo eorundem dato, siue infuso. In dysenteria vtiliter cum vitello oui, artificialem bilem inde parauit CRAMERVS *Commerc. Nor. 735. p. 223.*

*Consolidae regalis flores, f. Calcatrippae,
f. Delphinii.*

Consolida regalis aruenfis C. B. *Pin. 142.* Delphinium caule subdiuiso, nectariis monophyllis LINN. *Fl. Suec. 440.* Delphinium radice fibrosa, foliis tenuissime diuisis HALL. *Helu. 314.* in aruis.

Acrem succum continent, quo mediante externe ad aperiendos abscessus, quibus vnicus saltem imponitur, faciunt; interne vero ad mouendas vrinas et calculum et hydropem, licet non omnibus tutus vsus videatur ob Aconiti affinitatem. In oculorum inflammatione LAZERME succum expressum illis instillare iubet *Curat. morb. I. p. 26.* alij aqua saltem distillata vtuntur.

Croci stigmata.

Crocus satiuus C. B. *Pin. 65.* Crocus floribus fructui impostis, tubo longissimo LINN. *H. Vpf. 15.* in Heluetia, Lulitania, Austria.

Odorem suauem edunt, somnum conciliant, mentem exhilarant et in iunioribus risum mouent (SCHVLZ. *Pract. in disp. Br. p. 236.*) spiritus confortant (PRINGLE *Phil. Trans.*), putredini valide resistunt (ID.), vrinam rubram reddunt, dolores et spasmos sedant, menses et partum promouent, tussim sedant. Sed larga dosis vbi que euitanda, quum deleterium effectum sic exerit, vt
exempla

exempla docent apud ZAC. LVSIT. *Prax. L. 3. obs. 144.*
 BORELLVM L. 4. *obs. 30. 35.* STENZEL *de anod. virt.*
ven. §. 34. Integrum cochlear croci assumptum ingentem
 et copiosum vomitum creasse, et inde congeriem ver-
 mitum egestam fuisse, legitur in *Comm. Nor. 1735. p. 220.*
 Foetum tingere et hominum et brutorum, obseruatione
 constat AMAT. LVSITAN. *Cur. med. cent. 5. p. 71.*
 et HERTODTI *Crocolog.* Puluis in intertrigine infan-
 tum inspersus conducit BAEVMLER. Oleum subtile,
 sed paucum, aethereum continet, quod nostra demum
 aetate fuit compertum.

Cyani flores.

Cyanus segetum (flore coeruleo) C. B. *Pin. 273.* Cen-
 taurea calycibus ferratis, foliis linearibus, infimis denta-
 tis, superioribus integerrimis LINN. *Fl. Succ. 710.* Cya-
 nus flosculis radicalibus latissimis, septifidis HALL. *Helu-*
691. inter segetes.

In infusione vrinam cient, hincque in hydrope laudan-
 tur E. N. C. Dec. III. ann. 5. 6. Aqua distillata vulgo in
 lippitudine praedicatur.

Lauendulae flores.

Lauandula latifolia et angustifolia C. B. *Pin. 216.* La-
 vandula foliis lanceolatis integris, spicis nudis LINN. *H.*
Cliff. 303. in Italia, Hispania, Gallia Narbonensi et Hel-
 vetia, apud nos in hortis.

Saporis sunt acris aromatici, odoris admodum iucundi.
 Caput et nervos roborant, dolores rheumaticos leniunt,
 flatus dissipant, et vteri imbecillitati medentur. Exter-
 ne languentes, et syncope et hysterica passione laboran-
 tes, naribus admoti reficiunt. Atque hae omnes virtu-
 tes in oleo subtili et volatili resident, cuius tamen maio-
 rem copiam lauendula latifolia, quam *Spicam nardi* vul-
 go vocant, continet, quodque etiam paulo specificè gra-
 vius et magis calefaciens existit, quam lauendulae angu-
 stifoliae CARTHEVS. *mat. med. II. p. 125.*

Liliorum alborum flores.

Lilium album, flore erecto, vulgare C. B. *Pin.* 76. Lilium foliolis sparsis, corollis campanulatis, intus glabris LINN. *H. Cliff.* 120. in Palaestina et Syria, apud nos in hortis frequens.

Gratum odorem fundunt, sed qui caput grauat et temulentum reddit. Dolores leniunt, et oleo infusi consolidant. Aquam distillatam intus mulierculae ad promouendum partum adhibent, extus vero in lauamento tanquam cosmeticum. *Antberae* florum rarius in partu difficili ab obstetricibus adhibentur.

Liliorum conuallium flores.

Lilium conuallium album C. B. *Pin.* 304. Conuallaria scapo nudo LINN. *Fl. Suec.* 273. Polygonatum bifolium, scapo florifero aphylo HALLER. *Helu.* 286. in syluis.

Fragrantem odorem spirant, cerebro et nervis grati, quorum motus ideo intendunt, et in cephalalgia, paralyfi, lypothimia, et memoriae imbecillitate conueniunt, aqua vel spiritu vini abstracti. Is spiritus pariter ac extractum purgantem quoque virtutem exferit, quam et in se ipso et in commilitonibus SCHVLZIVS comperit *diff.* Puluis in nares tractus sternutationem cum larga mucii excretionem efficit.

Maluae flores.

Malua rosea folio subrotundo C. B. *Pin.* 315. Alcea foliis sinuato angulatis LINN. *H. Cliff.* 348. Locus natalis nondum cognitus; in hortis vero apud nos colitur.

Ob leniorem virtutem tonicam in gargarifimos recipiuntur ad affectus faucium qualescunque inflammatorios.

Naphae flores.

Malus aurantia maior C. B. *Pin.* 236. Citrus petiolis alatis LINN. *H. Cliff.* 379. in India Or. et Italia.

Fragran-

Fragrantissimi sunt, unde Itali per repetitam infusionem et distillationem aquam conficiunt, cuius virtutes sunt analepticae et anticolicae. Parant inde quoque oleum per expressionem, quod subtilitate longe antecellit illud, quod per distillationem fit.

Papaveris erratici flores.

Papaver erraticum maius C. B. *Pin.* 171. Papaver caule multifloro folioso hispido, foliis pinnatifidis, capsulis laevibus LINN. *Fl. Suec.* 428. inter segetes.

Viscosi sunt, cum aliqua amaritie. In morbis pectoris tam acutis, quam catarrhalibus utilissime dantur in infuso, puluere, extracto BAGLIV. p. 38. Temperant finis humorum motus et leuem narcosin, nemini praeter DODONAEVM suspectam, efficiunt. Quare etiam in aliis morbis, ubi leniendum est, utiliter adhibentur. Aegrum dysenteria chronica laborantem per ipsos restituit BRVCKER *introd. to physic and Surgery.*

Persicae flores.

Persica molli carne et vulgari C. B. *Pin.* 440. Amygdalus foliorum ferraturis omnibus acutis LINN. *H. Cliff.* 186. in Persia, apud nos hortensis arbor.

Clementer purgant, lumbricos expellunt, et obstructions referant, ut hydropicis adeo utiles fiant. Adhibentur in syrupo et in infuso. Recenter ad modum acetarii etiam hydropicis conficiuntur.

Obiter noto, quod etiam *folia* in hunc usum CRATO praeparauerit; et quod haec insuper instar Thee usurpata ad calculum et podagram tanquam specificum a DOVERO laudentur p. 55.

Rosarum flores.

Rosa caule aculeato, petiolis inermibus, calycibus femipinnatis LINN. *Fl. Suec.* 406. In Europa frequens.

α) Rosa rubra multiplex C. B. *Pin.* 481. LINN.
H. *Vpf.* 132.

β) Rosa alba vulgaris maior C. B. *Pin.* 482. LINN.
H. *Vpf.* 132.

Analepticum ob spirituosum fragrans principium praebent medicamentum. In decocto aut succo aluum molliuntur, magis tamen albi, quam rubri. Porro obstructions expediunt, ac proinde morbo regio, cachexiae, incipientique hydropi conferunt FERNEL. p. 177. Et succus et decoctum conuenienter sero lactis permiscetur. A solo odore florum aluus nonnullis soluitur, SCHVLZ. aliis sternutationes excitantur, quod ECHTIO contigit (ADAMI *vit. Med.* p. 72.)

γ) Rosa purpurea C. B. *Pin.* 481.

Praeter analepticam virtutem, etiam tonicam possident.

δ) Rosa syluestris vulgaris, flore odorato incarnato C. B. *Pin.* 483. in dumetis.

His ecoproticam quoque virtutem adscribit LINN. *mat. med.* 84. γ. et syrupum rosarum solutiuum inde parari dicit: at officinas iste, apud nos saltem, non ingrediuntur, et syrupus ille ex rosae albae floribus paratur. Iulepus contra rosarum, quem ex his fieri scribit *ib.* δ. potius fit ex rubrarum aqua.

Rosmarini flores s. Anthos.

Vsu et virtute foliis conueniunt, quae supra memorauimus.

Sambuci flores.

Sunt ex eadem arbore, ac folia, quae supra retuli. Anodyna, emolliente, et discutiente virtute praediti; hinc frequentissimi vsus in omni tumorum ac inflammationum genere. Intus sumti in decocto lac augent, et sputa pleuriticorum promouent *Commerc. Nor.* 1734. P. 370. et 1735. p. 153. Recentes aluum laxant.

Tiliae

Tiliae flores.

Odor iucundus et reficiens. Temperant, atque roborant. In spasmodicis affectibus et doloribus capitis opem ferunt. Optimum succum praebent apibus, unde mel tiliaceum, quod odorem florum etiam retinet, et ex quo optimum mulsium, *Lipiec* dictum, Poloni et Lithuani parant.

Tunicae flores.

Caryophyllus hortensis, flore pleno (et simplici rubro) maiore C. B. *Pin.* 208. Dianthus floribus subfolitariis, corollis crenatis, squamis calycinis subouatis breuissimis LINN. *H. Cliff.* 164.

Aromatico et fragranti odore analepticam virtutem probant.

Violae flores.

Ex eadem planta sunt ac folia, de quibus supra scripsi. Suavis odor omnibus notus. Cordialibus accensentur, analepticam obtinent virtutem, tussim leniunt, raucitatem tollunt, et aluum emolliunt. In morbis conuulsiuus virtutem specificam BAGLIVIVS ipsis adscribit p. 114. Stamina ad epilepsiam commendat BRASSAVOLA p. 65.

II. INFREQUENTES.

Balaustiorum flores.

Punica LINN. *H. Cliff.* 184. Arbor Africae, Asiae, Hispaniae et Italiae frequens.

α) Malus punica sativa C. B. *Pin.* 438.

β) Punica flore pleno maiore TOURNEFORT *instit.* 636.

Ex altera specie β) decerpuntur. Adstringente facultate pollent, unde pulveres ssepticos et decocta vulneraria, et gargarismos ingrediuntur,

Bupthalmi

Bupthalmi flores.

Bupthalmum tanaceti minoris folio C. B. *Pin.* 134. Bupthalmum caule ramoso, foliis pinnatifidis linearibus, laciniis ferratis, dentatis, floribus pedunculatis LINN. *H. Cliff.* 414. Bupthalmum floribus nudis, foliis subtus incanis, pinnatis, pinnis argute ferratis HALL. *Helu.* 711. in agris, vineis et muris.

Ad voluulum puluerem drachmarum duarum dosi, expertus laudat EHRHARDT ad LONIC. p. 36. ad icterum CAMERAR. Chamaemelinum odorem aemulantur.

Carthami flores.

Cnicus sativus f. Carthamus officinarum C. B. *Pin.* 378. Carthamus foliis ovatis integris serrato aculeatis LINN. *H. Cliff.* 394. Aegyptici domestica: in Thuringia inprimis copiose feritur.

Ad pectoris morbos infusum laudatur. Pituitam resoluunt et vrinam cient. Tinctoibus inseruiunt.

Cichorii flores.

Cichorium fylvestre f. officinarum C. B. *Pin.* 126. Cichorium caule simplici, foliis dentato sinuatis LINN. *Fl. Succ.* 650. ad vias.

Leniter temperant; et abs nonnullis inter arcana contra haemorrhagias habentur. Aqua ipsorum distillata praedicatur ad lippitudinem.

Cotulae foetidae flores cum foliis.

Chamaemelum foetidum C. B. *Pin.* 135. Anthemis receptaculis conicis, paleis fetaceis, seminibus nudis LINN. *Fl. Succ.* 703. Chamaemelum foliis pene glabris, pinnis pinnatis, pinnulis latiusculis HALL. *Helu.* 717. ad vias et in agris.

Totam

Totam plantam nonnulli emollire aiunt, alii acrem esse, vt cutem exulceret. Intus succum vrinam pellere, pulmones liberare, bilem atram ducere LOBEL. *aduers.* P. 344.

Iasmini flores.

Iasminum vulgatius flore albo C. B. *Pin.* 397. Iasminum foliis oppositis pinnatis LINN. *H. Cliff.* 5. Arbuscula Malabarica domestica, apud nos hortensis.

Suaui odore se commendant. Vterini esse, et ad difficilem partum valere prohibentur. Itali oletum inde parant per infusionem nucleorum been et insolationem, ad commendationem capillorum et capillamentorum; sed et quod in ambustis et exsiccatis partibus locum inuenit. *Philadelphii* flores ipsis substitui posse, pro istiusmodi oleo conficiendo Ill. LINNAEVS censet *Mat. med.* p. 60.

III. OBSOLETI.

Aquilegiae flores.

Aquilegia fyluestris C. B. *Pin.* 144. Aquilegia nectariis incuruis LINN. *Fl. Suec.* 443. Aquilegia foliis rotunde lobatis HALL. *Helu.* 310. in fyluis et pomariis.

Intelliguntur coerulei. Sapor mitissimus et aliquo modo dulcis est. Ad vitia oris et gingiuarum scorbutica cum ipsis foliis laudantur EYSEL *diff.* Humores acres demulcent et temperant, vt succus in febre hectica cum tussi egregium vsum praefiterit EYSELIO p. 25. Hispani ad prohibendam calculosam materiem ea quotidie vtuntur, et primo statim mane, simul ac dormitoria sua reliquerunt, aquilegiam masticant. Subuenenatam quidem facultatem ipsis inesse LINNAEVS censet *mat. med.* 272. forte ex caractere, verum experientia non respondet.

Borraginis

Borraginis flores.

Eiusdem plantae sunt, quae folia nobis largiri supra dicta est. Inter cordiales, sed immerito, recensentur.

Buglossi flores.

Et hi ad cordiales referuntur; sed nihil profecto cordiaci habent.

Nymphaeae flores.

Nymphaea alba maior C. B. *Pin.* 193. *Nymphaea* foliis integerrimis cordatis, calyce tetraphyllo, corolla multiplici LINN. *Fl. Succ.* 427. in fluuiis et stagnis.

Humectant et refrigerant, et anodynii sunt: vnde in febris, cephalalgia febrili, itemque in profluuiis sanguinis aliorumque humorum, et ad vrinae ardores aqua ipsorum distillata potatur, vel in epithemate, vt ipsi flores, capiti admouetur. Ex aqua plantae gratum sibi potum Turcae parant *TOURNEF. rel. du Serail.* p. 75.

Paralyseos flores.

Verbasculum pratense odoratum C. B. *Pin.* 241. *Primula* foliis denticulatis rugosis, limbo corollarum concauo LINN. *Fl. Succ.* 161. *Primula* foliis rugosis, hirsutis, spica inclinata, flore flauo, maiori, odoro HALL. *Helu.* 483. in pratis ficcioribus.

Leniter anodynii sunt, et ad cephalalgiam, vertiginemque in infuso adhibentur; ad paralytin vero non valde efficaces sunt.

Poeoniae flores.

Poeonia communis s. *foemina* C. B. *Pin.* 323. *Poeonia* LINN. *H. Cliff.* 211. in alpihus Helueticis.

Ad spasmos, vt ceterae plantae partes, radix et femina, valere iudicantur, et soporiferi esse. Vix vero in officinis reperiuntur.

Spicae

Spicae celticae flores.

Nardus celtica Dioscoridis C. B. *Pin.* 165. Valeriana floribus triandris, foliis ovato oblongis, obtusis, integerrimis LINN. *mat. med.* 23. Valeriana foliis ovatis, obtusis, minime dentatis HALL. *Helv.* 665. in alpinis Heluetiae, Stiriae, et Pyrenaeicis montibus.

Aromaticum quid olent. Vrinam et vermes pellunt. In balneis etiam adhibentur, vna cum radice, quae magis odora est, a foeminis in obstructione mensium.

Stoechadis arabicae flores.

Stoechas purpurea C. B. *Pin.* 216. Lauandula foliis lanceolato linearibus, spica comosa LINN. *H. Cliff.* 303. in Hispania, Lusitania et Gallia Narbonensi.

Odoris sunt fragrantis, saporis acris et aromatici. Incidendi, attenuandi et roborandi facultate pollent. In capitis, neruorum, et vteri morbis cum atonia iunctis commendantur: menses quoque et vrinam mouent.

Stoechadis citrinae flores.

Elichrysum f. Stoechas citrina latifolia C. B. *Pin.* 264. Gnaphalium foliis lanceolatis, inferioribus obtusis, caule herbaceo simplicissimo, corymbo terminali composito LINN. *Fl. Suec.* 674. in campestribus.

Mediocriter amarescunt et subadstringunt. Viscera obstructione liberare, simulque corroborare FERNELIVS ait p. 186. Commendabiles esse praecipue in stranguria, pani butyraceo insperfos et sic comestos SCHVLZIVS. Ceterum rheumatismos in suffitu discutere.

Sumach flores:

Rhus folio vlni C. B. *Pin.* 414. Rhus foliis pinnatis ferratis (subtus villosis) LINN. *H. Cliff.* 110. arbor Gallicae et Italiae indigena.

Adstrin-

Adstringentibus decoctis adiciuntur, quorum vel internus vel externus usus indicatur: sed ob insignem auferitatem cautione opus est.

Trifolii albi flores.

Trifolium pratense album C. B. *Pin.* 327. Trifolium capsulis subrotundis, flosculis pedunculatis, leguminibus tetraspermis, caule procumbente LINN. *Fl. Succ.* 612. in pascuis.

Ad arthritidem inprimis commendari lego; sed vera documenta defunt.



CLASSIS



CLASSIS III.

S E M I N A.

I. V S I T A T A.

Anethi semen.

Plantam supra nominavi. Semen oleo aethereo acri abundat, in quo vires continentur anodynae, flatus discutientes et stomachicae. Inter quatuor carminativa maiora refertur. Lac etiam auget.

Angelicae semen.

Angelica fatiua C. B. *Pin.* 155. Angelica foliorum impari lobato LINN. *Fl. Lapp.* 101. in alpibus et hortis.

Oleo subtili praegnans, calefacit, alexipharmacum est, vrinam ciet, inflationes leuat, menses et lochia pellit.

Anisi semen.

Anisum herbariis C. B. *Pin.* 159. Anisum foliis radicalibus simplicibus LINN. *H. Cliff.* 102. Aegypti et Syriae indigena planta: in Saxonia superiori copiose fertur, et Thuringia.

Oleo valde volatili et dulci abundat, quod frigore condensatur. Propter id stomachum roborat, flatus discutit, mucum pulmonum resoluit, expectorationem promouet, visum acuit, lac auget, tumores e casu vel contusione natos discutit. Aqua eius distillata cum charta quadruplicata serobiculo cordis imposita, singultum leuat *L. N. C. vol. II. obs. 195.* Oleum distillatum columbas necare, si paucae guttulae ipsorum ori instillentur et capiti infricentur, olim casu fortuito didici.

Vogel. Mat. Med.

℞

Apii

Apii semen.

Apium palustre f. apium officinarum C. B. *Pin.* 154.
 Apium foliis caulinis cuneiformibus LINN. *Fl. Suec.* 248.
 in paludosis et hortis.

Oleum continet leniter acre, sapore et odore gratum.
 Obstructiones soluit, menses et urinam pellit, inflationes
 leuat. Ad quatuor calida minora pertinet.

Auena.

Auena nigra C. B. *Pin.* 23. Auena calycibus disper-
 mis, seminibus laevis LINN. *H. Cliff.* 25. Cerealis
 planta per omnem Europam frequentissima, Asiae do-
 mestica.

Tum alimentosum vsu, tum medicamentosum prae-
 bet. Virtutem exserit lenientem, abstergentem, tempe-
 rantem et diureticam. Externe parum torrefacta et sac-
 culis inclusa, calida applicatione, colicos, hystericos,
 pleuriticos et rheumaticos lenit dolores. Ptifanam Lo-
 weri constituere iuuat.

Cannabis semen.

Cannabis fatiua C. B. *Pin.* 320. Cannabis foliis digi-
 tatis LINN. *H. Cliff.* 457. Indiae orientalis indigena, sed
 quae hodie in Europae variis regionibus feritur.

Oleo abundat mucilaginoso, per expressionem elicien-
 do. Acres humores temperat, coagula resoluit, urinam
 pellit: hinc gonorrhoeam suppressam reuocat, lochia-
 lem sanguinem vrget *A. N. C. vol. II.* p. 452. lac auget,
 et ictero medetur SYLV. et BONNET. *sepulchr.* p. 989.
 Optime emulgetur affusa aqua, vel in lacte coquitur.
 Persae frixum et cum sale mixtum, pro venere excitanda,
 comedunt OLEAR. *Itin.* Fumus insomnia facit, sed
 grata et sine crapula FLO COURT *Voyag. de Madagasc.*
 p. 146. Emulsio variolarum maculas delet.

Cardui

Cardui benedicti semen.

Viscoso humore abundat. Alexipharmacum est, et ad expellendas variolas et morbillos in emulsionibus adhibetur. Plantam alibi dixi.

Carui semen.

Cuminum pratense, Carui officinarum C. B. *Pin.* 158. Carum LINN. *Fl. Suec.* 245. in pratis.

Inter femina quatuor calida maiora refertur, oleo acri aethereo turgidum, quo flatus pellit, lac auget, ventriculum roborat, et pulmonibus muco oppletis, suppurationisque prodest, cum melle infusum. Sennae adiectum flatulentam eius naturam praepedit BLAIR *dec. V.* p. 195. Oleum externe ad dolores colicos vtilissime ventri illinitur THONER. *Obs.* p. 126.

Cinae s. Santonici semen.

Abfinthium Santonicum Iudaicum et Alexandrinum C. B. *Pin.* 139. Santonicum LINN. *mat. med.* 511. Persiae et Aegypti inquilina planta, cuius verum characterem Botanophili adhuc ignorant.

Amarum et acre est; aromaticumque odorem habet. Vulgatissimum est anthelminticum, quod vel in puluere ad drachmam, vel ex infuso vinoso ad duas, vel saccharo obductum, infantibus et adultis notabili cum effectu exhibetur. Imbecillo etiam stomacho succurrit et anorexiae medetur. ALB. SEBA de Santolina Amboinensi, foliis teretibus, incanis refert *T. II. tab. 21. fig. 6.* quod ipsius semen maiori virtute anthelmintica, quam Santonicum, praeditum sit, et aromatica quoque vi et volatili illud antecellat: quod adeo, si haberi possit, commode ipsi substituendum erit.

Citrulli semen.

Anguria Citrullus dicta C. B. *Pin.* 312. Cucurbita foliis multipartitis LINN. *H. Vpf.* 292. in Italia aliisque calidis regionibus.

Inter quatuor frigida maiora est. Demulcet et temperat. In emulsione adhibetur.

Cucumeris semen.

Cucumis fatuus vulgaris C. B. *Pin.* 310. Cucumis foliorum angulis rotundatis LINN. *H. Cliff.* 451. in agris et hortis colitur.

Eiusdem ordinis et usus est cum praecedente.

Cucurbitae semen.

Cucurbita oblonga, flore albo, folio molli C. B. *Pin.* 313. Cucurbita feminibus obsolete bicornibus LINN. *H. Cliff.* 451. Americae inquilina.

Eiusdem usus et ordinis cum praecedente.

Cumini semen.

Cuminum femine longiore C. B. *Pin.* 146. Cuminum LINN. *mat. med.* 139. Aegypti et Aethiopiae inquilina; in insula Melita copiose culta.

Inter femina quatuor calida maiora refertur. Graui et aromatico odore et sapore est, ab oleo aethereo, quod vehit. Imbecillitati viscerum succurrit, colicae dolores sedat, vermes expellit, auditus difficultati et odontalgiae medetur, capitis dolores lenit, quo scopo pani admistum fronti alligatur. In sacculis externe ad discutiendum et lac stagnans et alios humores adhibetur.

Erucae semen.

Eruca latifolia alba C. B. *Pin.* 98. Brassica foliis lyratis, caule hirsuto, filiquis glabris LINN. *H. Vpf.* 190. Sifym-

Sify
bus
A
gest
nos
detu
Sc
que

F
cirr
F
mar
adh
long

F
thur
rop
I
den
Vfu

F
legu
Li
I
leni
ficu
pef
bus
dec

Silybrium foliis pinnatifidis, laciniis exterioribus maiori-
bus, caule hirsuto ID. H. *Cliff.* 337. in Heluetia.

Aeri principio pollet. Crassos humores resoluit, di-
gestionem iuuat, vrinam mouet, indeque in infuso vi-
noso ad hydropem valet; porro paralyfi et scorbuto me-
detur, et ad apoplexiam serofam auertendam facit
SCHVLZ. Saliuam ciet masticatum. Ad venerem deni-
que incitat tardos maritos, ex antiqua doctrina.

Fabae semen.

Faba C. B. *Pin.* 338. Vicia caule erecto, petiolis
cirrho destitutis LINN. *H. Cliff.* 369. in agris colitur.

Farina eius ad tumores discutiendos, inprimis mam-
marum, testium et scroti, atque erysipelata in sacculis
adhibetur. Melle addito maturat. Decoctum ad tussim
longam facit.

Foeniculi semen.

Foeniculum vulgare Germanicum C. B. *Pin.* 147. Ano-
thum fructu ouato LINN. *H. Cliff.* 106. In multis Eu-
ropae regionibus seritur.

Dulce aethereum oleum continet, quod frigus con-
densat. In numero quatuor feminum calidorum ponitur.
Vsu conuenit cum anisi semine.

Foenugraeci semen.

Foenumgraecum fatium C. B. *Pin.* 348. Trigonella
leguminibus sessilibus strictis erectiusculis acuminatis
LINN. *H. Vpsf.* 229. in Germania seritur.

Mucilage balsamica turget; qua oculorum dolores
lenit, inflammationes potenter dissipat, alui et vrinae dif-
ficultates leuat, colicos, renum et vesicae dolores com-
pescit, maturandis abscessibus inseruit. Quo scopo foti-
bus, clysteribus et cataplasmatibus additur, vel solum
decoctum in aqua simplici aut mulsu adhibetur; quod

posterior quidem aduersus inflammationes tam externas, quam internas vtiliter illinitur. Prius etiam capillos, furfures, et manantia capitis vlcera purgat.

Hordei semen.

Hordeum distichum C. B. *Pin.* 23. Hordeum flosculis lateralibus masculis muticis, feminibus angularibus imbricatis LINN. *H. Vpf.* 23. Cerealis Europae planta.

Decoctum eius humores diluit, attenuat, temperat, sitim exstinguit, vrinae acrimoniam lenit, et saluam promouet HAMILTON *Prax. reg.* p. 29.

Hormini semen.

Plantam supra iam dixi. Semen suauissimum odorem spirat. Purgat cum melle argemias et albugines oculorum; et illitum ex aqua tumores discutit. Ad venerem stimulandam antiqui cum vino bibi voluerunt.

Leuistici semen.

Ex eadem est planta, ac folia, quae supra memorauimus. Saporem et odorem aromaticum habet propter oleum aethereum, quod vehit. Calefacit, resoluit, sudorem, vrinam et menses mouet, et vermes expellit.

Lini semen.

Linum fatium C. B. *Pin.* 214. Linum foliis alternis lanceolatis integerrimis, calycibus acuminatis angulatis, capsulis mucronatis LINN. *H. Vpf.* 71. Pannoniae et Hispaniae inquilina, in agris Germanorum copiose feritur.

Easdem, quas foenum graecum, vires habet. Sed praeterea in internum usum trahitur. In morbis pectoris, raucedine, tussi, asthma (RIDLEY *obs.* 27. p. 122.) ipsius oleum expressum, cochleatim sumtum, vel decoctum ex aqua semen valde efficax est; etiam in pleuritide

E. N. C.

E. N. C. Cent. I. ann. 3. obs. 218. BAGLIV. p. 38. empyemate *E. N. C. Cent. X. app. obs. 33.* et nephritico dolore MIDDLETON *de Lithotom.* p. 5. HAMILTON p. 44. Externo usu decoctum vel oleum ad inflammationes faucium, et vulvae, ad voluulum, ad ambusta, et ad haemorrhoides dolentes vtilissimum; item denti carioso instillatum ad odontalgiam BAEVMLER.

Maluae semen.

Planta alias mihi nominata est. Vires foliorum aemulatur. Antiqui ad vesicae cruciatus in vino potum inprimis commendarunt DIOSC.

Melonum semen.

Melo vulgaris C. B. *Pin.* 310. Cucumis foliorum angulis rectis LINN. *H. Cliff.* 451. in cultis Europae.

Inter quatuor semina frigida maiora recensetur. Vires cum cucurbita communes habet.

Meu semen.

Meum foliis anethi C. B. *Pin.* 148. Athamanta foliis capillaribus, seminibus glabris, striatis LINN. *H. Cliff.* 93. in Alpibus Italiae, Galliae et Helvetiae.

Aromatico est sapore, virtute roborante et calefaciente: vnde in omnibus morbis frigidis efficax. Infuso frequenter in Anglia ad febres intermittentes vtuntur BLAIR *dec.* 7. p. 318.

Napi semen.

Napus sativa rotunda C. B. *Pin.* 89. Brassica radice caulescente fusiformi LINN. *Fl. Suec.* 548. in agris Europaeorum feritur.

Incidit et vrinam mouet. In variolis et morbillis inter emulsiones praescribitur.

Nigellae semen.

Nigella flore minore simplici candido C. B. *Pin.* 145.
Nigella petalis subtricuspidatis, foliis subpilosis LINN.
H. Vpfs. 154. inter olera et in agris.

Acre est, et odoratum. Expectorationem promouet, colicos dolores sedat et lac auget in iusculo sumtum, imo etiam pectori saltem appensum *A. N. C. vol. II. obs.* 195. Retrorsum vero appensum, lac abundans discutere dicitur *ib.* denique lochia promouet. Externe inter sternutatoria acriora habetur, *van SWIETEN* III. p. 381. Noxiarum virium suspecta est TRAGO et aliis. Ex MONTAGNANAE consilio ad sesquidrachmam aliquot diebus continuis deuoratum, rabiem caninam tollit et suavem somnum conciliat.

Papaueris albi et nigri semen.

Papauer caule multifloro, foliis simplicibus, glabris, incisis, caulinis LINN. *H. Vpfs.* 135.

α) Papauer hortense semine nigro C. B. *Pin.* 170.
 β) Papauer hortense semine albo *Id. ib.* in agris australioris Europae colitur.

Pingui oleo refertum, temperat et humorum acrimoniam lenit, spasmosque, si non nimis validi sunt, soluit. Hoc scopo inter emulsiões praescribitur in catarrhis pulmonum et perugiliis febrium. Frustra ipsi virtus somnum concilians adscribitur, quem nunquam successisse vidi. Tritum semen cum vino bibi voluerunt antiqui contra citam aluum et foeminarum profluvia DIOSC.

Sinapi semen.

Sinapi rapi folio C. B. *Pin.* 99. Sinapis filiquis glabris tetragonis LINN. *Fl. Suec.* 549. in agris colitur.

Acerrimum est, et ad calefaciendum, extenuandum, extrahendumque valde efficax. Ex aceto contritum in
 lethar.

lethargo prodest, capiti raso impositum, item in tympanite in ventrem crebrius coniectum, donec cutem erodat CELS. L. 3. c. 21. Similiter ad coxendicum dolores confert sic adhibitum, et ad paralyfin supra membrum resolutum datum ID. Tritum porro et naribus admotum sternutamenta ciet; foeminas vulvae strangulatu oppressas excitat. Ad eliciendum ex capite pituitam manditur. Alopeciae, impetigini et leprae cum aceto illitum medetur; et ad omne genus morbos et dolores confert, quum permutandi valetudinis causa, ex alto vitia extrahenda sunt. Intus sumtum ab apoplexia pituitosa praeservat A. N. C. vol. II. p. 238. Chlorosi, cachexiae et scorbuto medetur, ad quem ex lege scripta nautis mustardam praescribunt Bataui, et non alia planta scorbuticos in obsidione Rupellensi sanatos fuisse refert CHOMEL. Eadem mustarda ad cochlear sumta in asthma humido commendatur LENTIL. *Iatromn.* p. 284. Contra februm circuitus aridum bibi, DIOSCORIDES iam habet; sed id saepe letale esse, si copiose sumatur, recentiores obseruarunt (*van SWIETEN II. p. 31.*) Ex aqua calida contritum, adiecto salis marini pauxillo, et ad cochlear epotum ieiuno, vomitorium est *Essais of Edinb. II. 19.* et in morbis neruorum admodum efficax. Emplastro subactum et faciei impositum, eam a variolis, etiam si iam expulsis, defendit, siquidem in aliam partem transferuntur, ex Cl. ROSEN obseruatione *diff. de variol. cur.*

Vrticae semen.

Diureticum est, ad asthma cum melle delinctum, et nephritidem calculosam salutare. Nullo labore nullaque offensione vomitum ciet, si tritum datur aqua mulla aut leniente iusculo a drachma dimidia ad drachmam vnam FERNEL. p. 198. Ex passo potum, venerem stimulare et vulvae ora patefacere DIOSCOR. contra obesitatem valere BRESLAV. 1718. M. Febr. p. 701. Plantam alibi recensui.

II. INFREQUENTIA.

Amomi siue Pimentae semen.

Myrtus arborea aromatica, foliis laurinis latioribus, et subrotundis SLOAN. *Phil. Transf.* n. 192. et *Iam. II.* T. 191. f. 1. Arbor insulae Iamaicae et St. Domingo, aliarumque Indiae occidentalis.

Sapor et odor iucundus aromaticus, caryophilleus. Calefacit, ventriculum roborat, appetitum excitat, pituitam incidit, et in omnibus morbis frigidis prodest. Oeconomico vsui hodie cum aliis aromatibus impenditur.

Aquilegiae semen.

Nigri est coloris et laeuissimum, insuperque leniter mucilaginosum cum aliqua acredine. Ad expulsionem variolarum et morbillorum vulgo expetitur, et vel in emulsione datur vel in puluere, ad drachmam dimidiam, omni bihorio, adulto homini. Aduersus icterum quoque commendatur, et ad partum promouendum. Ex eadem planta est, vnde flores, quos supra dixi.

Bardanae semen.

Lappa maior, Arctium Dioscoridis C. B. *Pin.* 198. Arctium LINN. *Fl. Suec.* 651. Lappa capitulis glabris maioribus HALL. *Helu.* 675. ad vias et in rudetis.

Amarissimum est. Purgat et vrinam ciet, hincque in nephritide adhibetur, vel in puluere vel in emulsione.

Calcitrapae semen.

Carduus stellatus, foliis papaueris erratici C. B. *Pin.* Calcitrapa officinarum, flore purpurascens VAILL. p. 209. Calcitrapa foliis laxè pinnatis, mollibus, capitulis ad latera caulis sessilibus HALL. 689. Centaurea calyci-

calycibus tubulato spinosis, fessilibus, foliis linearibus, pinnatifidis LINN. *H. Cliff.* 423. in gramineis et suburbanis.

Vrinam potenter mouet, ad sanguinis vsque fillicidium LOBEL. adu. p. 372. dosi drachmae vnus.

Cardui Mariae semen.

Plantae nomina botanica supra reperies. Semen amarum est. Vis eius diuretica; vt in calculo, dysuria et stranguria emulsio inde facta praedicetur. Contra pleuritidem vulgo etiam valere dicitur BRESLAV. 1718. p. 1049. 1063. sed innocens declarat Ill. TRILLER de *Pleur.* p. 48. Alii denique in fluore albo laudant.

Carthami semen.

Serosos humores per aluum euacuat ad drachmas duas sub emulsionis specie assumtum. Veteres eo inprimis in pectoris infarctu, tussi et asthmae vsi sunt. Planta supra nominata est in florum classe.

Citri semen.

Malus medica C. B. *Pin.* 436. Citrus petiolis linearibus LINN. *H. Cliff.* 379. Arbor in Italia frequens.

Amaricat. Vermes expellit et inter alexipharmaca numeratur, quae variolas inprimis et morbillos expellunt.

Endiuiiae semen.

Demulcet humores acres, et temperat. Inter femina quatuor frigida minora numeratur.

Faba Bengalensis.

Est corpus subrotundum, colore bruneo, fabae haud absumile. Reperitur haud infrequenter inter Myrobala-
nos

nos citrinas, quas Bengalenses transmittunt, et pro nucleo huius fructus habetur. Sapor admodum adstringens est. Cl. MARBOE, Medicus Anglus, eam primum proposuit tanquam medicamentum, quod in sanguinis et aliorum humorum profluvio utile esset HILL. p. 503. Is etiam nomen ipsi dedit.

Faba St. Ignatii.

Cucurbitifera malabathri foliis scandens, cuius nuclei Faba St. Ignatii dicti PLUKNET. *almag.* CAMELL. *Phil. Transf.* n. 250. p. 88. Americae inquilina.

Reperitur in pulpa flava et amara fructus meloni similis, qui usque ad quatuor viginti eiusmodi semina continet. Valde amara est. Ad febres intermittentes praecipue commendatur infusum aquosum, sed ambiguas vires esse et usum infecurum nonnulli contendunt. (*Act. Berol. vol. II. dec. I. p. 34.*) deinde ad tenesinum et spasticos morbos; ut in puero etiam epileptico haec virtus a BEROLINENSIBVS confirmata sit l. c. *dec. II. vol. X. 12.* Rasura ad scrupulum dimidium sumta vomitum, saepe immoderate, movet; infusa vero in aliquot uncias aquae non movet, sed roborat ventriculum et digestionem promovet; ad quam normam adeo etiam in dictis morbis danda est.

Fraxini semen s. Lingua avis.

Fraxinus excelsior C. B. *Pin.* 416. Fraxinus floribus nudis LINN. *Fl. Succ.* 830. arbor vulgaris.

Cum acredine amaricat. Aperituum, diureticum et antipleuriticum est. Refertur etiam inter lithontripctica et aphrodisiaca.

Hyojciami semen.

Aequae ac folia, quae supra scripsi, venenis narcoticis annumeratur, quum intus sumtum vertiginem, deliria, visus

vifus obfufcationem, et fomnum profundum inducit SLOANE *Phil. Transf.* n. 429. fubinde etiam epilepticos motus, ftupores ac infenfibilitatem, licet parua dofi ad fcrupulum dimidium in puluere, aut ad integrum in infufo oblatum, *Commerc. Nor.* 1736. p. 102. vt adeo ex medicamentorum internorum fylloge excludi profus ZWELFERVS et HOFFMANNVS voluerint; caute tamen et prudenter adhibitum, dolores qualescunq; fedat, fpafmos lenit et haemorrhagias fiflit; et externe vapor in dentem cauum admiifus, odontalgiam fedat SLOAN. *l. c.* Oleum expreffum etiam laudabile tonicum et anodynum eft.

Lycopodii fermen.

Tenuiffimus puluis, ad flammam ardens. Mitigat et emollit interne funtum. In dyfenteria, et torminibus ideò valet, item in ifchuria *E. N. C. dec. 1. ann. 3. obf. 12.* et nephritide GESNER. *Epift.* p. 92. Externe ad infantum intertrigines et papillarum fifluras; quo vulgo in Heluetia vtuntur HALL. *Helu.* p. 92. Planta fupra adfuit.

Paliuri fermen.

Paliurus DOD. *Pempt.* 576. Rhamnus folio fubrotundo, fructu compreffo C. B. *Pin.* 477. Rhamnus aculeis geminatis, inferiore reflexo, floribus trigynis LINN. *H. Cliff.* 69. Frutex Europae australis.

Inter diuretica refertur. Vfus eo eft DEIDIER *Confult.* T. I.

Phellandrii f. foeniculi aquatici fermen.

Phellandrium DOD. *Pempt.* 591. Cicutaria paluftris tenuifolia C. B. *Pin.* 161. Phellandrium foliis ad angulos obtufos ramosis HALL. *Helu.* 432. Phellandrium foliorum ramificationibus diuaticatis LINN. *Spec. Pl.* 255. in humidis et paluftribus.

Odor

Odor est fragrans et balsamicus, fapor aliquantum acris et aromaticus. Vulnerarium est, et singularem famam in Saxonia inferiori nactum est, vbi ad vulnera, abscessus, vlcera, fracturas, ad drachmam vel per se vel saccharo remixtum aliquoties de die assumitur: quem vsum etiam experimentis confirmarunt HEISTERI, pater *diff. de hern. incar. supp.* §. 27. et filius *A. N. C. vol. 5. obs. 139.* et *diff. de nou. brach. amp. rat.* In febribus intermittentibus etiam laudat KRAMER *introd.* p. 7. et ad morbos pectoris ERNSTING *Pbellandrol.*

Poeoniae semen.

Inter antepileptica refertur. Vomitus mouet BOERHAAV. et alium ducit GRVVII experimento. Plantam in classe florum nominavi.

Psyllii semen.

Psyllium Dioscoridis s. indicum, foliis crenatis C. B. *Pin.* 191. *Plantago* caule ramofo, foliis dentatis, spicis nudis LINN. *H. Vp.* 28. *Plantago* caule ramofo, erecto HALL. *Helu.* in agris arenosis.

Durum et nigrum est, pulicum simile, vnde et nomen. Mucilagine multa subdulci refertum est, quae infusa aquae calidae extracta lenit, lubricat et consolidat: vnde in fissuris papillarum et aliarum partium, ad ambulata et ardores oculorum inflammatorios confert illita; etiam in stranguria et dysuria tam in emulsione, quam iniectione in penem prodest. In anum infusa aridas faeces emollit et ad exitum promouet. Intus sumtum semen corpori toti frigus et torporem cum exsolutione et moerore quodam afferre ait DIOSCORIDES, vt animi despondeant: verum tamen sine tali noxa ab Aegyptiis vsurpari et ad febres ardentes et ad ventrem mouendum, ALPINVS habet *Hist. nat. Aeg. l.* p. 124. 183.

Sabv-

Sabadilli semen.

Planta adhuc ignota est, sed in Mexicano regno provenit, et semen vulgati apud incolas vsus est, quem SCHENDVUS *van der BECK* attingit in *app. ad A. N. C. vol. I. p. 120.* Figura et nigrescente colore muscerdam refert, sapore acri anaro et ferme colocynthiaco est, masticatumque instar Tabaci Brasiliiani fauces acrimonia sua caustica illico aggreditur et per horas aliquot nauseose irritando inficit. Axungia subactum et capiti illitum, mira efficacia et subito pediculos extinguit, magis praesentaneo euentu, quam Staphidos agriae semen aut ipsa mercurialia malagmata.

Saponariae nuculae.

Sapindus LINN. *H. Cliff.* 152.

α) Nuci prunifera arbor americana, fructu saponario, orbiculato, monococco, nigro PLVKN. *Almag.* 255. T. 217. f. 7. Sapindus foliis pinnatis LINN. *Spec. Pl.* p. 376. in Brasilia et Iamaica.

β) Prunifera fructu racemoso paruo, nucleo saponario f. Arbor Saponaria RAI. *Hist. pl. II.* p. 1548. Poirinsii *Hort. Malab.* IV. p. 43. tab. 19. Sapindus foliis ternatis LINN. *ib.* in Malabararia.

Fructuum in aqua communi infusio aut decoctio non fecus, ac saponis, spumescit; et epota cachecticis affectibus et cruciatibus colicis medetur; nec non variis modis ad alios affectus externe et interne vsurpatur. Iidem fructus pannis lauandis et abstergendis inferuiunt, saponis vice; et aqua eorundem lixiuialis ad vasa argentea decoquenda et depuranda. Eiusdem aquae spuma temporibus illita cephalalgiam, nec non febrem tollere dicitur.

Tigliae f. Tilli grana.

Ricinoides indica, folio lucido, fructu glabro BURM. *Fl. Zeyl.* 300. t. 90. Croton foliis ouatis glabris acuminatis

natis ferratis, caule arboreo LINN. *Fl. Zeyl.* 343. arbuscula Zeylanensis.

Deiectione et vomitione impetuose et turbulenta vertigine corpus agitando purgant, et circumforaneis inprimis inferuiunt ad pilulas suas conficiendas. Possunt tamen et circumspetti Medici in nonnullis casibus, ubi fortiora purgantia indicantur, ipsis uti; et Cl. COHAVSEN taenias ipsorum ope cum successu expulit *A. N. C. vol. IX. obs. 13.* Dantur grana quatuor, admixto saccharo, et lacte superbibito: qua ratione egomet ipse in grauiori morbo pituitoso sine vlla molestia aegri ipsis vsus sum.

III. OBSOLETA.

Abelmoschi semen.

Alcea aegyptiaca villosa C. B. *Pin.* 317. Hibiscus foliis peltato cordatis, septemangularibus, ferratis, hispidis LINN. *Fl. Zeyl.* 263. Frutex Asiae et Americae calidioris.

Fragranti odore est, moschi simili. Caput et stomachum roborat, et exanthemata ac tineam ad cutem propellit in puluere assumtum.

Acetosae semen.

Plantam supra dixi. Mediocriter adstringit et roborat: hinc ventris fluxibus et stomachi vitiiis epotum medetur.

Agni casti s. viticis semen.

Vitex latiore folio C. B. *Pin.* 475. Vitex LINN. *H. Cliff.* 327. arbuscula Graeciae et Italiae inquilina.

Acre quid habet et calidum. Ad nimium feruorem venereum, hystericam passionem et gonorrhoeam commendatur drachmae pondere in vino potum: etiam ad distensionem lactis, et promouendum fluxum mensium.

Rimas

Rimas sedis cum aqua illitum lenit. Caput vero simul tentare et soporem afferre, DIOSCORIDES habet.

Anmios semen.

Ammi paruum, foliis foeniculi C. B. *Pin.* 159. Sifon foliolis subcapillaribus LINN. *H. Vpfl.* 63. in Apulia.

Aromatico acri sapore linguam afficit. Calorem auget, flatus discutit, vrinam pellit, menses mouet, vterum, vt aiunt, specificè roborat et sterilitati medetur. Datur drachma dimidia ad integram. Inter semina quatuor calida minora numeratur.

Atriplicis satiuæ semen.

Vomitione et deiectione purgat, ad drachmam vnam sumtum. Rachiticis dicitur specialiter prodesse. Plantam supra dixi.

Basilici semen.

Foliis, de quibus alias dictum est, virtute suppar censetur.

Cataputiae maioris siue Ricini semen.

Ricinus vulgaris C. B. *Pin.* 439. Ricinus foliis peltatis, palmatis, ferratis, petiolis glanduliferis LINN. *H. Cliff.* 450. in hortis.

Acre et amarum est. Deiectione et vomitione impetuosè purgat, hinc raro, nisi vbi multa pituita cum vermibus adest, aut hydrops affligit, praescribitur, ex decocto foeniculi et vuarum passiarum ad quinque vsque octo viginti grana, addito saccharo et cinamono.

Cataputiae minoris semen.

Lathyris maior C. B. *Pin.* 293. Euphorbia inermis, foliis oppositis lanceolatis, umbella vniuersali quadrifida
Vogel. Mat. Med. M da

da tetraphylla, reliquis dichotomis LINN. *H. Cliff.* 198. in Gallia.

Vires habet ricino proximas, cuius grana haud fecus praeparata dantur a septem ad duodecim. In eundem quoque vsum vulgus tria quatuorue lathyridis folia ex pingui iure cum oleribus coquit. Qui vero tum haec, tum grana cruda ex solo vino trita propinant, in magnam perturbationem atque terrificam symptomata corpus misere praecipitant FERNEL. p. 196. Externe semen rubefacientibus quandoque admiscetur; ex aqua vero tritum illinitur verrucis, et cuti tanquam escharoticum QVINCY p. 229.

Ciceris semen.

Cicer fatium C. B. *Pin.* 347. Cicer foliis ferratis LINN. *H. Cliff.* 370. Italiae et Hispaniae indigena.

Decoctum diureticum est et aperiens, vt magna copia adhibuerit AVGENIVS in comminatione calculi, pro vehiculo reliquorum medicamentorum. Vulgus illud exhibet puerperis ad pellenda lochia, et infantibus ad promouendum variolarum exitum. Farina ad cataplasmata discutientia et emollientia adhibetur.

Coccognidii f. Laureolae semen.

Laureola folio deciduo, flore purpureo C. B. *Pin.* 462. Daphne floribus sessilibus infra folia elliptico lanceolata LINN. *Fl. Suec.* 311. Thymelaea floribus spicatis sub foliis ellipticis, modice acuminatis, lacuibus, mollibusque HALL. *Helu.* 188. in syluis.

Vrentem acrimoniam monstrat. Immoderate et moleste deiectione humores purgat, quare nonnisi maceratione per nychthaemerum correctum adhibere praescripserunt veteres, a sex granis vsque scrupulum dimidium. Ad quindecim grana et vltra in Dania exhiberi, sed cum magno et diuturno sanitatis detrimento, vt per mensem tormina supersint, BVCHWALD p. 77. et BRESLAV.

1718.

1718. M. Febr. Lappones et Westrobothnienfes duas vel tres baccas deglutire in inflammatione et vomica ventriculi, MONTINVS refert *diff.* Folia, quod obiter noto, aequè purgant, et a drachma dimidia ad drachmam vnam in aqua frigida macerantur, haecque dein potantur; vel coquantur a scrupulo vno ad scrupulos duos in pingui aut leniente jure, adiecto faccharo et cinamomo: puluis eorum datur a granis quinque ad grana decem, mastiche et spica permistus FERNEL. p.197. Ex vino tamen cocta non aluum mouere, sed menses pellere, affirmat WELSCH. *Mictom.* p.34.

Coriandri semen.

Coriandrum maius C. B. *Pin.* 158. Coriandrum fructibus globosis LINN. *H. Cliff.* 100. in agris feritur.

Peculiarem et tetrum odorem habet ab oleo aethereo, quod continet. Vertigini specificè creditur mederi in epithemate, aut alio modo vsurpatum: deinde memoriam augere, stomachum et intestina roborare, cardialgiam et odontalgiam sedare, taenias expellere, et flatus discutere. Alii quoque ad quartanam commendant. Semen saccharo obducitur et sic deuoratur. DIOSCORIDES largius sumtum, mentem non sine periculo mouere ait. Externe ad inflammationes et strumas discutendas laudat. Sed vehementiorem longe et terribilium odorem spargit *Coriandrum minus t. sticulatum* C. B. *Pin.* 16. quod in Italiae agris crescit, et grauissimo suo vapore praetereuntium capita tentat, eoque magis pluuiosa tempestate, vbi adeo ad vicinas terras defertur SEGVIER *Veronens.* II. p. 23.

Daturae semen.

Solanum pomo spinoso rotundo, longo flore C. B. *Pin.* 168. Datura pericarpis spinosis nutantibus globosis LINN. *H. Cliff.* 55. Stramonium fructu

M a

ctu

En erecto, calyce pentagono HALL. *Helu.* 489. in hortis et fimetis.

Odor plantae virosus, qualitas venenata, narcotici generis et quae deliria mouet. Externe solent semen commendare nonnulli narcotico scopo ad haemorrhoides dolentes et cancrofa ulcera. Intus sumtum necat, nisi antidoto, quale acetum est, tempestiue succurratur. Funeſto errore non raro pro nigellae femine venditur BRESLAV. 1727. p. 122.

Dauci cretici semen.

Libanotis foliis tenuissime pinnatis, laciniis petiolatis HALL. *Helu.* 451. Athamanta foliolis linearibus planis hirsutis, petalis bipartitis, feminibus oblongis hirsutis LINN. *mat. med.* 143. in albis Heluetiae et Austriae.

Odor et sapor acris et aromaticus. Laudem inprimis obtinuit in dissoluendo calculo, ex HELMONTII obseruatione de *Lithias.* c. 8. §. 23. tam in puluere, quam cum cereuisia rite fermentatum. Caeterum stomachicum et vterinum est.

Dauci satiuu semen.

Pastinaca tenuifolia satiuu, radice lutea C. B. *Pin.* 151. Daucus feminibus hispidis LINN. *H. Cliff.* 89. in agris colitur.

Virtute priori suppar habetur: simulque feminibus calidis quatuor minoribus accensetur.

Erui s. Orobi semen.

Orobus filiquis articulatis C. B. *Pin.* 346. Eruum leguminibus pendulis LINN. *H. Cliff.* 370. Cicer pistillo- rum germinibus undulato plicatis Id. *H. Vps.* 224. in agris feritur.

Farina

Farina emollit et maturat. Vulgo nutrices in Anglia semen potui puerorum incoquant, vt variolas et morbillos expellant ALLEYNE.

Lentis semen.

Lens vulgaris C. B. *Pin.* 346. Cicer pedunculis bifloris, foliolis integerrimis, stipulis indiuisis LINN. *H. Vps.* 224. in agris feritur.

Vfus priori per omnia similis. SEPTALIUS tamen damnat ad variolarum expulſionem *Animad. V.* n. 59.

Lithospermi semen ſ. milii ſolis.

Lithospermum maius erectum C. B. *Pin.* 258. Lithospermum feminibus laeuibus, corollis calycem vix ſuperantibus, foliis lanceolatis LINN. *Fl. Succ.* 151. Lithospermum foliis ſubtus neruoſis, floribus in alis foliorum exeuntibus HALL. *Helu.* 518. in Heluetia et in montanis.

A feminis duritie nomen accepit. Cum vino potum calculos frangere et vrinam pellere apud antiquos legitur DIOSC. Sed haec opinio forte ex praecudicio e ſignatura nata eſt. Pene totum terra eſt, vt etiam cum acidis efferueſcat GREW.

Lupini ſemen.

Lupinus fatius flore albo C. B. *Pin.* 347. Lupinus calycibus alternis, appendiculis lateralibus nullis LINN. *H. Cliff.* 72. in hortis.

Farinam praebet amariffimam, quae inter cataplaſmata emollientia et diſcutientia adhibetur. Eadem melle et felle bouis remixta ventri infantum verminoforum illinitur. Decoctum in ſcabie pro lotionem impenditur.

Milii semen.

Milium femine luteo et albo C. B. *Pin.* 26. Panicum panicula laxa, flaccida, foliorum vaginis pubescentibus LINN. *H. Cliff.* 27. in agris subinde feritur, ex India in Europam delatum.

Decoctum, adiuncto nomine St. Ambrosii notum, celebratum est vt leniens et demulcens medicamentum, quod KRAMERVS in dysenteria Hungarica specificum deprehendit *Commerc. Nor.* 1733. p. 43. 133. et 1735. p. 222. QVERCETANVS descriptionem eius exhibet in *Pharmac. cogn.* p. 137. Itali etiam eo vtuntur in febribus intermittentibus ante vel post paroxysmum. Sudorem enim mouet.

Paradisi grana.

Grana Paradisi officinarum C. B. *Pin.* 413. RAI. *Hist. pl.* 1205. Anomum caule ramoso LINN. *mat. med.* 3. in India orientali.

Aromaticum et acrem saporem habent, fere piperatum; vt etiam aromatarii nonnulli piperis pulueri, maioris lucri causa, ea admisceant. Calefaciunt et stimulant, et ad paralyfin inprimis commendantur.

Pastinacae semen.

Pastinaca sylvestris latifolia C. B. *Pin.* 155. Pastinaca foliis simpliciter pinnatis LINN. *H. Cliff.* 105. in agris feritur.

Aliquantisper calidum est, et prodesse dicitur ad febres tertianas.

Perfoliatae semen.

Parem cum foliis virtutem habere creditur. Oleum vnguinofum continet, quod expressione eliciunt pharmacopoei.

Petro-

Petroselinii Macedonici semen.

Apium Macedonicum C. B. *Pin.* 154. Bubon foliis rhomboideo-ouatis, crenatis, umbellis numerosissimis LINN. *H. Cliff.* 95. Smyrnae incola.

Praeter vires de nostratibus supra laudatas, etiam alexipharmacam habere censetur, indeque in compositiones Theriacae et Mithridatii fuit receptum.

Plantaginis semen.

Ex eadem plantae specie est, quam supra nominavi. Leuiter adstringit. In dysenteria cum vsu adhibuit WEDDELIVS *diff.* p. 27. ad abortum praecauendum commendauit REVERIVS *Prax.* L. 15. c. 17. alii ad febres intermittentes et profluvia sanguinis. Datur a dimidia vsque ad integram drachmam.

Porri semen.

Cum foliis odore et virtute conuenit; sed acrius est, et quandam adstrictoriam vim habet. Antiqui succum cum aceto, addito thure, ad sanguinis profluvia sistenda dederunt, maxime si naribus erumperet. Contra omnia thoracis vitia, tabemque efficax quoque pro delinctu habuerunt, simul vero stomacho aduersari, et continuato vsu visus obscuritatem inducere, annotarunt DIOSC. Venerem item stimulare.

Rapae semen.

Rapa satina rotunda C. B. *Pin.* 89. Brassica radice caulescente orbiculari depressa carnosa LINN. *H. Cliff.* 339. in agris seritur.

Oleum expressum, quod continet, ad aphthas oris inprimis laudatur, *A. N. C. T. IV. vers. Germ.* et ad perniones, si ipsis illinitur; interne vero ad asthma, tussim, et urinae difficultatem.

Rutae semen.

Foliis virtute aequiparatur. PECHLINVS praecipue laudat in fluore albo ex aqua eius distillata assumtum.

Sesami semen.

Sesamum veterum C. B. *Pin.* 27. SLOAN. *Jamaic. I.* p. 161. Digitalis orientalis Sesamum dicta TOURNEF. *Instit.* p. 165. Sesamum foliis ovato oblongis integris LINN. *Fl. Zeyl.* 318. in Aegypto, Malabaria, Zeylona.

Aegyptiis tum in cibo, tum in medicamentis vsitatissimum est oleum expressum. Bibunt illud mulieres in balneis, vt impinguescant; bibunt etiam ad cutis pruritus, ad asthma, pleuritidem, dolores stomachi et intestinorum, et vteri cruciatus. In clysteribus etiam applicatur ad emolliendam aluum; et ad mouendas menstruas purgationes. Externe ambustis illinitur PROSP. ALPIN. *Pl. Aegypt.* p. 37. et capiti in doloribus calidis GRIMM. *Labor. Ceylan.* p. 131. Sed plantam hanc non esse verum antiquorum Sesamum multis videtur (RAI. *hist. pl.* p. 1327.) ideoque an vires a Dioscoride Sesamo adscriptae ei conueniant, dubium est.

Seseli Cretici semen.

Seseli creticum minus C. B. *Pin.* 161. Tordylium involucris partialibus longitudine petalorum, foliolis ovatis laciniatis LINN. *H. Cliff.* 90. In Italia sponte nascitur et circa Montpelium.

Pro diuretico, carminatio et hysterico habetur. Datur a scrupulo vsque ad drachmam dimidiam.

Sileris montani semen.

Ligusticum, quod Seseli officinarum C. B. *Pin.* 162. Laserpitium foliolis lanceolatis integerrimis petiolatis LINN. *H. Cliff.* 96. in Heluetia et Austria.

Priori

Priori viribus et vsu suppar creditur, praecipueque hydropicis commendatur.

Sophiae semen.

Ad febres laudatur, ad calculum pellendum et ad haemorrhagias sistendas *QVINCY Engl. Dispens. p. 140.* In duobus posterioribus malis vero ante leuiter tostum volunt. In Gallia etiam ad diarrhoeas datur, drachmae pondere *CHOMEL.* Plantam alibi excitauit.

Staphis agriae semen.

Staphis agria *C. B. Pin. 324.* Delphinium nectariis diphyllis, foliis palmatis, laciniis integerrimis *LINN. H. Cliff. 213.* in Italia.

Purgante equidem virtute pollet, ad octo vel decem grana assumtum; sed ob acrimoniam inflammatoriam tuto non exhibetur. Refertur quidem etiam inter masticatoria et saluantia, et in odontalgia denti patienti imponi praecipitur: verum nec hic vsus tutus est. Fecit enim in se ipso *SCHVLTZIVS* aliquando periculum, sed tanta mali exacerbatio insequuta fuit, ut vix sui compos maneret. Ad pediculos contra necandos vtilissimum est: quo scopo vel capillis inspergitur, vel in linimento applicatur.

Sumach semen.

Adstringit, et in alui fluxibus, abs nonnullis commendatur. Plantam alibi recensui.

Thlaspi semen.

Thlaspi aruense filiquis latis *C. B. Pin. 105.* Thlaspi filiculis orbiculatis, foliis oblongis, dentatis, glabris *LINN. Fl. Succ. 530.* Nihil frequentius in agris.

Odor ingratus, alliaceus. Erucae aut sinapi vires quodammodo aemulatur. Ischiaticis infusum prodesse,

et menses ciere DIOSCORIDES. Sudorem pellere, et ad scorbutum posse, si ex vino teratur, adiecto saccharo, BOERHAAV.

Violarum semen.

Diureticum est, et urinae subuenit difficultati, in emulsione vel alia forma. Inter lithontripica adeo a CRATONE refertur. Nomen plantae alibi dictum est,

Vrticae semen.

Planta supra iam adfuit. Semen nulla offensione vomitum ciere, si tritum detur aqua mulsa aut leniente iufculo a drachma dimidia ad drachmam vnam, FERNELIVS habet p. 198. Vulgo diureticum censetur et asthmaticis, nephriticisque salutare. Contra nimiam obesitatem valere, BRESLAV. 1718. M. Febr.

Vrticae Romanae semen.

Vrtica vrens pilulas ferens C. B. *Pin.* 232. Vrtica foliis oppositis, amentis fructiferis globosis, androgyna LINN. *H. Cliff.* 440. in Heluetia, Gallia Narbonensi, et Anglia; apud nos in hortis.

Diuretica virtute cum priori convenit; ad sanguinis fluxus sistendos et ad morbillos etiam praedicatur.

Xanthii semen.

Plantam alibi dixi: Semen amarum est et subacre. Intus suuntum ad erysipelas, quod extus pellit, laudatur.



CLASSIS IV.
R A D I C E S.

I. V S I T A T A E.

Allii radix.

Allium sativum C. B. *Pin.* 73. Allium caule planifolio bulbifero, radice composita, staminibus tricuspидatis LINN. *H. Vpf.* 76. Allium staminibus alterne trifidis, foliis gramineis, capite bulbifero, radicibus in vnum bulbum congruentibus HALL. *All.* 5. in agris oleraceis.

Sapor et odor singularis, nulli non notus, ab oleo subtili aethereo proveniens. Virtus insignis et multiplex. Calefacit, incidit, et aperit; hinc stomachicum, diureticum, sudoriferum, et alexipharmacum est, ut rusticorum theriacam GALENUS nuncupaverit *method. med.* XII. ad hydropem vero laudaverit SYDENHAM *Opp.* p. 633. COHAVESEN *A. N. C. vol. VI. obs.* 105. ad colicum dolorem BORELL. *Cent.* 4. *obs.* 12. ad asthma pituitosum MEAD *monit. pract.* p. 64. ad heclicas febres RIEDLINUS *lin. med. obs.* 11. ad vermes BAGLIU. p. 696. et complures alii, ad scorbutum LAVRENBURG p. 22. denique ad calculum LOBB. *Exper.* 98. *A. N. C. vol. II.* p. 438. *Commerc. Nor.* an. 1739. p. 7. 220. quem ipsum succus solvit. Externe non minus salutaris est. Recens contusa et cuti imposita; eam rubefacit et in delicatioribus vesicas excitat; hinc in paralyfi vtiliter applicatur, verrucis inungitur WEDEL. *diff.* §. 68. et in capitibus dolore pedibus imponitur *Commerc. Nor.* 1734. p. 27. Odor assumti allii lac inficit.

Altheae

Altheae radix.

Succo mucilaginoso abundat, cuius ratione emollit, lubricat et maturat. Ad aluum hinc et vias vrinarias constrictas relaxandas, et in vrinæ difficultate tam in decocto, quam in clystere vtilissima; necnon interne in pleuritide sicca BAGLIV p. 316. et externe in ophthalmia ferrosa acri, tanquam collyrium *Mem. de l'Ac. de Par.* 1747. p. 337. edit. Par. In cataplasmatibus porro pro emollientibus tumoribus et maturandis abscessibus adhibetur. Plantam supra nominavi.

Angelicae radix.

Angelica fatiua C. B. *Pin.* 155. Angelica foliorum impari lobato LINN. *Fl. Lapp.* 101. in alpihus praesertim Lapponicis; apud nos in hortis.

Tota planta aroma est. Radix hinc item, ob resinam gummosam acrem et subtile oleum, quo abundat. Calefacit, roborat, et pituitam egregie incidit; vnde in omnibus morbis inde oriundis, speciatim asthma, tussi humida, colica flatulenta, febribus intermittentibus et cachecticis affectibus salutaris: vt inter arcana Medicorum non arcana merito H. GRUBE retulerit p. 3. Lappones tanquam cardinali remedio ad tormina et anorexiam vtuntur MONTIN. In censu etiam est masticatoriorum. Essentia gossypio excepta et denti cauo imposta, eius dolores lenit.

Ari radix.

Arum vulgare maculatum et non maculatum C. B. *Pin.* 195. Arum acaule, foliis hastatis integerrimis, spadice clauato LINN. *H. Vps.* 435. Arum foliis sagittatis, cucullo recto HALL. 261. in syluis Germaniae et Italiae.

Recens radix succum continet viscosum, acrem et vrentem, qui linguam sic vellicat, vt etiam quandoque vesiculas

culas
ditur
ad c
asthu
rum
pulu
ta pu
fis fi
Supl.
tea c
Inter
mam

ce)
chia
longe
III.
obtul
Spec.
β.
Pin.
datis
Cliff.
tulis,
n. II.
cresci
Ra
gat,
asthu
fert,

Ar
lochii

culas in illa excitet; longe tamen mitior siccatione redditur, et farinosa fit. Egregie resoluit et aperit: vnde ad cruditates ventriculi, ad iuuandam digestionem, ad asthma, ad febres intermittentes, ad obstructions viscerum et cachexiam, vtilius nihil dari potest. Vlceribus puluis etiam vtiliter inspergitur. Recens radix intus sumta purgat cachecticos CONSTANT. et in vlceribus sinuosis succo ipsius imbuta turunda laudatur a CHOMELIO *Supl.* p. 148. Siccae radicis tum ad fucum, tum ad lintea dealbenda, loco saponis, vsus est, CAESALPIN. Interne datur puluis ad scrupulum vel dimidiam drachmam.

Aristolochiae verae, longae et rotundae, radix.

α) Aristolochia longa vera C. B. *Pin.* 307. Aristolochia caule infirmo ramofo, foliis cordatis, integerrimis, longe petiolatis, floribus solitariis SAVVAG. *Monspel.* III. Aristolochia foliis cordatis petiolatis, integerrimis, obtusifusculis, caule infirmo, floribus solitariis LINN. *Spec. pl.* p. 662. n. 12.

β) Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro C. B. *Pin.* 307. Aristolochia caule infirmo ramofo, foliis cordatis integerrimis, floribus solitariis erectis LINN. *H. Cliff.* 432. Aristolochia foliis cordatis subsessilibus, obtulis, caule infirmo, floribus solitariis ID. *Spec. pl.* ib. n. II. Vtraque in Gallia Narbonensi, Italia et Hispania crescit.

Radix acris est et amaricat. Lentam pituitam expurgat, adeoque in vitiis vteri, cachecticis affectionibus, asthma, scorbuto, et articularibus morbis eximie confert, in essentia vel decocto.

Aristolochiae vulgaris radix.

Aristolochia Clematidis recta C. B. *Pin.* 307. Aristolochia caule erecto simplicissimo, foliis cordatis petiolatis,

tis, floribus lateralibus confertis LINN. *H. Cliff.* 432. in Gallia et Tataria.

Virtute prioribus suppar censetur. Ad podagrae tam praeservationem, quam curationem laudant WERLHOF *caut. med.* p. 31. et HEISTER. *Comp. pract.* p. 234. c. X. §. 45. 46. et in *E. N. C. cent. 4. obs. 86.* Datur in puluere ad drachmam vnam; maior dosis vomitum mouet. Languorem ventriculi et totius corporis inferre diuturno vsu, BOERHAAVIUS monet in *Pract.* Externe puluis carnes fungosas abluunt, cariem repurgat, et vlcera vulneraque sanat. In haemorrhoidibus internis decocto et clystere etiam perfecta vlcera sanauit CHOMEL.

Armoraciae s. raphani ruficani radix.

Raphanus ruficanus C. B. *Pin.* 96. Cochlearia foliis radicalibus lanceolatis crenatis, caulinis incisis LINN. *Fl. Suec.* 540. in agris oleraceis.

Recens radix succulenta est, et penetrantissimi acerrimique odoris, quem maximam partem ab oleo aethereo dulci habet. Mucosos humores potenter dissoluit et diuresin excitat: vt cardinale remedium sit in scorbuto atque calculo (*Aët. Hafn. IV.* p. 129.); quem etiam extra corpus soluit LOBB. *exper.* 99. Porro vero succus expressus cum saccharo mixtus ad hydropem facit HEISTER *comp. pract.* p. 252. infusum cum vino factum in cruditate ventriculi GABELCHOV. *cent. 1. cur.* 14. Id infusum, si concentratum est, vomitum mouet, et podagricos ab insultu praemunit SHORT. *discours.* p. 405. Externe radix in affectibus soporosis applicatur pedibus.

De foliis hic obiter noto, quod inflammationes rheumaticas in epithemate dissipant *Aët. Berol. dec. I.* vol. 7. 28.

Asari radix.

Plantam s. pra scripsi. Mediocriter vomitione purgat, eodem modo ac folia praescripta, a drachma dimidia ad quatuor

quatuor scrupulos. Omnis qualitatis malignae expers est, nec feni, nec puero, nec praegnantia infensa FERNEL. p. 199. Coctura vis eius vanescit, quemadmodum et ceterorum vegetantium, quae vomitione purgant: tum vero urinam magis et menses mouet, et obstructions viscerum reserat; quod et, minori dosi sumta, praestat. Ad febres praeterea intermittentes specificè commendatur *Act. Berol. dec. I. vol. IX. 37.*

Bardanae radix.

Blande aperit et resoluit, hinc ad multos morbos¹ utilis. Inprimis vero commendatur in cereuisia decocta ad articulares morbos et ipsam podagram a FORESTO *obs. LXXIX. 7.* ad febres quartanas a WELSCHIO *obs. 4.* ad pectoris inflammationes a MANARDO *L. 19. ep. 5.* ad impuritates cutis a multis aliis: imo ad curandam luem veneream, et ad molestias ab abusu mercurii abs nonnullis pro magno secreto habetur. Planta alibi dicta est.

Betae rubrae radix.

Beta rubra vulgaris C. B. *Pin. 118.* Beta LINN. *H. Cliff. 83.* in agris oleraceis.

Succo abundat dulci, refrigerante et qui in nares attractus copiose mucum educit non sine sternutatione. Laudauit hinc eum valdopere PLATERVS *obs. p. 111.* et BAGLIV. qui periculosissimum capitis dolorem, irritis omnibus aliis, eodem sanauit p. 113. Mihi saepe vsus similis in odontalgia successit. Etiam puluis radice siccatæ errhinam facultatem possidet. E succo saccharum MARGGRAFIUS parauit.

Bistortae radix.

Bistorta maior, radice intorta C. B. *Pin. 102.* Polygonum caule simplicissimo monostachyo, foliis ouatis in petio-

petiolum decurrentibus LINN. *mat. med.* 189. in fyluis et alpbis.

Sapor adstringens; substantia farinosa. Siccat, repellit, et in haemorrhagiis aliisque fluxibus, ubi adstringentibus locus, efficax est. In vino decocta vacillantes dentes firmat, et odontalgias lenit. Ex farina panem nonnullae Suecicae gentes conficiunt KALM. Extractum nonnulli in febribus intermittentibus praescribunt.

Calami aromatici radix.

Acorus verus f. Calamus aromaticus officinarum C. B. *Pin.* 34. Acorus LINN. *Fl. Suec.* 277. in paludibus.

Sapor acris est et vrens aromaticus, ab oleo quod continet, et a quo facultatem obtinet calefacientem, pellentem, stomachicam et roborantem, qua vomitum et diarrhoeam inprimis coerces. Radix in taleolos scissa faccharo condiri solet.

Carlinae f. Cardopatiae radix.

Carlina acaulos, magno flore albo C. B. *Pin.* 380. Carlina caule uniflora LINN. *H. Cliff.* 395. in montosis.

Amara est et aromatica; proindeque calefaciendi, resoluendi et pellendi virtute praedita, ut inter alexiteria non infimus locus ipsi detur. Ceterum multa fabulosa de ea narrantur, nimirum, quod sodam vel solo obtutu curet (WEDEL *amoen.* p. 175.) id quod autem CAMERARIUS in dubium vocat *Ipir. Matth.* p. 220: deinde, quod solo tactu dolores tollat (HELMONT *Butler*): tum, quod gestanti vires praebet, alteri vero adimat (KOENIG *regn. veg.* p. 170).

Cepae radix.

Cepa vulgaris C. B. *Pin.* 71. Allium scapo nudo inferne ventricoso longiore, foliis teretibus LINN. *H. Vpf.* 77. in agris oleraceis.

Mordax

Mordax sapor et foetor nulli non notus. Aluum et vrinam mouet, appetentiam inuitat, flatus gignit, sensum excitat. Succus in aures infusus, sonitum et grauitatem emendat; capiti illitus pilos crescere facit (DIOSCOR.); oculis vero cum melle, hebetudinibus, nubeculis et incipientibus suffusionibus auxiliatur; cum adipe utilis est contra pedum clauos. In oleum coniecta radix, haemorrhoides reliquosque excretionum meatus referat, subdita pro balano. Largiore cibo capitis dolores ciet. Assata tumores inflammatorios concoquit et vel celerrime rumpit, vel discutit SCHVLZE. Plantae pedum alligata, catarrhos a capite et pectore reuellit. Pariter assata et ex lacte cocta, inguinique imposita, vrinae retentioni medetur.

Chinae radix.

Smilax minus spinosa, fructu rubicundo, radice virtuosa KAEMPF. *amoen.* 781. T. 82. Smilax caule aculeato, foliis orbiculato-ouatis, inermibus, quinque nervis LINN. *mat. med.* 451. in China.

Saporis et odoris expers est, nihilominus vero ob saponaceas partes salubris. Attenuat, aperit, sudorem ac vrinam mouet, sanguinem purificat. Vnde in cachexia, lue venerea (VESAL.), arthritide, podagra, scabie, et vlceribus tam internis, quam externis efficax est. In phthisi commendauit decoctum AVGENIVS *Ep. L. 2.* P. 376. 377.

Cichorei radix.

Amara est, et blanda vi resolvente gaudet, ob quam in viscerum obstructionibus, morbisque inde oriundis valdopere prodest (SWIET. *T. II. § 614.*) Vetula ictERICA succo condensato conualuit, (MOINICHEN *obs. 9.*) In iusculo copiosior sancta melancholiam hypochondriacam profligauit (RHOD. *cent. i. obs. 44.*) in decocto febres lentas (SCHVSTER *obs. therap. p. 66.*) in sero lactis vlcus tibiae sanauit (*Miscell. Vratisl. 1729. p. 725.*)

Vogel. Mat. Med.

N

Conso-

Consolidae maioris s. Symphyti radix.

Symphytum Consolidae maior C. B. *Pin.* 259. Symphytum foliis ovato lanceolatis decurrentibus LINN. *H. Cliff.* 47. Symphytum foliis ovato lanceolatis, caule alato HALL. 514. ad riuos et paludes.

Sapor viscosus et fatuus. Adstringit, et consolidationem vlcera ac vulnerum, tam epota, quam in cataplasmate externe applicata, promouet. In paralytico adolescente post balneum formicarum sedulo repetitum cataplasma ex recenti radice fecit officium (WBDL. *amoen.* p. 94.) Puluere in nares suscepto immoderatum sanguinis profluuium, cui alia sistendo imparia, Cl. PFANN sedauit *Samml. merkwl. Faelle* p. 249. Flores, quod hic monendum, etiam consolidant, et infusum adeo ad phthisin et catarrhos falsos laudatur.

Contrayeruae radix.

Cyperus longus odoratus Peruanus C. B. *Pin.* 14. Drakena radix CLVS. *Exot.* 83. Dorstenia dentariae radice, sphondylii folio, placenta ouali HONSTOVN *phil. transf.* n. 421. f. 1. Dorstenia scapis radicatis LINN. *H. Cliff.* 32. in regno Peru, Mexico, et noua Hispania.

Sapor modice aromaticus et adstringens: virtus alexipharmaca et roborans, qua febribus malignis, dysenteriae, et intermittentibus febribus medetur. Datur in substantia a scrupulo vno ad drachmam dimidiam; in infuso ab vncia dimidia ad vnam.

Ante aliquot lustra alia radix, sub *Contrayeruae nouae* nomine ex prouincia Americae Guiana afferri cepit, quae quidem habitu ab antiqua multum differt (*A. N. C. vol. I. obs.* 29. *T. 5. f. 1. 2. 3.*) viribus vero cum ipsa conuenire dicitur. Character plantae nondum detectus est; referatur tamen a IVSSIEV inter Pforaleas, quae toto genere a Dorstenia distant *Mem. de Par.* 1744. p. 381. *T. 17.*

Curcu-

Curcumae radix.

Curcuma foliis lanceolatis, vtrinque acuminatis, nervis lateralibus numerosissimis LINN. *Zeyl.* 7. Curcuma radice longa HERM. *Lugdb.* 208. T. 209. in India orientali, speciatim Amboina, Malabaria, Zeylona.

Color extus luteus, intus ex luteo rufescens. Sapor acris et quodammodo amarus. Vires incidentes et resolventes possidet, vnde in viscerum imi ventris obstructio- nibus, potissimum vero et specificè ductuum biliariorum, eximiam virtutem aperientem exserit. Menses etiam, et vrinam pellit, eamque simul luteo colore tingit. Datur in pulvere a dimidia drachma vsque ad integram, in infusis ad vnciam.

Dulcamarae radix.

Solanum scandens vel Dulcamara C. B. *Pin.* 167. Solanum caule perenni, flexuoso, foliis superioribus hastatis LINN. *Fl. Suec.* 189. Solanum foliis aliis trifidis, aliis simplicibus HALL. *Helv.* 509. ad fossas et in locis paludosis.

Vires habet saponaceas. Infusum ad hydropem prod- est LOBEL. *adu.* p. 104. ad pleuritidem mucosam BLAIR, ad asthma *Fraenk. Samml.* I. p. 124. et ad icterum; nec non ad siphilidem LINN. et SAVVAG. et arthritidem BVCHWALD p. 23. Omni China et Sarfa potentius BOERHAAVIUS reputavit.

Ellebori albi radix.

Helleborus albus flore viridi C. B. *Pin.* 186. Vera- trum caule ramoso LINN. *mat. med.* 471. in Italia, Rus- sia, Hungaria, Heluetia.

Inter venena potius recensenda est, quam inter medi- camenta. Mordet et violentissime per superiora et infe- riora purgat cum insigni anxietate, fauciumque strangu- latione,

lacione, vsque ad letalem conuulsionem HIPPOCRATES ad scrupulum saltem data FALLOP. *de purg.* c. 69. *E. N. C. dec. 3. an. 1. obs. 65.* vt non satis mirari subeat, qui integram drachmam BRASSAVOLA exhibere sustinuerit p. 531. Vulneri applicata, celerrime necat CAESALPIN. *de Venen.* p. 141. LANG. *Ep.* L. I. 168. CRATO L. II. *Prax.* p. 220. MATTHIOLI p. 1226. *ep.* 1219. et tanta putredine, vt caro subito mollescat ARCAEVS *de vuln. cur.* p. 70. Nihilominus tamen veteres in longis et valentibus morbis sine febre, nominatim comitali et infania cum hilaritate, pro vomitu ciendo vsi sunt CELSUS. L. 2. c. 13. L. 3. c. 18. sed variis artificijs ante correcta DIOSCOR. ARETAEVS *de cur. chron.* c. 3. AETIVS L. 3. c. 124. SCHVLZ. *diff. de helleborism. vet.* Sternutatorium praeterea violentissimum est, non modo, vbi in nares attrahitur, sed etiam vbi intus paullo maiori dosi sumitur *Act. Berol. dec. II. vol. VI. 74.* quare hodie saltem alia ptarmica cum guttulis nonnullis essentiae eius acuuntur. Laeti successus, quos antiqui in memoratis morbis ab interno eius vsu annotarunt, et MATTHIOLI quoque p. 1222. et GESNER. *ep.* 69. nos admonent, vt prorsus eam non seponamus; sed suadeo tamen puluerem nunquam seorsum decernere, sed fibras radicis a scrupulo vno ad scrupulos duos in iure pingui, aut in vino dulci, aut in hydromelite, aut leniente decocto cum cinamomo et aniso macerare nocte vna, vel leniter decoquere, expressumque liquorem propinare. Puluerem si dare placet, ultra grana septem non ascendendum. Mulos sine noxa in pratis plantam comedere HALLE RVVS vidit *Goett. Anz. an. 1755.* p. 1428.

Ellebori nigri s. Veratri nigri radix.

Helleborus niger flore roseo C. B. *Pin.* 186. Helleborus scapo subnudo bifloro, foliis pedatis LINN. *H. Vpf.* 157. in Austria, Hetruria, Heluetia.

Vetustissimi-

Vetustissimum est medicamentum purgans, quod blande humores per aluum euacuat, simul vero potenter resoluit, viscera obstructa referat, et mensium fluxum promouet MATTH. p. 1222. MEAD. *monit. med.* p. 158. specificè vero ab antiquis in morbis ab atra bile ortis, et insania cum tristitia datum fuit CELS. L. 2. c. 12. ab recentioribus autem in altera specie quoque cum hilaritate ac in mania CRAT. L. 7. p. 616. et PECHLIN. et in quartana MATTH. p. 1222. Datur vel puluis ad drachmam dimidiam, vel extractum ad scrupulum vnum et ultra, vel essentia ad cochlear. In decoctis praescribitur vncia dimidia. Continuando vsui tamen non fudit SCHVLZIVS, neque laudare potest, quod extractum pilulis Becherianis admiscetur, *Mat. med.* p. 152. Externo vsu fetacei loco in iumentis adhibetur, et in aurium loco gestata vehementes saepe a capite catarrhos reuellit, in ipsa peste bouum MATTH. *ep.* p. 219. BOCCON. *eff.* p. 180. et hominum LANG. *ep.* p. 579. Fonticulis indita magis citat humores WEDEL. *amoen.* p. 87. et in nonnullis sic quoque purgat WALAEVS *meth. med.* p. 42. Decocto lota capita puerorum, achoribus foeta, sanatur HALL.

Adonis perennis dodecapetalos HALLER. *Helv.* 320. Helleborus niger ferulaceus Theophrasti LOB. *adu.* p. 345. Helleborus Hippocratis TAB. p. 721. in Saxonia superiori et in Gallia pro vero elleboro vsurpatur, et optime quidem priori substitui potest, quum aequè purgat, licet DODONAEVS et TOVRNEFORTIVS id negent. Pariter etiam in insania conducit, vt ipse expertus sum. Neque qui accersere iubent elleborum nigrum ab Francofurtanis et Hamburgensibus mercatoribus, aliam radicem, quam hanc accipiunt, quum isti ex Thuringia et ab Erfurtensibus eam afferri curant.

Enulae radix.

Helenium vulgare C. B. *Pin.* 276. Inula foliis ouatis, subtus tomentosis, calycum squamis ouatis LINN. *Fl.*

Succ. 695. After foliis amplexicaulibus, ex ouatis acuminatis, ora ferrata, flore amplissimo luteo HALL. *Helu.* 727. in hortis et pomariis.

Aromaticam qualitatem habet, et oleum aethereum recens foeneratur. Laudatur non immerito infusum aut essentia eius, ad tussim, asthma, mensium et lochiorum obstructionem, tremorem inprimis a mercurialibus ortum, vermes, paralytin, et debilem ventriculum. A calenlo etiam praeseruare infusum per aliquot hebdomades vsurpatum, CATIERIVS scribit *obs. 2.* et BAEVMEER. Idem sudorem optime prolicet, vt rarissimus adeo morbus exanthematicus a decocto cum cereuisia parato inde ortus credatur *A. N. C. vol. I. obs. 234.* Vinum enulatum, quod cum musto decoctione paratur, languenti ventriculo medetur, flatus discutit et concoctionem promouet. Externo vsu inter phoenigmos est; et ad scabiem sanandam puluis cum axungia illitus facit. Idem prunis iniectus pulices et muscas abigit SCHVLZ.

Farfarae s. Tussilaginis radix.

Easdem vires habere creditur, ac flores et folia, de quibus supra dixi. In decoctis adhibetur ab vncia dimidia vsque ad integram.

Foeniculi radix.

Inter quinque aperientes maiores recensetur; vnde vsus eius facile patescit. Cum quatuor vncis succi eiusdem febres sanauit ZAC. LVSITANVS, et quartanam adeo intra decem dies. Et CRATO vidit Monachum, per decoctum radice in vino oculis applicatum, intra decem dies a suffusione liberatum.

Galangae maioris et minoris radix.

Kaempferia foliis ouatis sessilibus LINN. *Zeyl. 3.* Wanhom KAEMPFF. *amoen. 901. t. 902.* in India orientali.

Odor

Odor fragrans, sapor acris, aromatum more non ingratus. Stomachica, cephalica et vterina est: concoctionem iuuat, appetitum excitat, capitis imbecillitati a causa frigida medetur, flatus discutit, singultum, vomitum et diarrhoeam fistit. Datur in essentia vel puluere ad drachmam dimidiam. Praescribitur etiam in infusis semiuinosis ad vnciam dimidiam.

Gentianae albae radix.

Libanotis latifolia altera f. vulgatio C. B. *Pin.* 157. Laferpitium foliolis cordatis incisif LINN. *Fl. Suec.* 230. in pratis.

Acris est, alexipharmaca SCHVLZ. et antifebrilis, vt rasura eius in spiritu vini infusa, semihorio ante infultum ter quaterue repetito hausta plebei felicitet febres et prinarias et recidiuas fugent *A. N. C. vol. X. app.* p. 155. Veterinariis vsitatissima est in iumentorum morbis ventriculi, pectoris, contra vermes, imo etiam quascunque humorum impuritates et contagiosas lues.

Gentianae rubrae radix.

Gentiana maior lutea C. B. *Pin.* 187. Gentiana corollis rotatis verticillatis HALLER. *Helu.* 479. in alpihus Helueticis et Noruegicis.

Amarissima est: incidit, aperit et roborat. Aduersus omnem cachexiam prodest HALL. *Helu.* febres intermittentes fugat GESNER, BVCHWALD, LVDOVICI p. 201. vnicum et praestantissimum est podagrae curandae remedium HALL. *Helu.* perinde ac calculi LINN. *diff. de gen. calc.* in appetitu reuocando et concoctione promouenda item salutaris, nec non in restituendis mensibus et in fluore albo sanando, et vermibus necandis; externo praeterea vsu in vlceribus ampliandis et mundificandis, et in polypo vtilis ab HEER *obs.* 28. p. 312. etiam in fordibus oculorum abstergendis, vbi in vino decocta

cocta et infillata ea felicissime REYSNERVS vsus est
Hist. 185. Londinum adulteratam radice Thorae Valden-
 fis afferri, monet HILLIUS *hist. of the nar. med.* et
 LEWIS in *a new dispensatory.*

Graminis radix.

Gramen caninum repens vulgatius MORIS. *hist.* 3.
p. 118. Gramen loliaceum radice repente f. Gramen offi-
 cinarum TOVRNEF. *inst.* 516. Triticum radice repen-
 te, foliis viridibus LINN. *Fl. Lapon.* 33. in agris nihil
 frequentius.

Dulcem saporem habet, vt saccharum inde confici pos-
 sit MARGGR. vnde virtus ei saponacea non condemnen-
 da, qua in glandulis et visceribus obstructis referandis et
 in dissoluendo bilis calculo praestantissima. SYLVII,
 LANCISII et BIANCHI experimentis. Laudatur etiam
 aqua eius et decoctum ad vermes expellendos, an vere?
 Inter quinque radices aperientes minores refertur.

Hermodactyli radix.

Iris tuberosa, folio anguloso C. B. *Pin.* 40. Hermo-
 daetylus folio quadrangulo TOVRNEF. *Cor.* 50. Iris
 corollis imberbibus, foliis tetragonis LINN. *Spec. pl.* p. 40.
n. 15. in Arabia, Syria et Aegypto.

Saporem modice acrem et dulcem exhibet, antiquio-
 ribus Graecis ignota, et primum memorata AEGINETAE,
 sed ab Arabibus primum in vsum tracta. Ad articulares
 morbos et nullos non alios a sanguinis et lymphae im-
 puritate ortos, tanquam sudoriferum et sanguinem puri-
 ficans laudatur. Datur pulvis a dimidia drachma vsque
 ad integram; decoctum vero a drachma vna ad duas.
 Recens radix vehementer per vomitum et secessum purgat.

Hirundinariae f. Vincetoxici radix.

Asclepias albo flore C. B. *Pin.* 303. Vincetoxicum
 DODON. *Pempt.* 407. Asclepias caule erecto simpliciter
 herba-

herbaceo, foliis cordato lanceolatis, racemis conglomeratis alternis LINN. *Fl. Suec.* 200. *Asclepias* foliis ex ovato lanceolatis, glabris, floribus racemosis albis HALL. *Helv.* 525. in montosis et asperis.

Amara et acris est, odore graui. Alexipharmacis annumeratur, denique ad glandulas induratas laudatur E. N. *C. dec. 1. ann. 1. obs. 57.* LYDOVICI *Pharm.* p. 625. ad hydropem TRAG. ad vrinam et menses ciendos, et mucum de pulmonibus extergendum; externe vero ad vlcera fordida, mammarum tumores TOVRNEF. et hernias incarceratas, qua laborantem fomento radice restitutum notauit FORESTVS L. 27. *obs. 21.* Recens vomitum mouet, vt veneni suspicionem quibusdam incurrat (HALLER) et inprimis ob apocyni similitudinem; quare etiam EHRHARDVS post LONICERVM eam damnat, nec admissam vult in essentiam alexipharmacam STAHLII p. 59. Anodynus quicquam in recessu habere HOFFMANN. *Syst. T. IV. P. III. p. 431.* Datur puluis ad drachmam dimidiam, decoctum vero ad unciam dimidiam.

Lalappae radix.

Solanum Mexicanum, paruo flore C. B. *Pin.* 168. Mirabilis LINN. *H. Cliff.* 53. in vtraque India.

Recens radix in Indiis lactescit. Sapor admodum nauseosus est. Vis purgans tritissima ab aliquot granis vsque dimidiam drachmam. In oppletione pectoris pro infantibus grana quatuor cum paucis granis cinnabaris cum WEDELIO extollit SCHVLZIVS. Quarta fere pars resina est *Commerc. Nor. 1733.* p. 60. eaque calcar est aliorum purgantium in forma pilularum exhibendorum. Levem somnum radicem post operationem inferre multi credunt; sed hoc omnibus purgantibus commune est, et euacuationis effectus.

Imperatoriae radix f. Ostrutii.

Ostrutium DAL. *Pempt.* 514. Imperatoria LINN. *H. Cliff.* 103. in alpihus.

Aromatica est, et oleum aethereum vehit. Sudorem et urinam mouet, masticata vero saliuam; huic alexipharmacis adnumerata, non minus tamen etiam ob incidentem virtutem in morbis frigidis, nominatim febribus intermittentibus, paralyfi, asthmate, cachexia utilis. Multi etiam ad epilepsiam commendant et inprimis HENR. de BRA *p.* 59. Datur in puluere ad drachmam dimidiam, in decocto ad vnciam dimidiam. Clyster ad partum pellendum efficax BLAIR.

Ipecacuanhae radix.

Euphorbia dichotoma, foliis integerrimis lanceolatis, pedunculis axillaribus vnifloris folia aequantibus, caule erecto LINN. *diff. cuph.* 23. Tithymalus flore exiguo viridi, apicibus flauis, antequam folia emittit florens Gronou. *Virg.* 58. in Virginia, Canada et Brasilia.

Amara est, calida et acris. Tutissimum et lenissimum est emeticum, omnibus praeferendum, a scrupulo vno ad duo. Ab aliquot retro lustris demum Europae innotuit, et quidem tanquam antidyfentericum polychrestum LEIBNIT. *E. N. C. dec. III. ann. 3. app.* vt tamen nunc nihil specifici prae aliis emeticis ipsi inesse iudicetur *Commerc. Nor. an. 1733. p. 44. 45. an. 1734. p. 333. et 1735. p. 221.* In parua dosi ad grana quinque vel octo vomitum non mouet, sed pituitam incidit, et sic in haemorrhagia vteri et haemoptysi, et in diarrhoeis cohibendis, inque febribus intermittentibus apprime utilis est BARBEIR. *Form.* p. 95. 100. et GIANELLA, qui inprimis in dictis febribus infusum laudat, horis matutinis per plures dies datum. In variolarum principio, vbi abs diarrhoea expulsio retardatur, et in similibus casibus probatam referunt *Act. Berol. vol. II. dec. I. p. 8.* Octo grana radice

radicis idem praestare, quam consuetam dosin, si tantundem rhabarbari ipsis admisceatur, expertus scribit Cl. IENSEN in *Prodr. Act. Hafn.* p. 149. Neque vero totam radicem purgare, sed corticem duntaxat, huiusque sex grana idem praestare, quam triginta radicis, *Phil. trans. n. 476.*

Ireos Florentinae radix.

Iris alba Florentina C. B. *Pin.* 31. Varietas est sequentis α).

Suauem habet odorem violaceum, et gratum, modice acrem dulcemque saporem. Polychrestus vsus est in tussi, torminibus et inquietudine infantum. Traumaticam quoque virtutem possidet, et proinde ad qualiacunque ulcera et vulnera tam interne, quam externe salutariter adhibetur. Pulueribus sternutatoriis, et dentifriciis, et quibus capillos conspergimus, ob odoris suauitatem communiter additur. Datur in puluere interne a scrupulo dimidio vsque drachmam dimidiam.

Ireos nostratis radix.

α) Iris vulgaris Germanica f. fyluestris C. B. *Pin.* 30.

Iris corollis barbatis, caule foliis longiore multiflora LINN. *H. Cliff.* 18. in cliuosis.

β) Iris palustris lutea TAB. 643. Iris imberbis, lutea, neruo folii eminente HALLER. *Helv.* 281.

Vtraque acris est, et deiectione, nonnunquam et vomitione serum per aluum ducit; hinc inter hydragoga a veteribus relata, et hoc nomine a recentioribus ad hydropicorum aquas educendas tam e recente lutea, vtpote fortiori, succus expressus ad vnciam vnā aut duas, varietate praeparatus (*E. N. C. dec. 2. ann. 8. obs. 53.* PLATER. *Obs.* p. 616. FERNEL. p. 195. *Act. Berol. Dec. I. vol. X. p. 53. 58. 62. Dec. II. vol. I. p. 97.* WERLHOF. *obs. de Febr.* p. 60.) quam infusum e sicca radice cum aqua

aqua vel vino paratum commendatur. ZAPATA radices comedendas ad quinquaginta vel sexaginta dies strumosis praebeuit pro certissimo et infallibili medicamento c. 3. p. 43. Naribus subdita radix sternutamenta mouet et pituitam prolicet; quod et succus validius praestat, sed, quod acrior fit, leniente liquore temperandus FERNEL. Ceterum externe ad impetigines et lentigines delendas facit.

Leuistici radix.

Oleum aethereum continet et aromatico sapore est, vt femen. Non solum omnes de hoc laudatas virtutes in eminentiori gradu possidet, sed etiam stomachica et peccoralis est; siquidem mucosos humores in ventriculo et pulmonibus detentos efficaciter resoluit, et harum partium tonum roborando excretionem earundem promouet, flatu discutit, colicos et hystericos dolores sedat, et asthmaticis auxiliatur. Praescribitur in puluere drachma media, in decocto vncia semis ad vnam.

Liliorum alborum radix.

Dulci mucilaginoso succo repleta, lenit, lubricat et maturat: vnde frequentissimus eius in clysteribus et cataplasmatibus vsus est. Plantam supra dixi.

Liquiritiae radix s. Glycirrhiza.

Glycirrhiza filiquosa Germanica C. B. Pin. 352. Glycirrhiza leguminibus glabris LINN. H. Cliff. 494. in Franconia, Narbona, Hispania, Italia.

Dulci mucilaginoso succo et admodum grato abundat: quo in acris humoribus contemperandis et mucositatibus detergendis magnae efficaciae est, hancque ob causam in asthma, tussi, stranguria et nephritide calculosa frequentissimi vsus, in decocto, extracto, baculis, essentia et puluere. Scythae olim radicem masticarunt pro
fiti

fiti delenda, vnde *αδύσος* vocatur: et cum cinamomo inde potus inebriatius parari potest RAI. *hisl. pl.* Hispanica dulcior est et succosior, quam Franconica.

Petasitidis radix.

Petasites maior et vulgaris C. B. *Pin.* 192. Tuffilago scapo imbricato thyrsifero, flosculis omnibus hermaphroditis LINN. *Fl. Suec.* 683. Petasites floribus spicatis, flosculis omnibus androgynis HALL. *Helv.* 706. in aquosis.

Amara, balsamica et acris est. Humores attenuat, sudorem mouet et inter praecipua hinc alexipharmaca numeratur: vermes etiam expellit, asthmaticis succurrit (BVCHWALD. p. 197.) et bubones extus apposita maturat, podagricum denique dolorem in cataplasmate lenit WOOD *ep. ad RAI.* Puluis etiam vlceribus sordidis inspergitur. Interne adhibetur in infuso et decocto ad tres drachmas.

Petroselinii radix.

Plantam supra denominaui. Radix quinque aperientibus maioribus accensetur. Incipienti cachexiae et calculosae dispositioni, vt tota planta, medetur RIVER. *obs. V.* p. 405. Ex lacte cocta eruptionem variolarum malignarum promouet *Mem. de l'Ac. de Par.* 1748. p. 524. Annosiores cauendas SCHVLZIVS iubet ob metum venenositatis, quam contrahunt; sed puto hoc de pastinacis valere, vti vetus traditio est CONST. DE REBEQV. *Obs. 51.*

Pimpinellae radix.

Valde acris est, hinc valde etiam humores resoluit, sudorem et vrinam mouet, asthmaticum auxiliatur, anorexiaeque: vt in his morbis sane nihil vtilius infusione eius, aut essentia, aut puluere dari possit. Neque non adeo hydropicis prodest. Lac etiam augere dicitur, vel extus
saltem

saltem mammis applicata. An aduersus rabiem caninam possit, vti PALMARIUS refert *de morb. cont.* p. 278. dubium. Plantam supra dixi.

Poeoniae radix.

Veteres valdopere laudarunt vt specificum sedatiuum et antispasmodicum, in epilepsia, conuulsionibus, capitibus doloribus et infantum torminibus, etiamsi collo saltem appenderetur GALEN. Verum multis e recentioribus, nominatim BOERHAAVIO et LVDOVICI *Pharmac.* p. 271. fidam curationem non praestitit, vt non modo sint, qui dubitent, vtrum nos possideamus veterum poeoniam (SCHVLZ.), sed et leuis adeo venenositatis hanc nostram ob virulentum odorem et affinitatem cum veratri radice accusent (HALLER. *Helv.* p. 311. et *Goett. Anz.* 1755. p. 15.). Memini tamen, ex b. BRENDII ore me aliquoties percipere, quod non omni facultate destituta sit, vt vsus ipsum edocuisse; neque ex toto FERNELIO contradicerem, qui de poeonia mascula collo appenso verissimum id comperisse scribit *de abd. morb. caus.* p. m. 231.

Polypodii radix.

Polypodium vulgare C. B. *Pin.* 359. Polypodium fronde pinnata, pinnis lanceolatis indiuisis, ferrulatis, alternis, connato sessilibus LINN. *Fl. Suec.* 845. in saxosis nemoribus, et radicibus quercuum annosiorum.

Dulcis et subnauseosi est saporis. Viscerum obstructionibus expediendis et tussi leniendae, et atrae bili expurgandae, imo podagrae praemuniendae efficacissima est, si iugi vsu ad drachmam vnam in infuso potetur, vt adeo MALOVINVS maniacos sic ea curatos referat *Mem. de l'Ac. de Par.* 1751. Ab vncia vna ad duas vero sumta leniter purgat, hincque infusis laxantibus familiariter additur.

Pyrethri

Pyrethri radix.

Pyrethrum flore bellidis C. B. *Pin.* 148. Chamaemelum specioso flore, radice longa feruida SHAW *Afric.* 138. Bupthalmum Creticum cotulae facie, flore luteo et albo BREYN. *Cent.* 150. t. 75. Anthemis caulibus simplicibus unifloris (decumbentibus), foliis pinnato multifidis LINN. *Mat. med.* 396. in Arabia, Syria, Creta, Apulia, regno Tuncetensi, Voglandia, et Bohemia; et in hortis.

Saporis est intense aeris et vrentis, salivam potenter ciet et odontalgias a sero mucido flagnante masticatu sedat. Vino vel spiritui eius infusa et pro ratione calide applicata membris paralyticis prodest: ad linguae vero paralytin tum commansa, tum inter gargarilinos facit. Interne sumta a scrupulo vno ad drachmam dimidiam vel per se, vel in confortio radices ari, carlinae, imperatoriae, mucum potenter dissolvit, et venerem etiam stimulat.

Rapae radix.

Decoctum huius radices dulcis, ex qua saccharum adeo confici potest (MARGGRAF), tussientibus et asthmaticis auxiliatur A. N. C. *vol. I. obs.* 62. Idem vel et succus expressus leniter coctus et melle edulcatus, eximium est remedium aduersus aphthas, quas detergit et sanat KETELAER *de Aphth.* p. 50. Vtranque denique tumoribus et pustulis, quae ex frigore in pedibus manibusque oriuntur, vtiliter imponitur CELS. Ceterum talcoli radices sub cineribus tostae et pone aures applicatae, in odontalgia valent BAEVMLER. Plantam supra denominavi.

Raphani nigri radix.

Raphanus maior orbicularis vel rotundus C. B. *Pin.* 340. Raphanus siliquis teretibus torosis bilocularibus LINN. *H. Cliff.* 340. in oleraceis.

Succo

Succo turget acri, qui abstergit, aperit, flatus gignit et pellit, vrinaeque ciet. Vis eius ad scorbutum et calculum maxime commendata est BARTHOL. *Act. Hafn.* IV. p. 130. nec non ad fungorum venenum, vbi statim hauriendus est STEEGH *Med. pract.* L. 7. c. 39. p. 359.

Rhabarbari Monachorum radix.

Lapathum hortense latifolium C. B. *Pin.* 115. Rumex floribus hermaphroditis, valvulis integerrimis, vnico granulato notata LINN. *Mat. med.* 178. in Europa australiori et hortis.

Color flauus, sapor ex amaro austerus. Aluum leniter ducit, et inter infusa aperientia et per epicrasin laxantia commode praescribitur. Ceterum alterante virtute lapatha reliqua aemulatur.

Rhabarbari veri radix.

1. Rhabarbarum Sinense folio crispo, flagellis rarioribus et minoribus AMMAN. *herb.* 206. Rhabarbarum folio longiori hirsuto crispo, florum thyrsis longiori et tenuiori ID. *Ruth.* 9. Rheum foliis subuillofis, petiolis aequalibus LINN. *diff. de Rhab.* 1. T. 1. *. In China et eius confinibus, nec alibi.

2. Rhaponticum folio lapathi maioris glabro C. B. *Pin.* 116. Rheum foliis glabris, petiolis subfulcatis LINN. *Spec. Pl.* p. 371. in Thracia, Scythia, Sibiria. Icon. vid. in GMELIN *Flor. sibir.* T. 1. t. 41. *Rhapontici radix* vulgo.

Omne rhabarbarum verum ex China, vti iam memorauimus, affertur et quidem tam a Chalmuccis et Chalmuccensibus Bucharis in Sibiriam et Russiam, quam a Bucharis Sinensibus partim in Persiae metropolin Pekinum, vnde etiam interdum commutatione mercium migrat in Russicum imperium, partim in maritimas Sinarum oras, inprimis Cantonum, vbi Belgicae, Anglicae, Gallicae, Suecicae,

Suecicae, Danicae naues appellant, et saepe de pretio inter se certant GMELIN *diff. §. 6.* Non crescit ergo planta, nec vnquam creuit, vt plures quidem memoriae prodiderunt ad pontum Euxinum, nec ad fluuium olim Rha, nunc Volga dictum. Quod itinere terrestri ex China affertur, illi praeualet, quod longo maritimo itinere in Europam venit, et aëre in nauibus incluso et abs variarum mercium ac imprimis aromatum effluuiis, folisque ardore vitium contrahit. Terrestri autem via ex China Rhabarbarum aduehunt Russi, Buchari et Persae, et quidem hi mediantibus camelis, vbi antea illud gossypio inuoluunt, ne aestuante sole compacta radix corrumpatur, et vna corrupta reliquas inficiat, sicque Turcis illud vendunt, venale vltimo in emporiis orientalibus maris mediterranei. Russi vero maxime hyberno tempore a finibus, quos cum Chinesibus communes habent, super niue Moscuam et Petroburgum illud transferunt. Habetque illud rhabarbarum, nunc *Moscouiticum* dictum, magnam praeterea inde praerogatiuam, quod singularem circumspectionem Russi in ipsis Chinesibus imperii finibus sub coemtionem, ex mandato Imperatricis et eorum, quibus curam rei medicae Imperatrix imposuit, directionem, adhibent. Mittitur enim Pharmacopoeus iussu Imperatricis ad fines imperii, vna cum mandatario, quem Commissarium vocant, cui demandatur, vt omne, quod a Chinesibus aliisque mercatoribus vicinis offeratur rhabarbarum, bonum malumue, coemat et Pharmacopoei curae tradat, qui speciatim in mandatis habet, vt illud omne statim in vltima Russici imperii statione, Kiachta, sub tecto feruet et abs pluuiae folisque accessu probe defendat, sic tamen, vt vndique aër perflare possit, segregando dein vilissimum a meliori, et habita post paucos dies studiosa perlustratione, prius illud omne igne concremando, ne in manus auaras, lucelli cupidas, incidat, reliquum autem bonum, si opus foret, ab humiditate vltierius liberioris aëris perflatu liberet,

Vogel. Mat. Med.

○

beret,

beret, tandemque bene exsiccatum et a cortice, si quis forte adhuc superstes est, lignoso, squalido, et excrefcentiis omnibus, ipsisque rhapsonticis repurgatum, Moscuam et Petropolin mittat. Simulac rhabarbarum ibidem aduenit, rursus Pharmacopoei manibus traditur, ut, quod forsitan minus curiose mundatum erat, de integro mundetur, tam ratione fibrosae corticalis substantiae, quam excrefcentiarum. Atque sic nitidissimum rhabarbarum in alias regiones mittitur. Haec omnia, nullibi librorum de materia medica adhuc prodita, fide pono Ill. Io. BERN. de FISCHER, qui tanquam testis oculatus et cuius consilio olim coentio rhabarbari directa fuit, ea inferi curauit in *A. N. C. vol. X. obs. 20.* Confirmat alter testis oculatus GMELIN *diff. cit. §. 19.*

At characteres rhabarbari veri et boni hi sunt, quod fit coloris ex rubicundo flauo, penitusque siccum; porro vero friabile, cum aliqua duritie tamen; deinde crassum ac densum, et unguis equinae vel partis saltem eius figura et mole proximum; denique gyris innumerabilibus, pallide rubentibus, intermixto quodam albore ornatum, tanquam nux moschata. Vermibus, ni sicco semper loco seruetur, facile exeditur. Progressu temporis multum exsiccat, et leuius fit, simulque magis rubicundum. Cum reliquis vegetabilibus hoc commune habet, ut pro diuersitate folii natalis etiam bonitate differat. Sapore est amaricante, glutinoso, cum leni adstrictione: liquorem, cui infunditur, croceo colore tingit.

De *rhapsontico* nondum satis constat, de quam planta sit, et an genere reuera differat ab rheo, an specie saltem, aut an varietas tantum sit, quam soli diuersitas efficiat, aut denique an vna eademque radix, quae non nisi mole et duritie differat, sic, ut quae amplae molis et friabilioris texturae est, rhabarbarum dicatur, quae vero mole tenuis, dura, lignosa, minus viscosa ac minus amara, rhapsonticum.

Vtrum-

Vtrumque rhabarbarum tutissimum medicamentum laxatiuum est, omni aetati et sexui salubre; atque hoc scopo datur in puluere adultis a scrupulo vno ad drachmam vnam, in infuso aquoso vel vinoso autem, et in decocto Caffee a duabus drachmis ad vnciam dimidiam. Rhapontici virtus debilior est, et dupla saltem quantitas requiritur, purgandi scopo. Tonicam vero virtutem vtrumque simul obtinet, quae vero in rhapontico fortior est, quam in vero, consentientibus omnibus praeter BOVLDVCCIVM *Mem. de l'Ac. de Par. 1710.* qui virtutem hanc roborantem vtrouique negat. Habet quoque vin vrinam mouendi, quam simul crocatam et odorem facit; etiam lac amarum ac luteum reddit, diuturno vsu PAVLLINI *diff. med. phys. c. 1. obs. 20.* Ceterum in bilis vitiis corrigendis et obstructionibus viscerum expediendis, multisque morbis a pituita et atonia oriundis efficacissimum est, repetito vsu et parua saltem dosi per aliquot hebdomades datum. Soluit BAGLIVIVS in bilis defectu statim ante prandium, ne chylus fraudetur hoc balsamo, masticationem rhabarbari praescribere p. 430. et infusum vtiliter dedit in conuulsionibus infantum, quae omnes fere a stomacho proueniunt p. 114. In vlcere renum, podagra, arthritide et fluore albo commendauit HAMILTON *de prax. reg. p. 26. 29.* Rachitidem eosanauit Cel. BVGGRAVIUS *de aer. aqu. et loc. vrb. Francof. §. 56.* diabetem DETHARDING *diff.* et BVCHWALD *diff. de curat. diab. per rhab.* malum hypochondriacum RHODIVS *cent 2. obs. 2.* febrem tertianam COHAUSEN *A. N. C. vol. VII. obs. 76.* Ill. WERLHOFFIO satisfecit in hydropicis affectibus *Commerc. Nor. 1735. p. 58.* CRAMERO in doloribus colicis *ib. p. 257.* Tostum rhabarbarum, quod olim in alui fluxibus nimium laudarunt, nunc fere exoleuit.

Sassaparillae radix.

Smilax viticulis asperis Virginiana, folio hederaceo lacui *PLVKN. almag.* 348. t. III. f. 2. *Smilax aspera* Peruviaiana f. *Sassaparilla* C. B. *Pin.* 296. *Smilax* caule aculeato angulato, foliis inermibus, ouatis, retuso mucronatis *LINN. Spec. pl.* p. 1029. in Peru, Brasilia, Mexico, et Virginia.

Sapor lignosus, subdulcis, cum aliqua adstrictione. Qualitas saponacea, quam superficialiter saltem aqua calida lota monstrat, siquidem mollem eam ac spumantem, manus aequae ac si saponem tergerentur, polientem reddit *ERNDTL Varfau.* p. 212. Non ergo omnis virtus ei detrahenda est, ut facit *NEVMANNVS Chem.* aut tantilla adeo adscribenda, ut fere exulare possit, ceu *Cel. CARTHEVSERVS* censet *Mat. med. II.* p. 427. inprimis quum non desint experimenta, abstergentem et resoluentem facultatem probantia. Tumores enim duros continuato eius usu resolutos esse, *SCVLTEVS* testatur in *armam. chir. obs.* 26. et coagulatos humores *FORTIS* in *consult. cent. 2. consil.* 87. rheumaticos porro affectus sanatos *SCHOLZIUS* in *consil. Craton. L. 2. conf.* 17. imo adeo rachitidem *BENEVOLI Obseru.* 38. et 39. denique a Plicae miasmate infectos humores purgari *ERNDTL.* l. c. Usus est praecipue in decoctis.

Saxifragae radix.

Plantam supra denominaui. Graciles admodum sunt radicae, quibus bubilli adhaerent, quas in officinis pro semine plantae vendunt. Virtus ipsis eadem diuretica, ac foliis, tribuitur: an vere?

Scorzonerae radix.

Scorzonera latifolia humilis neruosa C. B. *Pin.* 275. *Scorzonera* caule subnudo unifloro, foliis neruosis planis *LINN. Fl. Suec.* 647. in pratis.

Sapor

Sapor dulcis, viscosus, mitis: qualitas lactescens: virtus abstergens, temperans, et leniter nutriens: unde in decoctis hordeatis inprimis frequentissimi vsus est, quae pro potu ordinario in febribus acutis et lentis adhibentur. An etiam ad viperarum morsum, vti MONARDES refert?

Scrophulariae radix.

Scrophularia nodosa foetida C. B. *Pin.* 233. Scrophularia folijs cordatis, caule obtusangulo, racemo terminali LINN. *Fl. Suec.* 520. Scrophularia foliis cordatis, coniugatis, caule et ramis spica nuda paniculata terminatis HALL. *Helv.* 619. ad vias et fossas non aquosas.

Amara est, et foetet. Laudatur inprimis ad haemorrhoidum dolores intus sumta, quos tollere dicitur (HENR. AB HEER): sed sine successu BVCHWALDVS praescripsit. Externo vsu decoctum ad scabiem facit.

Serpentariae Virginianae radix.

Aristolochia, Piftolochia f. Serpentaria Virginiana, caule nodoso PLVKN. *almag.* 50. t. 148. f. 5. CATESBY *Carol.* I. t. 29. Aristolochia caulibus infirmis angulosis, foliis cordato oblongis planis, floribus recuruis solitariis GRONOV. *Virg.* 112. in Virginia et Carolina.

Aromatico odore est, sapore acri. A serpentibus, quorum morfus curare dicitur, nomen accepit. Diaphoretica, et antiseptica est PRINGLE *Phil. Trans.* n. 495. In febribus intermittentibus eius vsus inprimis celebratus est, vbi ad drachmam dimidiam per se assumitur, vel in essentia; in malignis, eo quod putredinem arcet, etiam praestantissima PRINGLE *l.c.* vt et in conuulsivis morbis, vbi cum successu MORTONVS adhibuit *Pyretol.* p. 371. Nonnulli etiam vermibus opponunt.

Squillae radix.

Scilla vulgaris, radice rubra C. B. *Pin.* 73. Scilla, radice tunicata LINN. *H. Cliff.* 123. in Hispaniae, Siciliae etc. littoribus arenosis.

Acris admodum et amara est, virulentiae non expers, quae tamen inclusis bulbis massae farinaceae, et in clibano coctis dissipatur. Atque sic praeparata, et a tribus ad sex grana exhibita, pituitam incidit, et hoc nomine antiquis iam commendata valdopere fuit in asthmae DIOSC. itemque hydropis et ictero *ib.* quam virtutem etiam ex recentioribus plures calculis suis confirmarunt, inprimisque Cl. WAGNERVS in *obseru. clin.* SCHVLZ. *diff.* SCHVSTER *A. N. C. T. I. app.* p. 139. *Schwed. Abb.* 1754. *Commerc. Nor.* 1742. p. 75. HOFFMANNVS et STAHLIVS lubenter dederunt cum vincetoxici radice et nitro. Maiori dosi, quam supra scriptum est, data vomitum mouet, et subinde etiam aluum. Vino et aceto in eundem scopum vtiliter infunditur, et sic per intervalla cochleare plenum datur. Ad verrucas et perniones in oleo feruefacta aut cum resina liquefacta efficaciter illinitur.

Taraxaci radix.

Sapor viscosus, amaricans; virtus eadem ac foliorum, de quibus supra scripsi. Praestat ambo simul praescribere, vbi obstructions expediendae sunt. Decoctum radice fere solum hydropem sanauit, calculum renum expulit, phthisin incipientem ex indurato hepate sedauit *Fränk. Samml.* I. p. 226. In quacunq; scabie decoctum herbae et radice largiter epotum efficax est *ib.* p. 126.

Tormentillae radix.

Tormentilla sylvestris C. B. *Pin.* 326. Tormentilla LINN. *Fl. Succ.* 421. *Potentilla* foliis quinatis, flore tetrapetalo, caule erecto HALL. *Helv.* 341. in pascuis.

Saporem

Saporem habet amarum et adstringentem, virtutem similem, eamque nec nimis violentam, nec nimis exiguam; quare inter styptica solum sufficere credit LVDOVICI *Pharm.* p. 337. Dentes labentes etiam firmat. In sanandis vlceribus prauis STEPH. SALA feliciter decocto vsus est (*VESAL. de rad. Chin.* p. 18.). Feroenses coria, Lappones lanam rubro colore inde tingunt *Aët. Hafn. 1. obs. 49.* LINN. *Fl. Lapon.* 213. Suisbus etiam pro esca Feroenses liberaliter apponunt BARTHOL. *Med. Dan. domest.* p. 23.

Tragopogonis radix.

Tragopogon pratense luteum maius C. B. *Pin.* 274. Tragopogon calycibus corollam aequantibus foliis integris acuminatis LINN. *Fl. Suec.* 648. in pratis.

Habitu et virtute Scorzonerae radici similis est, vt etiam in vicem eius multis in locis adhibeatur. Similiter quoque culinae inseruit.

Valerianae maioris radix.

Valeriana hortensis C. B. *Pin.* 164. Phu ponticum, Valeriana pontica TAB. 164. Valeriana floribus triandris, foliis caulinis pinnatis, radicalibus indiuisis LINN. *H. Vpsal.* 13. in siluis, ad sepes, et in aquosis, itemque in hortis.

Odorem grauem aromaticum exhibet cum sapore acri et amaro. Resoluit, aperit, et sudorifera est, diureticaque, quin etiam purgans, simulque anodynus quidquam fouet. Egrege prodest decoctum cum cereuisia factum in cachexia SPIES *diff.* p. 32. febribus intermittentibus, lepra, passione hysterica, et rheumaticis arthriticisque morbis *Commerc. Nor.* 1734. p. 374. Praeterea singularem virtutem antepilepticam multi in ea obseruarunt; et quidem in proprio corpore FAB. COLUMNNA *Phytobaf.* p. 120. in aliis RIVER. *L. I. c.* 7. 8. PITCARN. *Elem.*

Med. p. 121. MEAD *de imper. sol. et lun.* p. m. 223. BVRGGRAV *de aer. aqu. et loc. Francof.* p. 119. quum in vino a dimidia ad sesquidrachman aliquoties dedifent. Notandum vero, quod haec radix non in omni specie epilepsiae conferat, vnde sint, qui de virtute ista plane dubitent (BRESLAV. 1718. *M. Febr.*) imo adeo BERNHARDVS frequentiores circuitiones post eius vsum obseruauerit *Chim. Erfar.* p. 107. licet in alio opem speratam attulisset *ib.* p. 187. Ista species morbi vero, cui maxime medetur, verminosa est, quod Cl. MARCHANTI obseruationes confirmant, qui ex aluo eorum, quibus profuit, vermes exiisse vidit *Mem. de l'Ac. de Par.* 1706. p. 430. Ex decocto totius plantae recentis cum cereuisia facto copiosam alui purgationem notauit SPIES p. 32. ab aqua distillata cachexiam incipientem cum tumore oedematoso pedum sanatam ID. Extractum vero singulare remedium in vrinae difficultate et retentione praedicat CAMERAR. *Hort. med.* p. 175. Externo vfu puluis in nares tractus sternutationem facit et pituitam prolicet, ac in visu debili confert *A. N. C. vol. III. obseru.* 125; quemadmodum etiam in collyriis aqua distillata egregium vsum praestat. Decoctum totius plantae ad vlcera praua facit.

Valerianae minoris radix.

Valeriana fyluestris maior C. B. *Pin.* 164. Valeriana floribus triandris, foliis omnibus pinnatis LINN. *Fl. Suec.* 30. in pratis paludosis.

Viribus antecedente non multo inferior est. Vfus eius hodie in visu acuendo et nebulis oculo obuersantibus dispellendis frequentissimus est, et ita quoque efficax, vt Cl. STARCKE statim primo die, quo decoctum sumserat, leuamen magnum inde sensisset *diff.* p. 15.

Zedoariae

Zedoariae radix.

Zedoaria rotunda C. B. *Pin.* 31. *Kaempferia* foliis lanceolatis petiolatis LINN. *Fl. Zeyl.* 9. in India.

Odor eius grauis est, fapor acris, amarus et aromaticus. Calefacit, concoctionem promouet, flatus dissipat, colicos et hystericos sedat dolores, nauseam dispellit, asthmaticis medetur; mansa saliuam prolicit. Datur in puluere ad grana quindecim.

Zinziberis radix.

Zingiber C. B. *Pin.* 35. *Amomum* scapo nudo, spica ouata LINN. *Fl. Zeyl.* 3. in Indiis.

Aromatica est, vt praecedens, cui etiam viribus superpar; condiendis cibus insuper, vt notum, aptissima. In India saccharo conditur.

II. INFREQUENTES.

Actaeae s. Christophorianae radix.

Actaea racemis longissimis GRON. *Virg.* 57. Christophoriana Americana procerior et longius spicata *Hort. Etlham.* 79. t. 67. f. 78. Actaea racemis longissimis, fructibus uncapularibus LINN. *Spec. Pl.* 504. in Florida, Virginia, Canada.

Subuenenati quidquam habet, sudorem mouet, et in debilitate ac frigiditate corporis, venerea inprimis, laudatur LINN. *diff. medic. veg. censur.*

Anthelmiae radix.

Ita denominat Cl. IO. LINING radicem caryophyllatae syluestris Americanae in *Essays and Obseruat. read before a Society in Edinburgh*, T. 1. n. 14. quae in Carolina habitat, ac fortasse eadem est, quam GRONOVIVS

Geum floribus erectis, fructu globofo, aristis vncinatis nudis, foliis ternatis *Virgin.* 56. HERMANNVS vero Caryophyllatam Virginianam, albo flore minore, radice inodora vocat *PARAD.* III. t. III. et quae vulgo Geum Virginianum dicitur.

Laudem obtinuit apud Indos omni exceptione maiorem tanquam medicina anthelmintica, et salutarem istum effectum saepe etiam LININGIO praestitit. Dantur infanti trium annorum duodecim grana in puluere, adiecta guttula olei rutae vel abinthii, in infuso vero scrupulus; repetiturque vsus per aliquot dies mane et vesperi. Maiori dosi exhibita vertiginem facit, et singularem dolorem intus et extus in oculis; quapropter visum est, oleum aethereum ipsi admiscere, vel etiam croci pauxillum, quo optime haec symptomata auerti, vel, si iam adsunt, sedari possunt.

Astragali radix.

Astragalus luteus perennis, procumbens siue syluestris *MORIS.* II. 107. Glycyrrhiza syluestris, floribus luteo pallefcentibus *C. B. Pin.* 352. Astragalus leguminibus lunatis bientricosis, caulibus procumbentibus *LINN. H. Cliff.* 362. Astragalus caule ex alis spicato, ramoso, procumbente, foliis ovalibus *HALL. Helu.* 565. in syluis et dumetis.

Adstringentibus accensetur. Cum vino sumta alui fluxum sistere, et vrinam mouere dicitur. Ex vino cocta et ore detenta gingiuas purgat; naso intrusa haemorrhagias sistit. Sicca radix in puluerem redacta vlcera praua purgat siccaturque.

Bryoniae radix.

Bryonia aspera f. alba *C. B. Pin.* 297. Bryonia foliis palmatis, vtrinque calloso scabris *LINN. Fl. Succ.* 790. Bryonia foliis quinquangulis scabris *HALL. Helu.* 506. ad sepes.

Acrem

Acrem et amarum nauseosum saporem habet. Purgante virtute satis forti praedita est, vti etiam resoluente, quapropter ad hydropem, hystericam passionem (MATTH. p. l. 84), maniam (SYDENHAM), arthritidem et asthma commendatur, vel deuorata ad dimidiam drachmam vsque integram, vel ex vino cocta ad duas, vel assumto succo ad duo cochlearia. Plebei etiam sic vsurpant radicem recentem, vt excauent eam et cereuisia repleant, hancque, quum per noctem stetit, ebibant, vnde purgantur. Externe radix recens contusa, vel siccata cocta cum vino, strumas et vexata discutit, vlcera etiam purgat. Clysteribus ad aquas hydropicorum educendas incoquitur.

Calcitrapae radix.

Cortex eiusdem ad drachmam vnā infusus, habetur in Gallia pro certo febrifugo TOVRNEF. Plantam supra denominaui.

Caryophyllatae radix.

Caryophyllum interdum primo vere, neque tamen semper, nec vbique redolet. Saporem amarum et subadstringentem habet. Laudatur in vino infusa ad omnes laxitatis morbos, neque non ad variolas, aliasque febres malignas. Aphrodisiaca quoque virtute egregia pollere lego in *A. N. C. vol. V. obs. 83.* Cereuisiae recenter coctae addita, acescentiam eius prohibere creditur. Plantam supra scripsi.

Cassumuniar radix.

Zedoaria radice lutea BREYN. *Prodr.* in India orientali.

Saporem monstrat subacrem, amaricantem, aromaticum; odorem fragrantem. Commendatur vt neruinum et confortans medicamentum in affectibus hystericis, colica,

lica, vertigine, apoplexia, et motibus conuulsivis. Datur in puluere a quinque granis ad quindecim, in infusis a drachma vna ad duas.

Ceanothi radix.

Ceanothus foliis trineruis LINN. *Sp. Pl.* 195. Euo-
nymus iuiubinis foliis Carolinensis, fructu paruo fere
umbellato PLUKN. *almag.* 139. t. 28. f. 6. Suffrutex in
Virginia, Canada, Carolina.

In pretio est apud Canadenses ad morbos venereos du
HAMEL *des Arbr. et Arbust.* T. I. p. 137.

Dictamni albi s. Fraxinellae radix.

Dictamnus albus vulgo s. Fraxinella C. B. *Pin.* 222.
Dictamnus LINN. *H. Cliff.* 161. in syluis montosis et
caeduis.

Amara est et specifico odore praedita. Alexipharma-
ca et anthelmintica censetur, vt etiam vermes et bufones
extra corpus et infusum eius et syrupus necent CHOMEL.
Datur in puluere ad drachmam vnam; in infuso vero ad
duas vel tres.

Filicis radix.

Plantam supra nominavi. Radix amara, viscida et
nauseosa est. Inde a longo tempore vermes exturbare
credita est DIOSC. et ab ANDRYO maximis encomiis
hoc nomine ornata *Tr. des Vers*; qui etiam aquam inde
arcanam composuit sub nomine *Aquae filicis Andry*, vel
hodie in Galliis celebratam et ab ejus genero CAR. DIO-
NIS nunc dispensari solitam. Non fuit tamen omnibus
haec vis anthelmintica radice probata BROVZET *Essai
sur l'educ. med. des Enfants* II. p. 59. Ceterum tonicam
virtutem possidet et resoluentem, vt in arthriticis mor-
bis et obstructionibus viscerum cum atonia iunctis, mul-
tis salutaris visa fit. Ad cachexiam infusum laudauit ex-
pertus CHOMEL *Suppl.* p. 145.

Ginseng

Ginseng radix.

Aureliana Canadensis LAFIT. *Ginsf.* 51. t. 1. CATESB. *Carol.* 3. p. 16. t. 16. Araliastrum quinquefolii folio, maius Nifin vocatum VAILL. *Sex.* 43. Panax foliis ternatis quinatis GRONOV. *Virg.* 147. LINN. *mat. med.* 116. in Canada, Pensylvania, Virginia.

Virtus eminentis confortans, antispasmodica et venorem stimulan ei tribuitur. Vfus esse folet vel in pulvere ad scrupulum, vel in infuso ad drachmam vnam.

Lapathi acuti radix.

Lapathum acutum f. Oxylapathum I. B. II. 983. Lapathum folio acuto plano C. B. *Pin.* 115. Rumex floribus hermaphroditis, valvulis crenatis granulo incurbente LINN. *Fl. Suec.* 293. in agris et pratis.

Sanguinem decoctum eius purificat, et in scabie aliisque vitiis cutis prodest, HEIST. *Comp. pract.* p. 258. Sarsaparillae substitui posse Fränk. *Samm.* I. p. 126. Laudatur etiam ad morbum regium et febres intermittentes Braunsch. *Anz.* 1756. n. 101. item ad scorbutum, et podagrae prophylaxin BOERH. MÜNTING. WILLIS. CHOMEL. In collutione ex aqua aut vino stomachicis compefcit Aët. *Berol. dec. II. vol. III.* 12. In lauamento vlcera cutis exficcat et mundificat, sed cutem simul lateo colore tingit, non facile eluendo. In Galliis familiare vnguentum ad scabiem ex hac radice, et helenii, sulphureque componitur CHOMEL p. 208.

Maluae radix.

Emolliente virtute gaudet, vt herba et semen, de quibus supra dictum fuit.

Ninfi radix.

Sifarum montanum Coraense, radice non tuberosa KAEMPF. *annoey.* p. 1817. t. 818. Sium foliis ferris

Datur
fifis aEuo-
fere
ex in

s du

222.
s etrma-
ones
TEL.
o ada et
bare.
miis
inde
vel10-
ibus
ffai
cam
nor-
nul-
ex-

feng

ferratis, pinnatis, raneis ternatis LINN. *Spec. Pl.* 251. in China.

Confunditur plerumque cum radice Ginseng, cum tamen plantae toto genere differant BREYN. *diff. de rad. Ginseng f. Nisi.* TREW *Icon. Pl. dec. I. n. 6. t. 6.* Promiscue tamen hae binae radices haud raro in officinis occurrunt, et eadem virtus huic posteriori adscribitur.

Ononidis radix.

Planta supra recensita est. Radix, inprimisque cortex eius ex vino potus vrinam valide ciet, adeo, ut incontinentiam secutam notauerit LENTILIVS *misc. pract.* I. p. 277. in vrinæ suppressione et dysuria hinc utilis. Calculos etiam comminuit DIOSCOR. et margines ulcerum erodit ID. Radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Pulvis eius interne ad drachnam vnam sumtus quotidie, a Sarcocoele liberat, teste MATTHIOLI p. 675. SCULTETO *obs.* et NEBELIO *A. N. C. vol. II. obs. 3.* licet id multum nonnullis videtur (HALLER) et olim etiam dubitavit BORRICHIVS et alii. Radix ad quinque aperientes minores refertur.

Orobi radix.

Orobus radice tuberosa RIV. T. 39. Orobus caule simplicissimo, foliolis pluribus lanceolatis oblongis LINN. *H. Cliff.* 366. Orobus caule non ramoso, foliis imis ovatis, supernis ellipticis acutis HALL. *Helv.* 603. in fyluis.

Ob dulcem saporem a Scotis paganis pro cibo ac medicamento adhibetur, quo famem pariter, ac sitim et peccatoris morbos depellunt.

Parairae brauae radix.

Clematis baccifera glabra et villosa, rotundo et umbilicato folio PLEVM. *Amer.* 78. t. 93. SLOAN. *Jamaic.*

85. *hifl.* 1331. Caapeba folio orbiculari et umbilicato laevi PLUM. *gen.* 33. Cissampelos foliis peltatis, cordatis, emarginatis LINN. *mat. med.* 459. in America meridionali.

Lignosa est, et primo dulcem, deinceps amaricantem saporem exhibet. Tanquam excellentissimum lithontripticum vsu recepta fuit, sed haud diu famam sustinuit. Attenuat tamen humores, et in cachecticis ac rheumatico arthriticis affectibus omnino prodest. Tanquam specificum in fluore albo laudavit CARLIVS *medic. Rathschl.* XII. p. 67. in asthma humido ad drachmas duas in libra vna aquae decoctam, et tepide ad tertiam partem tribus singulis horis epotam HOFFMANNVS *med. syst.* T. IV. P. II. p. 272. qua ratione etiam icterum felleum cum torminibus et ingenti dolore stipatum intra quatuor viginti horas discussum lego in *Hifl. de l'Ac. des Sc. de Par.* 1710. Metuunt quidam, ne copiose sumta ardorem in renibus, quin inflammationem excitet; verum non vidit talem effectum LOESEKIVS, ad libram licet eam paulatim praescripsisset *mat. med.* p. 269. Pulvis deuorari a scrupulo ad drachnam dimidiam potest.

Paridis radix.

Planta supra descripta est. Radix carnosa officinas quidem non intrauit, meretur tamen in numero medicamentorum poni, eo quod Ill. LINNAEVS memoriae prodidit, duplam eius dosin idem praestare, quod Ipecacuanha, in excitando vomitu *Fl. Lapon.* 155.

Polygalae radix.

Chamaebuxus flore Coluteae C. B. *Pin.* 471. Polygaloides HALL. *Helv.* 601. Polygala floribus imberbibus sparsis, carinae apice subrotundo, caule fruticoso, foliis lanceolatis LINN. *diff. de Seneg.* 16. 1. in syluis.

Virtute

4. Virtute pene aemulatur radicem Senega, inferior tamen aliquantum et sapore et efficacia. In pleuritide cum optato successu vsus est DVHAMEL, sic, vt sreatum copiosum mouerit et crustam inflammatoriam sanguinis dissoluerit *Mem. de l'Ac. des Sc. de Par.* 1740. Datur in puluere ad drachmam semis.

Rubiae tinctorum radix.

Rubia tinctorum sativa C. B. *Pin.* 33. Rubia foliis feminis LINN. *H. Cliff.* 35. Monspelii et in Danubii pratis sponte crescit; feritur vero copiose a Silesiensibus et Batauis.

Rubra est, eiusque polline, sub nomine *Krappe* noto, tinguntur lanae. Tinguntur vero etiam animalium tam quadrupedum, quam volucrum ossa, si ea ipsis aliquandiu deuoranda datur, quod nostra aetate primus BELCHIER obseruauit (*Phil. Trans.*) deincepsque plures. Eximia detergendi roborandique facultate pollet, qua icterum sanat, menses ciet, vrinam crassam atque copiosam pellit, eamque simul rubro colore tingit; porro vero ischiadicis et resolutis medetur DIOSC. et morbos ossium, maxime rachitidem, per sanat LEVRET, SCHLOSSER. Decoctum eius cum liquiritia ad gratiam et pauillo seminis anisi ad dies aliquot (20. 30.) dosi quatuor vnciarum, bis de die, rubedinem faciei et varos auferre, apud SCHVLZIVM lego. Radix inter quinque aperientes minores refertur.

Rufci radix.

Rufcus C. B. *Pin.* 470. Rufcus foliis supine floriferis nudis mucronatis LINN. *H. Cliff.* 465. Suffrutex in Gallia et Italia crescens, apud nos in hortis colendus.

Subamara est, et inter quinque aperientes maiores refertur. Decoctum in vino potum vrinam ciet, menses pellit, icterum et hydropem sanat, a quo pauperem continua-

tinua
obf. c
bus p
ex F

O
rif. r
do,
Vpsa
Icon
t. 83.

H
vero
orier
edit.
lem.
cede
hirci
fis n
ro lo
med
prae
tra p
quar
mor
quo
pasc
epul
ipso
nihil
virtu
func
ni c
a fe
D

tinuato eius per mensem vsu liberatum refert RIVERIUS
obs. cent. 3. 52. Gonorrhoeam conferua et aqua e fructi-
 bus parata, quod obiter hic noto, curatam esse, idem
 ex FORMEI obseruatione habet 47.

Salab siue *Salep* radix.

Orchis morio mas, foliis non maculatis VAILL. *Pa-
 ris. 151.* Orchis bulbis indiuisis, nectarii labio quadri-
 do, crenulato, cornu obtuso LINN. *Fl. Suec. 124. Act.
 Vpsal. 1740. p. 8.* in Turcia, Persia, et Sinarum confiniis.
 Icon plantae est apud ALB. SEBA *Thef. rer. nat. II.
 t. 83.*

Haecenus quidem pro radice omnes habuerunt, nunc
 vero ante aliquot annos Cl. du BUISSON, olim Indias
 orientales inuisens, fidem fecit DEGNERO (*de dysent.*
 edit. alt. p. 177), fructum esse, de ficuum familia ad so-
 lem siccatorum. A priori sententia nondum tamen re-
 cedere volui, utpote quam viscositas, habitus, actio, et
 hircina qualitas nimis confirmant. Sinensibus atque Per-
 sis maximo in pretio est, qui plerumque, cum primis ve-
 ro longum iter facientes, secum eas portant, atque in
 medicinae ad roborandam naturam ipsis vsitatae omnium
 praestantissimae numero et loco habent. Speciatim con-
 tra phthisin, arthritidem, epilepsiam tam in puluere,
 quam in decocto saccharo edulcato adhibent, itemque
 morbo fractis et debilitatis iterum iterumque propinant,
 quo vires languentes admodum rescipiuntur, calorque de-
 pascens reprimitur. Praeterea opulentiores Persae eas in
 epulis suis per noctem aqua maceratos apponunt, hoc
 ipso ostensuri, ad lautitiam viriumque recreationem ipsis
 nihil omnino deesse *A. N. C. vol. I. app. p. 14. 15.* Alia
 virtus celebrata huius radice, antidyfenterica est. In-
 funditur drachma vna eius vnciis octo aquae calidae, le-
 ni calore super igne resoluitur, ac per linteum expressa
 a feculis repurgatur. Abit tum in pulcherrimam gelati-
 nam

Vogel. Mat. Med. P

nam mucilaginosam, de qua singulis duabus, tribus aut quatuor horis cochleare dimidium vel plenum exhibetur. Addi potest syrupus citri vel alius saporis gratia. *DEGENER l. c.* Acrimoniam biliosam inuoluit, temperat, et dolores lenit. Qua de causa etiam in torminibus infantum, in catarrhalibus affectibus, ac renum morbis dari potest.

Sanguisorbae siue Pimpinellae Italicae radix.

Pimpinella sanguisorba maior C. B. *Pin.* 160. Sanguisorba spicis ouatis LINN. *H. Cliff.* 39. Pimpinella tetraflomon, foliis oblonge cordatis, spica breui HALL. *Helu.* 469. in Europa australiori et hortis.

Moderate adstringit, cum blando morfu: hinc vulneraria atque tonica censetur, et ad haemorrhagias, mictum cruentum, dysenteriam et pulmonum ulcera (*RIVER. l. 4. c. 13.*) laudatur, dudum cum tormentilla comparata a C. GESNERO. Ceterum PALMARIUS ad rabiem caninam commendat, si quis demorsus eam vel in acetariis, vel alio quouis modo adfumeret *L. de morb. contag.* p. 278. verum non satis probatam esse hanc efficaciam, ut demorsi salus huic remedio committi possit, Ill. *van SWIETEN* cum praecipite suo *BOERHAAVIO* autumat *T. III.* p. 588.

Saponariae radix.

Plantam alibi indicaui. Radix eiusdem virtutis est, et ad omnem cachexiam prodest, adeo ut sint, qui ipsi lue venereae opponant (*ZAPAT. Secret. chir.*) Sed tanto hoste debilior videtur. Tanti aestimarunt radicem *GVNDEL SHEIMERVS* atque *STAHLIVS*, ut vix sufficientem copiam pharmacopoei comparare potuerint (*NEVMAN. Chem. mai. vol. II. P. 4. p. 173.*)

Satyri

Satyrii radix.

Orchis alba bifolia minor, calcari oblongo C. B. *Pin.*
 83. Orchis bulbis indiuisis, nectarii labio lanceolato integerrimo, cornu longissimo, petalis patentibus LINN. *Fl. Suec.* 723. Orchis radicibus subrotundis, cucullo sparso, labello ampliter trifido, crenato, flore concolore HALL. *Helu.* 265. in syluis et pascuis montosis.

Viscosa est, glutinosa et lacteo succo turgens, odore hircino. Tabidis et senibus ob nutriendi facultatem commendatur (HENR. ab HEER. *obs.* 9.): deinde quoque ad stimulam venerem et conceptionem iuuandam, quo nomine inprimis HARTMANNVS sal fixum radicis extollit, et asserit, se multas foeminas hoc secreto breuiter curasse, quum scrupulum dimidium post menstruorum fluxum in vino exhibuisset *Prax. chymiatr.* p. 761. quod certe nimium videtur. In dysenteria ob blandum visorem aequae conuenit, iudice HALLERO, ac radix Salab.

Senega radix f. Sennagar.

Polygala caule simplici erecto, foliis ouato lanceolatis integerrimis, racemo terminali erecto GRONOV. *Virg.* 80. Polygala floribus imberbibus spicatis, caule erecto herbaceo simplicissimo, foliis lato lanceolatis LINN. *amoen. acad.* II. p. 139. in Virginia, Pensyluania, Marilandia.

Saporis est primo farinacei, deinde subacidi et acris exurentis, fauces cum tussicula fere constringentis. Americanis inde ab antiquissimis temporibus nota fuit, usurpataque tanquam specificum ad letalem viperæ caudifonæ aliarumque viperarum morsum, cui indubie medetur, quando tum masticatur, succusque deglutitur, tum masticata vulnere imponitur. Praeterea vero in pleuritide et peripneumonia tam puluis, quam decoctum aquosum, eximie prodest, ut primum IO. TEUVENTIVS expertus est (*Essai on the pleuresie.* Philadelph. 1736. 8.)

deinde vero alii (*Mem. de l'Ac. des Sc. de Par.* 1739. p. 135. 1744. p. 37. 1748. p. 514.) et nouissime Ill. LINNAEVS in proprio corpore (*diff. Specif. Canadens.* 1756). Ceterum in arthritide, podagra, rheumatismo, asthma, hydrope, hectica efficax est, dum pituitam valide incidit et vrinam pellit, in nonnullis quoque aluum difficat. Datur in puluere ad grana triginta quatuor; in tinctura vinoso et decocto ad cochlearia tria. Decoctum vero sic paratur, vt tres vnciae radice coquantur in aquae communis libris duabus ad tertiae partis consumptionem. In pleuritide tertia quoque hora memorata quantitas calide potatur. Maiori dosi vomitum mouet. Commanducata radix saliquam prolicat. Officinis nostris dignissima.

Serpentum radix.

Mungos radix KAEMPF. *amoen.* 577. Ophiorrhiza LINN. *Fl. Zeylan.* 402. in diuersis Insulis Indiae orientalis, Zeylona, Sumatra, Iaua. Icon est in LINNAEI *mat. med.*

Primus eius mentionem fecit GARZIAS, qui lignum colubrinum laudatissimum vocat *Aromat.* 163. non confundendum tamen cum ligno colubrino vulgari officinarum, a quo genere et specie differt. Europam transfertur rarissime, et plerumque nostris in officinis ipfius loco ligni arboris cuiusdam diuersissimae frusta asseruantur. Vera autem radix simplex est, spithama non longior, nec digito crassior, ceteroquin lignosa, flexuosa, fragilis, vndosa, albida, amarissima, cortice fungoso, rugoso, et rufo cincta. Deuoratur ab Indis aduersus ictum venenatum serpentis conspicio insigniti, drachmae semis vel integrae dosi ex quocunq; liquore; interspergiturque simul trita ipsis vulneribus. A mustela glauca, serpenti inimicissima, hunc usum Indi didicerunt, vtpote quae quotiescunq; serpentem aggressura est, radicem praemordet, posteaque cum angue congregitur.

Ceterum

Ceterum in febribus putridis et ad canis rabiosi morsum etiam efficax est.

Spicae nardi radix.

Planta adhuc incognita est; nulla vero LINNAEO familiarior videtur, quam Calamus odoratus Matthioli C. B. *Pin.* 17. (*mat. med.* 32). Aromaticus ipsi et fragrans odor est, et inter stomachica, alexipharmaca, anthelminticaque refertur. Patria est Alexandria.

Succisae s. Morfus diaboli radix.

Succisa glabra C. B. *Pin.* 269. Scabiosa corollulis quadrifidis, caule simplici, ramis approximatis, foliis lanceolato ovatis LINN. *Fl. Succ.* 112. Succisa foliis ad terram ovatis, ad caulem oblongis, parum dentatis HALL. *Helv.* 671. in pratis vdis et fyluis umbrosis.

Sapor modice acris et subamarus est. Virtus traumatica, quam si quis recte, asserente SCHVLZIO, exploraverit, mirabitur, quam bene haec planta cum Geranio Robertiano omnibus votis satisfaciatur. Ad gargarifimos inprimis in anginis, et cataplasmata in discutiendis tumoribus vsurpatur. Alexiteria vis quoque ipsi olim ad iudicata fuit, sed quae laudibus non aequae respondet (BVCHW. p. 180). Vulgus ex inani persuasione radice cum herba contra pecorum incantamenta vititur.

Thalictri radix.

Thalictum maius, siliqua angulosa aut striata C. B. *Pin.* 336. Thalictum caule folioso, striato, panicula multiplici terminatrici LINN. *H. Cliff.* 226. in pratis et desertis graminosis.

Flava est haec radix, et ad icterum prodesse dicitur, triplaque dosi rhei vires imitari, lotium etiam et aluinas foeces colore suo tingere.

Thyffelinii f. Ossenitii radix.

Apium sylvestre lacteo succo turgens C. B. *Pin.* 153.
 Selinum radice fusiformi multiplici LINN. *H. Cliff.* 93.
 Selinum radice fusiformi multiplici, inuolucro vniuersali
 amplissimo HALL. *Helu.* 443. in pratis paludosis.

Odorem fragrantem praebet, saporem aliquantisper
 amaricantem. Obstructionibus expediendis aptissima est,
 et specificè ex KANOLDI commentatione glandulas in-
 farctas referat *Commerc. Nor.* 1735. p. 35.

Trioestespermi radix.

Trioestespermum latiore folio, flore rutilo DILL.
Elb. 394. t. 293. f. 378. Trioestum floribus verticillatis
 sessilibus LINN. *Spec. Pl.* 176. in America septentrio-
 nali.

Nondum mentio huius radice apud materiae medicae
 scriptores facta est, meretur tamen, vt recipiatur, quo-
 niam notante LINNAEO certe febres iugulat *diff. Spe-
 cif. Canad.*

III OBSOLETAE.

Acaciae f. Pruni sylvestris radix.

Diureticam et adstringentem virtutem exserit, vnde
 corticem inprimis efficaciter febribus intermittentibus
 mederi, in decocto aqueo vel semiuinoso potatum,
 SLOANIVS notauit in *Ep. ad Rai.* et NEBELIVS *A. N.*
C. vol. V. obs. 116. totam vero radicem, vino infusam,
 egregium et summum medicamentum esse calculo renali
 et vesicali affectis, tam curatiuum, quam praeseruatium,
 multis experimentis comprobauit HEUCHERVS
diff. de calculo per austriuentia pellendo, et KRAME-
 RVS *Commerc. Nor.* 1735. p. 44. Eandem etiam in infu-
 so

fo vinoso os a lue venerea corruptum sanare MAT-
THIOL. P. 267.

Acetosae radix.

Blande refrigerat et viscerum infarctus tollit; hinc
regium morbum emendat, arenulas expurgat, menses
ciet, sitim fallit: omnia quidem moderate. Decoctio-
nibus medicatis pro potu ordinario in febribus inseruit.
Plantae nomen supra indicaui.

Acori vulgaris s. palustris radix.

Acorus adulterinus C. B. *Pin.* 34. Iris corollis imber-
bibus, petalis interioribus stigmatibus minoribus, foliis en-
siformibus LINN *Fl. Succ.* 33. in paludibus.

Adstringit satis valide, adeo, ut vel taleoli sub lin-
gua detenti haemorrhagias in sensibilibus coerceant
SCHV LZ. Intus sumta in pulvere aut infuso vinoso
ventriculi flacciditatem emendat, et scorbutica pathe-
mata.

Alcannae radix.

α) vera.

Ligustrum aegyptiacum latifolium C. B. *Pin.* 476. Al-
henna s. Henna Arabum WALTH. *hort.* 3. t. 4. Law-
sonia ramis inermibus LINN. *Fl. Zeyl.* 135. Arbor fera,
in India, Aegypto, Syria crescens.

β) spuria.

Anchusa puniceis floribus C. B. *Pin.* 255. Lithosper-
mum villosum, caulibus erectis simplicissimis LINN. *mat.*
med. 58. in Languedocia.

Altera haec officinas nostras ingreditur, prior vix un-
quam. Vtraque rubra est, et simili colore tingit: hinc
ad balsama vitae et unguenta rubore ornanda adhibetur.
Sapor paulum adstringens est. Vfus praecipuus est in
lapfu,

lapſu, ad coagula ſanguinis reſoluenda. Oſſa animalium radice anchufae paſtorum, inde inſigniter intumeſcunt *Mem. de l'Ac. des Sc. de Par. 1746. p. 98.*

Anthorae radix.

Aconitum ſalutiferum ſ. Anthora C. B. *Pin.* 184. Aconitum foliorum laciniis linearibus vbiſque eiusdem latitudinis LINN. *H. Cliff.* 214. in Alpiſus helueticis, allobrogicis, geneuenſibus.

Acris et amara eſt. Tanquam alexipharmacum aduerſus malignas febres, imprimiſque eas, quae a vermibus et viſcida in primis viis colluue oriuntur. Lumbricos enim expellere, a GEOFROY notatum *mat. med.* II. p. II. Quibusdam ob characterem cum aconitis communem venenofitatis ſuſpecta eſt, (CLVSIVS, I. BAVHIN.) et SCHVLZIO verofimile videtur, GESNERVM huic plantae mortem ſuam debere, certe illo die exſpiſſaſſe, quo mane ſcripſerat, ſe anthorae radicem experimenti gratia ſumſiſſe. Verum illepidam fabulam SCHVLZIVM enarraſſe, HALLERVS offendit *Meth. ſtud. med.* p. 75. et ex epistoſis ipſius p. 142. 66. probat, ipſum innocue radicem ſumſiſſe. Etiam animalibus radicem nihil nocere, SPROEGELII experimentis conſtat *diff.* p. 10. II. Purgantem vim ipſi nonnulli adſcribunt (LOBEL. *adu.* p. 301), alii contra denegant (GEOFR. *l. c.*) A ſcrupulo vſque drachmam diimidiam deuoratur.

Apii radix.

Planta alibi dicta eſt. Radix aperientibus quinque maioribus annumeratur. Diuretica eſt, et ad viſcerum obſtructiones valet. Sanguinem ſoluit, lac coactum impoſita diſcutit. Succus ad aliquot vncias epotus febrifugus eſt, et ad firmandos dentes in ſcorbuto prodeſt.

Arun-

Arundinis radix.

Arundo vulgaris f. Phragmites Dioscoridis C. B. *Pin.*
17. Arundo panicula laxa, flosculis quinis LINN. *Fl.*
Succ. 99. in fluminis et fossis.

Antiquum est remedium, quo utebantur et ad spicula
aculeosque infixos educendos, dum tritam radicem vel
per se, si tenera esset, vel, si durior, in mulso deco-
ctam, parti superimponebant DIOSC. *L. 1. c. 15.* CELS.
L. 5. c. 26. p. m. 325. et ad luxata et coxendicum dolores
mitigandos cum aceto illinebant DIOSC. Nostro aevo
prorsus negligitur, praeterquam quod DEIDIERIVM
decocto usum esse ad prouocandos menses retentos legam
Consult. II.

Asparagi radix.

Planta supra dicta est. Radix ad quinque aperientes
pertinet. In decocto moderate iecoris et renum obstru-
ctiones aperit, prodestque regio morbo correptis et ne-
phriticis. Vrinam reddit foetidam. Turiones vere pro-
deuntes inter delicias gulae referri notum est; sed libera-
lior usus vitandus est, quum sanguinis mictum inde na-
tum legimus (*A. N. C. vol. I. obs. 92.* SCHVLZ. *diff. de*
inexp. medic. effect. §. 9.) et diabetem (PAVLLIN. *Obs.*
L. 3. obs. 50.) Alligatam radicem aut haustum eius deco-
ctum, conceptum adimere et sterilitatem adferre, anti-
qua opinio est DIOSC. perinde ac canes, si decoctum
bibant, emori ID.

Asphodeli radix.

Asphodelus albus ramosus mas C. B. *Pin.* 208. Aspho-
delus caule nudo, foliis ensiformibus carinatis laeuibus
LINN. *mat. med.* 172. in Hispaniae, Lusitaniae et Nar-
bonae accliuus.

Acri et ingrato succo turget, cuius virtus laudatur diu-
retica et emmenagoga; inprimis vero inter specifica con-

tra icterum refertur. Ex FORESTI obseruatione scrophulas recens contusa et illita sanat. Potui ordinario iniectionem suam ab omni lue praemunire, iisque iam infectis mederi; muribus vero venenum esse, ipsiusque fumum eos fugare, WEINMANNVS habet *phytant. Fasc. V. p. 95.*

Behen albi radix.

Behen album C. B. *Pin. 234.* Rhaponticoides lutea, foliis inferioribus dissectis, caeteris connatis *Act. Paris. 1718. p. 229.* Centaurea calycibus squamatis, foliis radicalibus lyratis, pinnulis oppositis, caulinis amplexicaulibus LINN. *mat. med. 409.* in Asia minore.

Odorata et acris est. Vires restaurare dicitur, et tremori praecipue mederi. Sed fida experimenta desunt.

Behen rubri radix.

Ex Arabia radix deferretur: planta vero dubia est. Vires item erigere et haemorrhagias coercere creditur.

Capparidis radix.

Capparis spinosa, fructu minore, folio subrotundo C. B. *Pin. 203.* Capparis aculeata LINN. *H. Cliff. 203.* Arbor fera Italiae, Galliae Narbonensis, Hispaniae, Arabiae.

Subamara est et subadstringens: cortex vero multo efficacior est, hinc solus iste asseruatur. Is autem tum coctus et sumtus, tum admotus ventriculum roborat, appetitum excitat, obstructionibus viscerum succurrit, vlcera fordida, et quae occalluerunt, expurgat DIOSC. dente demorsus dolori eius auxiliatur I D.

Chelidoni maioris radix.

Amara et acris est. Succus expressus ad cochlear nonnunquam sumtus, vel decoctum valde efficax est in omnibus

bus m
ra rob
resin
ad ic
et fist
dicta

In
dum
lution
scrip

C
liis p
L

sub c
radix
fym

GA

mac

re d

tuti

stori

Inte

HA

coll

met

secu

mun

to l

cory

fus

in f

bus morbis a viscido et obstructione ortis, dum et viscera roborat et materiam morbosam per diuresin et diaphoresin expellit. Ad hydropem BAEVMLERVS laudat, ad icterum et cachexiam BOERH. Externo vsu sinus et fistulas expurgat, tandemque perfanat. Planta supra dicta est.

Chelidonii minoris radix.

In decocto moderate resoluit et aperit, haemorrhoidum dolores, etiam extus applicata, sedat. In oris collutione gingivarum putredinem exstinguit. Plantam alibi scripsi.

Colchici radix.

Colchicum commune C. B. *Pin.* 67. Colchicum foliis planis, erectis LINN. *H. Cliff.* 140. in pratis.

Lacteo succo madet, atque gustatu dulcis inuenitur, sub quo vero magna vis deleteria latet, siquidem comesta radix strangulando enecat DIOSC. et cum saeuissimis symptomatibus purgat CORD. BRESLAV. *M. Jun.* 1723. GARIDEL. Nihilominus amuleti loco gestata alexipharmaca esse, et aduersus morbos malignos et pestem valere dicitur WEDELIO et WILHELMI: cui vero virtuti parum HALLERVS tribuit, et fabulosissimam historiolam ab hoc commendatam esse censet *Heluet.* p. 282. Interea vero silentio praetereundum non est testimonium HASENESTI, affirmantis, omnino radicem istam collo appensam et nudo pectori impositam non solum semet ipsum in febre castrensi maligna, sed et omnes, qui secum aegrotantium curam habuissent, a morbo egregie muniuisse, seque insuper sudores ab eius gestatione solito largiores et colore subfusco lintea tingentes in proprio corpore animaduertisse postea, quam nosocomio egressus esset, et quales neque vnquam antea, neque post in se deprehendisset *Commèrc. Nor.* 1736. p. 107.

Costi

Costi dulcis f. Arabici radix.

Costus LINN. *H. Cliff.* 2. Tiana-Kua RHEED. *H. Malab.* II. t. 8. in Malabaria, Zeylonia, Brasilia, Surinama.

Gustatu acris et aromatica est. Oleum aethereum distillatione largitur. Capiti inprimis et nervoso generi amica creditur, et in apoplexia et paralyfi a causa frigida laudatur. Ceterum inflationes leuat, et ventriculum roborat. Prophylactica etiam contra morbos malignos virtus a quibusdam ei tribuitur. Deuoratur puluis ad drachmam diuidiam.

Cucumeris agrestis radix.

Cucumis sylvestris asininus dictus C. B. *Pin.* 314. Momordica absque cirrhis LINN. *H. Cliff.* 294. in Italia, Sicilia, Narbona.

Totus frutex amarus est. Radix efficaciter tumores resoluit, illita ex polenta: podagras discutit, decocta ex aceto et illita: in collutione oris dentium dolores sedat. Intus sumtus succus radices, aut infusum eius vinosum, bilem pituitamque deiecit, praefertimque hydropicis commendatur. Puluis datur a granis quindecim vsque ad triginta.

Cyclaminis radix.

Cyclamen hederac folio C. B. *Pin.* 308. Cyclamen foliis cordatis corolla reflexa LINN. *H. Vps.* 47. in Pannonia et Austria.

Antiquum medicamentum, quod vires praecedentis radices aemulatur DIOSC. Extus ventri illita etiam purgat: in decocto vitia cutis emendat; quin capitis vlcuscula et perniones foueri eo quoque confert ID. In forme tuber est, et propter id non raro pro eius radicibus tubera terrae venduntur:

Cynoglossi

Cynoglossi radix.

Narcotica esse multis creditur; sed id negat, vt de tota planta, sic etiam de radice, FVLLERVS *Pharmac. extemp.* p. 355. Ad strumas et scrophulas tam intus in decocto, dosi vnciae vnius, quam extus in cataplasmate adhibere Angli solent RAI. *hist. pl.* p. 490. GEORFROY ad tussim et dysenteriam commendat.

Cyperi longi radix.

Cyperus odoratus, radice longa s. Cyperus officinarum C. B. *Pin.* 14. Cyperus culmo triquetro folioso, umbella foliosa supra decomposita, pedunculis nudis, spicis alternis ROY. *Lugdb.* 50. LINN. *mat. med.* 29. in Italiae et Galliae paludibus.

Non ingratum aromaticum saporem et odorem exhibet. Stomachica et vterina est, et horum viscerum morbis ex atonia ortis opitulatur. Masticata gingiuarum laxitati ac putredini medetur.

Cyperi rotundi radix.

Cyperus orientalis, radice oliuarii, spicis longis e spadiceo purpurascens SCHEVCHZ. *gram.* 391. Cyperus culmo triquetro subnudo, umbella decomposita, spicis alternis linearibus LINN. *Fl. Zeyl.* 36. in India, Aegypto, Syria.

Easdem, quas prior, virtutes possidet, sed debiliori gradu.

Dentariae radix.

Vrentem et causticam vim habet. Eius decocto dentes in dolore colluuntur. Planta supra adfuit.

Doronici radix.

Doronicum radice scorpii C. B. *Pin.* 184. Doronicum foliis cordatis obtusis, radicalibus petiolatis, caulibus

HEED.
a, Su-
um di-
generi
frigida
m ro-
os vir-
drach-

Mo-
a, Si-
nores
sta ex
fedat.
ofum,
com-
e ad

amen
Pan-
is ra-
pur-
s vl-
In-
dici-

glossi

nis amplexicaulibus LINN. *mat. med.* 394. alpium incola.

Aromatica et subdulcis est. Priori sacculo pro suspecta habuerunt multi, alii vero negarunt, propriis experimentis fusi: quorsum refero MATTHIOLVM, qui cani fescuncem innocue dedit *epist.* p. 302. et GESNERVM, qui ipse sine noxa drachmas duas assumpsit *Hort.* p. 257. *epist.* p. 18. 74. 78. Capitis et vteri imbecillitati mederi creditur, et specificè ad vertiginem prodesse. Sed apud ipsos alpicolas vsus eius exoleuit HALLER. p. 739. et in capitis morbis nihil profecisse LVDOVICI expertus est p. 115.

Ebuli radix.

Eundem effectum, ac herba, praestat. Succis vis efficacior, purgatque viciae vnius pondere. Elicitur autem affusa aqua hordei vel vuarum passarum, cum cinamomi vel nucis moschatae momento et cum saccharo. Externe cum vino cocta radix tumores duros discutit.

Eryngii radix.

Planta supra adfuit. Radix acris antiquum est medicamentum, tum ad menses et vrinas pellendas, tum ad aëcinoris vitia commendatum DIOSC. neque non etiam ad praecauendum calculum AET. c. 16. quod experientia sua BAGLIVIVS confirmavit p. 116. Laudatur porro ad quartanam CRAT. apud MONAV. L. 5. p. 471. et pro alimento nutriente et aphrodisiaco. Opisthotonicis et comitialibus mederi cum hydromelite potam, DIOSCORIDES scribit. In officinis etiam radicem condire solent.

Efulae radix.

Tithymalus palustris fruticosus C. B. *Pin.* 292. Euphorbia foliis lanceolatis, umbella vniuersali polyphylla, partialibus trifidis triphyllis, propriis dichotomis LINN. *Fl.*

Fl. S
floril
Helu
V
Vete
cuan
ctum
men
das v

Fi
pinn
lipen
pinn
A
fluor
BRE

A
GM
indu
dent
Plan

1.
462.
ceol
folii
HA
2.
Dapl
LIN

Fl. Suec. 438. *Tithymalus altissimus*, lenis, foliis sub floribus ternis, cordatis, fructu verrucoso HALLER. *Helu.* 191. in pratis paludosis.

Vrente succo lacteo turget, et purgante vi infamis est. Veteres tamen maceratam viscosis rebus adhibuere ad euacuandas hydropicorum aquas; et RVLANDVS decoctum in lacte tanquam specificum anthelminticum commendauit. Succus ad clauos pedum et verrucas extirpandas valet.

Filipendulae f. *Saxifragiae rubrae radix.*

Filipendula vulgaris C. B. *Pin.* 163. *Filipendula* foliis pinnatis, foliolis vniformibus LINN. *Fl. Suec.* 404. *Filipendula longis*, angustis, extremo trilobato, minimis pinnatis intermistis HALL. *Helu.* 307.

Austera est, acidae et terreae naturae. Ad alui fluxus, fluorem album, et calculum laudatur. Edulem esse FABREGOV.

Hyosciami radix.

Ad venena pertinet, cerebri functiones omnes turbat GMELIN *It. Sib.* III. p. 515. et hydrophobiam letalem inducit BARRERE *observ.* In aceto autem decocta ad dentes in dolore colluendos adhiberi potest Dioscor. Plantam supra dixi.

Laureolae radix.

1. *Laureola* folio deciduo, flore purpureo C. B. *Pin.* 462. *Daphne* floribus sessilibus, infra folia elliptico lanceolata LINN. 147. *Thymelaea* floribus spicatis, sub foliis ellipticis, modice acuminatis, leuibus, mollibus HALL. 188. Frutex, fyluarum incola.

2. *Laureola* semper virens flore viridi C. B. *Pin.* 262. *Daphne* racemis lateralibus, foliis lanceolatis integris LINN. *H. Cliff.* 147. in Italia, Germania, Anglia.

Immo-

Immoderate et moleste deiectione humores purgat, vt fit eius vsus prorsus non suadendus. Sed alium obtinuit vtraque, vel cortex saltem eius externum vsuum, nempe quod auriculae perforatae indatur ad sanandas chronicas lippitudines, aliosque capitis morbos BARBEIR. *Form.* p. 451. siquidem acrimonia sua exulcerationem facit, qua corpus ab impuris humoribus purgatur.

Lychnidis radix.

Lychnis fegetum maior C. B. *Baf.* p. 59. Agrostemma LINN. *H. Cliff.* 175. Lychnis calycis laciniis petalorum longitudinem superantibus HALL. 376. in aruis.

Experti laudarunt PAULI et FUCHSIVS ad haemorrhagias; hodie vero prorsus pensi habent.

Mandragorae radix.

Mandragora fructu rotundo C. B. *Pin.* 169. Mandragora LINN. *H. Cliff.* 57. in insula Creta, Hispania, Italia.

Vires narcoticas habet atque stupefacientes, vt odor nauseosus et ipsa classis testantur, et dudum iam antiqui cognouerunt DIOSCOR. AET. AEGINET. GALEN. Radix violenter et non sine noxa purgat, hinc nullius hodie vsus est.

Matalista radix.

Planta Americae incola, sed adhuc ignota. Radix album purgat, debilius quidem ac ialappa, sed paulo fortius ac mechoacanna. Dosis praescribitur duarum drachmarum.

Mechoacannae radix.

Conuoluulus americanus Mechoacan dictus RAI. *hisp.* 723. Ieticucu MARGR. *Braf.* 41. in America meridionali.

Saporis

Saporis et odoris expers est, blande tamen et absque torminibus humores per aluum purgat, vt sit etiam infantibus et delicatioribus accommodata, et laudetur imprimis in asthma humorali, arthritide, hydrope, et capitis a ferosa colluue morbis. Deuoratur a scrupulo dimidio vsque ad integram drachmam. Commode etiam dupla, tripla, quadrupla dosi infusis per epicrasin laxantibus admiscetur. CRATO monet, vsum non nimis repetendum esse obalui adstrictionem, quam sic relinquat: anne vero is effectus est penuriae humorum, quam omnia purgantia faciunt? Frustis bryoniae subinde adulteratur, quae vero possunt amaro sapore illico dignosci.

Meu radix.

Odorata est et acris. Feruesfacta ex aqua aut vino, vel in puluerem contrita stomachi inflationes leuat, vrinæ difficultati medetur, sanguinem per menstrua pellit; articulorum doloribus atque fluxionibus pectoris, trita cum melle in eclegmate auxiliatur DIOSC. Plantam supra dixi.

Nymphaeae radix.

Est ex nymphaea *alba*. Acrimoniam quandam praefert. Contra veneris infomnia vtiliter bibi, ab antiquis notatum est DIOSC. item stomachi ac vesicae doloribus illini, inpositum cum pice alopecii mederi, vitiligines ex aqua emendare ID. Suecos in inopia absque noxa comedisse LINDER *de venen.* p. 651. Nymphaeae *luteae* radix etiam antiquis vsitata fuit, et contra foeminarum profluuia laudatur DIOSC. vbi ex vino potetur. Recentiores autem video eundem vsum et albae tribuere SCHVLZ. Ad febres lentas et phthificas tusses a plebeiis in decocto aquoso adhibetur; sed noxium effectum aliquando edidisse notauit RUCKERVS, dum in foemina febrem quidem sedauit, at hydropem lethalem induxit

Vogel. Mat. Med.

Q

Com-

Commerc. Nor. 1734. p. 27. is vero an recte vsui radicis adscribatur, dubitari adhuc potest.

Paralyseos s. Primulae veris radix.

Plantam supra indicaui. Durae arthritidis remedium esse radicem, et odontalgiae quoque mederi, SCHROEDER. *Pharmac. L.* 4.

Pentaphylli radix.

Eiusdem efficaciae est ac herba, quam supra laudaui. Etiam extracto radicis nonnulli, vbi adstringendum est, v. c. in dysenteria, fluore albo, et haemoptysi vtuntur.

Peucedani radix.

Peucedanum germanicum C. B. *Pin.* 149. Peucedanum foliis quintuplicato tripartitis, lineari subulatis, integerrimis LINN. *H. Cliff.* 93. Peucedanum pinnis duplicatis pinnatis, foliis latiusculis, longe trifidis HALL. *Helu.* 442. in pratis.

Succosa est, acris, et graui odore, cum recens colligitur. Ad vesicae cruciatus et tussim facit, inflationibus subuenit, ventrem leuiter emollit. Ex oleo et aceto illita, omnibus in vniuersum vitiis et neruorum, et longis capitis doloribus prodesse dicitur, et cauernis dentium indita, dolorem mitigare DIOSC. Puluis eius fordidis vlceribus vtiliter inspergitur, qui purgat et cicatrice obducit. ID.

Plantaginis radix.

Plantam supra dixi. Ad eadem omnia fere radix vtilis est. Speciatim vero fugandis febribus intermittentibus decoctum efficax, ex antiquorum non modo obseruatione (DIOSC.), sed et recentiore (FERNEL. p. 177. WEDEL. *diff. cit.* p. 23.); deinde vero vlceribus renum et

et vesicae conuenit. Manducatu et collutione, dentium dolores sedat Diosc.

Rhodiae radix.

Rhodia radix C. B. *Pin.* 286. Anacamperos, radice rosam spirante, maior TOURNEF. instr. 264. Rosea RVP. len. p. 80. Rhodiola LINN. Fl. Lapp. 378. Sedum foliis ferratis, tetrapetalum, sexu distinctum HALL. Helu. 394. in alpbis.

Arida rosam redolet, recens inodora. Vtilissimam antiqui capitis doloribus habuerunt, madefactam fronti et temporibus cum rosacei momento imponentes Diosc. Recentiores nonnulli ob adstringentem facultatem ad fluorem album laudant, et externe vlcibus falsis in cataplasmate imponunt HALL.

Sigilli Salomonis s. Polygonati radix.

Polygonatum latifolium vulgare C. B. *Pin.* 303. Convallaria foliis alternis, pedunculis axillaribus vnifloris LINN. Fl. Succ. 274. Polygonatum foliis alternis, petiolis multifloris HALLER. Helu. 287. in syluis.

Radix carnosâ, dulcis, subacris et viscida est. Ad discutendas inflammationes Ill. WERLHOFFIVS vsurpauit *Commerc. Nor.* ad hernias CHOMELIVS, ad mariscos et ischiaticos dolores alii. Interne in decocto ad fluorem album et tussim commendatur, ceterum ob cosmeticam virtutem celebris.

Spicae Celticae radix.

Iucundi odoris est, frequentata veteribus in stomachi et vesicae vitiis, siquidem roborat et vrinam ciet Diosc. Plantam supra dixi.

Q 2

Telephii

Telephii radix.

In amuleto ad haemorrhoides fedandas laudant *Aët.* *Hafn.* III. *obseru.* 58. *V. obseru.* 133. *WEDEL. F. N. C. am.* II. *obsf.* 195. Sed id fabulosum videtur *HALLERO Hebu.* 395. Planta supra adfuit.

Turpethi radix.

Conuoluulus zeylanicus alatus maximus HERM. Zeyl. 177. t. 179. *Conuoluulus foliis cordatis angulatis, caule membrano-quadrangulari LINN. Fl. Zeyl.* 74. in *Zeylona, Malabaria, Guzarata.*

Recens lacteum succum continet. Subacris est et nauseosi saporis. Humores deorsum purgat ad drachmam dimidiam data in puluere, in infuso vero ad sex drachmas. Raro vero seorsum datur, sed lenioribus permitta, nec puero, nec seni, nec grauidae, nec debili, sed vni robusto conduceas *FERNEL.* Ad sternutamenta etiam vsurpari potest. Arabibus nota fuit. In officinis corticem tantum reperiri, non vero totam radicem *HILL.* p. 554.

Verbasci radix.

Adstringit, et hoc fine ab antiquis in alui profluuio ex vino data fuit *Diosc.* Decoctum antiquae tussi, convulsionibus, herniis mederi, et dentium dolorem collutione mitigare *Id.* Planta supra adfuit.

Victorialis longae radix.

Allium alpinum, Victorialis mas TABERN. p. 487. *Allium montanum, latifoli-maculatum C. B. Pin.* 74. *Allium caule plani umbellifero, umbella globosa, filamentis simplicibus, corolla longioribus LINN. mat. med.* 163. *Allium*

Allium radice oblonga, obducta reticulo HALL. *Helu.* 298. in albis helueticis.

Vires allii vulgaris habet stomachicas et pellentes. Circumforanei vero effectus naturali remedio superiores ab ea simul expectant. In amuleto etiam ad spasmos abdominales grauidarum laudatur, et vidit omnino HALLE-
RVS, aliquoties sic profuisse *p. c.*

Ulmariae radix.

Traumatica virtute gaudet, tam externe quam interne adhibita. Ex commendatione FEL. WÜRZII in em-
plastris ad firmandas et consolidandas ossium fracturas applicatur. Planta alibi dicta fuit.





CLASSIS V.
F R U C T U S.

I. V S I T A T I.

Amygdalae.

Amygdalus foliis petiolatis, ferraturis infimis glandulosis LINN. *H. Cliff.* 186. in regno Tripolitano, et diuersis Italiae, Galliae, Hispaniae et Germaniae regionibus. Icon est apud du HAMEL I. p. 50.

α) *amarae.*

Amygdalus amara TOVRNEF. *instit.* 627.

β) *dulces.*

Amygdalus fatiua, fructu maiore C. B. *Pin.* 441.
Amygdalus dulcis, putamine molliori TOVRNEFORT. *instit.* 627.

Ambae oleum vnguinofum continent, quod in illis amaricat, in his mite ac dulce est, et quo mediante humores acres temperant, dolores ac spasmos leniunt, vrinam cient, et aluum emolliunt, vt tamen amarae praedulcibus maiorem anodynā et diureticā virtutem exerant, dulces vero magis nutriant. Amaris praesuntis ebrietatem non sentire potores DIOSC. Verumtamen in nonnullis non abarcendae, sed accelerandae inferuere ebrietati, et loco emolumenti, quod ab iisdem speratur, nauseam, vomitus, cardialgiam, colicam, aliaque grauiora symptomata excitare, bis vidit STENZELIUS *diff. de anod. virt. ven.* p. 35. In vulpibus, felibus, canibus, et volucribus, si cum quadam esca eas vorauerint, conuulsiones

fiones letales excitant, quibus vero domandis et arcendis dulces pares sunt *du HAMEL*. Hae basin emulsionum quoque constituunt; quibus vero pro grato sapore aliquot etiam amarae addi possunt. Ceterum externo usu amararum oleum capitis dolori auxiliatur, illitum fronti aut temporibus cum aceto vel rosaceo; calide vero auribus instillatum, susurrum et tinnitum sistit, quin surditatem tollit, si a coacto cerumine orta est. Ex veterum denique observatione illitae amarae vitia cutis in facie corrigunt, itemque putrescentia ulcera, et quae serpunt, et morsus canum cum melle sanant *DIOSC*.

Anthophylli.

Caryophyllus aromaticus, fructu clauato monopyreno *PLUKN. phyt. 155. t. I.* *Caryophyllus LINN. H. Cliff. 207.* arbor *Moluccensis*.

Sunt fructus maturi dictae arboris, uti *caryophylli*, de quibus deinceps dicitur, immaturi. In morbis uteri a causa frigida usus eorum creberrimus est; externe vero diuersis modis ad confortandum foetum et abortum praecauendum adhiberi solent.

Aurantia malus.

Succus eius acidus, gratus, reficit, temperat, et ad omnem putredinem confert; in acutis vtilissimus, inque scorbuto *LIND on the Scurvy*. Poma immatura minora, pisi et amplius magnitudine, stomachum languentem mire refocillant. Fomiculis ad maiorem affluxum excitandum vtilissime interdum immittuntur.

Berberis f. Oxycanthae baccae.

Berberis dumetorum C. B. Pin. 454. *Berberis pedunculis racemosis LINN. Fl. Suec. 290.* Frutex vulgaris *Europaeus*, in syluis.

Succum acidum continent, quo sitim exstinguunt, aestum compescunt, et diarrhoeas sistunt, vt tam decoctum, quam succus expressus et syrupus in morbis acutis, benignis et malignis, quin in ipsa peste (ALPIN. *de plant. aegypt.* p. 117. PAVLI *quadr. bot.*) vtilissima sint.

Cacao.

Arbor cacaui cacauiфера HERNAND. *Mex.* 79. Theobroma foliis integerrimis LINN. *H. Cliff.* 379. Americae meridionalis incola.

Nucleus cortice duro et fusco inclusus est, saporis subpinguis, subamari et oleosi, siquidem etiam sebaceum oleum continet, quod coctione in aqua ad eius superficiem dimittit. Egregium corpori adfert nutrimentum, hecticis et phthificis conducit, ventriculum roborat, acrimoniam temperat, fortassis semen auget, verbo, alimenti et nutrimenti vices praestat. Non attinet dicere, Indos primum, deinde alias gentes inde potum, gulae blandimentum, parauisse, quem *Chocolade* vocant. Caveat autem quisque a copioso eius vsu, quoniam sanguinem tum inspissat et ad circulationem ineptum reddit, vt inde nascantur febres, apoplexiae, viscerumque inflammationes. Seuum ad rhagades facit.

Cardamomum.

Diuersae dantur Cardanomorum species, figura nempe atque capsularum structura inter se discrepantes, viribus tamen ac sapore specifico aromatico conuenientes: nondum vero Botanici adhuc singularum specierum plantae characteres eruere potuerunt. Natalis locus est in diuersis insulis Indiae orientalis potissimum, Malabar, Iava, Zeylona, Calacut, Cananor; deinde quoque occidentalis. Tres autem species cardanomorum in officinis prostant, capsula triangulari longa, capsula rotunda ampliore, denique breui triangulari, quae *minor* dicitur, et graui-

grauitate et saporis gratia ceteras antecellit, depicta in horto Malabarico T. XI. p. 9. t. 5. et a LINNAEO ad amomi genus relata, sub nomine Amomum scapo bracteis alternis laxis caule breuiore *Fl. Zeyl.* 4.

Ob copiosum acre oleum aethereum omne cardamomum calefacit, neruis et neruosis partibus amicum est, appetitum et digestionem promouet, memoriam auget, atque visus et auditus sensum acuit, errhinam etiam virtutem possidet.

Ex peculiari specie Cardamomi, de qua vero iterum inter eruditos non constat, nobile illud *oleum Kaieput* paratur, quod extra omne dubium primum posuit Ill. TREWIVS *Commerc. Nor.* 1737. p. 132. deinde Cl. MARTINI *diff.* tum Cel. CARTHEVSEVS *diff.*

Caricae pingues f. Ficus.

Ficus communis C. B. *Pin.* 457. Ficus foliis palmatis LINN. *H. Cliff.* 471. arbor mansueta Graeciae, Hispaniae, Italiae, Louisianae.

Egregio abundant succo dulci mucilaginoso, quo corpori non solum egregium nutrimentum largiuntur, et hoc scopo etiam ab incolis archipelagi quotidie in cibum cum panis hordeaci tantillo trahuntur, sed insuper etiam insigniter leniunt, relaxant, molliunt, abstergunt et maturant: vnde in asperitate faucium, angina, rauedine, tussi, vrinæ atque alui difficultate, abscessibus maturandis et rumpendis, tumoribus inflammatoriis vero discutendis salutariter vsurpantur. Vlcera a cantharidibus excitata etiam applicatu aperta seruant. Singularem atque profus admirabilem fructificandi modum hic non attingo; optime vero disci is potest apud du HAMEL. I. p. 241. Quod pediculi quotidiano vsu eorundem gignantur, ab HEERS probatum dedit *obs.* 23. nisi fallacia fortassis lateat.

Caryophylli aromatici.

Sunt fructus immaturi eiusdem arboris, vnde Anthophyllos decerpi supra scripsi. Copioso oleo aethereo, acerrimo et calidissimo, quod in aqua subfidet, turgent; vnde ipsi intense calefaciunt, et in frigidis morbis, spirituūque inertia vtilissimi sunt. Olei vsus ceterum ad compescendum sphacelum, dentiumque dolores sedandos notus est. Intus sumtum ante insultus febriles, eorum vehementiam moderatur.

Cassiae fistula.

Cassia foliolis quinquepinnis, ouatis, acuminatis, glabris, petiolatis LINN. *Zeyl.* 149. arbor fera vtriusque Indiae, Arabiae, Aegyptique.

Huius arboris Cassiae fistula dicta siliqua est longa, cylindrica, cortice nigro ligneo constans, intus in plures cauernulas diuisa, in quibus pulpa mollis, nigra, dulcis, cum seminibus planis continetur. Atque haec pulpa, nonnullis *stas cassiae* dicta sola medica est, leniter aluum laxat, bilis acrimoniam, febriumque aestus obtundit, sitimque sedat, cholagogis olim adnumerata. Datur itaque pulmonum affectibus mucosis leniendis, bile aestuanti, febris ardenti: datur quoque renum et vesicae ardoribus. Infantibus sesquidrachmae, adultis imbecillis vnciae, validioribus fescunciae pondere aluum ducit. Vriam nigram et foetidissimam reddere BOERHAAV. *Prael. VI.* p. 319. verum nihil tale se vidisse GMELINVS affirmat, magna licet quantitate ad vnciam et amplius eam bis dedisset *diff. de rhab.* §. 34.

Cerasa nigra et rubra.

Cerasus foliis ouato lanceolatis LINN. *H. Cliff.* 43. arbor in hortis Europaeis frequens.

α) Cera-

α) Cerasus maior syluestris, fructu subdulci, nigro colore inficiente C. B. *Pin.* 450.

Huius fructus, quos et cerasa *dulcia* vocant, temperantem et antispasmodicam virtutem obtinent, et ob id aqua et syrupus in officinis inde parantur.

β) Cerasus fructu acido ferotino, succi sanguinei TOURNEF. *instit.* 625.

Inde cerasa *rubra* siue *acida* veniunt, quae fitim extinguunt, febrilium ardores demulcent, et languenti stomacho auxiliantur. In decoctis temperantibus siccata adhibentur, vel syrupus, roob, gelatina, et alia non ingrata remedia inde parantur, aut cum saccharo etiam, perinde ac aceto condita seruantur.

Citria malus.

Omnia de huius succo valent, quae de aurantium scripti. In ipsa peste optime praeferuat FISCHER Pr. *de usu nouellar med.* et in morbis contagiosis optimum analepticum MEYDER *de contag.* p. 56. calculosis renibus quoque opitulatur FERNEL. Taleoli carpis impositi, reuellunt et continuato vsu rubefaciunt.

Coffee nuclei.

Coffea LINN. *H. Cliff.* 59. arbor Arabiae et Persiae fera; in Americam translata colitur.

Decoctum nucleorum tostorum, quo gens Europaea inde ab anno 1650 tantopere delectari cepit, non omni vsu medico destitutum est. Alui fluxum copiosum inde cohibuit, omissa saccharo, LANZONI *A. N. C. vol. I. obs.* 44. cephalalgiam periodicam NEBELIVS *ib. obs.* 88. cephalalgiam sympathicam ex vitio male digerentis stomachi aliquot horas post prandium torquentem, in quam plurimis ac in se ipso BAGLIVIVS fugauit p. 65. qui item in doloribus calculosis et podagricis commendat p. 117. De mulieribus Aegyptiis constat, quod frequenter ipso,

men-

menstruorum tempore, vtuntur, vt irregularem fluxum in ordinem redigant PROSP. ALPIN. Praeterea CL. LANZONI decoctum ex solo lacte siue asinino siue caprino cum euphoria dedit in asthma, leucophlegmatia, arthritide, rheumatismo, passione hysterica, et sicca tussi *A. N. C. vol. I. obs. 97.* Denique decoctum aquosum vtiliter in soporosis et apoplecticis affectibus ex inferioribus partibus in anum immittitur, *Act. Parisin. a. 1702. p. 29.*

Colocynthis pomum.

Colocynthis fructu rotundo minor C. B. *Pin. 313.* Cucumis foliis multifidis, pomis globosis glabris LINN. *H. Vpf. 293.*

Pulpa pomi spongiosa est, mollis, leuis, et cum acrimonia amarissima, quam Arabes *Handal* dixerunt. Impetu ea et moleste purgat, adeo vt importune data effectus dysenteriae edat (STALPART VAN DER WIEL *cent. 1. obs. 41.* ACT. BEROL. *vol. I. dec. II. p. 59.*) etiam clysteri incocta ad drachmam vnam (SOLEMAN. *Conf. p. 504.* DODON. *obs.*). Hodie ergo vix vnquam solitarie adhiberi, sed potius mitioribus, exigua dosi pro stimulo addi solet, ad granum vnum, duo, vel tria, nec cruda tamen, sed tragacanthae mucilagine admista. In morbis phlegmaticis, et a serosa colluue natis, capitis potissimum ac vteri, praecipue commendatur. In mensium retentione expertus laudat TIMAEVS *L. 4. cas. 9.* in huc venerea HELMONT. *dispensat. modern.* in melancholia sub extracti specie, GARMANN. *E. N. C. an. 1672. obs. 202.* et IIRNGKEN in *Prax. med.* p. 696. ad vermes enecandos perimulti tam externo, quam interno vsu. In clysinate soluit hernias incarceratas *Commerc. Nor. 1735. pag. 3.*

Copiosum semen, quod in pulpa residet, multis cauernulis distincta, tanquam inutile quidem reicitur, at purgantem tamen virtutem similiter continere, WEDE-

LIVS testatur *amoen. mat. med.* p. 150. mentionem simul faciens Chirurghi, qui solo eorum infuso cereuisia facto, quam plurimos lue venerea laborantes feliciter curauerit; quod sane iterum experiundum.

Cubebae.

Cubebe vulgaris C. B. *Pin.* 412. Cubeba LINN. *mat. med.* 526. in insula Iava Indiae orientalis.

Num cubebae arboris, fruticis aut plantae, et cuius, fructus sint, nondum adhuc constat. Piperis species esse, multi hariolantur, vtpote faciem similem et saporem habent. Viribus alia aemulantur aromata, excalesciunt, et nervos, nervosque partes roborant. Specificè dicuntur vertigini et memoriae imbecillitati mederi.

Cucumis asininus.

Ex succo fructus valde amari et purgantis inspissato paratur extractum, quod antiqui *Elaterium* vocarunt, quodque a granis decem ad viginti datum, hydropicorum aquas cum fructu educit, menses pellit, et optima suspiriosis purgatio est DIOSC. Optime vero permiscetur atque temperatur leniente liquore. Antiqui etiam pulpaе foecula siccata atque in trochiscos redacta, similem in finem vti sunt, quae vero potentia multum superat elaterium illud nigrum, quod ante memoravi, sic vt duo grana eius idem praestent, ac illius viginti. Hanc foeculam alias etiam elaterium album vocant. Anginis efficacissime illinitur cum vetere oleo, melle aut felle taurino DIOSC. morbo regio medetur cum lacte naribus infusum, et diurnis capitis doloribus ID.

Cydonia.

Cotonea malus I. B. *I.* p. 35. Pyrus foliis integerrimis LINN. *H. Cliff.* 190. arbor ad Danubium crescens, et in vineis subinde fata.

Austeri

Austeri admodum saporis est, in laxitate ventriculi et intestinorum, et profluuiis aluinis prodest. Succus crudorum assumentus orthopnoicis salutaris est Diosc. Decocto fouentur vuluae et fedes, si procident. Eodem cum musto facto et ipsis conditis pomis intus sumto semel quotidie, abortus praecauetur et mola pellitur *A. N. C. vol. II. obs. 195.* Cruda cataplasinatis adiiciuntur ad cohibendam aluum, ad sedandum aestum stomachi, ad mammarum inflammationes, et condylomata.

Contrariae virtutis semen est, quod supra video omisisse atque hic propterea memorari debet; quod nimirum mucilaginea substantia turgens, lubricat, laxat, refrigerat, atque lenit. Vnde in lippitudine, fissuris linguae aliarumque partium, et haemorrhoidum dolore, ex eo cum aqua rosarum extracta mucilago laudatissimum praebet medicamentum.

Dactyli.

Palma hortenfis KAEMPF. *amoen.* 668. t. I. 2. Phoenix frondibus pinnatis, foliolis alternis ensiformibus basi complicatis, petiolis compressis dorso rotundatus LINN. *H. Cliff.* 489. in vtraque India.

Dulci sapore grati nutriunt, et humores acres temperant: hinc in raucitate, tussi, vrinaeque ardore efficaces.

Ebuli baccae.

Sive decoctum earundem, siue Roob, quod in officinis conficiunt, serum efficaciter tam per vrinae et cutis vias, quam, si largiori dosi ad semunciam et amplius exhibetur, per aluum exturbat: adeoque in tumoribus aquosis dissipandis vtilis. Plantam memoravi alibi.

Fraga.

Fragaria vulgaris C. B. *Pin.* 326. Fragaria flagellis reptans LINN. *Fl. Suec.* 414. in Europae syluis.

Fragranti

Fragranti odore et suavi sapore acidulo praedita, refrigerant, humectant, sitim sedant, sudorem (BARTHOL. cent. 3. hist. 57.) et urinam cient, hinc ad calculum praedicata GESNERO *epist.* p. 92. denique bilem piceam dissoluunt, sic vt liberaliter comesta, ad viginti libras quotidie per aliquot hebdomades, maniacos, excitata diarrhoea, morbo suo liberasse, van SWIETEN testetur III. p. 480.

Iuniperi baccae.

Iuniperus vulgaris fruticosa C. B. *Pin.* 488. Iuniperus foliis sessilibus patentibus LINN. *Fl. Succ.* 324. in Europae sylvis.

Dulces, aromaticae, fragrantes, balsamicis et oleosis partibus abundant. Calefaciunt, roborant, et urinam pellunt comestae, hinc in calculosis renum affectibus quotidie numero tres quatuorue assumtae optime medentur C. PISO et *A. N. C. vol. X. obs.* 52. maiori vero dosi diabetem lethalem excitant *ib.* arthriticis etiam, et scorbuticis maxime salutare. Ad scirrhum hepatis praecipue commendauit LOWER. p. 204. Lapponibus decoctum, sicut apud nos Caffée et Théé potus, in vsu est SCHEFFER *hist. Lappland.* Oleum distillatum serum fundit, licet sanguinem coagulet SCHWENKE *Haematol. c. 19.* p. 196. id ipsum quoque urinae odorem violaceum conciliat, perinde ac therebinthina. Ex baccis cum hordeo fermentatis liquorem destillant non incelebrem *E. N. C. cent. 4. obs.* 199. et nuper quoque in Succia parauit OL. DECKBERG *Goett. Anz.* 1757. n. 52.

Lauri baccae.

Aromatico odore et sapore pollent; duplex oleum, aethereum et vnginosum, vehunt, quod quomodo conficiatur, optime scripsit du HAMEL *des arbres* I. p. 351. Magis quam folia calefaciunt. In puluerem tritae aut in eclegmate sudorem mouent, menses et lochia pellunt, infla-

inflationes leuant, lac purificant, dyfpnoeae profunt. In facculis adhibitae aut in vguento, auditus vitia emendant, et tumores diffoluunt. Vtiliffime etiam oleum illinitur, et aurium dolori et grauitati infillatur, vel per fe vel cum vino et rofaceo DIOSC.

Limonia malus.

Malus Limonia acida C. B. *Pin.* 436. in Asia, Rodia, Affyria, Perfia.

Succus frigidior habetur ac mali citrei, cuius ipfe limon fpecies eft; hinc omnia validiora praeflat et februm aestum efficacius compescit.

Lupuli fructus.

Lupulus mas C. B. *Pin.* 104. Humulus LINN. *Fl. Succ.* 818. Frutex volubilis Europaeus.

Amarus, viscera infarctu liberat, icterum fanat, vrinas mouet, stomachum roborat, temulentiam et fomnum efficit (STENZEL *de anod. virt. ven.* p. 39.) vermes expellit: haec omnia quidem potu et moderate. Scorbuticis etiam mederi dicitur. Externe aduerfus dolores et tumores, colicam et hystericum malum in facculis prodest.

Momordicae fructus.

Balsamina rotundifolia repens f. mas C. B. *Pin.* 306. Momordica pomis angulatis tuberculatis, foliis glabris, patenti-palmatis LINN. *H. Cliff.* 451. in India; apud nos in hortis.

Facultatem habent balsamicam et leniter adstringentem: vnde oleo macerati ad vulnera glutinanda frequenter adhibentur, non ipsi quidem, sed oleum tantum, quod vires traumaticas extraxit. Quas vires nouiffime confirmatas dederunt *Primit. phys. Polon.* III. p. 69. Egrege etiam valet hoc momordicae oleum in alui fluxibus,

bus, tam externe ventri infricatum, quam interne fum-
tum a guttulis quindecim ad sexaginta *Fracnk. Samml. II.*
p. 368. Indi fructus (illinc triplo, quam apud nos ma-
iores) semimatturos cum condimentis edunt, et succum
aduersus dyspnoeam sorbent. *Folia* vero inter olera re-
ferunt, et contusa quoque vulneratis partibus imponunt,
nec non cereuisiae suae saccharinae, loco lupuli, adii-
ciunt, vnde non ingratum cereuisia nanciscitur anaro-
rem *BRESLAV. Tentam. 33. p. 570.*

Mori fructus.

Morus fructu nigro *C. B. Pin. 459.* Morus foliis cor-
datis hispida *LINN. H. Cliff. 440.* Arbor ex China et
Italia in omnes fere Europae regiones translata.

Succo acido dulci foeti aestuantibus et biliosis egregie
succurrunt, non minus quam scorbuticis *van SWIETEN*
III. p. 634. Roob et syrupum inde in officinis confi-
ciunt, quorum in faucium tumore et inflammatione fre-
quens vsus est.

Myrtillorum baccae.

Vitis idaea foliis oblongis crenatis, fructu nigricante
C. B. Pin. 470. Vaccinium foliis ouatis ferratis deciduis,
caule angulato *LINN. Fl. Succ. 313.* Frutex in Europae
sylvis vulgarissimus.

Succum continent acido dulcem, modice adstringen-
tem: vnde refrigerant, et ad haemoptysin et sistendos
alui fluxus commode adhibentur, quamuis letalem ex eo-
rum decocto alui constipationem habent *BRESLAV. 1722.*
Octobr. Ad scorbutum etiam laudantur *E. N. C. dec. 3.*
an. 2. obs. 222.

Nux iuglans.

Nux iuglans f. regia vulgaris *C. B. Pin. 417.* Iuglans
foliolis ovalibus glabris subserratis, omnibus subaequali-
Vogel. Mat. Med. R bus,

bus LINN. *H. Cliff.* 448. Arbor in hortis Europaeis frequens.

Vix regiae nuces hodie in vsum medicum trahuntur, antiquis magis celebratae, vtpote quas cum ruta et ficis aduersus venena dabant, per se vero largius esitare ad expellendas taenias iuebant; vltas vero et ex vino tritas carbunculis, gangraenis et alopeciis imponebant, quibus praesenti esse remedio DIOSCORIDES habet. Hodie vti etiam antiquitus, ex bene maturis oleum exprimunt, quod lenit et emollit, et vetustum factum, calculosis auxiliari maximopere creditur (BOYLE *de specif.* p. 127.) Immaturas nuces etiam condiunt et pro stomachico commendant. Nostri aetate Cl. F. G. FISCHERVS ex immaturis anthelminticum summum parari docuit, quod est extractum earundem aquosum, et in dupla quantitate aquae cinamomi solutum, infanti duorum vel trium annorum ad quinquaginta guttas datur. *Goetting. Anz.* 1751. p. 854. Ex cortice viridi nucum nondum maturarum *Roob nucum* parant, quod ad tumores faucium facit.

Nux moschata.

Nux moschata fructu rotundo C.B. *Pin.* 407. PLVKN. *almag.* 265. t. 209. f. 1. Myristica LINN. *mat. med.* 509. Arbor in insulis Moluccis, et praesertim Banda, copiose culta.

Suauissimum aroma; quod praeter calefacientem et carminatiuam virtutem, etiam roborantem, alii dicunt anodynā, continet, qua alui fluxus bene sistit, et ventriculū etiam, vomitu grauatum, solatur. Duplex oleum continet, sebaceum et distillatum, quorum illud etiam sponte exsudat, si cultro calefacto nucem findas. Istud longe majori copia, quam distillatum, inest; exprimi tamen sic non potest, vt non partem simul huius secum rapiat. Nucem nondum bene maturam in India condiunt, nobisque sub nomine *nucis Indicae* adferunt, quae

quae itidem roborandi facultate, et sine dubio adhuc maiori pollet, et venerem excitandi causa etiam comeditur.

Oliua.

Olea fatiua C.B. *Pin.* 472. Olea foliis lanceolatis, ramis teretiufculis LINN. *H. Cliff.* 4. arbor in regionibus Europae temperatis, imprimis Gallia australi (Provence, Languedoc), Italia et Hispania frequens.

Oleum continent expressum, vnguinofum, blandum, fatis notum ex vsu domestico, quod ex bene maturis peculiari artificio elicitur, quod optime describit cum ipsis machinis eum in finem adhiberi solitis DVHAMEL *des arbr.* II. p. 66. Vfus medicus eximius est. Intus suntum relaxat, lubricat, lenit, consolidat; hinc in calculi doloribus, adstrictione alui, urinae et partus difficultate, doloribus colicis (*A. N. C. vol. II. obs. 195.*), raucedine et tussi, cum brodio aliquo calido vel lacte, ad cochleare vnum vel duo mane et vesperi haustum prodest: nec minus optimum venenorum mineralium antidotum est liberaliter epotum vel cum lacte vel sine illo. Etiam ad virus per viperarum morsus insertum non modo (*Phil. Transf. vol. XXXIX. an. 1734. n. 443. A. VATER diff.*) sed et aliorum rabidorum animalium (*VATER Progr. Fraenk. Samml. I. p. 490. II. p. 242.*) antidotum compertum fuit, dum super ignitabulum parti demorsae infricatur: quamuis nondum adhuc omnes fidunt experimentis (*BROGIANI de Venen. p. 88.*) neque omnibus eadem aequae successerunt (*Phil. Transf. n. 444. LINNAEVS Praef. ad orat. de mund. inhab. increm.*) Porro vero nuper egregia alia eius virtus comprobata fuit, dum per aliquot hebdomades hydropicorum ventri illitum, eos a morbo liberavit (*OLIVER in Phil. Tr. vol. 49. P. I. n. 13.*) Sed haec virtus tamen noua non est, sed veteribus dudum iam cognita fuit (*DIOSCOR. L. I. c. 135.*) Ceterum in vnguentis et emplastris quam plurimis basin

R 2

confi-

constituit, et emolliendi, leniendi et consolidandi scopo frequentissime adhibetur; cum albumine ouorum tritum ambustis salutariter applicatur. Oliuae innaturae muria conditae (quale artificium itidem optime describit *du HAMEL l. c. p. 63.*) delicatioribus blandimentum gulae sunt, adstringunt, adpetitum excitant, refrigerant, et ebrietatem arcere laudantur.

Passulae.

Vitis vinifera C. B. *Pin.* 299. Vitis foliis palmato angulatis LINN. *H. Cliff.* 74. Frutex submansuetus in toto temperato orbe.

Passulae sunt uuae dulcissimae exsiccatae, duarum specierum *maiores* et *minores*. Illae potissimum ex Hispania adferuntur; hae ex insulis quibusdam maris mediterranei. Maiores leniunt, abstergunt, incrassant et nutriunt. Minores, apyrenae, idem praestant, magis tamen temperant et laxant simul. In insulis et decoctis pro potu ordinario commode adhibentur. Ad ventriculi ardorem SCHVLZIVS saepe sibi profuisse expertus est ad vnciam vnam comestas.

Persicorum nuclei.

Oleo vnguinoso scatent, et virtute inde cum amygdalis amaris conueniunt. In frontalibus et epithematibus capitis dolores sedant et somnum suauem conciliant. Nomen arboris supra indicatum fuit.

Pini nuclei.

Pinus fatiua C. B. *Pin.* 491. α) Pinus foliis quinis, cono erecto, nucleo eduli HALL. *Helv.* 150. β) Pinus foliis geminis, primordialibus solitariis ciliatis LINN. *H. Cliff.* 450. in Italia, Gallia, Narbona.

Leniunt,

Leniunt, nutriunt, vrinam mouent. In heclicis hinc morbis et vrinae difficultate commendantur. Oleum, quod inde exprimitur, superat oleum amygdalarum vi penetrabili et therebinthinata. Cum vino Maluatico sumtum ad veneris praelia segnes excitat SCHVLZ.

Piper album et nigrum.

Piper foliis ouatis subseptinerviis glabris, petiolis simplicissimis LINN. *Fl. Zeyl.* 26. Molago-Codi RHEED. *H. Malab.* VII. p. 23. t. 12. Frutex in India habitans.

Fructus ante plenam maturitatem leguntur et foli exponuntur, a cuius radiis intra triduum nigredinem et rugas induunt; tuncque Piperis nigri nomine appellantur. Album a nigro non differt, et fumuntur tantum grana maturiora, quibus exterior cuticula detrahitur, id quod fit ante insolationem, macerando grana in aqua marina, donec cortex dehiscat, profiliatque nucleus albus, qui nunc ad solem ficcatur. Vis Piperis vehementer excalescit, partim quod valde acre est, partim quod oleo aethereo diues: porro vero appetentiam mouet, concoctionem iuuat, febrium horroribus circuitu repetentibus succurrit; vbi vero neque nimis magna copia, neque in puluere, multoque minus ex spiritu deuorari oportet, sed grossiuscule saltem contusum, vel quod praestat integrum, quia alias metus fit, ne aestum nimis accendat vel inflammationem adeo in ventriculo concitet, quod factum esse pro! dolor, quam multis obseruationibus iam constat (*van SWIETEN* II. p. 31.) Porro vero in nervorum morbis a causa frigida illitu et potu conducit, vulae prolapsae admotum cum cochleari auxiliatur, licet non sine omni cautione hic adhibendum. Denique strumas cum pice discutit. Antiqui etiam antidotis et medicaminibus, quae contra venenata parantur, annumerant.

Piper longum.

Piper foliis cordatis petiolatis sessilibusque LINN. *Fl. Zeyl.* 30. Piper longum, pistolochiae foliis absque pediculis, maderaspatanum PLVKN. *almag.* 297. t. 104. f. 4. Cattu-tirpali RHEED. *H. Malab.* VII. p. 27. t. 14.

Viribus cum priori conuenit; acerrimum omnium iudicatur.

Pomum Borsdorffianum.

Pyrus foliis ferratis, pomis basi concavis LINN. *H. Cliff.* 189. in Germania arbor mansueta.

Ob saporem vinosum acido dulcem refrigerat leniter, reficit, et aluum ducit. Ex eo syrupus gratus paratur, distillatur etiam inde aqua gratissima. Fermentatione in vinum transit analeptica virtute haud destitutum (SHORT.) Poma cocta oculis imposita, ab iis inflammationem discedunt PLATER. Putrida sphacelo scorbutico auxiliantur, contusa instar cataplasmatum imposita. Succus illorum vlcibus antiquis aliis conducit.

Pruna domestica.

Prunus inermis, foliis lanceolato ouatis LINN. *H. Cliff.* 187. in Europa australi arbor mansueta frequens.

Lubricans et eccoprotica vis est exsiccatis, magis tamen Brignolenfibus ex Galloprovincia allatis ob maiorem dulcedinem. Commode inferuit decoctum infusioni foliorum Sennae et rhabbarbari. Excorticata et nucleo priuata, leniterque exsiccata *Pruneolae* vocantur, gratum et salubre medicamentum alimentosum.

Punica s. Granata malus.

Nomen arboris supra datum fuit. Succus multo quam cerasi aut ribis acerbior est, adstringentiorque, sed infuauior. Qua de causa bilis ardorem et putredinem in febr-

febris malignis, et alui profluium efficacius compescit, Stomachicas defectiones etiam arcet.

Ribium baccae.

1. Grossularia multiplici acino non spinosa hortensis rubra C. B. *Pin.* 455. Ribes inerme, floribus planiusculis, racemis pendulis LINN. *Fl. Succ.* 197. Frutex Europaeus mansuetus.

Succum continent subacidum, acerbum ac leniter adstringentem, qui sanguinis aestum retundit, bilis acrimoniam fraenat, sitim sistit, vomitum ac biliosum alui profluium sedat, appetentiamque mouet, denique sub liberaliori esu etiam aluum ducit, apprime utilis melancholicis et ficcis. Syrupus ad eadem utilis, licet non ita validus. Interea is quoque anginam spuriam optime lenit, si lente deglutitur *Hamb. Magaz.* X. p. 538.

2. Grossularia non spinosa, fructu nigro C. B. *Pin.* Ribes inerme, folio et nigro fructu maximis, olentibus HALL. *Helu.* 347.

Huius baccae valide diureticae iudicantur; sed veneni non expertes esse CAMERARIUS habet. Ad rabidi canis morsum nonnulli commendarunt, sine fido tamen experimento.

Rubi idaei fructus.

Rubus idaeus spinosus C. B. *Pin.* 479. Rubus foliis quinato-pinnatis ternatisque, caule hispido LINN. *Fl. Succ.* 408. Frutex vulgaris in syluis crescens.

Fructus fragrans est et grato succo turget, cuius analectica, reficiens et refrigerans virtus in pretio habetur, SCHVLZ *diff.* quamque varia adeo praeparata, syrupus, aqua, acetum, atque vinum recondunt, quale inprimis Sueci et Russi inde parant, et NEVCERANTZIVS in purpura commendat p. 445. 508.

Sambuci baccae.

Blande aluum laxant; in roob redactae sudorem movent, discutunt, dentium dolores interne et in collutionibus oris leniunt, contra erysipelata valent. Ad purpuram commendavit roob WELSCHIVS *diff. de Purp.* alii vt alexipharmacum in omnibus morbis malignis et exanthematicis extollunt. Oleum ex acinis expressum laudatur vt antifebrile, vulnerarium et aluum mouens, et veterinariis inprimis in frequenti vsu est.

Siliqua dulcis.

Siliqua edulis C. B. *Pin.* 400. Ceratonia LINN. *H. Vpf.* 296. Arbor mansueta in Aegypto, Apulia, Sicilia, Hispania, Gallia australi, India; icon est apud du HAMEL II. p. 262.

Edulcorantem virtutem habet, qua non solum tussim lenit, sed et sodam haud raro dispellit, quum per se comeditur. Edulcorandi scopo additur etiam infusis pectoralibus. In iis regionibus, vbi arbor colitur, filiquis animalia nutriuntur.

Spinae ceruinae baccae.

Rhamnus catharticus C. B. *Pin.* 478. Rhamnus spina terminalibus floribus quadrifidis diodicis LINN. *Fl. Suec.* 193. Rhamnus spinosus, foliis ovatis, acuminatis, serratis HALL, *Helv.* 163. arbor ad sepes.

Sapor baccarum nauseosus, amarus. Virtus soluens et purgans, quo scopo in syrupum excoquitur, ob frequentem vsu *domestici* nomine appellatum, qui ad cachexiam inprimis, et arthritidem et hydropem utilis est (SYDENH. CHOMEL *Pl. usuell.* p. 10.) et a duabus drachmis vsque ad uncias duas datur, vel per se vel cum aliis rebus remixtus. Baccae ad viginti numero deglutitae aluum ducunt. Infectoria vis succi nota est, qui lente exsiccat,

tus,

tus, addito alumine, pigmentum viride constituit, quod vulgo *Saftgrün* vocant.

Tamarindi.

Tamarindus SLOAN. *Jam.* 147. TOURNEF. *Act. Paris.* 1699. Balam-Pulli RHEED. *H. Malab.* I. p. 39. t. 23. Arbor fera Arabiae, Aegypti, et vtriusque Indiae incola.

Tamarindi sunt pulpa nigricans, viscosa, acidi nauseosique saporis, filiquarum dictae arboris, quibus semina intermixta sunt, quadrata fere, dura, splendentia, e fusco rubicunda, cum fibris et membranulis. Dosi duarum unciarum leniter laxant et cruditates nidorosas egregie emendant, sitim quoque restinguunt et refrigerant. In febribus lentis vtiliter cum sero lactis praebentur.

II. INFREQUENTES.

Been nux s. Balamus myrepsica.

Moringha Zeylanica, foliorum pinnis pinnatis BURMAN. *Zeyl.* 162. t. 75. Guilandina inerimis, foliolis triplicato pinnatis, foliolis infimis ternatis LINN. *Fl. Zeyl.* 155. Arbor Aegypti, Arabiae, Zeylonae et Malabaricae incola.

Nucleus hujus balani, cujus figura triquetra est, oleum continet instar amygdalarum, cujus sapor amaricans est et acris, odor vero nullus, quodque nec ad rancorem inclinat. Id oleum facultatem purgantem non mediocrem habet, illitu vero aperit et resoluit. Solet tamen hodie vix in hunc usum impendi, sed ad olea odorata paranda, aetherea adulteranda, et pro corpore balsamorum adhiberi.

Capsicum s. Piper Hispanicum.

Piper Indicum vulgatissimum C. B. *Pin.* 102. Capsicum annum LINN. *H. Cliff.* 102. in vtraque India.

Ignea acrimonia inest fructui huic filiquoso, piperi aemula, vt etiam fumus eius tussim validam excitet. Recens conditae multum de sua acrimonia perdunt, tunque ad anorexiam et asthmata commode adhiberi possunt, et vel per se comedi vel cibis admisceri. Brasilienses loco piperis crebro adhibent.

Coryli nuces s. avellanae.

Corylus fyluestris C. B. *Pin.* 418. *Corylus* stipulis ouatis obtusis LINN. *Fl. Suec.* 787. Arbor vulgaris Europaeus.

Ad alimenta medicamentosa pertinent. Oleum inde exprimitur dulce, amygdalino analogum, quod non modo anodynum est, sed etiam calculosis hominibus ob vim lenientem salutare. Possunt etiam nuclei emulsionibus, perinde ac amygdalae, inferuire.

Cynosbati fructus.

Rosa fyluestris vulgaris, flore odorato, incarnato C. B. *Pin.* 483. *Rosa* caule aculeato, petiolis inermibus, calycibus semipinnatis LINN. *Fl. Suec.* 406. *Rosa* folio et fructu rotundo, laeuibus, calycis foliolis diuisis HALL. 349. in sepibus, frutex.

Temperate acidulus cum modica adstrictione, ventriculum roborat, et alui fluxum moderatur. Olim ad renum sabulum expellendum, forte ex habitu tantum, laudarunt.

Glandes quercuum.

Quercus cum longo pediculo C. B. *Pin.* 420. *Quercus* foliis annuis oblongis superne latioribus, sinibus acutioribus, angulis obtusis LINN. *Fl. Suec.* 784. Arbor vulgaris.

Valentissime adstringunt cum capulis. Mulierculae nimium sanguinis et album vteri fluxum eis fistunt, sed facile hinc in cachexiam et hydropem incidunt. Praeterea vero ad sodam efficaces sunt, drachmae dimidiae ponder

re

re deuoratae. LVDOLFVS vomitum ultra sex annos jam durantem cum soda, ope pulueris, quotidie, quum soda accideret, quantitate vnius forte cariophylli contusi, dati profligauit *Miscell. Berol.* VI. p. 10. Alii ad tertianas et alui fluxus vtuntur. Decoctum ore exceptum odontalgiam sedat.

Liliorum conuallium baccae.

Subdulces sunt et aliquantum amarae. In epilepsia scrupuli pondere vsque ad drachmam cum euphoria saepe dedit SENCKENBERG *diff.* p. 28. Prodesse etiam in aliis morbis conuulsiuus et spasmodicis dicuntur, et in intermittentibus *ib.* p. 32. adque vermes p. 29. In nares tractae sternutamenta mouent. Plantam supra nominauimus.

Mespili fructus.

Mespilus germanica, folio laurino non ferrato C. B. *Pin.* 453. Mespilus foliis lanceolatis integerrimis subtus tomentosis, calycibus tomentosis LINN. *H. Cliff.* 139. Arbor frequens Europae australioris.

Fructus esui aptus, vt constat, et subausterus, stomacho gratus est, aluumque subprimit; hinc vbi praeter modum liquida est, conducens.

Passiflorae fructus.

Clematis trifolia, flore roseo clauato C. B. *Pin.* 301. Granadilla Hispanis, Flos passionis Italis HERN. *Mexic.* 888. RAI. *hist.* 649. Passiflora foliis trilobis ferratis LINN. *amoen. ac.* I. p. 230 *). in Virginia, Brasilia, Peru, et apud nos in hortis.

Fructus gratissimum acidum succum continet, quem Cl. TITSINGH in febribus acutis temperandi causa valdopere commendat, indeque syrupum parat; multis parasangis illum acetositatis citri et granatorum superantem.

Pista-

Pistacia.

Pistacia peregrina, fructu racemoso s. *Therebinthus Indica* C. B. *Pin.* 401. *Pistacia* foliis impari pinnatis, foliolis retrorsum subfalcatis LINN. *mat. med.* 454. Arbor mansueta Persiae, Arabiae, Syriae, in Italia et Sicilia colitur: in hortis curiosorum subinde etiam reperitur.

Amygdalis quoad virtutem et principia conueniunt. Recentiores semper antiquioribus praefereandae sunt, dum hae saporem ingratum rancore contrahunt. Culinis frequenter inferniunt. Virtus, quam antiqui ipsis tribuerunt, quod tritae cum vino contra serpentium ictus profint, siue edantur, siue bibantur (DIOSC.), a nemine probata est.

Sorbi aucupariae baccae.

Sorbus sylvestris, foliis domesticae similis C. B. *Pin.* 415. *Sorbus* foliis pinnatis LINN. *H. Cliff.* 188. *Sorbus* foliis pinnatis, glabris, fructu minimo HALL. 350. Arbor in syluis Europae passim frequens.

Farinosae sunt, austerae, quae comestae vel in decocto adhibitae aluum fistunt. Ex maturis roob coquunt, ad idem efficax non modo, sed etiam ad menses et haemorrhoides abs nonnullis commendatum.

Sorbi domesticae baccae.

Crataegus inermis, foliis ellipticis serratis sinuatis subtus villosis LINN. *Fl. Lapp.* 199. *Sorbus latina* C. B. *Pin.* 415. *Sorbus* foliis pinnatis, inferne tomentosus, fructu maiori HALL. *Helv.* 350. Arbor Europaea.

Fructus edules sunt, farinosi et subausteri, paria cum mespilis facientes.

Vanilla.

Vanillas piperis arbori Iamaicensis innascens PLUKN. *almag.* 381. t. 320. f. 1. *Epidendron* foliis ouato oblongis
ner-

neruosis fessilibus caulinis, cirrhis spiralibus ROYEN.
Lugd. 13. Volubilis filiquosa, plantaginis folio CATESB.
Carol. III. p. 7. t. 7. Frutex parasiticus Americae meri-
 dionalis.

Siliqua est, spithamam longa et amplius, saporis subacris,
 aromatici, odoris grati, quo minutissima granula continen-
 tur. Ad recreandas collapsas vires et insultus apoplecticos a
 Sinensibus in trochiscis adhibetur; ab orientalibus quo-
 que Satrapis vna cum tabaci foliis e fistula fumigando
 hauritur in debilitate capitis, non sine emolumento *App.*
A. N. C. I. p. 121. Ad chocoladae praeparationem ana-
 leptico scopo recipitur et ab Indis, et ab aliis gentibus.

Vitis idaeae baccae.

Vaccinia rubra LOBEL. *ic.* p. 109. Vitis idaea foliis
 subrotundis, non crenatis, baccis rubris C. P. *Pin.* 470.
 Vaccinium foliis obuersis ovatis perennantibus LINN. *Fl.*
Succ. 314. Frutex vulgatissimus.

Succum acidum temperatum et gratum continent, adeo-
 que in febribus et ad aestum bilis obtundendum valde vti-
 les. Conditae mensis frequenter apponuntur. Roob
 quoque exinde paratur, quod ad eadem proficit.

III. OBSOLETI.

Acaciae fructus.

Saporis sunt acido austeri: adstringunt ergo et refrige-
 rant. Acetum fortissimum praebent; et vinum non in-
 gratum. Succus expressus et inspissatus hodie acaciae ve-
 rae succo substituitur. Nomen plantae alias indicatum
 fuit.

Alkekengi baccae.

Solanum vesicarium C. B. *Pin.* 166. Physalis caule
 simplici, radice annua, foliis integerrimis geminatis, flo-
 ribus

ribus folitariis LINN. *H. Cliff.* 62. Alkekengi foliis cordatis, calice rubente HALL. *Helv.* 506. in vineis, dumetis, et fyluis.

Edules et subacidae atque subamarae baccae anodynæ quid habent, vti omnia folanacea, et renum doloribus maulcendis atque vrinae ciendae aptae inprimis censentur. Quem in finem vel comeduntur, vel succus expressus aut vinum, in quo maceratae fuerunt, potatur. Atque id ipsum vinum quoque in hamoptysi BVCHWALDVS commendat p. 17. Olim trochisci celebrati fuerunt, quos laude omnino dignissimos habet HOFFMANN *med. syst. T. IV. p. II. p. 369.*

Anacardium.

Anacardium C. B. *Pin.* 511. Oepata RHEED. *H. Mal.* IV. p. 95. t. 45. Auicennia LINN. *Fl. Zeyl.* 57. Arbor Malabarica et insularum Philippinarum.

Sapor fructus subdulcis et gratus est, color e nigro splendens. Constat nucleo albicante duplici cortice vestito, inter cuius duplicaturam si recens est, succus mellagineus, acris et causticus continetur, cui praecipua virtus, quam possidet, medica tribuitur. Ill. LINNAEVS quidem putamina saltem fructus dictae arboris caustica esse dicit *mat. med.* 42. succum vero mellagineum alii fructui eiusdem nominis, sed cuius arboris character toto genere a priori diuersus est, adscribit, huncque posteriorem fructum anacardium *occidentale*, vocat *l. c.* 206. priorem vero *orientale*. Id autem anacardium calefacit et tenaces humores resoluit, vnde in cerebri et neruorum potissimum morbis a causa frigida ab Arabibus commendatum fuit, specificque ad reparandam languidam memoriam et curandam linguae aliarumque partium paralytin. Confectio anacardina olim pro hac intentione celebrata fuit et *confectionis sapientum* titulo exornata, quam vero C. HOFFMANNVS stultorum dixit, quoniam multis inconsulto crebroque vtentibus memoriam abstulit, furiososque reddidit. Ipsi veteres

teres
recon
tice fi
neur
exeda
dunt.

Ba
tantu
vt m
infab
C. de
asthu

Ba
mand
tem I

In
modu
etiam
bebas
matic
buun

M
mat.
an?
parva
t. 13.

Sa
mis,

teres afferunt, quod febrilem aestum efficiat. Indi siliquas recentes coquunt et edunt, ut etiam nucleos, tollione a cortice suo separatos; succum vero, quem supra dixi, mellagineum et causticum ad carnes vulnerum superincrefcentes exedendas et cariosos dentes cauos per sanandos impendunt.

Belladonnae baccae.

Baccae comesae, non liberaliter quidem, sed ad unam tantum vel duas, tres, quatuorve, omnino venenatae sunt, ut multis funestis exemplis constat. Constat tamen etiam, infuso vinoso earundem dysenteriam curatam fuisse *E. N. C. dec. 2. an. 3. obs. 64.* et infuso in spiritu frumenti multis afflimata levata *Fränk. Samml. I. p. 124.*

Carpobalsamum.

Balsamum *ALP. Aegypt. 48.* Arbor Arabiae felicitis, ex mandato magni Sultani studiose culta et in nonnullis saltem hortis accurate a militibus custodita.

In officinis nostris fructus carpobalsamum dictus admodum rarus est ob dictas causas; hinc superuacuum etiam, eos praescribere, nisi velis, ut Pharmacopoeus cubebas substituatur aut cardamomum. Roborantes, traumaticae, alexipharmacae et aphrodisiacae virtutes ipsis tribuuntur.

Cocculi Indici.

Menispermum foliis cordatis retusis mucronatis *LINN. mat. med. 175.* Nativam *RHEED. H. Malab. VII. t. 1. f. 1.* an? Arbor, aristolochiae foliis, maderaspatana, fructu parvae medicae ad instar conuoluto *PLVKN. Almag. 43. t. 13. f. 2.* in India.

Sapor est amaricans, qualitas deleteria, piscibus inprimis, ad quorum capturam adhibentur, et pediculis.

Cupres-

Cupressi. nuces.

Cupressus C. B. *Pin.* 439. Cupressus foliis imbricatis erectis LINN. *H. Cliff.* 449. Arbor in Gallia meridionali, Portugallia et alibi culta, inque hortis non insolens.

Adstringendi facultate pollent, indeque in profluuiis variis commendantur, neque non etiam ad intermittentes febres, vt febrifugas compellet LANZONVS et pro succedaneo corticis habeat E. N. C. Datus hoc scopo drachma vna in puluere. Balsamicas partes praeterea custodiunt, indeque stomachicam, roborantem et vulnerariam virtutem mutantur: et in Carolina incolae ipsum balsamum ex conis exprimunt ac ad vulnera recentia conglutinanda adhibent *Hamb. Magaz.* VI. p. 574.

Hederæ arboreæ baccae.

Fruticem alibi nominaui. Baccae acidæ sunt, et *ἀνω καὶ κάτω* purgant, adeoque contra febres a vulgo adhibentur DALE p. 377. Sudorem mouere BOYLEVS *Vsesuln. Exerc.* V. p. 224.

Iuiubæ.

Zyzyphus DODON. *Pempt.* 807. Rhamnus aculeis geminatis rectis, floribus digymis, foliis ouato oblongis LINN. *H. Cliff.* 69. Arbor mansueta in Italia, Hispania et Gallia australi crescens: icon est apud DV HAMEL II. p. 378.

Fructus sunt rubri intra dulcem et mucilaginosam pulpam nucleum includentes. In decocto acres humores contemperant, et speciatim ad catarrhos, tussim et vrinæ acrimoniam tollendam commendantur.

Myrobalani.

Quinque olim Myrobalanorum species in officinis seruebantur, *Indæ, Chebulæ, Cærrinæ, Belliricæ, Emblicæ,* quarum

quar
vti I
ris, I
feris
Fl. 2
quoc
pent
rotur
fed
In r
dista
V
gans
Anti
fe, c
ro p
mul
quæ
fluui
defe

A
iisde

T
lioru
et pe
E
olim
Refr
bus i
culof

V

quarum quatuor priores totidem videntur non genera, uti DALE iudicat p. 397. sed species diuersae pruni arboris, postrema vero fructus Phyllanthi foliis pinnatis floriferis pedunculatis, caule arboreo, fructu baccato LINN. *Fl. Zeyl.* 333. Ita autem inter se distinguuntur fructus, quod Indica nigra sit et octangularis, citrina rotunda pentagona, chebula fusca omniumque maxima, Bellirica rotunda, nonnunquam angulosa, Emblica itidem rotunda, sed nigra et sexangularis, et saporis omnium acerrimi. In regionibus Indiae orientalis 60 aut 100 leucis inter se distantibus singulae species nasci perhibentur.

Virtus autem Myrobalanorum omnium moderate purgans est, si in magna copia ad uncias duas decoquantur. Antiqui autumabant, Indicas bili atrae educendae aptas esse, citrinas bili flavae, chebulas, belliricas et emblicas vero pituitae, posteaque bili. Cum purgante facultate simul adstringentem quamdam lenem coniunctam habent, quae efficit, ut commendatae etiam fuerint in illis alui profluuiis, ubi eliminari humores noxii et simul tonus partium defendi aut corroborari debeat.

Myrti baccae.

Adstringendi facultate praeditae sunt ut folia, hinc in iisdem casibus ac haec profunt.

Nux aquatica.

Tribulus aquaticus C. B. *Pin.* 194. Trapa petiolis foliorum natantium ventricosus LINN. *Fl. Suec.* 483. in piscinis et paludibus.

Edulis est et dulcis, ut Thraces ad Strymona annem olim panem, quo vescerantur, inde effecerint DIOSC. Refrigerantis et inspissantis est naturae, ideoque a veteribus in cataplasmata aduersus inflammationes recepta: calculosis etiam iuuamentum afferre credita ID.

Vogel. Mat. Med.

S

Sebe-

Sebesten.

Sebesten officinarum DILL. *Hort. Elth.* p. 340. t. 255. f. 331. Sebestena domestica f. Myxa *Comm. hort. I.* p. 139. t. 79. Vidimaram RHEED. *H. Malab. IV.* p. 77. t. 37. Cordia foliis subouatis ferrato dentatis LINN. *H. Cliff.* 63. Arbor fera, Aegypti et Malabariae incola.

Sapore et virtute aequipollent iuiubis, et in decoctis ad eosdem morbos praescribuntur.

Vomica nux.

Caniram RHEED. *H. Malab. I.* p. 71. t. 37. Strychnos foliis ouatis, caule inermi LINN. *Fl. Zeyl.* 91. Arbor Malabariae et Zeylonae incola.

Deleteria est nux ista non animalibus tantum multis, inprimis his, quae clausis oculis excluduntur, vtpote quae primo in profundum somnum coniicit, deinde conuulsionibus necat WEPFER *Cic. c. 13.* p. 194. STENZEL *de anod. virt. ven.* p. 36. sed etiam hominibus, siquidem interemtam a granis quindecim esse puellam decem annorum, cui duabus vicibus data essent ad vincendam quartanam, HOFFMANNVS refert *Med. Syst. II.* p. 288. In minori tamen dosi ascendendo ad quindecim grana innocue datam fuisse iuueni octodecim annorum, epilepsia chronica laboranti, SCHVLZIVS habet p. 404. Interim Arabes, qui primi vsum in medicinam introduxerunt, ob eximiam virtutem alexipharmacam commendarunt, eorumque ductu Maximilianus I. Imperator illas in antidotum suum recepit, quod electuarium de Ovo dicitur. Temulentos autem factos esse et vomuisse in peste Vienne[n]si, qui similia electuaria vsurparint, PAUL. de SORBAIT notauit *Consil. de Pest. quaeft. 23.* Lappones dimidiam nucem concisam cum aqua vel spiritu frumenti contra colicam non sine successu adsumunt MONTIN *diff.*

INVO-

INVOLVCRA SEMINVM.

Anisum stellatum f. Badian.

Euonymo affinis Philippina anisum spirans PLUKN. *almag.* 140. Badianifera LINN. *mat. med.* 510. in Tartaria, China et insulis Philippinis. Character plantae nondum cognitus; iconem tamen exhibet WEINMANNVS in *Phytanth. Fasc. IV. n. 138.*

Pericarpia quinque vel sex e communi axe stellae in modum composita, in quorum singulis vnicum semen durum, splendens, coloris e luteo fulci continetur. Odore et sapore anisi gaudent, eiusdemque etiam virtutes aemulantur, quas ab oleo aethereo fragrante et dulci habent. Chineses etiam ad calculum deuorant HILL. Semen durum nullius vfus iudicatur et communiter reicitur; at NEWMANNVS affirmat, quod maiori adhuc quantitate, quam inuolucra, oleum aethereum contineat, vino etiam saporem eminentiorem exhibeat *Chem. T. II. P. I. p. 132. edit. KESSEL.*

Macis.

Est inuolucrum nucis moschatae reticulare, quod ante perfectam maturationem eleganti est colore coccineo, et sapore odoreque admodum grato et aromatico, siccatum vero flauescit et multum de fragrantia et sapore perdit. Majorem paullo, quam ipsa nux, olei essentialis quantitatem largitur; paria vero cum eadem facit.



t. 255.
p. 139.
Cor-
ff. 63.

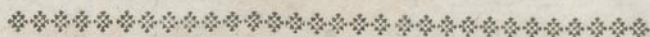
ctis ad

chnos
Arbor

multis,
e quae
nulfio-
EL de
em in-
anno-
quar-
8. In
na in-
ilepsia

Inter-
erunt,
arunt,
anti-
icitur.
Vien-
SOR-
es di-
menti
ON-

VO-



CLASSIS VI.

L I G N A.

I. V S I T A T A.

Quaiacum lignum s. sanctum.

Pruno vel Euonymo affinis arbor, folio alato SLOAN. *Jamaic.* II. p. 133. t. 222. Guaiacum foliis pinnatis, foliolis quatuor obtusis LINN. *H. Cliff.* 187. in Iamaica, Hispaniola, et plerisque insulis Antillis.

Vfus decocti huius ligni, quod acre est et amaricans, circa annum 1517 Europae innotuit, et primo quidem Hispaniae, tanquam tuta et certa luis venereae medicina, qua etiam vno eodemque tempore tria millia hominum syphiliticorum, de quibus desperatum erat, ad bonam valetudinem redacta fuerunt, teste NIC. POLL. *de curat. morb. Gall. per lign. Quaiac.* 1536. et inter alios etiam VLRI-CVS HVTTENIVS morbo gallico grauissimo ab novem annis infectus, et vndecies incassum curationem mercurialem expertus, solo usu huius decocti perfectae sanitati restitutus fuit, ut ipse testatur *L. de Guai. medic. et morb. gall.* c. 26. 1519. quod decoctum, quomodo in hunc usum parari et administrari debeat, ipse clarissime docet *c. ii.* et ex eo ASTRUC *de morb. ven. p. m. no.* At vero brevi tempore compertum est, non omnes ferre innocue istud decoctum, neque in omni casu illud valere, sed facere saltem ad illam speciem, quae cum scrophulosa aut scorbutica cachexia coniuncta est, deinde ad morbos locales et incipientes, gonorrhoeam, bubonem, vlcuscula venerea, porros, denique ad dolores dissipandos, si qui ab impura venere olim oriundi hydrargyrosi supersint

ASTRUC

ASTRUC p. m. 143. Praeterea vero efficax est ad alias sanguinis impuritates corrigendas et per sudorem eliminandas, ut ad rheumatismos, arthritidem, scabiem, psoram, achores et glandulas puerorum tumefactas, vbi magno cum successu et in connubio glycyrrhizae vsurpauit KÜCHLERVS *diff. de gland. colli puer. tumef.* Ceterum inter tremoris propria remedia decoctum numerat MONAVIVS *consult.* ad epilepsiam vero experti laudant ALPH. FERREVS et IACHINVS (HOFFM. *med. syst. IV. P. 3. p. 21.*) et ad cancrum, etiam externe SCHREIBERVS p. 68. ad anasarcam denique HEISTER *comp. pract. c. 11. §. 16.* Necesse vero est, in omni vsu huius decocti, ut regimen calidum obseruetur; alias sub cute stagnant humores, ut ipse vidi, et oedemata faciunt, quin alia grauiora mala: quemadmodum inde factum quoque esse autumo, ut HENR. ab HEERS melancholicos viderit inde elephantiacos factos, alios icterum aliaque faeuissima mala sibi peperisse *obs. 22.* alium denique amaurosin *obs. 4.* Singularem resinam errhinae facultatis ex hoc ligno aquae ope extrahere docuit HOFFMANNVS *obs. chem. p. 72.*

Iuniperi lignum.

Fruticem supra nominavi. Lignum in decocto obstructions expedit, sudorem mouet, et partes solidas roborat. Olim virtus eius ligno guaiaco affinis credebatur et ad recentem luem curandam idonea (BRASSAVOLVS *in Respons. ad quaest. Fontanae, SCALIGER not. in Cardan. de subtil. exerc. 181.*)

Sassafras lignum.

Laurus foliis integris trilobisque LINN. *H. Cliff. 154.* Cornus mas odorata, folio trifido, margine plano CATESB. *Carol. I. f. 55.* Arbor mansueta in Virginia, Pennsylvania, Florida.

Lignum et cortex saporis est subdulcis, acris, odoris aromatici foeniculacei, qui tamen fortior est in cortice quam in ligno, quoniam ille oleosis partibus prae hoc abundat. Decoctum vtriusque roborat, sudorem et urinam pellit, sanguinem mundificat, hinc in omnibus eius et lymphae impuritatibus prodest. Facit etiam ad fluxum album, et discutiendos flatus, ubi tinctura inprimis, experientia BAGLIVI, momentaneam opem praestat p. 140. A decocto aluum sicciorem redditam notavit RHODIVS *obs.* p. 95. Externe decoctum valet ad ulcera antiqua, quibus frequenter admouent Americani. De quibus etiam notare iuuat, quod *flores* inter lactucam comedant ad purificandum sanguinem, et *baccis* atque cortice aduersus colicam vtantur *Hamb. Magaz.* VI. p. 573.

Visci querni lignum.

Viscum baccis albis C. B. *Pin.* 423. Viscum LINN. *H. Cliff.* 441. Frutex parasiticus in variis arboribus, maxime quercu habitans, semperque virens du HAMEL II. p. 355. Nascitur ex semine in fissuras corticum radices agente, ut viderunt TOURNEF. BAIERVS *diff.* p. 17. aliique plures. Non necesse vero est, ut baccae prius ab arboribus deglutiantur, seminaque deinceps cum stercore excernantur, inque rimas corticum cadant, sed ex ipsis baccis quoque propagari potest, experimentis du HAMEL *l. c.*

Sapor ligni aliquantum viscosus et adstringens est, odor nauseosus, inprimis cum coquitur. Antiqui in externum saltem usum eum traxerunt, ubi emolliendum, discutiendum et extrahendum erat DIOSC. Postea vero aliae virtutes in ipso repertae sunt, et specifica quidem primo ad epilepsiam, quam post BOYLEVM (*Vsesuln. exerc. V.*) COLBATCII multis experimentis probatam dedit, et nuper etiam CL. IACOBI in nostra *Bibl. med.* I. p. 363. et LOESEKE p. 420. licet, quod non negem, etiam ex-
empla

empla sint, vbi nihil profuit, vt apud BLAIR *Pharm.* p. 343. id quod vero mirandum non est, quum insuperabiles dentur huius mali causae. Optime vero in puluere exhibetur frequenter et liberaliter, superbibito simul decocto eiusdem calido. Praeter haec vero in arthritide, languoribus ex diuturnis morbis, asthma, et fibrae laxae malis prodest *A. N. C. vol. I. obs. 191.* neque non in dysenteris, alui profluuiis, hysteris affectibus et febribus intermittentibus, euacuatione praenata, MACKEBRANG *diff.* Denique in cataplasmate emollientem virtutem exferit et ad podagram valet CHOMEL *Pl. vsuell.* p. 361.

II. MINVS VSITATA.

Aloes lignum f. Agallochum.

Kissina KAEMPF. *amoen.* 903. Arbor Chinenfis, a nullo auctore adhuc accurate descripta.

Sapor subacris est, et amarus; qualitas venenata, inebrians, anthelmintica.

Aspalathi lignum.

Agallochum praestantissimum C. B. *Pin.* 393. Calambac DALE p. 470. Neque huius arboris Indiae orientalis certa notitia adhuc habetur.

Sapor itidem subacris, amarus, aromaticus, odor, dum accenditur, fragrans. In stomachi et cordis languore et vteri morbis, quin ad vermes laudatur. Externe vsus est in cucuphis.

Buxi lignum.

Amarum est et nauseosum. Sudorem mouet in decocto, et a multis olim ligno Guaiaco suppar censebatur. Oleum per descensum distillatum laudarunt olim ad epilepsiam, passionem hysteriam, hydropem et cachexiam.

Fraxini lignum.

Arborem supra iam dixi. Lignum cum cortice roborantem et resoluentem virtutem obtinet ex aqua calida potum, vnde multi, vt AGRICOLA, CAESALPINVS, PVRMANNVS ligno Guaiaco substituerunt. Corticem autem inprimis commendarunt tanquam succedaneum Peruvianum in febribus intermittentibus HELLWIG. *diff. de Quinquina Europaeor.* Grifflsw. 1712 et Cl. BERGIUS *Gött. Anz.* 1757. p. 829. et in vomitu cruento, vbi Cl. DETHARDING decoctum cum euphoria praescripsit *diff. quae sibiit aegrum haemorrhag. ventr. spontan. gravissima correptum*, Hafn. 1733. Lect. 2. §. 2. in scorbuto, morbo hypochondriaco, nephritide, hydropse convenire, alii obseruarunt. Librum fraxini vulneribus serpentum et viperarum mederi, si ipsis fasciae in modum circumdetur, testis est Cl. BURGHARDVS *diff. de fascia venenum expellente*, Rostoch. 1746. et, si verum est, tota arbor serpentes fugat, et olim iam DIOSCORIDES de foliis notavit, quod peruncta aut ex vino pota, viperarum ictibus auxiliatur. Aquam ex ligno fraxini in auditu difficili ab atonia tympani laudat LAZERME I. p. 54. et vulnerariam eius, adstringentemque virtutem E. N. C. *dec. II. an. 6. obs. 68. dec. III. an. 8. obs. 127.* Sal ex ligno paratum incineratione, pro cauterio inferuit ad fonticulos inurendos.

Lentisci lignum.

Lentiscus vulgaris C. B. *Pin.* 399. Pistacia foliis abrupte pinnatis LINN. *H. Cliff.* 436. Arbor mansuetata in Sicilia, Italia, Lusitania crescens.

Lignum quodammodo aromaticum est, roborat et modice adstringit; vnde vsus eius in decoctis vinosis in diarrhoea, dysenteria, fluore albo, mensium et haemorrhoidum nimio.

Paua-

Pauana lignum f. Molluccense.

Est ex arbuscula, vnde grana tiglia, sapore acri praeditum. Recens impetuose per alium purgat, a scrupulo vno vsque ad drachmam denotatum, vel in infuso ad vnciam dimidiam. Vetustum et siccum mitius operatur.

Rhodium lignum.

Nondum certo liquet, vnde hoc lignum defumatur. Ex orientalibus regionibus ad nos transfertur. Durum est, subflauum, odore rosarum aemulo, continetque oleum subtile, quod ipsi odorem impertitur. Vfus maxime externus est ad odorama: in decocto vero calefacit et roborat.

Tiliae lignum.

Ipsius carbones vulgo laudantur ad epilepsiam, incerto tamen experimento.

III. EXSOLETA.

Campefcianum lignum.

Tifiam - Pangam RHEED. *H. Mal.* VI. p. 3. t. 2. SLOAN. *Iam.* II. p. 183. t. 10. Caesalpinia aculeis recuruis, foliolis emarginatis, filamentis lanatis LENN. *Fl. Zeyl.* 158. Arbor in Zeylona, Iamaica, Malabaria crescens.

Vfus ligni magis oeconomicus et tinctorius est, quam medicus; admissum tamen fuit ab Anglis inter medicamenta, et in Xenodochiis contra dysenteriam vsurpatum.

Colubrinum lignum.

Modira - Caniram RHEED. *H. Mal.* VII. p. 10. t. 5. Clematitis indica spinosa, foliis luteis C.B. *Pin.* 301. Solanum arborefcens indicum, foliis napoeae maioribus,

S 5

magis

magis mucronatis BREYN. *Prodr.* 2. p. 301. Strychnos foliis ouatis, acutis, cirrhis simplicibus LINN. *mat. med.* 78. Arbor in insulis Indiae orientalis Timor, Zeylon et Malabaria habitans.

Radix est, dura quidem, sed spongiosa, saporis acris amarissimi. Laudatur aduersus morsus serpentum, febres intermittentes (BOERH. *Chem.* II. p. 238.) et vermes, decocti specie ad vnicam dimidiam, vel essentiae ad drachmam dimidiam. At sine omni noxa non datur, inprimis quo recentius est, quandoquidem tremorem ac stuporem inducit HEIDE *obs.* 7. Essentia sanguini admixta, ipsius ruborem valde intendit, nec tamen valde coagulat, quod a nulla tinctura cum spiritu vini parata contingit SCHWENKE *Haematol.* p. 194.

Coryli lignum.

Eius oleum empyreumaticum olim valde celebratum fuit, tanquam anodynum in odontalgia, et vulnerarium; quo quidem RVLANDVS tumorem linguae cancrosum curasse asserit *cent.* III. *obs.* 84. Verum et alia olea foetida ulceribus conueniunt.

Cupressi lignum.

Arborem supra dixi. Lignum aequae ac folia siccat et adstringit, hinc in iisdem morbis vtile est, ac haec ipsa, interne externeque.

Ebeni lignum.

Palma americana spinosa C. B. *Pin.* 507. Ebenus LINN. *mat. med.* 504. Arbor Indica.

Vino maceratum ad ocalorum medicamenta veteres retulerunt, et ad caliginem abstergendam in collyriis vsurparunt Diosc. In conuulsione flatulento ZAC. LVSITANVS praedixit. Alii sudoriferam virtutem decocto adscri-

adscribunt, illudque in impuritatibus cutis commendant.
Mechanicum vsum non attingo.

Nephriticum lignum.

Est ex eadem arbore, vnde nux Behen. Amarican-
tem saporem habet et subacrem; vrinam pellit et in ne-
phritide imprimis laudatur ad vnciam vnā in aquae gra-
minis libra dimidia infusum. Majori copia nauseam
mouet. In scabie infusum etiam efficax esse dicitur.

Santali citrini et albi lignum.

Santalum verum BREYN. *icon.* 94. t. 5. f. 1. Santalum
LINN. *mat. med.* 183. Arbor Indiae orientalis adhuc ob-
scura.

Lignum Santali *flavum* est medulla solida, densa, fla-
vescens, a cortice et ligno separata, saporis subamari-
cantis et aromatici, odoris fragrantis. Santalum album
est eiusdem arboris medulla pallidior, odoris debilioris,
et saporis minus aromatici: quando arbores exsiccantur,
sola medulla eligitur, quae, si non satis odorata est, san-
talam *album* appellatur. Utrumque vim analepticam pos-
sidet, magis tamen flavum, quam album, quoniam il-
lud copiosiore resinam, odoris et saporis fundamen-
tum, continet, HOFFM. *obs. chem.* p. 69. Haec resina
alcohole vini extracta et inspissata, balsamum liquidum,
Peruiano aemulum, constituit, rursusque alcohole diluta
optimum analepticum remedium praebet Id. BONTIVS
refert, illos, qui arbores caedunt, odore saepe laedi et
in febres atque deliria incidere. Santalum citrinum prae-
ter resinam fragrantem continet: etiam oleum aethereum
fragrantissimum ad ambrae odorem prope accedens, cuius
virtus confortans et Indis nota est *A. N. C. vol. I. app.*
p. 123. et ab HOFFMANNO praedicatur *l. c.* p. 18.

San-

Santali rubri lignum.

Ex India orientali affertur; sed arboris, vnde defumitur, accurata descriptio adhuc nulla est. Odoris prorsus expers est, saporis vero modice adstringentis. Decoctum ex aqua refrigerat et roborat, et in dispositionibus phthificis macilentorum ac haemoptoicis haud incongruum est *Theaur. Ludovic.* p. 59. Spiritus vini ex ligno resinam rubicundissimam extrahit *HOFFM. obs. chem.* p. 70.

* * *

Sagon f. Sego.

Palma indica caudice in annulos protuberante distincto *RAI. Hist.* 1360. Arbor Zagoe amboinensis *SEBA. thes.* I. p. 39. t. 25. f. 1. Olus calappoides *RVMFF. Amb.* I. p. 86. t. 22. 23. Cycas frondibus pinnatis circinnalibus, foliolis planis *LINN. Spec. pl.* p. 1188. Todda pana f. Mouta-panna *RHEED. H. Mal.* III. p. 9. t. 13-21.

Sego est medulla farinosa dictae arboris, artificiose ab Indis granulata, aliquot abhinc lustris primo in Angliam, deinde in Galliam, Hollandiam, aliasque Europae regiones translata. Ex aqua et lacte cocta nutrimentum praebet cremori oryzae, hordei, aliorumque granulorum mundatorum simile. Ob gelatinosam indolem vero acres humores demulcet, et hinc commendatur in febribus lentis, in phthisi, alui fluxu atque vomitu *LEAVLITE diff.* *MALOVIN diff.* Indi externe etiam in cataplasmate ad abscessus maturandos adhibent.



CLAS-

* * * * *

CLASSIS VII.
CORTICES.

I. VSITATI.

Aurantiorum cortex.

Suauius amaricans languentem ventriculum restaurat, concoctionem iuuat, flatus discutit, febres intermittentes fugat Ill. WERLHOF. *animadu.* p. 79. 80. MOERING *Commerc. Nor.* 1736. p. 20. etiam quartanas, teste optimo WERLHOFIO, quando tertia quaque hora ad drachmam in puluere datur *Commerc. Nor.* 1735. p. 98. Denique etiam in decocto mire coercet haemorrhagias vteri, vt LVDVIC. SEPTALIUS *L. VII. anim. art.* 144 & DAV. HAMILTON *Prax. reg.* p. 20. experti sunt. Oleum aethereum continet, quod Itali expressione eliciunt.

Cascarillae cortex.

Ricinoides elaeagni folio CATESB. *Carol. II.* p. 46. t. 46. Clusia foliis lanceolatis acutis integerrimis petiolatis LINN. *Spec. pl.* p. 1042. Arbor in Peru, Florida, Prouidentia, Paraguay, Carolina, Bahama habitans.

Amarus est, acris, et fragrans. Tonicam virtutem obtinet haud mediocrem, et decantatissimum est non solum in intermittentibus febribus, sed etiam petechizantibus remedium (*Commerc. Nor.* 1736. p. 400. 406. 414.) in puluere ad drachmam dimidiam saepe datum, vel in essentia aut infuso vinoso. Porro vero in profluuiis alui prodest DEGNER. *dysent. epid.* §. 55. et aduersus ascarides
A&F.

Act. med. Berol. dec. I. vol. II. p. 60. Oleum aethereum
continet HOFFMANN et BOEHMER *diff.*

Cassiae caryophyllatae cortex.

Caryophyllus aromaticus Indiae occidentalis, foliis et
fructu rotundis, dipyrene PLUKN. *Phyt.* 155. f. 3. Myr-
tus arborea foliis laurinis, aromatica pimienta? *Phil.*
Trans. n. 192. Myrtus foliis obverse ouatis? LINN. *Fl.*
Zeyl. 183. Arbor in Brasilia, Iamaica et alibi crescens.

Odore et sapore caryophyllos aemulatur, quibuscum
etiam viribus conuenit, licet his inferior.

Cassia lignea.

Cassia Malabarica BURM. *Zeyl.* 63. t. 28. Laurus
foliis lanceolatis trineruiis, neruis supra basin vnitis LINN.
Fl. Zeyl. 146. Arbor in Malabarica, Sumatra, Iaua crescens.

Odore, sapore et aliis qualitibus cinamomo similis
est, sed minus aromaticus, et, dum masticatur, mucil-
aginem praebens. Neque viribus multum a cinamomo
differt, quamquam mulierculae peculiare in illo reme-
dium sibi persuadeant inuenire ad affectum hystericum.

Chinae Chinae cortex f. Peruuianus.

Quinquina CONDAM. *Act. Par.* 1738. Cinchona
LINN. *mat. med.* 71. Arbor Peruuiana.

Cortex mediocriter amarus, et adstringens, cuius vsus
quidem initio non alius quam contra febres intermitten-
tes cognitus fuit, postea vero tam multiplex, tamque de-
cantatus in pluribus aliis, atque grauioribus longe mor-
bis deprehensus, vt diuinum vere dixeris. Duplici au-
tem facultate pollet, roborante et antiseptica, quae tan-
ta est, vt multo valentius, quam sal commune et nitrum,
carnes a putredine praemuniat PRINGLE *Phil. Trans.*
n. 495. Ob roborantem autem virtutem valde efficax est,
in

in haemoptysi a MORTONO *Phthisiol. c. 12.* WAGNERO
app. ad A. N. C. vol. VII. p. 160. et LOESEKE p. 458. in
 nimio mensium fluxu ab HAMILTONO *Prax. reg.*
p. 49. ad abortum praecauendum a MOEHRINGIO
Commerc. Nor. 1736. p. 164. porro in dysenteria, prae-
 missio rhabarbarino, MORTON. *Pyretol. II. p. 161. Com-*
merc. Nor. 1735. p. 223. Prodr. aët. Hafn. p. 84. in fluxu
 hepatico, quem infuso vinoso, aliis frustra adhibitis, fe-
 liciter curatum refert BLEGNY *Zodiac. Gallic. an. 5. c. 9.*
 in aliis longis alui fluxibus, ubi plus eo profecit KLEINIVS
 quam Simarubae cortice *select. remed. p. 46.* modo non sint
 illi colliquatiui et hectici, ubi frustra eum adhibeas, vt exper-
 tus scio. Porro etiam prodest in intestinorum imbecillitate et
 ictero ALEX. CAMERAR. *diff. in colica conulsua Primit.*
phys. Polon. II. p. 274. in malo hypochondriaco HOFFM.
med. syst. IV. P. 3. p. 239. in laxitate pulmonum nimia,
 phthisin minitante, ex LOESEKII obseruatione p. c. in
 malo ischiatico et lumbagine ex mea qualicunque obser-
 uatione, in dolore capitis periodico WESPRENNI *diff.*
hemicrania A. N. C. vol. I. obs. 169. in sudoribus nimiiis
 cum lenta febre HOFFM. *med. syst. IV. P. I. p. 574.*
 RITTER *A. N. C. vol. X. app. p. 154.* in initio tympa-
 nitidis, KLEIN p. 40. LOESEKE p. 441. in epilepsia,
 quam solo eo sanatam vidit RITTERVS *l. c.* et GRAIN-
 GER quoque sanauit, dum quotidie binas drachmas de-
 dissest *Hist. febr. anom. denique in hydrope Commerc. Nor.*
1732. p. 323. WERLHOF *obs. de febr. p. 59.* etiam
 eo, qui ex quartana sequitur TORTI *Therap. EL. FR.*
 HEISTER *diff. et in leucophlegmatia, Comm. Nor. 1734.*
p. 315. Egregium etiam vsus praestat in verminosis
 affectibus KLEIN p. 55. in calculo LINN. *diff. nyctala-*
lophia, experimentis Cl. PYE in Medic. obs. by a Societ.
of Phys. in Lond. I. n. 14. scrophulis ex Cl. FORDYCE &
 FOTHERGILL obseruationibus *l. c. n. 18. et 26.* reten-
 tione urinae *ib. n. 11.* Suppurationem etiam egregie pro-
 mouet, vt post omnes chirurgicas operationes adhibere
 suadeat

eum

is et
Myr-
Phil.
Fl.

cum

urus
INN.
cens.
milis
nuci-
omo
empe-
n.

honz

vsus
atten-
e de-
nor-
i au-
tan-
rum,
rans.
est,
in

suadeat Cl. FALCONET in thesi *an legitima^e vuln. suppur. promov. cortex?* Par. 1752. Ob virtutem antisepticam vero in gangraena sistenda omnibus aliis remediis praecellit, et quidem non in critica tantum, vt Cl. SHARP putat *Enquir. into the pres. state of Surger.* p. 255. Sed omnino etiam in symptomatica atque primaria, imo sicca, experientia DOUGLAS *account of mortif. VATERI diff.* BOUVARTI *hist. de l'Ac. de Par.* 1748. p. 60. 526. SWIETENII III. p. 187. KIRKLANDI *Tr. on gangren* LOESEKII *l. c.* KLEINII *l. c.* p. 88. MARCHANDI in *recueil period.* par VANDERMONDE *M. Mart.* 1757. n. 3. etiam vbi conuulsiones iam adsunt et excrementa sponte exeunt KIRKL. *l. c.* et non solum interno vsu, sed etiam externo LOESEKE; licet eum non semper prodesse, diffidendum non est, vt constat Ven. HEISTERI, Cl. SCHÜTZERI et DETHARDINGII experimentis. Praeterea vero in febribus putridis et malignis nulli sane remedio comparandus, vt in simplicibus obseruarunt iam olim MORTONVS et TORTI, et ipse ego in nupera epidemia; in compositis vero et exanthematicis, speciatimque variolosis Cl. MORANDO, Ill. ROSEN *diff. de var. cur.* Vps. 1754. qui in febre secundaria putrida et viribus nimis fractis salutariter omni hora scrupulum exhibuit; et MONROO in *Essais of Edimb. V. art. 10.* in morbillosis, teste MORTONO *Pyret.* II. p. 172. et Cl. CAMER. *Gentl. Magaz.* Dec. 1751. et petechialibus, in quibus laudat beat. HAHN, et ego quoque laudare possum; nec non in benigniori peste SEB. BALDI *anastaf. cortic.* Neque demum in cancro mammaram exulcerato vsus eius tacendus est, quem depraedicarunt Cl. DIETRICHS et RITTERVS *l. c.* quamquam frustra bis eum adhibuit Exc. WERLHOFFIVS *Commerc.* Nor. 1735. p. 4. Ceterum in febribus apoplecticis norunt nunc omnes, nullum dari, praeterquam illum corticem, medicamentum, quod superandis ipsis aptum sit, postquam eius efficaciam tam saepius admirati confirmarunt, post immortalē MORTONVM, Ill. WERLHOFFIVS

HOF
A. M
vtenc
et ad
eum
cum
rem
ALB
ment
ipsum
vtenc
beant
praec
qui v
que l
penfe
dus,
tus v
vitium
plane
contr
moder
nia et
color
ferrug
obscu
in fil
p. 82 f
ticem
mutat
dicio
diorer
tol. p.

Vog

HOFIUS inprimis, *obs. de febr.* atque Cl. IOERDENS *A. N. C. et Commerc. Nor.* passim. Modus autem eius utendi ubicunque optimus est in puluere, vel in decocto et ad febres intermittentes etiam in clystere. Ubicunque eum adhibueris, obseruabis pulsum viuidiorem, calorem cum perspiratione auctiorem, aluumque lubinde fluidiorem LOESEKE p. 441. adeo ut nouisse se quosdam Cl. ALBERTINI asserat, qui corticem, quod aluum vehementius moueret, non passi essent, nisi quando ob id ipsum sumerent *Comment. Bonon. I.* p. 405. Doses et utendi modum, quemadmodum varia esse possint vel debeant quoque, non addo, utpote de quibus in therapia praecipitur. Illud vero moneo, non omnem corticem qui uenundatur, aequè bonum, aequè salutiferum atque laudabilem esse, sed reiciendum esse hunc, qui impense acerbus est, vel insipidus et inodorus, vel putridus, cariosus, intus nigricans aut flauus, pallidusue, extus uero laeuis et quasi politus, quodque uulgatissimum vitium est, a ligno, quippe quod vim illam medicam plane non habet, haud separatus: seligendum uero, qui contrarias qualitates monstrat, et masticatus peculiari modo aliquantum mucidus sentitur, et gustum acrimonia et amarore cum aliqua adstrictione ferit, denique qui colore intus cinamomum refert, vel magis obscurus seu ferrugineus est, extus uero in scabra superficie aliquanto obscurior apparet, manibusque tentatus non discerpitur in fibras lignosas, sed potius frangitur WERLH. *obs.* p. 82 seq. Contra accusatores defendere laudatum corticem, superuacuum. Ipsi illi sponte sententiam suam mutaturi sunt, si modo uelint vires eius experiri praecuidicio seposito. Decoctum sanguini admistum, rubicundiorum eum et fluidiorem reddit SCHWENKE *Haematol.* p. 188. BRUNNER in *A. N. C. vol. I.* *obs.* 128.

Cinnamomum.

Cassia Cinnamomea *BVRM. H. Zeyl. 62. t. 27.* Laurus foliis ovato oblongis trineruiis, basi nervos vnientibus *LINN. Fl. Zeyl. 145.* Arbor in insula Zeylona maxime culta.

Odor et sapor est suauissimus, ab oleo aethereo cum acredine dulci, a quo etiam praecipua virtus medica et oeconomicus vsus. Calefacit, roborat et confortat vniuersum corpus, languores stomachi et vteri emendat; alui fluxus sanat, masticando etiam illud quotidie et saliuam deglutendo, *BAGLIV. c. de diarrh.* De oleo scribit *BOERHAAVE*, quod suppar videre nec dum contigerit, quotiescunque collapsae grauidarum, parturientium, puerperarum vires, absque inflammatione, absque ruptis haftenusque hiulcis vasis *Chem. II. p. 129.*

Citri cortex.

Idem praestat ac aurantium cortex, sed mitius operatur. Recens cultro incisus et in aqua coctus, ipsi praebet saporem gratum et elegantem viridem tincturam, quae in catarrhis valde prodest calide assumta. Itali e recentibus pomis exprimunt oleum subtile aethereum, suauius distillato, et essenza de cedro nuncupant.

Simarubae cortex.

Simaruba *IVSSIEV act. Paris 1729. p. 37. 42.* Pistacia foliis pinnatis deciduis, foliolis ovatis *LINN. Spec. pl. p. 1026.* Arbor in Iamaica et Carolina habitans.

Cortex est coloris ex albo flavescentis, saporis amaricantis, difficilis ad frangendum et flexilis, qui, si aquae incoquitur, albam eam, mucosam et fere lacteam reddit, postea vero, quum refriguit, rubicundam instar cereuisiae secundariae. Incolae insulae Cayennae eum in fluxibus alui variis, quin et haemorrhagiis crebro vsurparunt

part
noti
vtro
in d
fata
imo
mul
quar
foer
DE
epid
inde
ejus
vt d
mun
omr
aliqu
cuar
tem
appe
licet
com
lestu
BEI
cient
cio f
p. 10
a scr
I v s
redd
busd
pus,
tuit

parunt et maximo cum emolumento, ficque demum eius notitia ad Gallos peruenit, qui explorantes vires eius vtrouique bonas repperunt. Inprimisque Cl. IVSSIEV in dysenteria, quae anno 1718. Parisiis vehementer graffata est, neque purgantibus aut adstringentibus cederet, imo ab vsu Ipecacuannae exacerbabatur, salutarem eum multis institutis experimentis deprehendit, non minus quam in pertinacibus haemorrhagiis vterinis, multas foeminas misere conficientibus *l. c.* Postea vero Cl. DEGNERVS minime vulgarem vtilitatem in dysenteria epidemica, inprimisque cruenta magis, quam biliosa, inde percepit *Hist. dysent. §. 44.* Modus autem vtendi ejus optimus, experientia laudatorum virorum, hic est, vt drachmae eius duae in sufficiente quantitate aquae communis ad remanentiam octo vnciarum decoquantur, omnique trihorio vel quadrihorio vncia vna vel duae per aliquot dies ad perfectam sanationem epotentur. Eua- cuantia vero prius adhibenda sunt. Demulcentem virtu- tem cum roborante tonica in hoc cortice coniunctam esse apparet. Syrupum papaueris rhoeados vel papaueris albi licet decocto addere. Puluis non ita commode fluxum compefcit IVSSIEV *l. c.* et ventriculo gratus ac mo- lestus esse videtur DEGNER §. 51. Voluit tamen BAR- BEIRAC puluerem decocto praeferrere, vbi aegri suffi- cienter purgati sunt; decoctum vero pulueri, vbi suspi- cio saburrae in primis viis latentis adhuc vigeat, *Formul. p. 103.* Puluis praescribitur semel, bis, aut ter in die a scrupulo vno vsque ad drachmam integram. Quod IVSSIEV asseruit, vrinam ex vsu corticis maiori copia reddi, et nonnullis copiosos superuenire sudores, qui- busdam etiam motum obtusum internum per totum cor- pus, id in suis aegris DEGNERVS obseruare non po- tuit §. 45.

Tamarisci cortex.

Amari est saporis. Morbo regio consumtis prodest, et peculiari facultate lienem validissime comminueri creditur FERNEL. p. 184. vrinam etiam mouere et calculum pellere, vtrobique in decocto adhibitus. In lauamento scabiem fanat. Arbor supra nominata est.

II. INFREQUENTES.

Alni cortex.

Adstringente facultate pollet. Hydropi medetur LANG. *Op.* l. p. 473. et febribus intermittentibus FABREGOV.

Cerasi cortex.

Medianus ex cerafo nigro ad febres intermittentes laudatur a CONSTANT. *praef. ad med. belu.* aequiparaturque Peruuiano cortici.

Codagapala.

Codaga-Pala RHEED. *Mal.* I. p. 85. t. 48. Nerium foliis ouatis acuminatis petiolatis LINN. *Fl. Zeyl.* 107. Frutex in Malabaria et Zeylona crescens.

Succum lacteum acrem continet. Diarrhoeis et dysenteriiis specificè prodesse dicitur; hinc etiam *profluuii cortex* appellatur.

Culilawan cortex f. Caryophylloides.

Crassus est, colore lateritio, odore fragrante caryophyllaeo, sapore acri, aromatico, amaricante, ac debili mucilagineo, subadstringenteque. Ex trunco arboris feræ Amboinensis detrahitur, cuius character adhuc ignotus est. Saporem suum et odorem aromaticum habet

ab

ab oleo aethereo. Excalesfacit, stimulat, atque roborat: hinc languenti ventriculo succurrit, colicae frigidae medetur, tum interne sumtus, tum externe in cataplasmate abdomini applicatus, quod Amboinenses faciunt. In morbis cachecticis etiam prodest, et in profluviiis aluinis; externe vero in paralyticis affectibus et in doloribus capitis a ferosa colluue ortis, sub cucuphae forma. Denique inter masticatoria militat. In puluere datur ad scrupulum integrum, in infuso vinoso ad drachmas duas.

Frangulae cortex.

Alnus nigra baccifera C.B. Pin. 428. Rhamnus inermis floribus monogynis hermaphroditis LINN. H. Cliff. 70. Frangula ora folii integra HALL. Helv. 164. Arbutula in sepibus et syluis frequens.

Cortex medius flavus, saporis subadstringentis et nauoseosi, aluum purgat, et, si recens est, ventriculum quoque subuertit; hinc in ictero, hydrope et febribus intermittentibus, etiam in scabie aliquando praescribitur decocti forma ab vncia dimidia ad drachmas sex, vel in puluere ad drachmas duas. Simile est, an corticem radici detrahas, quem nonnulli proprie medicum esse dicunt DVHAMEL *des arbres* l. p. 246. Ipsum quoque lignum easdem virtutes possidet DALE. Cortex flavus praeterea tinctorius est Aët. *Succ.* 1742. p. 26. et externe ad scabiem valet in linimentum redactus.

Granatorum cortex s. Malicorium.

Potentius adstringit, quam flores, et ob id ad decocta vulneraria et stypticos pulveres recipitur, quamquam sunt, qui decocto potius excitari profluvia sanguinis, quam compefci contendant.

Mangles cortex.

Mangles aquatica, foliis subrotundis et punctatis PLUM. *gen.* 13. Mangle pyri foliis cum filiquis longis, ficui indicæ affinis SLOAN. *Jam.* 155. Rhizophora foliis acutis, fructibus subulato clauatis LINN. *Spec. Pl.* p. 443. an? in insula Dominico et alibi.

Succedaneum esse dicitur cortici Peruuiano in curatione febrium intermittentium, *Goett. Anz.* 1753. n. 143.

Mangostanae cortex.

Mangostans GARCIN *Phil. Trans.* n. 431. t. 1. Mangostana RUMPF. *Amboin.* l. p. 132. t. 43. Garcinia LINN. *H. Cliff.* 182. Arbor in insulis Moluccis, Iaua, et Philippinis culta.

Cortex adstringens est, virtutibus corticis granati gaudet, et diarrhoeae ac dysenteriae remedium praedicatur; quo nomine Bataniae et tincturam et infusum inde parant.

Pocgereba cortex.

Ex America ante aliquot annos demum allatus est. Saporem nullum quidem habet, at in alui fluxibus valde efficax est, et hoc scopo ab Americanis aestimatus. Parisiis virtutes eius tentarunt, et in diarrhoeis, dysenteriiis et fluxu hepatico proficuum omnino reppererunt, Tres unciae adulto sufficiunt et intra duos dies morbum solunt.

Quercuum cortex.

Infusum vesicae vrinariae iniectum dicitur calculum eius soluere; verum KRAMERO experimentum non successit *Commerc. Nor.* 1735. p. 49.

Salicis cortex.

Lappones in decocto ad duas libras potu remedium quaerunt et inueniunt quoque ad dolores colicos MONTIN

TIN

TIN *diff.* p. 20. Extractum corticis medii ad pulmones
ulceratos commendat WELSCHIVS in *Mischom.* p. 39.

Sambuci cortex.

Interior viridis serum educit per aluum viasque urina-
rias, quandoque etiam vomitum ciet, et sudorem mouet.
Ad hydropem quam multum valet cereuifia vel vino ma-
ceratus, aut si succus expressus ad duo cochlearia minora,
qualia ad potum Théé adhibere solent, quotidie potatur.
Anasarcam hæc ratione a BRÜCKMANNO curatam legas in
Commerc. Nor. 1742. p. 215.

Vlni cortex.

Vim elegantem habet decoctum hydropicorum aquas
partim per urinam, partim per aluum educendi, si tum
medicamenti instar, tum potus ordinarii loco per quatuor
vel sex hebdomades vsurpatur, quod pluribus experimen-
tis STRVVIVS se comperisse scribit *A. N. C. vol. I. obs. 194.*
III. obs. 16. et BRESLAVIENS. *Supplem. IV. p. 85.* Vnciatum
potum corticem in vino aut aqua frigida, pituitas trahere,
DIOSCORIDES iam habet. Ceterum decoctum interne
laudatur ab HARRIS in doloribus occulti cancri mitigandis.

III. EXSOLETI.

Acaciae cortex.

Radiei detrahitur, et ad febres intermittentes tollendas
in decocto liberaliter pro potu ordinario assumto laudatur
a NEBELIO *A. N. C. vol. V. obs. 116.* et SLOANE *ep. ad Rai.*
NON semel cum NEBELIVS feliciter exhibuit, etiam in
vino medicato, edoctus vsus ab empirica, quae aegrum
inde restituit, quem ipse non poterat neque cortice Peru-
viano, neque aliis vsu probatis remediis sanare.

Ebuli cortex.

Medianus stipitis eandem vim habet ac radix, hydro-
picorum aquas per aluum deducendi, eodemque modo
vsurpatur.

T 4

Hippo-

Hippocastani cortex.

Castanea folio multifido C. B. *Pin.* 419. Hippocastanum RIV. *Pent.* Aesculus floribus heptandris LINN. *Vpf.* 92. Arbor vulgaris.

Acerbus et amarus in numero febrifugorum positus fuit a Cl. ZANNICHELLI *Letter.* et cortici Peruviano comparatus, vsurpatus vero sic, vt duae drachmae in aquae cardui benedicti vncii quatuor infusae, finito insultu, epotentur, idque ter repetatur. Interea Cl. MOEHRING testatur, se diuersis temporibus, diuersisque hominibus, obseruatis exactissime a ZANNICHELLIO praescriptis regulis, frustra omnino, innocue licet, eum exhibuisse *Commerc. Nor.* 1736. p. 20. In pleuritide etiam, et in vomitu corticem prodesse, ZANNICHELLI affirmavit *l. c.*

Winteranus cortex f. Canella alba.

Canella Peruana SLOAN. *Iam.* II. t. 191. f. 2. CATESBY *Carol.* II. t. 50. Laurus foliis eneruiis obuerse ouatis obtusis LINN. *mat. med.* 196. Arbor submansueta in Iamaica et Carolina crescens.

Aromaticus, fragrans, subamarus, acris, a WILH. WINTERO, Angliae equite, in terra freto Magellanico vicina collectus et in Europam a. 1667. vt plurimi volunt, primum translatus est. Praeterquam quod concoctionem promouet et status pellit, scorbuticis specificè salutaris praedicatur, quemadmodum et WINTERVS commilitones suos solo eius vsu ab hoc morbo et praemuniuisse et liberasse dicitur. In paralyfi scorbutica hinc etiam WILLISIVS commendauit *de anim. brut. c. 9. p. 240. Opp.* II. et MOELLENBROCKIUS in arthritide scorbutica *Tr. de Varis c. 13. p. 213.*



CLAS-

 CLASSIS VIII.

F U N G I

I. V S I T A T I.

Agaricus.

Agaricus s. Fungus laricis C. B. *Pin.* 275. Boletus abiei Laricis dictae LINN. *mat. med.* 497. Caudicibus dictae arboris adnascitur, non vetustioris tantum, quae nullam amplius therebinthinam fundit, sed et iunioris, quae nondum eam adhuc ploravit.

Eligitur albicans, levis, mollis, friabilis; sapore primo dulci, postea vero amarore cum acredine linguam afficit. Blande aluum purgat, aperit, et vermes expellit a drachma vna vsque sex in aqua simplici vel mulsa coctus. Resinam continet, quae super alembicum cum spiritu vini transcendit, ac eodem scopo a granis octo vsque ad scrupulum dimidium datur *Commerc. Nor.* 1733. p. 59.

Bouista s. Crepitus lupi.

Fungus rotundus orbicularis C. B. *Pin.* 374. Lycoperdon subrotundum laceratum dehiscens LINN. *Lappon.* 525. in campis ficcioribus Europae.

Siccus et leuissimus est, tantamque interdum magnitudinem assequitur, ut caput hominis facile exaequet, vel etiam superet. Antiqui Chirurghi Germani tanquam sacra anchora eo vsi sunt ad compescendas sanguinis eruptiones, etiam periculosissimas, ut expertus testatur Io. BAVHINVS *hist. pl. VIII. c. 75.* p. 848. et NUCKIVS commendavit in operatione aneurysmatis *exper. chir. 29.* p. 99. CRATO

ad haemorrhoides nimias *consil. L. 5. n. 25.* a Gallis vero superiori seculo prorsus repudiatus fuit, nunc vero ab iisdem iterum primo reuocatus et nouis experimentis tentatus, quibus nouam famam, eamque celeberrimam in dictis morbis recuperauit, siquidem *la FOSSE* sanguinem ex arteria maxima in equo discissa, applicatione eius intra pauca minuta coercuit *Observ. & decouv. fait. sur les chevaux* Par. 1754. et *Cl. PARSONS* similia quoque expertus est *Phil. Transf. Vol. 49. P. I. p. II.* et *Cl. Io. HERMENT* nouissime eum de meliori commendauit in *Qn. Vtrum in arteriarum vulneribus tutum haemorrhagiae sistendae auxilium Fungus maximus puluerulentus rotundus Io. Bauhini?* Par. 1752. Ad eiusmodi operas vero sic adhibetur: Cute membranacea, quae vndique substantiam raram cingit, detracta, huius frustum hiantibus arteriae labiis imponitur, adeo, vt leuiori sua superficie vulnus respiciat, huiusque oram amplitudine sua excedat. Huic alterum frustum superimponitur, amboque simplicissima deligatione continentur: qua ratione effluxus omnino cohibetur et paucis diebus vasis labia coalescunt. In haemorrhoidum fluxu nimio in intestinum rectum inseritur, in narium haemorrhagia ipsis immittitur.

Fungus igniarius

Agaricus pedis equini facie *RAL. hist. pl. I. p. 108.* Fungus in caudicibus nascens vnguis equini figura *C. B. Pin. 372.* *Boletus acaulis pulvinatus laeuis, poris tenuissimis* *LINN. Succ. 1096.* Acaulis, parasiticus, ad veterum quercuum, aliarumque arborum truncos.

Ante aliquot annos vis eius ischaema celebrata fuit et detecta a *BROSSARDO*, Chirurgo Gallo, qui cum antea experimentis eam in nosocomiis coram societate regia Chirurgorum comprobasset, praemio a rege pro reuelatione arcani, ornatus fuit. Hanc autem vim habet fungus, vt si discissis arteriis, in amputatione, aneurysmate,

prae-

praeparatus imponatur, exiguo interuallo vulnus constringat, sanguinem denset, et haemorrhagiam compescat. Praeter BROSSARDVM alii Chirurghi tum Galli, tum Angli, idem postea experti sunt, inter illos quidem Cl. FAGET, MORAND, BOUHOT, ROCHARD *Mem. de l'Ac. de Chir. II. p. 196.* vers. Germ. ANDOVILLET *Phil. Transf. Vol. 49. n. 10.* inter hos vero SHARPIVS, WARNERVS *l. c. Vol. 48. p. 2.* FORD *vol. 49. n. 20.* THORNHILL *n. 43.* PARSONS *Vol. 49. P. I. p. II.* Non tenere tamen fidendum esse fungo, nimis quam par est vasa obstipanti, sanguinemque immobilem reddenti, neque eum aptum esse, maioribus arteriis, vt femorali, discissis constringendis, Cl. PARKER admonet in *the ligat. prefer. to Agaric etc.* Lond. 1755. et SHARPIVS quoque semel frustra eum adhibuit *Phil. Transf. Vol. 48. p. 2. n. 8.* Interne eundem fungum etiam num vsurpare cepit Cl. BRILLOVET ad alui fluxum compescendum *Rec. period. par VANDERMONDE M. Mart. 1757. n. 1.* Interim BROSSARDVS non primus sane perspexit virtutem ischaemam in agarico: olim ad eundem finem fuit adhibitus, et DILLENIVS eum vsurpauit ad sanguinem ex ani venis per hirudines sauciatis immoderatus stillantem, ita vt vahnuscula hoc fungo muniret, quamquam hunc fluxum eo coercere non potuit *E. N. C. cent. VII. obs. 57.* et Finni iam diu diuersas species fungorum igniariorum ad haemorrhagias vulnerum sistendas applicarunt, teste Cl. PETR. ION. BERGIO in *Försök etc.* Holm. 1756. et Cl. GRANDCLAS in omnibus fere agaricis hanc virtutem expertus est, quum diuersis arteriis imposuisset, hoc quidem egregio effectu, vt soluto horis duabus post deligationem vulnere, obex insuperabilis in arteriis sauciatis conspiciendum iam se praebuerit HERMENT *diff. cit.* Modus autem, quo Cl. BROSSARDVS vtendum agarico, memoriae prodidit, is est, vt caro dura, filamentosa eius a cortice villosa separetur, et iteratis mallei ictibus contundatur, donec mollissima ac laeuissima facta sit: atque
huius

huius nunc duo frustra vulnere superimponuntur, eodem modo, ac supra de Bouista scriptum est. Addit BROSSARDVS, fungum mensibus Augusti et Septembris colligendum esse, siccatumque asseruandum.

II. INFREQVENTES.

Auricula Judae.

Fungus membranaceus auriculam referens f. sambucinus C. B. *Pin.* 372. Tremella cyathiformis, labio altero inflexo repando LINN. *mat. med.* 498. Parasiticus in lignis antiquis, praesertim sambucinis.

Adstringente facultate pollet, laudatur imprimis in lipitudine aqua rosarum maceratus, et pro collutione oris in affectibus faucium inflammatoriis.

Fungus Melitenfis.

Fungus Melitenfis *Comm. Bonon.* l. p. 158. Fungus typhoides coccineus tuberosus Melitenfis BOCCON. *mus.* p. 69. t. 56. Cynomorium purpureum officin. MICH. *gen.* 17. t. 12. Cynomorium coccineum LINN. *Spec. pl.* 970. Proprie fungus non est, sed planta parasitica, super radices Lentisci, Myrti, aliorumque fruticum et suffruticum crescens, in Sicilia, Mauritania, et Tuncetano regno etc.

Tota planta rubra est, et si digitis comprimitur, sanguineum fere succum exstillat. Exsiccata et contrita saporem amaricantem atque stupeficum exhibet, et linguam cum austeritate mucilaginosam adstringit. In profluviiis sanguineis sistendis et dysenteriis valde efficax est, et probatae iam diu virtutis apud Melitenfes, qui puluerem eius a scrupulo vsque ad drachmam, vino vel iusculo dilutum hauriunt, BOCCON. *Piant.* p. 82. *Museo* p. 69. In vomitu

mitu
mori
Cel.
tritur
caco
in vl
est I

Be
pon. s
O
phar
diofe
bis d
forbi
obs. 12
mar
rante
Lapp

Su
aliar
scae
dem
epith
rum
sumta
bus i
Mem.
chron
VI. P

mitu cruento teri drachma vna assumpta proficit I. D. Haemorrhagiam vteri grauissimam nouissime etiam sedauit Cel. БАЕСК, quum integrum fungum in puluerem contritum foeminae dedisset LINN. *diff.* p. 13. In vlceribus cacoethicis puluerem etiam commendat BOCCON. *l. c.* et in vlceribus vrethrae antiquis venereis decocto eius vsus est DEIDIER *Obs. T. I.*

Fungus Salicis.

Boletus acaulis, superne laeuis, falicinus LINN. *Lapp. 522.*

Odorem anisi habet suaueolentem. In numero alexipharmacorum ponitur, et in nonnullis locis a rusticis studiose in hunc finem colligitur. Laudatur etiam ad phthisin bis die sumtus a drachma dimidia ad integram ex ovo forbili, vel in puluere cum saccharo *M. N. C. dec. 2. ann. 1. obs. 121.* Iuuenes Lappones inuentum follicite seruant in marsupio ante pubem pendulo, vt gratiorem odorem spirantes puellis placeant. O ridiculam allectationem, LINN. *Lapp. l. c.*

Gallae.

Sunt excrescentiae fungosae in quercubus Barbariae, aliarumque Africae regionum a puncturis cuiusdam muscae (LECHE *diff. nou. insect. spec.*) ortae. Vis earundem austera manifestissima est, quae efficit, vt externe in epithemate ad prolapsum vteri, intestini recti, et ad vulnorum haemorrhagias vsurpentur. Sed interne quoque sumtas a drachma dimidia ad integram, specifica vi febribus intermittentibus mederi, Cl. RENEAVLME docet. *Mem. de Par. 1711.* et asthma spasmodico flatulentum chronicum ipsis curatum refert LVDOLFVS *Misc. Berol. VI. p. 16.*

III. OBSOLETI.

Boletus cervinus.

Tuberum genus, quibusdam cerui boletus I. B. *hist.* III. p. 851. Lycoperdon solidiusculum centro farinifero, radice destitutum LINN. *Spec. pl.* 1133. Subter terram et interdum quoque supra eam STERBEEK 315. DILLEN. *Gieß.* p. 198. in fyluis Europae.

Recens odorem hircinum emittit, et edulis est. Venerem stimulare multi credunt, alii vero negant LANG. *Opp. I.* p. 383. partum etiam promouere, dimidia parte umbilico imposita, altera deuorata, ex DORSTHENIO refert Io. BAVHINVS, contra, si grauidae cum circumspeditione iisdem non vterentur, abortum facile procurare: at saepius vidit tamen Cl. SEYFFERT generosas mulieres grauidas iisdem in cibis vsas esse sine tali noxa *diff. de fung.* Ien. 1744. p. 25.

Cynosbati fungus s. Bedeguar.

Neque fungus est, neque aliud vegetabile, sed tuberculum villosum, nidus vermium per hiemem ibi diuersantium, et primo vere, dum in tentredines mutati sunt, hibernaculum deferentium.

Apud veteres magnam exsimationem obtinuit tanquam diuinitus datum antidotum ad hydrophobiam PLIN. *hist. nat.* L. 8. c. 41. et L. 25. c. 2. et ab Italis adhuc celebratur non solum ad hoc venenum, sed viperæ, tarantulae, et aliorum morsus pariter, vt in Sicilia *Sanatodos* nuncupetur, et ad incantationes quoque et morbos ex terrore a superstitionis vsurpatur BOCCON. *Musco di Plant. off.* 2. Alii calculosis saluti esse dicunt, et scrofulas tollere. Ipsi vermes soporiferi esse dicuntur, vnde tota spongia etiam germanice *Schlafkunz* appellatur.

Tuber.

Tuber.

Tuber MATTH. *Diosc.* 544. Tuber brumale pulpa obscura odorata MICH. *gen.* 221. t. 164. Lycoperdon solidum muricatum, radice destitutum LINN. *Sp. pl.* 1183. Sub terra habitat in sylvis, Italiae inprimis. Galli *Truffles*, Itali *Trifoli* vocant.

Fungus sphaeroideus, aliquando peramplus, ut ad plurimum librarum pondus ascendat BRESLAV. 1725. *M. Mart.* odore aphrodisiaco, et edulis ad castanearum saporem accedens. Languidis stimulos ad venerem addere dicitur, itemque ad compescendos motus hystericos valere GARIDEL.



CLASSIS IX.

B A L S A M A.

I. V S I T A T A.

Balsamum de Copaiua.

Copaiba MARGGR. *Braf.* 130. PIS. *Braf.* 56. arbor Brasiliensis, cuius iconem quidem WELMANNVS in *Phytanth.* t. 224. exhibet, an vero ad exemplar naturale facta sit, dubium.

Color est ex albo flauescens, odor fragrans, sapor acris, amarus, aromaticus. Ex sauciata arbore liquor stillat magna copia, vt trium horarum spatio duodecim fere librae colligi possint. Vsus externus est vulnerarius: interne vero conuenit tanquam balsamicum remedium, et aperitiuum, et diureticum in vlceribus renum, vesicae, vteri, fluore albo, gonorrhoea, ad guttas xx vel xxx in ouo forbili vel aliter. Menses in foemellis resistantes etiam sic reuocat, et dolores nephriticos lenit *Commerc. Nor.* 1734. p. 159. febres item intermittentes tollit, ante insultum aliquoties ad guttulas vi cum iuscule sumtum LABBAT *Voyag.* II. p. 321. denique ad diarrhoeam ac dysenteriam, absente febre, prodest; et phthisi mederi dicitur PRINGLE. Multum oleum aethereum continet. Vrinae saporem amarum reddit.

Balsamum Peruuianum s. Indicum. α) album.

Capureiba PIS. *Braf.* 57. 119. Arbor in Hispania noua crescens.

Liquor

Liquor pallidi coloris, odoris benzoini, saporis acris, amaricantis, consistentiae mellis liquidi, ex arbore vulnerata fluens; sed raro in officinis reperitur.

β) *nigrum.*

Ex eadem arbore est, sed coctione extrahitur et fortassis etiam aliarum rerum admistione, nisi forte totum factitium est, quod improbable profecto non est NEVMANN. *Chem. mai.* Densus liquor est, ponderosus, coloris ex ruffo ad nigrum vergentis, odoris fragrantissimi styracis et benzoës, saporis subacris linguam mordicantis. Paria praestat cum balsamo de Copaiua; praeterea vero empyiis, vomicosis, conuulsis confert *ab* HEERS *obs.* 17. colicae Pictonum medetur SYDENH. p. 754. languentem tonum ventriculi et intestinorum erigit HOFFM. *diff.* ad paralyfin etiam efficax ID. et ad tinnitum aurium *Commerc. Nor.* 1736. p. 395. A guttis tribus ad decem vel quindecim datur interne, optimeque vitello oui temperatur. Oleum vehit fragrantissimum, et cum alcohole vini tincturam facit calefacientem atque tonicam HOFFMANN. *obs. chem.*

Terebinthina.

α) *communis.*

1. Pinus sylvestris C. B. *Pin.* 491. Pinus foliis geminis, primordialis solitariis glabris LINN. *Fl. Succ.* 788.
2. Abies rubra TRAG. p. 117. Abies foliis solitariis, apice acuminatis LINN. *H. Cliff.* 47. Picea MATTH. 102.
3. Abies MATTH. *ib.* Abies foliis solitariis, apice emarginatis LINN. *H. Cliff.* 449. Arbores frequentissimae in Europae syluis, et in alpibus.

β) *Veneta.*

Larix C. B. *Pin.* 493. Larix folio deciduo HALL. *Helv.* 149. Abies foliis falciculatis obtusis LINN. *H. Cliff.* 450. Arbor mansueta in alpibus helueticis et aliis.

Vogel. Mat. Med.

V.

γ) *Vera*

γ) *Vera f. Cypria, f. de Chio.*

Terebinthus vulgaris C. B. *Pin.* 400. Pistacia foliis impari pinnatis, foliolis quato lanceolatis LINN. *H. Cliff.* 456. Arbor mansueta in India, Africa, Assyria, China, Cypro, Italia, Hispania, Delphinatu, Languedocia, Provincia.

Resina viscosa, tenax, melleae consistentiae, saporis acris, amari, odoris specifici. Terebinthinam communem fundunt arbores dictae omnes, sed optimam tamen et copiosissimam abies n. 3. ex vesiculis, in trunco subter corticem ortis, quae cultro inciduntur *du HAMEL des arbr.* I. p. 8. Terebinthina *Veneta* magis pellucida est et clara, atque tenacissima. Trunci laricis adultae eam stilant, dum ad ligni substantiam usque perforantur. In ipso enim ligno haec resina secernitur et peculiaribus folliculis inclusa est *du HAMEL l. c. I.* p. 335. cum contra abietum terebinthina inter corticem et lignum generatur. Sponte paucas guttulas tantum larix fundit. Terebinthina *vera* ita rara est, etiam in ipsa insula Chio, ut ad nos non perveniat, nisi multa terebinthina laricis adulterata, quod adulterium Veneti perficiunt. Vix vigesima pars terebinthinae verae admixta est *du HAMEL II.* p. 315. Ipsa rariori arborum proventui, ex relatione *CONSINERI* ad *du HAMEL*, p. 311. partim exiguae copiae resinae, quam arbores incisae fundunt, *ib.* In dicta insula pretio iam maiori constat, quam quo Veneti vendunt p. 311. 315.

Natura omnium calefacere, mollire, discutere, vrinam movere, aluum subinde laxare, vulnera et ulcera tam interna, quam externa expurgare et conglutinare, sanguinem fistere. Tussi ac tabi conveniunt, *DIOSC.* ad inveteratos alui fluxus profunt *BAGLIV* p. 108. dolores arthriticos et podagricos compescunt *CLAVDIN. consult.* 19. p. 49. *Medic. Bibl.* II. p. 13. itemque colicos *HAMILTON Prax. reg.* p. 46. 47. gonorrhoeis quoque medentur,

tur, et vrinae suppressioni, vbi saltem oleum vmbilico illinendum HOFFM. *med. syst.* III. p. 119. Intus optime sumitur cum ouo sorbili, aut melle, aut in pilulis, ad scrupuli pondus vsque vnciam diuidiam. Vrina inde communiter odorem violaceum assequitur; interdum vero non haec, sed salina, quod in Cardinali de Sinzendorf b. HAHNIUS obseruauit *med. Bibl. l. c.*

II. INVSITATA.

Balsamum de Mecca f. de Gilead, Opobalsamum verum.

Est ex eadem arbore, vnde Carpobalsamum, quam in WEINMANNI *phytanth.* expressam videas *tab. 223.* Raro admodum reperitur, quum pro imperatore Turcico saltem colligatur, qui raritate charum legatis saltem eorumque Principibus dono dat. Quare non immerito, quod venum proflat, pro factitio habetur NEVMANN. *Chem. I. p. 363.* Qui vero illud viderunt, describunt, quum recentissimum est, coloris albicantis, qui tamen progressu temporis in aureum splendidissimum mutatur, saporis acris et aromatici, odoris admodum potentis non ingrati. Has notas quidem infallibiles dicunt balsami genuini, quando odore haemorrhagiam narium excitat, lacti infusum coagulationem eius inducit, linteis adpersum maculam non relinquit, et manu detentum transfundat: at omnes fallacissimae atque fabulosae sunt. Interim inter optima vulneraria, confortatina, et cosmetica quoque merito refertur, et exemplum arthritidis ipsius citissime curatae BRESLAVIENSES habent.

Balsamum Rakasiri.

Ex arbore Americana, adhuc ignota, colligitur, Copaiuae balsamo cum sapore et odore, tum virtutibus longe

praecellens. Vna enim alteraue dosi gonorrhoeas feliciter ad sanitatem perductas esse, quas plurimae Copaiuae vnciae irritò saepe effectu tentassent, perhibetur *A. N. C. vol. I. app. p. 123.*

Storax liquida.

Liquidambar arbor s. styraciflua aceris folio, fructu tribuloide *PLUKN. almag. 224. t. 42. f. 6.* Liquidambar *GRONOV. Virgin. 190.* Liquidambar foliis palmatis angulatis *LINN. Spec. pl. p. 999.* Arbor americana, Virginiae, Louysianae etc.

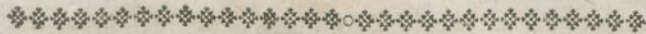
Substantia resinosa, tenax, grisea, acris, fragrans, quam plurimi pro factitia habent; alii vero ex corticibus arboris decoctione cum aqua salsa elici et ad certam consistentiam inspissari dicunt *phil. Transf. n. 313.* Calefacit et roborat. Vfus vero magis externus est in vnguentis et emplastris ad Scabiem, aliasque cutis defoedationes.

Balsamum Tolutanum.

Balsamum Tolutanum foliis ceratae similibus *C. B. Pin. 401.* Toluifera *LINN. mat. med. 201.* Arbor americana, prope Carthagenam, cuius iconem in *WEINMANNI Phyt. t. 225.* expressam videas.

Omnibus fere notis opobalsamum exprimit, odore suavius nigro Peruviano. Guttae eius in aqua calente se amplissime diffundunt in superficie, ad fundum non merguntur. In lacte tepido eadem ratione se dilatant, lacque coagulant. Ferro inunctum cito claram flammam concipit, sicut oleum therebinthinae *BARTHOL. act. Hafn. I. p. 5.* Verum illud geminum in nostris regionibus raro apprehenditur. Virtutes eius, vt ceterorum, vulnerariae sunt





CLASSIS X.

RESINAE

I. VSITATAE.

Anime.

Hymenaea LINN. *H. Cliff.* 484. Ceratia diphyllas antegoana, ricini maioris fructu PLUKN. *almag.* 96. t. 82. f. 2. Arbor fera Brasiliae et nouae Hispaniae; cuius icon apud WEINMANN. t. 137.

Resina friabilis, coloris ex albo lutei, quodammodo pellucida, odoris, dum accenditur, grati. Vfus potissimum externus est in affectibus catarrhalibus, rheumaticis-que a causa frigida, quibus per suffitum vel in emplastris adhibetur. Valet etiam ad membra paralytica, et balsamis vulnerariis in laesionibus partium neruofarum et tendinosarum admiscetur.

Benzoe f. Asa dulcis.

Arbor Virginiana, citriae vel limoniae folio COMMEL. *hort.* I. t. 97. Laurus foliis eneruiis obuerse ouatis vtrinque acutis integris annuis LINN. *H. Cliff.* 154. an? Siquidem *du* HAMELIUM negare lego, hanc arborem dare benzoen, sed eam duntaxat redolere *des arbr.* I. p. 352.

Resina dura et fragilis, e flauescens, rutilantibus et albicantibus grumis in vniam massam compacta, grati et subdulcis saporis, odoris suauissimi. Balsamica et traumatica virtute gaudet, vnde praecipue in phthisi, at perperam sane, laudatur. Ceterum etiam lenitiua et anodyna est, et ad tussim feram et capitis dolores leniendos,

pectoralibus in illa, cucuphis vero et suffitibus in his additur. Denique creberrimi vsus est in suffimigiis, quibus in conclauium tetrus vaporibus dissipandis vtimur. Chemia flores inde sublimat, ad catarrhos et sternutamenta facientes. Tincturam foemellae instillant rosarum vel liliorum alborum aquis, pro lauamento, quo cutim nitidam reddi sibi persuadent; interne pectoralibus addi solet.

Camphora.

Laurus camphorifera KAEMPF. *amoen.* 770. Laurus foliis lanceolato ouatis trineruiis, neruis supra basin vntis LINN. *mat. med.* 192. Arbor fera, Japoniae incola; cuius iconem reperias apud WEINMANN. *tab.* 165.

Camphora est substantia fragrantissima, acris, amaricans, summe volatilis et inflammabilis, sublimationis capax, in meditullio et cauitatibus ligni genita, peculiari- busque vasis sublimando prolecta. Mixtum quidem peculiare est, nulli rei ex toto comparandum, neque adeo resinis; sed huc tamen referenda mihi visa, quod alibi collocari non possit commodius. Ob summam suam tenuitatem, penetrandique vim efficacissima medicina est, inde ab Arabum temporibus nota. Discutit insigniter humorum stases inflammatorias tum interne ad grana quatuor per interualla, cum nitro inprimis, aut in emulsione sumta, qualis mos est potissimum Ill. nostri WERLHOPII, vt videre licet in *Commerc. Nor.* 1734. p. 258. 268. 431. et 1735. p. 153. tum externe vario modo applicata. Deinde in febribus malignis et exanthematicis, syntomatibusque ipsarum funestissimis, deliriis ac retroessione, vtilissima est, vt sat multis elegantibus obseruationibus confirmarunt RIVER. *Cent. I. obs.* 24. 29. *Cent. II. obs.* 18. 62. 64. 73. WERLHOPIVS *l. c.* HALLERVS *l. c.* 1736. p. 74. HOFFMANN. *diff. de vsu campb.* SCHVSTER *obs. therap. app.* ROSEN in *Schwed. Abb.* IV. p. 61. 82. alii- que plures; licet etiam non desint, qui in dietis morbis
vsu

vsum eius reprobent, vt CARE in *Comm. Nor.* 1736. p. 332. et GEELHAVSEN *diss. de febr. malign. contag.* Prag. 1735. Porro vero in quavis cachexia multum valet, teste LENTILIO *latronnem.* p. 375. et in morbis spasmodicis HOFFM. *med. consult. IV. dec. 4. cas. 5.* et specialiter in spasm. oesophagi ED. *med. syst. IV. P. 3. c. 5.* ac in haemorrhagiis ex spasm. ortis, vbi veteres vsurparunt et praecipuis ad sistendas haemorrhagias medicinis adniscuerunt. Aduersus maniam fere specifici titulum obtinuit, quam maiori dosi eius a granis quindecim ad drachmam dimidiam aliquoties de die, et diu satis exhibitam, praemissis vomitoriis, feliciter profligasse testantur Cl. KINNEIR *Phil. Transf. n. 400.* Ill. WERLHOFFIUS *Commerc. Nor.* 1735. p. 28. Cl. IVERDENS *ib.* 1736. p. 5. et TRIEWALD *Schwed. Abb. VI.* p. 44. melancholiam quoque hysteriam WERLHOF. *l. c.* 1733. p. 221. Affirmat tamen KINNEIR, quod saltem frigidis corporibus conueniat, calidis contra et plethoricis noceat et morbum omnino augeat. Et hinc forsitan est, quod aliis experimentum non successerit, et Cl. MVZELIUS eam tam in mania, quam melancholia frustra dederit, licet quotidie vnciam dimidiam deutorandam praebuisset *Wabrnehm.* p. 50. 65. Quod inordinatos et vehementes motus camphora compescit, id quidem ausam permultis dedisse videtur, vt inter anodyna eam collocarent; et licet omnino hac virtute polleat, nimium tamen est, si alii et inprimis Cl. PONTIER ipsam narcoticis adeo accensendam et opio adsociandam putent *Rec. des mem. de Chir. qui ont remport. le prix T. I.* Sed alia virtus adhuc commemoranda est, qua mercurii virtutem saluatoriam delet, nihilominus tamen ipsius virtutem, luem veneream perfecte eradicandi, non tollit, sed potius intendit. Ipsa camphora in se iam hanc facultatem habet, vt hui venereae aduersa sit, et memorabilis ideo est observatio, quam Medicus fide dignus cum HOFFMANNO communicauit, eique plurimis experimentis et exemplis edoctus asseuerauit, quod praemisso

conueniente remedio deorsum purgante sola camphora soluta in axungia viperarum ad diram hanc luem persanandam ipsi suffecerit; et ipse HOFFMANNVS certa experientiae fide affirmat, quod in gonorrhoea curanda, inque luis venereae principio nihil praesentius camphora deprehenderit *diff. cit. §. 14.* Atque istae quidem observationes nonnullos celebres Medicos et Chirurgos Gallos permouisse videntur, vt camphoram in vnguentum sua mercurialia receperint, posteaque tutum ipsorum vsum in tollendo venereo morbo sine vlla saluatione deprehenderint. Eiusmodi experimenta instituerunt iam multoties Cl. RAVLIN *Obs. de med. Par. 1754.* Cl. MISSA in *diff. ergo luis venereae hydrargyris camphoratus* ib. 1756. et alii in VANDERMONDE *recueil period. d'observat. de Medec. M. Mart. et April. 1756.* Sufficit vncis quatuor vnguenti neapolitani scrupulum saltem camphorae admiscere RAVLIN. Et quemadmodum camphora fluxum saliualem praevertit, sic etiam coercet eum, vbi praesens et immoderatus est, vt compertus est Cl. ZACH. VOGEL in *Wahrnehm. I. p. 16.* Efficax denique camphora est in syncope, quam, vbi granum eius vnum vel alterum masticatur, non tollit modo, sed etiam auertit FISCHER *Tr. de Senio p. 142. 145.* Superest quaestio memoranda, vtrum camphora calefaciat, an refrigeret? Non desunt vtramque in partem dissentientes auctores, sententiae suae robur singuli ab experimentis repetentes, quorum qui prius affirmant, producere angustias, ebullitiones et intensiores aestus dicunt LVDOV. *Pharm. de diaph.* qui vero posterius, contrarium se obseruasse testantur. Atque in horum numero maxime est HOFFMANNVS, qui nec a maiori dosi scrupuli vnus vel drachmae dimidia in spiritu vini dissolutae et sano homini exhibitae cum sufficiente vehiculo, neque maiorem aestum, neque pulsum adauctum, sed potius manifestum refrigerium, praesertim circa praecordia, obseruasse scribit; imo addit, quod vncia spiritus vini ingesta vel vnus haustus vini generosi plus caloris

cor.

corpori inferat, quam duae drachmae camphorae *diff. cit.* §. 10. A priori etiam hanc virtutem refrigerantem in se suscepit demonstrare Cel. TRALLES peculiari libro a. 1734. emisso. Verum ipse ille vir doctissimus haud ita pridem contrarium effectum in proprio corpore inde percepisse confessus est *Histor. chol. p. 75. 76.* Excalefactoria virtus, si dicere licet, quod sentiam, magis omnino mihi videtur probata esse, neque poterit quisquam sibi temperare, quin profiteatur istam, velit drachmam dimidiam spiritus vini camphorati per duo saltem minuta horae ore continere, idque eo colluere; certe enim non de calore tum conqueretur, sed de ardore igneo et vrente ipsum habitum reddente igneum. Non ideo tamen camphoram ego cum LVDOVICO et aliis damnandam vel reiiciendam puto; excalefacientibus quippe aequae opus habemus, quam refrigerantibus, istaque non minus medicamentorum securorum titulum, quam haec, vindicare sibi possunt. Refrigerandi autem scopo nunquam quemquam vidi assumisse camphoram, solam puta eam, non cum nitro vel aliis temperantibus remixtam. Inter remedia, quae venerem extinguunt, vulgo etiam referunt camphoram; verum id minime experientiae consentaneum est, ut potius cupiditatem coeundi ista concitet HOFFM. *diff. §. 10.* aut saltem non adimat, ut PAVLLI expertus est *M. N. C. dec. I. an. VI. VII.* cuius suasu mater filio suo per aliquot septimanas in omni fere cibo ac potu camphoram dedit, qui tamen minime ab indole sua puellarum amantissima recessit.

Elemi.

Elemifera PLVKN. *Phyt.* 173. 218. Icariba MARGGR. *Braf.* 98. Therebinthus maior petulae cortice, fructu triangulari SLOAN. *Iam.* CATESB. *Carol. I.* t. 30. Arbor nouae Hispaniae.

Resina cerae flavae colore similis, ad viridiusculum inclinans, saporis modice acris et amari. Tumores discutit, ulcera mundificat et consolidat, in vulneribus capitis, tendinum, et neruorum egregia. Rheumaticos dolores in suffimentis mitigat. Interne pro roborante atque diuretica medicina commendabilis, in gonorrhoea inprimis diuturna et fluore albo, sub pilularum forma aliis admixta,

Mastix.

Lentiscus ex Chio TOURNEF. Itin. I. p. 285. Pistacia foliis abrupte pinnatis LINN. H. Cliff. 436. Sunt proprie quatuor species lentisci, quae mastichen plorant, prout DV HAMEL a duobus fide dignis viris DIGEON et CON-SINERI accepit *Tr. des arbr. I. p. 356.*

Resina fragilis, granulata, pallide flava, fere pellucida, odoris non ingrati. Calefacit, et roborat; vnde in capitis grauitate, vertigine, apoplexia, paralyfi, cardialgia, vomitu, alui fluxu, gonorrhoea, fluore albo mulierum remedium est. In suffimento pro vsu oeconomico et medico in odontalgiiis et otalgiiis, vteri et ani procidentia, frequentissimi est vsus. In chirurgia vnguentis digestiuis, balsamis vulnerariis, et emplastris roborantibus et discutientibus additur.

Sandaraca.

Est resina iuniperi. Neruofas et membranofas partes firmat, humores acres corrigit, et consolidantem virtutem obtinet.

Sanguis Draconis.

1. Draco arbor indica siliquosa, populi folio, Angsana vel Angsava Iamaica COMMEL. hort. I. r. 109. Pterocarpus LINN. Fl. Zeyl. 417. 2. Palma prunifera foliis Yuccae, fructu racemoso, cerasiformi, officulo duro cinereo, pisi magnitudine, lacrymam sanguis draconis fundens BEA V-MONT Catal. hort. in India orientali.

Resina

Resina arida coloris coccinei, in tabulas vel glebas oblongas magnitudine glandis, foliis iuncea inclusas, formata; ex quamam vero arbore ea desumpta sit, an ex priori, an posteriori, incerti sumus. Virtutem adstringentem possidet; hinc externe ad ulcera manantia siccanda, vulnera glutinanda, vacillantes dentes firmandos, et haemorrhagias, albumine oui subacta, adhibetur. Interne itidem in haemorrhagiis, dysenteria et fluore albo a scrupulo vno vsque drachmam utilis est. Illa in tabulis impurior est, et coloris minus elegantis, quam quae in globulis.

Tacamahaca.

Tecomahaca HERN. *Mex.* 55. PLVKN. *phyt.* 223. f. 2. *Voyage du CHEVAL. DE MARCHAIS* III. p. 260. Arbor in Indiae occ. noua Hispania et Mexico.

Color resinae quodammodo pellucidae, ex flauo rufus, sapor aromaticus leuiter amarus, odor non ingratus; virtus roborans, resoluens, et siccans; vsus praecipuus in suffitu ad dolores rheumaticos, odontalgias et otalgias mitigandos; et in emplastro ad cephalalgiam et vertiginem, vbi capiti, et ad vomitum, inflationem ventriculi, colicam, diarrhoeam, vbi ventriculo et regioni hypogastricae superhabetur.

II. INFREQVENTES.

Abietis resina.

Abies vulgo rubra dicta eam stillat, et in Heluetia imprimis copiose colligitur bis in anno DV HAMEL *des arbr.* I. p. 8. II. In decocto ad scorbutum et arthritidem prodest. Norlandi saepius masticant LINN. *Fl. Lapon.* p. 278.

Kikekunemalo.

Ex arbore Americana desumitur, quae vero nondum descripta est. Habetur pro specie Copalis, et puritate atque

atque elegantia ipsi adhuc praecellit. In suffimigiis ad affectus erysipelaceos et arthriticos laudatur.

Pini resina.

Ad eadem facit ac abietis. De collectione eius atque praeparatione optime scripsit DVHAMEL *l.c. II. p. 141.*

III. EXSOLETAE.

Copal.

Rhus obsoniorum similis americana, non ferrata, foliorum rachi medio alata PLVKN. *Phyt.* 56. f. 1. Rhus foliis pinnatis; petiolo membranaceo articulado ROY. *Lugdb.* 244. Rhus elatior, foliis impari pinnatis; petioli membranaceis articulatis GRON. *Virg.* 149. in America septentrionali.

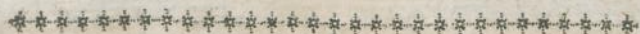
Resina succinei coloris et duritiei, pellucida et bene odorata. In frigidis catarrhalibus affectibus suffitibus additur, et aequae efficax ac olibanum et anime censetur, resoluendo ac discutiendo spissos humores, partesque debilitatas roborando. Praecipue vero vernici conficiendae solidae et nitidissimae adhibetur.

Vernix.

Arbor americana, alatis foliis, succo lacteo venenata PLVKN. *almag.* 45. t. 145. f. 1. Toxicodendron foliis alatis, fructu rhomboide DILLEN. *H. Elth.* 390. t. 292. f. 377. Rhus foliis pinnatis integerrimis, petiolo integro LINN. *mat. med.* 151. Arbor Poyson-wood-Tree Phil. *Trans. n. 367.* p. 145. Sitz s. Sitz-dsu KAEMPF. *amoen.* 791. t. 792. in America septentrionali et Iaponia.

Venenata ipsi qualitas est, qua tamen ad haemorrhoidum dolores compescendos valet. Ceterum in truncis *Cedri* arboris discissae subinde etiam resina reperitur, quam hoc nomine insigniunt DVHAMEL *des arbr. I. p. 141.*

CLAS-



CLASSIS XI.

G V M M I.

I. V S I T A T A.

Arabicum gummi s. Senegal.

Acaria C. B. *Pin.* 392. Mimosa spinis geminatis distinctis, foliis duplicato pinnatis, particularibus utrinque quinis, pluribus LINN. *H. Cliff.* 209. Mimosa spinis ternis, intermedio reflexo, foliis bipinnatis, floribus spicatis ID. *Spec. pl.* p. 521. in Arabia.

Gummi ex albo flavescens, pellucidum, saporis glutinosi. Tenuis humores incrassat, acres inuoluit; proptereaque efficax in tussi; raucedine, lippitudine, ardore urinae (BOYL. *viii. simpl. med.* p. 119. DANIEL *med. Beytr.* P. III. p. 118.) et dysenteria, absente feruore, ad drachmam (HEIST. *comp. pract.* p. 342.) Ad fissuras mammarum etiam optime conducit inspersum ID. *Wahrnehm.* p. 267. Haemorrhagiis quoque sistendis vtile est, et in ambustis cum albumine oui applicatum, pustulas praecauet et dolorem mitigat. Ceterum praefens colicae remedium audit, quando lacte calido solutum, quoad eius fieri potest, dum calet adhuc, hauriendo consumitur *Voyag. de MARCHAIS* III. p. 142.

Tragacantha.

Astragalus aculeatus fruticosus Massiliensis PLVKN. *alm.* 60. Tragacantha C. B. *Pin.* 388. Astragalus caudice arborecente, petiolis spinescentibus LINN. *Sp. pl.* p. 762.
circa

circa Alepum, in Candia, et monte Ida. Icon est apud
DVHAMEL II. p. 346.

Instar vermiculorum contortam figuram refert, coloris
albi vel lutei, quarum haec impura *communis* audit, illa
vero *selecta*. Vfus idem est ac gummi arabici. Non ex
radice vulnerata profluit, vñ vulgaris opinio est, sed ex
caudice et ramis, teste DVHAMEL l. c.

II. MINVS VSITATA.

Olampi.

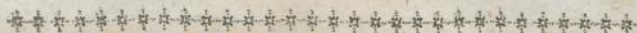
Ex America adfertur pellucidum, pallidi coloris, sa-
poris subdulcis, parum adstringentis. Cum arabico
gummi conuenire videtur.

III. OBSOLETA.

Ceraforum gummi.

Rubellum, paria praestat cum prioribus. In aceto co-
ctum et calide cum linteis applicatum ad dolores arthriti-
cos laudat TIMAEVS *Epist. l. 5. ep. 1. p. 341.*





CLASSIS XII.

G V M M I R E S I N A E.

I. V S I T A T A E.

Ammoniacum.

Ex ferulacea planta, nondum bene cognita, exstillat et tam ex India orientali, quam ex Lybia adfertur. Odor grauis et nauseosus, fere alliaceus, sapor amaricans. Virtus resoluendi spissos et tenaces humores admodum potens, vt in scirrhis nondum confirmatis nihil efficacius dari possit. Solutum vino aut extractis subactum commode sumitur. Maiori paullo dosi aluum mouet. In emplastris frequens vsus est in tumoribus glandulosis et mammarum a lacte coagulato et post ablactationem, ipsorumque viscerum indurationibus dissoluendis.

Asa foetida.

Asa foetida Disgunensis, umbellifera, leuistico affinis KAEMPF. *amoen.* 535. t. 536. Ferula foliis alternatim sinuatis obtusis LINN. *mat. med.* 118. Icon habetur in WEINM. *Phyt.* t. 181. Frutex in Persia crescit.

Odor admodum nauseosus et foetidus, sapor acris et mordax. Ad conuulsiuos motus valde efficax est; deinde ad colicam, et ad vermes a duobus granis vsque ad quatuor. In sopore ex apoplexia relicto valde laudat ERNDEL *Warsav.* p. 219. Indi ipsa quotidie vtuntur sic, vt orbem, dum carnes edunt, illa illinant. Externe cutim rubefacit et vesicas excitat, et verrucas tollit. In aceto soluta ozaenae et paronychiae vtiliter admouetur.

Bdellium.

apud

loris
illa
n ex
d exfa-
bicoco-
riti-

S-

Bdellium.

Arbor hanc lacrymam plorans nondum innotuit. Accipimus vero eam ex Arabia et India. Color est fuscus, quodammodo rufescens, sapor subamarus, color gratus, inprimis si accenditur. Externe resoluit et discutit, unde in emplastris ad tumores expediendos, et maturandos abscessus adhibetur. Interne laudatur ad vlcera pulmonum, et nimium fluxum mensium atque haemorrhoidum
 HOFFM. *med. syst.* IV. P. 2. p. 94.

Caranna.

Flahueliloca Qhauitl HERNAND. *Mex.* Arbor Mexicana. Thus redolet, saporem habet amaricantem, colorem ex fusco luteum. Externo vsu bdellio aequiparatur, et simul traumatica est. Internum specialem nullum noui.

Hederæ gummi.

Est lacryma hederæ arboreae, in India, Italia, Provincia et Languedocia incisione prolecta, ex nigro fusca, saporis quodammodo aromatici, odoris grati, cum frangitur, splendens. Roborat et in atoniis viscerum, imi inprimis ventris, hodie adhibetur.

Olibanum.

Cedrus hispanica procerior, fructu maximo nigro
 TOURNEF. *inst.* 588. Iuniperus foliis quadrifariam imbricatis acutis ROY. *lugdb.* 90. in Hispania et Arabia.

Plus minus purum et diaphanum, odoris et saporis aromatici, modice adstringentis. Roborat, digerit, calefacit, balsamicum et traumaticum est: quare interne in atonia viscerum, in tussi humoralis, diarrhoea, dysenteria, et diabete adhibetur; externe in suffitibus contra catarhos et rheumaticos dolores, in linimentis vero et balsamis

fami
 appl
 tient
 ribus
 alias

volu
 ranc
 pado
 Lond

SON
 F
 mam
 tantu
 nigro
 masti
 mina

mequ
 SYL
 liter
 aut fe
 ob id
 rum c

corrig
 Hoc

minu
 tari in
 nunc
 dantu
 eiusm
 lento
 nonni

M. O&

Voy

famis vulnerariis vt digerens, maturans et consolidans applicatur; emplastris neruinis, roborantibus et discutientibus etiam addi solet. Chirurgis denique in pulueribus contra erysipelata et in fomentis ad gangraenas et alias inflammationes familiare esse consuevit.

Scammoneum.

Conuoluulus Syriacus MORIS. *Hist.* II. p. 12. Conuoluulus foliis sagittatis poslice truncatis, pedunculis ramosis bifloris ROY. *Lugdb.* 427. in Syria, Myfia, Capadocia. Icon est in *observat. by a Societ. of physic at London* I. n. 3. In Anglia nuper ex femine Cl. COLLINSON plantam educauit.

Radix plantae incisa certo anni tempore hanc lacrymam plorat, cuius quinque partes resinosae sunt, sexta tantum gummosa *Commerc. Nor.* 1733. p. 60. Color ex nigro cinereus est, sapor et odor acris et nauseosus: dum masticatur, lactescit. Humores per inferiora citra tormina purgat a granis sex vsque quindecim datum, optimeque ex aqua tritum sub emulsionis forma ad mentem SYLVII. Imbecillis etiam pharmacis eius non nihil utiliter permiscetur, vt eorum aut tardiozem vim acceleret, aut sopitam exstimulet. Foetidissima excrementa reddit, ob id, quoniam celerrime sanguinem dissoluit et in ferum commutat van SWIETEN. Olim sulphuris fumo corrigere soliti sunt, tumque *Diagrydium* vocarunt. Hoc saeculo vero BOVLDOUC cum succo liquiritiae non minus depurare docuit, quam in aqua saltem tartari impraegnata soluere, iterumque lente exficcare, cuius nunc quatuor viginti grana vsque octo et quadraginta dantur *Mem. de l'Ac. de Par.* 1702. p. 87. Verum omnes eiusmodi praeparationes in pharmaco prorsus non violento superuacuae sunt. Ceterum virtutem febrifugam nonnulli in eo quaerunt BLEGNY *Zodiac. med. ann. I. M. Off. obs.* 2.

Vogel. Mat. Med.

X

Styrax

Styrax Calamita.

Styrax folio mali cotonei C. B. *Pin.* 452. Styrax
LINN. *H. Cliff.* 187. Arbor mansueta in Italia, Creta,
Syria, Palaestina.

Substantia pinguis, cum tenacitate fragilis, in in-
formes massas coacta, odoris suauissimi, saporis subacris
cum aliqua dulcedine, coloris e flauo rufescentis. Cale-
facit, roborat, siccatur, anodyna est. Tussim lenit a fe-
rofa colluue ortam. In cucuphis et suffitibus capitis do-
loribus et imbecillitati medetur. Inseruit etiam suffimen-
tis pro conclauibus.

II. INFREQVENTES.

Euphorbium.

Euphorbium cerei effigie, caulibus crassioribus spinis
validioribus armatum COMM. *hort.* I. p. 21. *SEB. thes.* I.
p. 29. t. 19. f. 2. Euphorbium polygonum spinosum,
cerei effigie ISNARD *act.* 1720. p. 500. t. 10. Euphor-
bia aculeata nuda multangularis, aculeis geminatis LINN.
diff. 3. * in Aethiopia et Africa habitat.

Vis ei cathartica valentissima est, ob vrentem acri-
moniam, quae etiam efficit, vt vehementissimas excitet
sternutationes, interdum vix compescendas et conuulsio-
nes minitantes. A paucis granis vsque duodecim ad aquas
hydropicorum euocandas et in grauioribus obstructioni-
bus viscerum, atque paralyfi, amaurosi que nonnulli ad-
hibere solent PERRY *account of hysteric. pass.* In cute
emplastri forma applicatum, phoenigmi et vesicantis ef-
fectum exserit. In carie ossium denique ceu praestan-
tissimum medicamentum abs Chirurgis adhibetur.

Gummi Galda.

Elemi odorem & virtutem aemulatur. Coloris est
subgrysei. Arboris, cuius lacryma est, notitia adhuc
desideratur.

Gummi

Gummi Guaiacum.

Ex arbore, quae lignum eiusdem nominis largitur, effluit, non confundendum cum *resina*, quae ex ligno spiritus ardentis ope extrahitur. Remedium est in affectibus catarrhalibus et impuritatibus humorum, commodeque inter pilulas recipitur ad quatuor, sex, vel octo grana.

Gummi Gutta.

Coddam-pulli RHEED. *H. Malab.* I. p. 41. t. 24. Cambogia LINN. *Fl. Zeyl.* 105. Arbor nondum accurate descripta.

Sapor acris & nauseosus, color e rubro flavesceus; quodammodo pellucet. Validum est sursum & deorsum purgans, & in hydrope imprimis praescribitur a granis duobus vsque decem incipiendo a dosi minori, sensimque ascendendo. Optimum est, cum sale medio miscere, aut extracto subigere. Correctio per acetum aut sulphuris fumum hodie fere exoleuit.

Gummi Look.

Ex Iaponia affertur, & sicut mastiche temporibus contra capitis & dentium dolores imponitur. Colore fuccinum aemulatur. Arbor illud plorans nobis non constat.

III. OBSOLETAE.

Opopanax.

Panax costinum C. B. *Pin.* 156. Panax heracleum MORIS. *hist.* III. p. 315. Pastinaca foliis decompositis pinnatis, LINN. *H. Cliff.* 105. in Graecia, Italia, Sicilia, Prouincia.

Amarum est, acre, graueolens, extus rufum, intus flavesceus. Tanquam resoluens medicamentum in asthma pituitoso, paralyfi & ad menses mouendos adhibetur.

betur. Externe discutit & rubefacit. Ad tumores resoluendos in Chirurgia adhibetur.

Sarcocolla.

Tithymali myrsinitis specie arbuscula aethiopica, subrotundis foliis, e stoechadis arabicae squamato capitulo duro lacrymam fundens *PLUKN. Mant. 183. t. 44.* Penaea foliis ovatis planis *LINN. Spec. pl. p. III. in Persia & Aethiopia.*

Granulata, rufescens, subdulcis, actis & ingrati saporis. Ad glutinanda vulnera vulgo adhibetur & emplastris glutinantibus additur. Vfus quoque est in collyriis consolidantibus & siccantibus, at minime cruda, sed lacte temperata, & cum aliis remediis aptis & albumine oui in linimentum redacta; siquidem acrimonia quandoque caustica inesse & alium commouere dicitur. Cadere quoque capillos facit.



& sedativum est. In emplastris & suffitibus adhibetur. Interne quoque ad dysenteriam laudatur.

Myrrha.

Colligitur ex arbore Africana, de qua nihil certi adhuc nobis constat. Amara, acris, & odorata est; sed puritate differt, sic ut in electam & communem hodie dividatur, ab antiquis vero in plures species Diosc. Calefacit, roborat, ad veterem tussim (Diosc. Hoffm. Loeseke) orthopnoeam, in laterum pectorisque doloribus, in alui profluvio & dysenteria vtiliter deuoratur Diosc. vel essentiae forma aut olei per deliquium assumitur. In tussi etiam manditur, vel oleum eius distillatum cum saccharo lactis aut vulgari deuoratur. Menfes & lochia & partum expellit, putredinem arceat, alexipharmaca est, (Pringle) vermes necat, vulnera & abscessus expurgat & glutinat *A. N. C. vol. VI. obs. 29.* ventriculi flacciditati succurrit: in suffitu paralyfi medetur Erndl Warsav. contra aeris miasmata putrida ore masticatur; etiam contra grauem oris halitum. In cereuifia saturata soluta & cochleatim bis die sumta, varos, scabiam, tineam sanat Bernh. Chim. Erf. p. 284 seq.

Sagapenum.

Affertur ex Alexandria & Persia, vbi planta nondum cognita illud stillat. Color ex flauo rufus est, intermixtis subinde particulis albicantibus; sapor acris, odor aduersus alliaceus. Crassos humores pituitosos dissoluit, calefacit, discutit, per aluum purgat, mensium obstructions soluit, in asthma humoralis vtilissimum est. Externe emplastris resoluentibus & maturantibus additur. In suffocatione vterina aequae ac asa foetida naribus submouetur.

CLASSIS XIV.
 SVCCI EXPRESSI ET
 INSPISSATI.

I. VSITATI.

Aloe.

Aloe foliis spinosis confertis dentatis vaginantibus planis maculatis LINN. *H. Cliff.* 131.

α) *Caballina.*

Aloe Guineensis caballina vulgari fimilis tota maculata
 COMM. *prael.* 40.

β) *Hepatica.*

Aloe vulgaris C. B. *Pin.* 386. Kadanaku RHEED. *H. Mal.* II. p. 7. t. 3. in China & Barbados Americae insula. Icon est in *Act. Vratisl.* 1728. M. Aug. p. 1274. & A. N. C. vol. 3. *obs.* 14.

γ) *Succotrina f. lucida.*

Aloe americana, ananae floribus suave rubentibus
 PLVKN. *Almag.* 19. t. 240. f. 4. *Aloe succotrina* angustifolia spinosa, flore purpureo COMMEL. *hort.* I. p. 91. t. 48. in insula Succotora.

Diu in ea opinione fuerunt auctores, hasce tres species officinales ex vna eademque planta colligi, atque saltem puritate inter se differre; verum res aliter nunc comprehensa est. *Hepatica* quidem & *succotrina* ex eadem specie elici possunt, & ratione patriae tantum differunt; *caballina* vero peculiari specie colligitur. Haec omnium maxime

maxime nigrescit & impura est; purior est hepatica; purissima vero omnium, non ideo tamen hepatica praestantior, succotrina. Sapor singulorum amarissimus, odor nauseosus. Pulcherrimum & innoxium purgans constituit, ad duo grana saltem cum sale medio deglutita. Ventriculum roborat, eoque sine veteres omnibus catharticis, ne illis stomachus laederetur, admiscuerunt C E L S. L. 2. c. 12. p. m. 95. Porro viscerum obstructions soluit, & crebriori usu, in dispositis, ani venas; vermes etiam expellit. Externe balsamicam & traumaticam virtutem in vulneribus & vlcibus exferit, in puluere aut essentia ipsis applicata: haemorrhagias etiam sistit: oculis epiphora laborantibus vtiliter insufflatur. In pollingendis cadaueribus optimum balsamum constituit. Ad vitam longam conferre primaeni Medici crediderunt. Caballina ob impuritatem veterinariis tantum in usum cedit. Pro scopo purgandi nonnulli succotrinam hepaticae praefereunt BOVLDOVC Mem. de Par. 1708. contrarium vero statuit FISCHERVS Tr. de Senio p. 175. In gummosa parte vis purgandi maxima residet, quam proinde a resinosa variis menstruis, aqua frigida, succis variarum plantarum, vel alio quocunque modo, separare consueverunt. Atque talem gummosam aloen maxime expeti & laudari videmus a STAHLIO, multisque aliis ab eo deductis viris. Plebei & rustici purgandi scopo aloen crudam ad diuini drachmam deuorant.

Betulae succus.

Betula C. B. Pin. 477. Betula foliis acuminatis ferratis
L I N N. Fl. Succ. 776. Arbor vulgaris.

Is succus vere ex arbore, inciso cortice, copiose fluit. Tenuis est, & limpidus, saporis non ingrati & aciduli. Contra calculum tum praeseruatue tum curatiue commendatur ab HELMONTIO Tr. de lithias. c. 8. §. 24. Adeoque diureticus est, vt diabetem fecerit SPIES de
herb.

verb. antinephr. Sed primo tantum vere utilis est: postquam enim arbor folia iam protrudit, ingratus stillat. Porro vero is succus scabiem sanat, si singulo mane ad libram dimidiam potatur, quod experimento confirmat BASS *dec. 4. obs. 10.* p. 322. & similiter quoque ad scorbutum & icterum prodest. Saccharum inde parari posse, habet LINN. *Fl. Suec.* p. 776. cum saccharo ipso vero fermentatus in vinum transit, muscati sapore BLAIR *Pharm. bot.* p. 160. Ad siceram cum prunis aut grossularia aptissimus est, idque posterius Curonis est familiare BRESLAV. 1725. M. Nov. itemque ad cereuisiam parandam E. N. C. *dec. I. an. IV. obs. 281.* & *Act. Hafn. an. I. obs. 19.* & *Phil. Trans. n. 68.*

Catechu f. Terra Iaponica.

Areca frondibus pinnatis, foliolis oppositis lanceolatis plicatis LINN. *H. Cliff.* 392. Caunga RHEED. *H. Mal. I.* p. 5. t. 5-8. Arbor in Malabaria, Zeylona & Mombaim crescens.

Succus exprimitur e fructu huius arboris, tumque folis calore ad solidam et compactam massam castanei coloris inodoram, subamaram, posteaque dulciorem inspissatur. Virtus ei roborans & adstringens est: vnde interne in alui fluxibus, gonorrhoea, mictu ac vomitu cruento adhibetur a scrupulo vno vsque drachmam dimidiam, vel in essentia; externe vero ad laxitatem & ulcera gingivarum. Cl. DEIDIER ad consolidandum ulcus ventriculi etiam illo usus est *Consult. II.*

Manna.

Fraxinus humilior f. altera Theophrasti C. B. *Pin.* 416. Fraxinus floribus completis LINN. *H. Cliff.* 470. Arbor mansueta in Sicilia, Calabria, regno Neapolitano.

Substantia grumosa, viscosa, ex albo flavescent, saporis dulcis, subacris & nauseosi, ex dicta arbore vel sponte vel ex vulnere, quod M. Augusti faciunt, succi liquidi forma sudans, & solis calore in consistentiam solidam siccata: qualem colligendi modum optime describunt BOCCONE in *Observaz.* TARGIONI in *Viaggi T. V.* & MORE in *phil. Trans. n. 495. p. 470.* Colore et forma diuersae occurrunt species, quae etiam puritate & impuritate distinguuntur. Albissima optima iudicatur, cui succedit flavescent; ratione formae in minoribus granulis occurrens granulata; in maioribus grumis mastichina; cannarum excauata figura cannulata; in glebas vero maiores compacta luteo fusci coloris ignobilior habetur. Aluum blande & sine torminibus, at non sine inflatione, expurgat. Infantibus bimulis aut etiam iunioribus dari potest duarum triumue drachmarum pondere, aqua communi, hordei aut pulli iusculo diluta; adultis vero et aetate florentibus ad duas vel tres uncias. Inprimis vero manna in thoracis affectibus pituitosis prae aliis euacuantibus commodissime datur HOFFM. *diff.* deinde quoque hypochondriacis ID. & melancholicis BACHOT. *qu. med. denique in variolis confluentibus HEISTER diff.*

Ceterum notari meretur, & *Laricem Brigandinam* mannae grana mensibus Maii & Iunii excludere Mem. de *Par.* eaque a Brigandinis etiam colligi & vsurpari, quamvis haec manna duplo debilior sit Calabrina SAVRIN apud CHOMEL *Suppl. p. 19.* & *Hedysarum* quoddam in Persia, quod vulgo *Albagi* vocant LINN. *Spec. pl. p. 745.* qualem mannam vidit Cl. FOTHERGILL *Phil. Trans. n. 472. art. 14.*

Opium.

Est succus inspissatus ex incisis capitibus papaueris fatiui in Asia paratus, saporis acris & amaricantis, odoris

ris g
obtin
fubiu
new
salte
Lo
catu
diffe
feri
que
Bon
dari
hae
sept
re,
hab
lette
effe
nen
tior
vol.
& I
ven
que
obf.
in
ex
ius
vel
tha
inf
Ole
den
c k
opi

ris grauis narcotici. Inter stupefactina summum locum obtinet. Irritabilitatem atque sensibilitatem fibrarum subito destruit HALLER *Comm. Goett. II.* p. 157. WHYTT *new observ. by a Soc. of Edinb. II. n. 20.* etiam in anum saltem per clysterem immissum aut in vulnus ID. *l. c.* & LORRY; praeterea vero simul eas partes, quibus applicatur, adurit & inflammat. Sanguini admistum, eum dissoluit SCHWENKE *Haematol.* p. 188. maioremque feri copiam, quam a sanguine sibi relictam, separat, eamque dein pene totam in gelatinam conuertit *Comment. Bonon. I.* p. 159. Hi sunt primarii opii effectus: secundarii vero sunt, excretiones alui, vteri, pectoris, sistere, haemorrhagias coercere, dolores quoscunque sedare, septicorum virtutem, si admistum ipsis fuerit, infringere, IOVNG *Treat. of Opium.* Maniacis etiam profuisse habent WEPFER *de apopl. app.* p. 687. & CHISI *in letter. medich.* p. 27. Quamquam contrarium horum effectuum in nonnullis obseruatum legimus, peruigilium nempe a STENZELIO *Tr. de Somno* p. 150. 151. excretiones per pectus & aluum auctas a BAVERO *in A. N. C. vol. II. obs. 94.* furorem in maniacis auctum a MEADIO & LORRY. Et de Turcis constat, quod pro concitanda venere & concilianda animositate illud deuorant; hancque virtutem etiam in aliis probant *E. N. C. Dec. I. & VI. obs. 69* & *A. N. C. vol. II. obs. 94.* Narcotica virtus maxime in principio sulphureo valde subtili quaerenda est, quod ex viroso partim odore colligimus, & imminutione huius virtutis per coctionem, partim vero ex summa eius velocitate, qua antequam in sanguinem transfertur, lethalem iam somnum inducit, quod experimento in cane instituto BOERHAAVIUS probauit *Prael. T. VI.* p. 246. Oleosis empyreumaticis partibus omnem effectum quidem, adiuuante ipsum non nihil sale volatili, STANCKARIUS adscribit *Comm. Bonon. I.* p. 161. verum in opio crudo tales non adfunt: licet non negem, quod
idem

idem Cl. V. contendit, oleum empyreumaticum animalibus datum, ipsa interficere, idque citius, si ex sale volatili aliquantum ipsi adiciatur. Ob virulentiam vix crudum in usum venit, sed diuersis modis depuratum & correctum. Crudi dosis est granum vnum, vel ad summum duo; correcti paullo maior, sed diuersa, prout nempe plus minus inde ipsius virtus cicurata fuit. Ex papauere Europaeo similem succum virosum parari posse, haud pauci annotarunt. In Anglia sola incisione capitum perfectum opium obtineri confirmat ALLEYNE *Dispensatory* p. 58. etsi in Germania id non perinde successisse, in E. N. C. legamus. In Heluetia parauit CONST. DE REBEQVE ex capitibus extractum vinosum, opio paullo debilius, cuius dosis a grano vno ad quinque esset *Medic. Heluet.* p. 152. 153. vulneratorum vero lacryma ad vnum granum sufficit DILLEN. *E. N. C. cent. IX. obs. 43.* In Gallia denique BOVLDVCCIUS extractum parauit, quod ad duo, tria, quatuor grana eundem effectum ederet; apud nos vero Ill, HALLERVS *enum. plant. Hort. reg.* p. 88.

Saccharum.

Arundo saccharifera C. B. *Pin. 18. SLOAN. Iam. I.* p. 108. t. 66. in humidis vtriusque Indiae.

Succus est dulcissimus, lixiuii alcalini accessione inficcam consistentiam redactus. Vsum oeconomicum non attingo. Medicus potissimum externus est. Clysteribus additum stimuli loco inseruit. Vlceribus inspersum, ea mundificat & detergit, magis tamen album & nobilius, ob maiorem vim calcarearum partium, quas ex lixiuio calcis viuae habet, quam ignobilius SHORT. Oculis insufflatum fordes abstergit, et nubeculas ac pannos delet. Naribus immissum pituitam prolicat. Aphthis infantum infricatum, eas detergit. Vsus in suffimigiis notus. Liberalius interne sumtum pinguedinis generationem impedire dicitur,
hine

hinc macilentis nocere BOERH. *Chem. II.* p. 159. CAR-
THEVSE *Mat. med. I.* p. 462. at sine certo, quod sciam,
experimento. Variis medicamentis non solum ad gra-
tiam conciliandam, sed conseruandam quoque virtutem
additur. Saccharum enim a putredine plantas & anima-
lium partes valide omnino praeferuat. Denique saccha-
rum quoque antidotum esse acerrimi illius veneni vege-
tabilis, quo Americani tela sua imbuunt, quibus animalia
subito interficiunt, si protinus gallinis in ingluuiem intru-
datur, itinerum scriptores fidem faciunt.

Addimus nunc saccharum non solum parari ex arun-
dine saccharifera, verum etiam ex Acere Americano
DIEREVILLE *Voy. & Acad.* 109. KALM. *Act. Suec.* 1751.
Europaeo DAHLMANN *libr. cit.* 1754. alga Islandica
BARTHOL. *act. Hafn. I.* BIORNO PAVLI *diff.* aloe
quadam americana MARCGRAF *Hist. Bras. L. 1. c.* 18.
apocyni specie SARRAZIN *Mem. de Par.* 1703. Palma
coccifera MARCGR. *l. c.* p. 140. & pluribus radicibus in-
digenis, betae albae, rubrae, filari, dauci, vnde ele-
gantissimum obtinuit MARCGRAF. *Hist. de l'ac. de Berl.*
1747. p. 49.

II. EXSOLETI.

Acaciae verae succus.

Ex filiquis immaturis arboris, quae gummi arabicum
suppeditat, exprimitur, inspissatur, & in glebas aliquot
vnciarum pondere cogitur, quae vesicis inuolutae ad ex-
teros postea transmittuntur. Color est nigricans, sapor pri-
mo subdulcis, dein austerus non ingratus: hinc virtus ad-
stringens & incrassans, ob quam in ventriculi imbecillitate,
vomitu, & profluuiis qualibuscunque adhibetur a scrupulo
diuidio ad vnum, & commodissime quidem in pilulis, ele-
ctuariis

ctuariis, vel bolis. In angina gargarismatibus additur. Aegyptii ad oculos roborandos & ab inflammatione defendendos vtuntur ALPIN. Apud nos succus fructuum pruni syluestris substituitur, cuius vero vsus, inprimis internus, aequè parum tutus est. Eo quotidie exhibito CARRICHTERVS Ferdinandum I. ex pectore laborantem necasse scribit CRATO in ep.

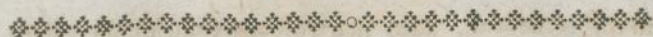
Hypocistidis succus.

Hypocistis omnino lutea s. ochrae colore CLVS. *hisp.* 143. Afarum foliis sessilibus imbricatis, floribus quadrifidis LINN. *Mat. med.* 220. Planta parasitica super radices Cisti in Turcia, Creta, Gallo-Prouincia, & Gallia Narbonensi; cuius iconem vide apud DVHAMEL *des arbr.* 1. p. 170. t. 68.

Is succus e fructibus recentibus exprimitur, & paria praestat cum succo acaciae.



CLAS-



C L A S S I S X V.

CORPORA SVBMARINA PLAN-
TIS ANALOGA.

Corallia. α) Alba.

Corallium album oculatum officinarum I. B. *hist.*
III. p. 577. Madrepora simplex ramosa, ramis
teretibus laevibus tubulosis, lamellis integris L I N N.
H. Cliff. 481.

β) Rubra.

Corallium rubrum C. B. *Pin. 366.* Millepora
rubra, striis obsoletis flexuosis L I N N. *Mat. med.*
regn. anim 66. in mare mediterraneo, Baltico, septen-
trionali &c.

Fruticem aspectu aemulantur, sed qui foliis destitu-
tus est. Lapidream naturam habent, & crusta tartarea
tecta sunt, quae quamdiu subter aqua haeret, mollis
& mucosa est, post vero induratur. Inter plantas re-
vera numeranda essent, si quos MARSIGLIUS *Hist. de*
la Mer & nouissime quoque HILLIUS *ess. on nat.*
hist. & TARGIONI *viagg. in Toscan. II.* vidit, flores
haberent. At cum alii ex toto reclamant, polypos
esse contententes, qui flores illos imitentur, dum se
explicent, inter quos cel. PEYSSONEL *Act. Par. 1727.*
IVSSIEV *ib. 1742.* & ELLIS *nat. hist. of the Corallin.*
vt plures taceam, numerandi sunt, qui adeoque domici-
lia esse polyporum, et ab his fabricata, contendunt;
contra vero alii, vt Cl. GINANNI *Opere posthume,* &
Equ. de BAILLOV Memor. dell. Soc. Colomb. I. n. 7.
id

id rursus negant, adeo nec polypos vnquam ibi videre potuerint: hinc tota quaestio de coralliorum ortu suspendenda est, donec plures obseruationes hanc vel illam sententiam vel plus vel minus stabiliant. Adhaerent autem corallia basi teneriori variis corporibus solidis submarinis, lapidibus, conchylis, animalium ossibus, fistilibus etiam, aliisque rebus, quae forte in mare deciderunt, vt in aedibus Instituti Bononiensis marchasita asseruetur, cui corallium adhaeret, *Comm. Bon. T. II. P. I. p. 75.* Ruber etiam & albus ramulus interdum ex vno trunco prouenit **MARSIGL.** Lenem absorbentem virtutem habent, praetereaque nil veri praestant. In rubris aliquid martialis est **GEOPH. Mem. Par. 1708.** Vtraque vsta in calcem mutantur, quam nonnunquam etiam Gothlandi inde parant **LINN. Cor. Balt.**

Spongia.

Spongia ad vsum praestantissima, foraminibus exiguis peruia **TOURN. inst. 575.** Spongia tenax subramosa, ramis difformibus perforatis **ROYEN. lugd. bat. 521.** in mari.

Sanguinis proflauium fistit **DIOSC.** vlcera exsiccat et vulnera conglutinat **ID.** extus quidem imposita; immissa enim dilatat ea. Combusta inter pulueres aduersus strumas recipitur.



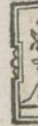
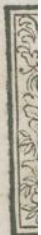
REGNUM

R E G N V M
A N I M A L E.

Vogel. Mat. Med.

Y

M V N V M
R E C N V M
A N I M A L E



Su
&
hy
cis
lar
fti
So
qu
pa
f.
int
ter
qu



CLASSIS I.
ANIMALIA INTEGRA.

I. V S I T A T A.

Cancer fluuiatilis.



Astacus fluuiatilis RONDEL. *Pisc.* 2. p. 210.
Cancer macrourus, rostro supra ferrato,
basi vtrunque dente simplici LINN. *Faun.*
Su. 1249. insectum.

Caneri & caro & succus expressus, quia refrigerant
& humectant, tabidis & hefticis profunt; item scorbuticis,
hypochondriacis, & arthriticis, imo etiam melancholicis;
siquidem frequenti esu gammarorum mulierem melancholicam,
cum medicamenta detestaretur, vnice restitutam fuisse,
RIVINVS testatur *diff. medic.* p. 142.
SCHVLZIVS autem virum nouit, qui diaetae huius
quotannis vsae beneficio scorbutica, quibus vexabatur,
pathemata feliciter propulsauit *diff. de Viper. vsu med.*
§. 38. Succus cancerorum expressus laudatur insuper in
intestinatorum inflammatorum & acrimonia corruptae materiae
arrosorum vitiis, quale quid in dysenteria, itemque nimia
purgatione, aut a venenis, induci solet. Ad-

ditur talis succus clysteribus, indeque non solum aestus nimii, contemperatio, verum etiam doloris mitigatio, tandemque consolidatio consequitur. Cinerem combusti cancri antiquitas iuuare illos credidit, qui a canerabido demorfi sunt; sed vereor, ne tanto malo impar athleta obiiciatur.

Cantharis.

Cantharis vulgaris officinarum R & I. *insect.* 276. Cantharis coeruleo viridis, thorace teretiusculo LINN. *mat. med. regn. anim.* 45. Insectum foetidum calidiorum Europae regionum, quod aestiuo tempore turmatim accedit, at vix mora trium vel quatuor dierum apud nos facta, iterum abit, nec apud nos nidulatur vel oua ponit. Amat imprimis ligustrum, barbaram caprinam, syringam coeruleam, triticum et fraxinum.

Toti insecto vis acris et vrens inest, qua, vbi aut intus sumitur, aut cuti applicatur, corpori alienum fieri potest; hinc venenorum classi ab antiquis, & nonnullis quoque doctis viris recentioris aevi v. c. VALISNERIO *Opp.* III. et IAN. PLANCO *Diss. de Vesicant.* adscriptum. Siquidem canales potissimum vrinarios ingenti stimulo contorquet, ipsumque non infrequenter sanguinem ex hisce tubulis cum ardore & inflammatione partium educit; idque non solum interno vsu contusi pulveris, sed & confricatae cutis contactu, ipsisque manu diutius detentis cantharidum carnibus, teste BROGIANO *de Venen.* p. 66. Sed haec venefica qualitas non impediit tamen Medicos nec primaevos, nec recentiores, vt ipsorum vsum negligerent. HIPPOCRATES venenum saltem in capite, alis, & pedibus quaerens, has partes abstulit, & trunco vsus est *de vict. acut.* §. 66. interne quidem ad potionem hydropicam, vt urinam ciceret *l. c.* externe in pessario ad pellendum sanguinem vterinum *L. I. de morb. mul.* §. 108. CELSVS sumsit ad

60m-

compositionem pro putri carne continenda & leniter exedenda p. 291. Ad hydropem vsi etiam sunt puluere a duobus ad sex grana recentiores Medici, vt IAC. GRAINGER, qui cum sale alcalino dedit *Hist. febr. anom.* Edinb. 1753. alii in ischuria ad granum vnum, vt HELMONT. *de lithias. c. 5. §. 14.* & Ill. WERLHOFFVS in emulsione *Commerc. Nor. 1733.* p. 355. Per multos interno vsu infusi vinosi a gonorrhoea maligna sanasse refert Medicum quemdam Lugdunensem MATTHIADES *L. de Superfoet. p. 660.* & dedit etiam in dicto morbo laudatus WERLHOFFVS cum ossibus sepie *l. c.* Ad vlcera renum & vesicae, ad calculum & podagram laudavit maximus ipsorum patronus & defensor IO. GREENFIELD *Treat. of the safe internal Use of Canthar.* Lond. 1706. qui camphoram ipsis semper admiscuit, vnde mitigationem veneri expectaret. Vtuncque vero parcus & moderatus vsus internus prodest, immoderatus tamen valde nocius est, imo adeo letalis. Sub hoc enim exempla laesionum gulae, ventriculi, & intestinorum notata sunt, dum scopo aphrodisiaco sumtae fuissent, ab ERASTO *de pharmacor. occult. pot. r. 36.* mictus cruentus & cum ipso dolorifica tensio colis & stranguria a SALMVTH *L. I. obs. 81. III. 23.* HENR. ab HEERS *obs. 9.* inflammatio renum, vesicae, & colis in sphacelum letalem transiens a LANZON. *animad. III. 28.* BARRERE *obs. anat. libido immoderata cum sanguinis mictu a FOREST. L. 24. obs. 7.* infatiabile item coeundi desiderium, cui tumor scroti, & deficiente semine sanguinis profusio, & vndecimo die mors accessit *M. N. C. Dec. I. ann. 9. §. 10. p. 323.* Omnes isti homines sumserunt ad nefandam libidinem excitandam cantharides ad vnam vel duas drachmas. Externe applicatae cum fermento panis aut emplastro ad quindecim aut viginti grana, corpori viuo vesiculas inducunt, & pro hoc scopo in apoplexia, cephalalgia, vertigine, malignis febribus, & rheumaticis arthriticisque affectibus adhibentur, vbique satis tuto quidem,

dem, vt tamen omnino quoque mictionem dolorificam interdum efficiant, quin etiam sanguinis mictum, febrem & similia mala, si iusto diutius superhabeantur, aut ulceratae cuti denuo applicentur. *ARETAEVS* autem primus post *ARCHIGENEM* cantharidibus pro vesicatorio vsus est, ad capitis dolorem quidem, atque morbum comitiales: at is ipse iam ab externo tali vsu internas noxas obseruasse videtur, siquidem tribus diebus ante lac bibendum suadet, vt ne vesica offendatur *de curat. morb. diut. L. I. c. 4.*

Coccinella.

Insectum est, et speciatim Pro-gallo-insectum ad mentem *REAVMVRII Hist. des Insect. IV. P. I. p. 116.* ouatum, hinc planum, hinc compressum, striis transuersis rugosum, lentis minoris crassitie, e gryseo coeruleum, hexapodum, proboscide instructum, viuiparum, quod tritura puluerem purpureum largitur. In regno Mexicano & Peruano habitat, & nutritur inprimis *Opuntia*, cui copiose inhaeret.

Resoluentem & diureticam inprimis virtutem obtinet, vt in ischuria felicissime eam adhibuerit *LISTER de morb. chron. p. 176.* in cachecticis morbis *DELIVS diff. p. 23. 24.* in incontinentia vrinae vero tincturam *STRVVIVS Commerc. Nor. 1732. p. 43.* Pro lithonriptico etiam habetur *STISSER act. lab. chem. Specim. II. c. 6.* licet non satis firmo experimento. Ad abortum & diarrhoeas laudat *LEMERY diction.* in febribus exanthematicis vt alexipharmacum *DALE Pharmac.* Alii vero tinctoribus relinquendam esse malunt, vt *IVNKER therap. gen. p. 478.* imo virosam aliquid in ipsa suspicatur *AMMANN. manud. ad mat. med. & pro infido medicamento habet. Datur a duobus ad quatuor vel sex grana.*

Fornica.

Formica.

Formica media rubra RAI, *Insect.* 69. Formica rufa
LINN. *Faun. suec.* 1020. insectum, in syluis Europae.

Odorem penetrantem acidum spirat; oleum aether-
reum simul vehit NEVMANN. *A. N. C.* vol. II. *obs.* 136.
& vnguinofum MARGGRAF *Mem. de Berl.* Integrae
cum acerbis suis distillantur cum spiritu vini, cui interne
aphrodisiaca & analeptica virtus adscribitur; externe ap-
plicatus contra atrophias & paralyses remedium praebet:
vel pro balneo etiam decoquendae assumuntur in arthriticis
morbis et pro membris atrophica correptis. Oua formi-
carum contrita, si succum expressum auribus indas, cor-
rigunt obauditionem & tinnitum aurium SCHVLZ.

Kermes.

Coccus Querci Ilicis LINN. *sysl. nat.* p. 61. Coccus
Baphica DIOSC. insectum Hispaniae, Lusitaniae & Gal-
liae inquilinum, folliculo inclusum, numero millenarium,
superante, e quibus vnum patitur est, duabus alis instructum
alterum mater sine alis, cetera progenies parentum HILL.

Recens coccus succo turget coloris coccinei, suba-
maricante, parum adstringente, qui basis est confectionis
Alkermes, Monspeliæ & Lugduni Galliae peculiari studio
paratae, ac vndiquaque transmissae. In succo, qui vero
raro apud nos genuinus habetur, latet virtus roborans &
analeptica, quam etiam siccatus coccus, sed paulo debi-
liorem obtinet, cuius tamen tonica virtus extollitur in
diarrhoea, dysenteria, haemoptysi, nimio mensium fluxu,
& ad abortum praecauendum. Succo quotidie mane ad
aliquot cochlearia parua epoto sanata est debilitas me-
moriarum *Vermischt. Schr. aus der Natürl. Chim. und Arz-
neyw.* I. *st.* p. 29. puluere & ipso succo epilepsia idiopa-
thica *ib.* p. 32. 33. item profluvia sanguinis & debilitates
inde ortae *ib.* p. 34. Spiritus nitri dulcis extrahit tincturam
egregiam, in omnibus illis morbis proficua.

Lumbricus terrestris.

Lumbricus terrestris maior RAI. *Inf.* 1. Lumbricus laevis LINN. *Faun. Succ.* 1271. Vermis reptilis, in terra abdita spongiosa vbique.

Recens lotus, a fordibus purgatus, & praeparatus anodynā virtutem, & diureticā & diaphoreticā possidere dicitur, specialiterque prodesse in motibus conuulsivis, arthritide, rheumatismis, & urinae difficultate. At qui talem virtutem de lumbrico praedicant, nunquam eam indubio experimento, quo solo illo dato tales morbos superassent, comprobarunt.

Millepes.

Afellus asininus s. vulgaris RAI. *Inf.* 41. Oniscus cauda obtusa bifurca LINN. *Faun. Succ.* 1257. insectum apterum, cui pedes sunt 14 vel 16. & corpus ouale: in cellis, & ad muros antiquos reperitur.

Integra animalcula in vino suffocata, aut succus eorumdem expressus, medicamentum constituunt stimulan- atque diureticum, & quod obstructions viscerum, inde- que ortum icterum (Diosc.) & hydropem sanat, imo etiam ad acuendum visum prodest BOYLE *nat. phil.* p. 154. ut vtilia, si firma, testimonia habeat incipientis cataractae vsu millepedum sanatae ANT. LE MOINE in *Qu. med. Par.* 1728. In urinae suppressione praesentaneum reme- dium est DIOSCOR. & BAGLIV. p. 116. immo etiam in frangendis calculis *ib.* quo forte respicit illud HORAT. AVGENII experimentum, qui duos aegros fislit, quibus calculus per remedium comminutus fuit, cuius maximum ingrediens erant millepedes in furno exsiccati, & aliquo- ties chalcanti oleo imbuti; quoque etiam PETR. LAV- REMBERGIVS in proprio corpore vesicae calculum dis- solutum expulit. v. E. *epist. diff. curationem calculi vesti- cae continens* L. B. 1629. 8. Ad expressionem adhiben- tur

tur numero quinque ad; sexaginta, ipsaque expressio fit adfuso pauxillo vini, quo in mortario contunduntur. Sicci & puluerisati dantur a drachma dimidia ad duas.

II. INFREQVENTIA.

Bufo.

Bufo RONDEL. *aquat.* 2. p. 221. Rana manibus tetradactylis fissis, plantis hexadactylis palmatis, pollice brevior LINN. *Faun. Suec.* 253. amphibium.

Tribuitur ipsi virtus antiloimica, si in aëre libero aut furno pistorio siccatus, posteaque linteo inuolutus axillis & cruribus applicatur, vbi venenum attrahit et intumescit, ex obseruatione multorum in peste Viennensi 1712 (*Commerc. Nor.* 1735. p. 297.) Pulverem etiam ex bufone calcinato efficacissimum fuisse dicit in peste Anglica WILLISVS *Tr. de febr. pestil. & epid. angl. a. 1643.* p. 68. Et MVSITANVS commendat cataplasmata ex bufone siccato, farina hordeacea & vrina humana bubonibus pestilentialibus applicandum, & affirmat, intra 24 horas eos inde suppurari sub maximis doloribus *Opp. II. c. 53.* id quod sua experientia quoque confirmat KRAMERVS *Commerc. Nor.* 1735. p. 299. In Pharmacopoea Leidensi pulvis bufonis vsti vt specificum contra variolas commendatur, titulo *aethiopsis animalis.* Idem pulvis diuresin valde movet, & a DOLAEO commendatus est ad hydrophem OPP. quem etiam bis eo curavit KRAMERVS, adiecto tamen sale absinthii, quod experientiam dubiam reddit *l. c.* Porro vero is pulvis a granis decem vsque viginti assumptus mirum in modum lenit dolores podagrae & praecipue vulnerum, teste CARL *in Commerc. Nor.* 1733. p. 210. & 1736. p. 284. Ulceribus sordidis & cancrofis applicatus, ea mundificat TEICHMEYER. *Chem.* p. 161. Sacculo inclusum & in collo gestatum aduersus mictum inuoluntarium valdopere laudat ab HEERS *obs.* 14. sed experimentum WEDELIO non successit *Prax. clin. L. 4. c. 32.*

bene vero semel SCHVLZIO *A. N. C. vol. I. obs. 227.* Pí-
lulas ex bufone siccato in asthmae consilio laudat
DOVER *Legs. p. 47.* Denique sub alis detentum bufo-
nem siccum multi commendant in haemorrhagiis grauior-
ribus (STAHLE *colleg. cas. min. cas. 12. p. 95.*) sed parum
efficere SCHVLZIVS monet, nisi in subiectis sensibilio-
ribus *mat. med. p. 460.*

Erinaceus.

Erinaceus auriculatus LINN. *Faun. Succ. 16.* Echinus
terrestis. Fera quadrupes; in cellis inprimis habitans.

Integrum animal combustum & in puluerem tritum
remedium ad incontinentiam urinae praebet, dosi vnus
drachmae mane & vesperi, licet nondum satis confirmato
experimento. Poloni a longo inde tempore eius oleo em-
pyreumatico ad aliquot guttas sumto, cum ipso puluere
cremati, plicam latentem expellunt, experimento non
fallente, licet ancipiti ERNDTL *Warsav. p. 212.* Come-
dunt quoque hunc in finem erinaceos *ib.*

Rana.

Rana aquatica s. innoxia GESN. *ouip. 46.* *Rana ma-*
nibus tetradactylis fissis, plantis hexadactylis palmatis,
pollice longiore LINN. *Faun. Succ. 250.* amphibium.

Coxendicum ranae carnes tabidis pro salutari alimen-
to offerri, vel elixatas vel affatas, multi habent. Integra
rana combusta & contrita in puluerem, haemorrhagias
sistit externe partibus cruorem fundentibus inspersa. In-
tus exhibita ad drachmam vnã, gonorrhoeam & pol-
lutiones nocturnas cohibere dicitur. Sperma eius refri-
gerat & repellit. SYDENHAMVS laudat pro oris collu-
tione in aphthis & angina. Aquam quoque inde di-
stillant cosineticã, & quae potu febres lentas mi-
tigat, vesicae vlcera consolidare, & haemorrhagias
sistere dicitur. Cor & hepar ranarum exsiccatum lau-
datur

datur vt antepilepticum HOFFMANN. *med. syst.*
T. IV. P. III. p. 19.

Vipera.

Vipera GESN. *Serp.* 124. Coluber scutis abdominalibus CXLV. Squamis caudalibus XXXVI. LINN. *syst. nat.* 34. amphibium, in Italia & alibi.

Vipera exenterata, detracta cute, capiteque caudaque reiectis, siccata in officinis seruatur; & in puluerem comminuta *Bezoartici animalis* nomine salutatur. Antiquissimis Medicis in vsu fuit, imprimis in vitiiis cutis, elephantiasi, scabie, fauo capitis; & obstinatissimam lepram vino viperino remotam vidit MEAD *de Venen.* p. 32. ARETAEVS esum carnis viperinae hoc nomine laudavit *de cur. diut.* L. 2. c. 13. Datum etiam fuit ius, vinum, pulvis viperarum, cuius dosis est scrupulus vnus, in obstructione neruorum, viscerum, ictero, sterilitate. Et viperinis remediis praesertim arthritidem inferioris maxillae fugauit ADOLPHI A. N. C. *vol. II. obs.* 158. Non desunt vero, qui in cutis defoedationibus ab impuritate maligna ortis, omni vsu viperas destitutas esse, experientia sua comprobant. IUL. PALMARIUS primum Medicorum credulitatem acriter perstrinxit *de morb. contag.* l. 4. c. 9. & HOFFMANNVS ob plurimas obseruationes ingenue fatetur, nihil solidi auxilii in his morbis a viperinis medicamentis expectari posse *med. syst.* T. IV. P. V. c. 5. §. 18. Vulneri, quod vipera fecit, sal eiusdem volatile praecipuum medicamentum esse deprehendit CHARAS *nouv. exp. sur la Viper.* cuius drachma ad summum e calido iusculo sumitur. Et decoctum viperae, quae momordit, idem praestare LINDERN *Commerc. Nor.* 1735. p. 84. In aliorum animalium moribus etiam adhibetur LENTIL. *Iatrom.* p. 45. Pinguedo si oculis affricatur, claritatem ipsis affert. Inque aliis oculorum vitiiis, pterygio, vngue, phlyctaeis, cicatriculis, lippitudine

tudine etiam eximium medicamentum est, si vnica non nisi guttula oculo bis terue in die instillatur, aut minuto penicillo illinitur. Magnum viperaccidarum arcanum, quo sibi ipsis medentur in viperarum moribus, quos sibi studio infligi patiuntur, ipsa est axungia, quam statim frictione in vulnus impellunt. Hocque specificum MEADIVS ipse in canibus detexit, quos morderi coegit a viperis *l. c. p. 27.* Axungiam pectori inungunt Lappones in pleuritide, & solutionem inde expectant. Cutem viperarum vt purgans praestantissimum celebrant, quam ad magnitudinem vnguis probe comminutam in obstructione alui cum aqua bibunt. In maiori dosi letalis habetur, inprimis puerperis, dum teste eorum experientia comulsiuos motus producit MONTIN *diff.* Ceterum nutrimenti optimi rescientisque vicem praestat vipera. Indi adhuc in summis deliciis habent, eamque vario modo praeparare sciunt.

III. EXSOLETA.

Hirundo.

Hirundo sylvestris GESN. *av. 564.* avis mansueta.

Integrae hirundini virtus tribuitur analeptica, & ad vilus hebetudinem specifica. Pullum, si quis comederit, angina per totum annum non periclitari; seruatum e fale, cum is morbus vrget, combustum, carbonemque eius in mulso contritum & epotum, prodesse refert e Plinio CELSVS.

Scarabaeus maialis.

Melolontha LINN. *syst. nat. 149.* insectum satis notum, laeue, fuscum, arboribus & viti adeo nocium.

Virtutem diureticam possidet, & simul, vt multi sancte testantur (DEGNER in *A. N. C. vol. VI. obs. 42.*) Specificam quandam energiam ad extinguendum & expellendum

lendum venenum illud letiferum, quod rabidus canis per
morsum corpori inferuit. Methodus vero vtendi haec est:
Scarabaei maiiales suo tempore collecti & melle conditi,
numero quinque pro adulto, pro iunioribus vero tres, abscis-
sis & abiectis capitibus, in pulpam teneram contusi exhi-
bentur aegro cum cochleari mellis in quo extincti sunt,
mane ieiuno stomacho, vel prima vice, quacunque diei
hora res postulat; idque per septem dies, ad minimum
tres vel quatuor, repetitur. Sic, vti tempestiue fatis &
quamdiu remedio adhuc locus & tempus est, adhibueris,
haud neglectis simul iis, quae vulnere externe conueniunt,
nullum a morsu timendum periculum habebis.

Scincus marinus.

Stincus RONDEL *Pisc.* 2. p. 231 Lacerta cauda tereti,
collo crassitie capitis, pedibus pentadactylis marginatis
LINN. *mat. med. reg. anim.* 34. in Aegypto; amphibium.

A veteribus alexipharmacis adscriptus, & in Theri-
acae compositionem receptus fuit; commendatus quoque
ad leprae curationem. Hodie vero vt praecipuum lau-
datur aphrodisiacum, & hoc scopo totum deuoratur.
Frequentius tamen sponte veneri litantes ex officinis pe-
tunt, quam vt a Medicis praescribatur.

Scorpio.

Scorpio RAI *Inf.* 9. Scorpio pectinum denticulis xxx.
LINN. *sys. nat.* 205. insectum ferum, in Africa, Italia,
Heluetia.

A multis retro saeculis in ea opinione homines fuerunt,
quo scorpio venenatum succum per puncturam inferens,
ipse sibi pulcherrimum medicamentum fit, dum vel con-
tritus protinus cum vino bibatur, aut super vulnus impo-
natur

natur Cels. L. 5. c. 27. vel vulnus oleo, in quo scorpiones extincti & cocti fuerunt, inungatur, quod hodie frequens est. Ceterum id oleum etiam in urinae suppressione adhibetur, illinendo illud lumbis & pubi.

Talpa.

Talpa caudata LINN. *Fann. su.* 27. animal quadrupes, ferum.

Combusta talpa quotidie per septem vel quatuordecim dies dosi granorum decem vel quindecim exhibita specificum creditur esse ad arthritidem vagam remedium. Commendatur etiam in exantheatibus regressis *Commerc. Nor.* 733. p. 210. Hepar contra malum hystericum laudatur: cor ad epilepsiam *Aët. Hafn. IV.* p. 153.



* * * * *

CLASSIS II.
PARTES ANIMALIUM.

I. V S I T A T A E.

Canis axungia.

Canis cauda recurva LINN. *Syst. nat.* 8. animal quadrupes cieur.

Axungia emollit & discutit externe calide illita partibus tendinosis & nervosis contractis & induratis; vnde in contracturis artuum & rigiditate in specie vtilissima. Interne in casu ab alto ad sanguinem stagnantem dissoluendum & expectorandum, & in phthisi cum brodio calido cochlearis quantitate a plebe sumitur.

Castoreum.

Castor cauda ovata plana LINN. *Faun. Succ.* 23. animal quadrupes & amphibium, mansuetum, in Lapponia, Sibiria, Canada.

Folliculus est glanduloso membranaceus & pinguedine oleosa remixtus, grauis admodum odoris, qui dicto animali vtriusque sexus in regione inguinali sub cute protuberat *Comment. Ac. Petrop. II.* p. 414. *phil. Trans. n.* 430. *Act. Paris.* 1704. p. 48. Demtus iste folliculus solum in camino fumo siccat, sicque vsui medico aptus redditur. Anodyna & sedatiua virtute efficax praebet medicamentum, vnde in morbis conuulsivis, colica, hysterica passione frequentissimi vsus est a granis duobus ad decem. In conuulsionibus maxillae infantum laudat LENTIL. *Iatromn.* p. 307. in singultu TRALLIAN. etiam sub amuleti specie L. 7. p. 387. ad praecauendum abortum

FISCHER

FISCHER *Breslav. tentam. 5. p. 1610.* & GOHLIVS *Aët. Berol. II. vol. x. 21.* ad paralyfin AETIVS *L. 6. c. 28.* in spasmodicis contractionibus a rigida & pluuiosa tempestate SCHVLZ *diff. de alterat. moment. §. 36.* Inter tremoris propria remedia numerat FORESTVS *L. 10. obs. 99.* Mirum effectum, quem BARTHOLINVS in vrinatore allegat; qui quod secum tuerit castoreum, ad abyssum maris inde pulsus fuerit, & consequentiam, quam inde elicit, quod castoreum sit remedium pellens, non credimus *Cent. II. obs. 17.* Neque adhuc certi sumus, an opii narcosin castoreum corrigat BAGLIV. *p. 100.* Ob foetorem e classe officinalium proscribendum voluit RIVINVS *diff. censur. medic. off. c. 2. §. 8.* & IVNKERVS quoque, cum praecceptore suo STAHLIO, odio illud habet, quod caput obnubilet, & angustias praecordiorum cum nausea inducat *Tab. theor. pract. xxix. caut. 35. & lxxxv. caut. 20.* Illud verum est, quod nonnullis hystericis aduersum fit; sed plurimos tamen solatur promte & secure, ita vt GOHLIVS sine castoreo in mulierum morbis curandis esse noluerit *Aët. Berol. Dec. II. vol. X. 21.*

Cerui cornu.

Cervus cornibus ramosis teretibus incurvatis LINN. *Faun. Suec. 38.* animal quadrupes mansuetum.

Gelatinam continet, quae extracta acres humores temperat, calorem febrilem moderatur, & tabidis salubre medicamentum praebet. Propter terreas partes absorbet, sed magis vstum, quam sine igne praeparatum. Pleuritidem solo cornu cerui saepius curasse scribit a MOINICHEN *obs. 11.* Vim bezoarticam ab antiquitate effectam, nemo hodie credit.

Cerui seuum,

In emplastra & vnguenta vt consolidans, leniens, & digerens recipitur. Linteo exceptum, ad ignem liquatum

tum & gingiuis impositum, vermes dentium attrahere & dolores mitigare didicit ab empirico BARTHOLINVS cent. III. obs. 96.

Concha.

1. Ostrea GESN. *Aquat.* 2. p. 33. Concha testa subrotunda rugosa substriata, valuis inaequalibus cardine oblitterato LINN. *Faun. Succ.* 1338. Ostreum testa inferiore elatiore ARGENW. t. 22. 23.

2. Chama testis aequalibus conuexis hiantibus ARGENW. t. 24. Tegmina Zoophyti Tethys dicti lapidea; in Oceanis.

Testa pulverisata & super porphyrite praeparata acidum primarum viarum absorbet, siccat, calorem febrilem temperat & sudorem mouet, dosi drachmae dimidia. Vsta & duplo pondere imminente paroxysmo data pro specifico contra tertianas febres commendatur a CROLLIO, *specifici febrilis* titulo. Aqua calci recenti affusa lithontripticam virtutem insignem probatam dedit WHYTIO & ALSTONO, si quotidie ad libram vnam epotatur. Ingrediuntur etiam conchae vstae lithontripticum Anglicanum. Calce ostrearum e vino sumta hydrophobiam profligauit le COMTE *Mem. de l'ac. de Par.* 1749. *hist.* n. 4.

Hirci sanguis.

Caper ALDROV. *Quadr. bisulc.* 619. Capra cornibus carinatis arcuatis LINN. *Faun. Succ.* 42. Animal quadrupes cicur.

Exsiccatu sanguis in clibano, deince in puluerem contritus et ex aceto aut aqua sumtus ad drachmam dimidiam, tanquam optimum resolutorium coagulati & stagnantis sanguinis in casu ab alto & in pleuritide laudatur. HELMONTIVS vero non alium hoc scopo voluit admitti, quam qui e testiculis casti & nigerrimi hirci praefectis
Vogel. Mat. Med. Z efflueret

efflueret Tr. *pleur. furens*. Nihil vero quicquam nec hunc, nec priorem praestare in hoc morbo, TRILLERVS multoties in praxi obseruauit *de Pleur.* p. 48. Plebeii etiam ex aceto potant in subluxationibus dorsi. Alii olim ad dysenterias & contra calculum commendarunt, & ob insignem vbique efficaciam *Dei manum* vocarunt MERCVRIAL. *consult. & respons. IV.* p. 14.

Hirci seuum.

Discutit, lenit, & haemorrhoidum dolores sedat. Rhagades etiam, & excoriations consolidat.

Hirudo.

Hirudo depressa fusca, margine laterali flauo LINN. *Faun. Succ.* 1272. Vermis aquatilis in aquis stagnantibus habitans.

Huius vermis, quem classe prima memorare oportuisset, vsus est externus in haemorrhoidum doloribus & haemorrhoidibus coecis, vbi ipsis illis varicibus, & in odontalgia, vbi temporibus applicatur: quod vero, quomodo fieri debeat, Chirurgia docet.

Mater perlarum.

Concha margaritifera BELLON. *Aquat.* 402. Concha valuis aequalibus inaequaliter, mediocriter, & leuiter umbonata LANG. *test.* 69. Testa vermis marini Indici; quae splendore & interna laeuitate margaritas aemulatur.

Acidum absorbet & feruorem febrilem leniter temperat. In officinis super porphyrite laeuigatur, & in cannulas formata tum a Medicis cognomine *praeparatae* praescribitur.

Moschus

Moschus.

Animal moschiferum RAI. *Quadr.* 127. GMELIN.
diff. Moschus LINN. S. N. 30. in China & Tartaria.
 Icon eius est in *Commerc. Nor.* 1736. p. 320.

Substantia est atro-fusca, granulata, fragrantissimi odoris, saporis subacris & amaricantis, folliculo coriaceo piloso inclusa, qui animali a ventre inter umbilicum & genitalia protuberat. Per totum corpus mirabili vi penetrat, & egregiam opem praestat in morbis convulsivis, ubi eius virtutem experti sunt IO. WALL. *Phil. Trans.* n. 474. FR. HOFFMANNVS *Med. Syst.* T. IV. P. III. p. 25. DOM. GYSM. GALEATI *Commerc. Bonon.* III. Ill. v. SWIETEN *Comment.* III. qui cum octenni puellae epilepticae moschi decem grana repetitis vicibus per plures dies pulcro cum successu dedisset, salivam, sudorem & urinam moschum redolere observavit, ita ut nimia fragrantia non assuetis molesta redderetur haec aegrotata p. 437. Qualem vero effectum mihi videre non contigit, licet per plures dies dosi duodecim granorum adhibuerim. Efficacissimum etiam praesidium est in convulsionibus, quae febribus acutis accedunt MEAD *Monit. & praec. med.* p. 21. & in mania, ubi laetos effectus viderunt GALEATI l. c. & van SWIETEN l. c. p. 524. nec non in malo hysterico tam externe LOWER *Arzeneybüchl.* p. 57. quam interne HORAT. AVGEN. *epist.* L. 12. REIN. SOLENAND. & hydrophobia MORANDO, qui ter feliciter eo usus est; & gravissima cardialgia PRINGLE *Neue Verf. einer Gesellsch. in Edinb.* II. n. 12. in cephalalgia GALEATI. Memorabile etiam est, quod usu eius interno a variolis praemuniri possint homines, ceu observavit Ill. ROSENIUS *diff. de variol. cur.* Flatus eum excitasse aliquando, & maiora damna maiori dosi ad grana duodecim observavit GALEATI l. c. Pulvis ille Tunquinesis, maximam suam virtutem, qua in effectibus morsus canis rabidi, in febribus malignis,

& inflammatoriis, inque maniacis melancholicisque affectibus valet, moscho debet. Solum moschi odorem menses prouocasse annotauit TH. BARTHOLINVS cent. II. hist. 87. Et BRASSAVOLVS asserit, quod, si moschus cum oleo quodam componeretur, eoque virile membrum vngeretur, mulieres adeo in venerem proritet, vt variis & inusitatis motibus clunes moueant. Eius etiam odore, pergit, vterum mire trahi, proptereaque eius vsum in pessariis maximum esse, praesertim in vteri strangulatu *Exam. Symp. p. 32.*

Porci axungia.

Sus dorso antice fetoso, cauda pilosa LINN. *Faun. Suec.* 36. Animal quadrupes cicur.

Emollit, lenit, & basin plurium vnguentorum & linimentorum constituit.

Sepiae os.

Sepia (corpore oblongo, depresso) LINN. *Faun. Suec.* 1281. Vermis zoophytus, marinus.

Os dictum in dorso tamquam scutum gerit vermis, quod ouale est, candidum, leue, vtrinque conuexum, saporis terreo-falsi. Insigniter acidum absorbet, siccatur, & adstringit: specialiter in fluore albo, gonorrhoea, & nimia vrinæ acrimonia efficax est, dosi scrupuli vnius vel drachmae dimidia. Ad pulueres etiam dentifricios assumitur. Vsum contra strumas valet interne; externe vero ad vngues oculorum, & palpebrarum aspritudinem ad quam veteres vsi sunt (DIOSC. TRALLIAN. L. 2. c. 6.)

Tauri fel.

Bos cornibus teretibus flexis LINN. *Faun. Suec.* 44. Animal quadrupes cicur.

Liquor

Liquor saponaceus amarus, qui stimulat, abstergit, & resoluit, adeoque tam atoniae partium solidarum, quam morbis ex pituita medetur, & his, qui ab inertia bilis oriuntur, ut sunt febres intermittentes, affectio hysterica, icterus, hydrops. Oportet autem bilem inspissare, eamque nunc iterum aqua aut spiritu vini solutam dare, vel in minima catapotia redigere. Aluum etiam soluit, & vermes pellit. Externe in linimentum cum sapone veneto redacta, tumores frigidos resoluit HUFELAND diff. de bilis interno & externo usu medico p. 38. & in paralyfi artuum prodest *ib.* p. 39. pannos oculorum & maculas in cornea detergit, in sorditate conducit.

Lucii piscis, carpionis, anguillae, & apri fel idem praestant, & commode priori substitui possunt.

&
Vaccinum lac.

Nutrit, lenit, atque demulcet. Vtilissimum est antidotum venenorum erodentium, quae non coagulant.

Vulpis pulmo.

Canis cauda recta, extremitate alba GMEL. Vulpes vulgaris. Fera quadrupes.

Exsiccatus pulmo & intra anisi semen servatus, si devoratur, suspiriosos iuvat DIOSC. minus autem phthisicos, uti vulgaris opinio est, etiam si combustus bibatur.

Zibethum.

Animal Zibeticum RAI. *Quadrup.* 178. Meles vnguibus vniformibus, cinerea LINN. *Syst. Nat.* p. 6. Animal ferum, quadrupes: India orientalem & occidentalem partem habet. SARRAZINVS descripsit in *Act. Paris.* 1725.

Zibethum est substantia mollis, pinguis, ex luteo fusca, saporis sebacei, in recessu acris, odoris ambrosiaci, folliculo glanduloso membranaceo piloso inclusa, quem

Z 3

animal

animal vtriusque sexus inter genitalia & anum gerit. Aestivo tempore alternis, hyemali quaternis diebus cochleari quodam paruo, huic operi adaptato, eximitur. Vfus duplex est: vel enim odoramentis solum atque balsamis additur, vel medicis intentionibus interne & externe inferuit. Interne quidem vnus vel duorum granorum pondere vt confortans exhibetur; externe vero in hystericâ passione grauiore cum gossypio genitalibus immittitur; in colica vmbilico & ventri imponitur. Nonnulli expulsionem variolarum & morbillorum eo promouent. Impotentiae quoque virili succurrit, si coles ante congressum illinitur; foeminis vero maximam iucunditatem gignere obseruauit BORELLVS.

II. INFREQUENTES.

Alcis cornu & vngula.

Ceruus cornibus a caulibus palmatis LINN. *Faun. Suec.* 37. Alce, Lithuaniae & Moscouiae & Sueciae borealis fyluas inhabitat.

In cornu quaerunt absorbentem, diaphoreticam, & antepilepticam virtutem; hanc vero maxime in vngula, siue deuorata ad scrupulum, siue appensa. Tota autem virtus innititur mendaci relatione de epilepsia, qua ipsum animal saepe tentatum, sibi ipsi vngula opem ferret, fricando ea auriculam. SWIETEN III. p. 494.

Anguillae hepar.

Anguilla LINN. *Faun. Suec.* 390. Piscis malacopterygius.

In partu difficili tanquam specificum commendatur a multis (HELMONT. *Tr. astra non inclinant.* §. 46.) dosi drachmae dimidia vel integrae in vino vel iusculo exhibitum.

Anseris

Anseris axungia.

Anser domesticus GESNER. *Av. 141.* Anas rostro femicylindrico, corpore supra cinereo, subtus albedo, rectricibus margine albis LINN. *Faun. Suec. 90.* Auis cicur.

Emollit, laxat, lubricat; contracturis medetur; fissuras labiorum, papillarum, & ani sanat; infantum ventribus illita tormina lenit, & aluum obstructam referat. SEB. ROTARIO pro remedio euporisto in molestiis catarrhalibus habet, si cum mercurio viuo digeratur, & pectori illinaatur *Rimed. alle catarrali molestie.*

Apri dens.

Sus agrestis f. Aper RAL. *Quadr. 96.*

Aborbens medicamentum is constituit, sed longe minus efficax quam ostracea. Specificam virtutem in pleuritide & angina, quam multi ipsi adscripserunt, hodie negant omnes. Sed dentes saltem acuti, recurui, & extra os prominentes hic intelliguntur.

Cancrorum chelae.

Cancer brachyurus, mantum digitis atris LINN. *Faun. Suec.* Insectum apterum marinum.

Aborbendi virtute pollent praeparatae, ad drachmam dimidiam sumtae.

Cervi Priapus.

Specificum esse creditur in dysenteria. Commendatur etiam in dysuria, pleuritide, colica conuulsiva, & scopo aphrodisiaco. Dosis est scrupulus vnus. Limatione & trituratione in pollinem redigitur.

Cochleae testae.

Cochlea Pomatia edulis Gesneri LISTER. *Exerc. anat. I. p. 162.* Cochlea testa ouata quinque spirarum, Pomatia dicta

dicta LINN. *Faun. Su.* 1293. in hortis aestate frequens; vermis zoophytus, quem testa tegit, Limax est.

Natura & viribus cum chelis cancerorum conueniunt.

Ebur.

Elephas RAI. *Quadrup.* 123. Animal quadrupes Indiam & Zeylonam inhabitans.

Duo dentes prominentes & reflexi, in maxilla superiore Elephantis positi, Eboris nomine insigniuntur. Cuius virtus in puluere dati est absorbens, in decocto, ob extractam gelatinam, demulcens et temperans. Ad albedinem calcinatum *Spodium* dicitur, quod fortius absorbet & adstringit, & in fluxibus alui, praemissis abstergentibus, datur.

Equi testiculus.

Equus cauda vndique fetosa LINN. *Syst. Nat.* p. II. Iumentum satis notum.

In partu difficili tanquam remedium euporiston laudatur ab HEER *obs.* 14. an vere?

Leporis axungia & talus.

Lepus cauda abrupta, pupillis atris LINN. *Faun. Suec.* 19. Animal quadrupes mansuetum Europae.

Axungia ad rumpendos abscessus laudatur LUDOVIC. *Pharm.* p. 287. & ad festucas infixas extrahendas A. N. C. *vol. X. obs.* 48. Talus in puluerem redactus contra epilepsiam, difficultatem partus, calculi dolores & dysuriam valere dicitur. Antiqui etiam vesicam leporis vna cum vrina adhibuerunt, tanquam medicamentum lithontripticum, eamque antea in vase fictili lutato combusserunt: immobilem calculum in vrethra haerentem, mobilem quoque inde reddi per externam applicationem crediderunt E. N. C. *dec. II. an. III.* p. 160.

Lucii

Lucii mandibula.

Efox rostro plagioplateo ARTED. *Spec.* 53. Lucius.

Nil praestat, nisi quod absorbet & acrimoniam parum obtundit. Virtus specifica in pleuritide ipsi hodie denegatur. Calcinata & in puluerem redacta strumas dissoluit, pondere duorum scrupulorum saepe deuorata.

Muris alpini axungia.

Mus alpinus RAI. *Quadr.* 221. Mus cauda elongata nuda, corpore rufo LINN. *S. N.* p. 10. Marmota. Ex glirium familia.

Pinguedo ad membra contracta & partes induratas emolliendas & relaxandas adhibetur.

Perdicis plumae.

Perdix cinerea IONST. *Av.* 68. t. 27. f. 1. Tetrao macula nuda coccinea pone oculos, rectricibus ferrugineis LINN. *Faun. Suec.* 172. Auis mansueta.

Accensis plumis solent epilepticos, syncopticos, & hystericas foeminas excitare, dum eas naribus submouent.

Vulpis lingua.

Exsiccata abs Chirurgis adhibetur ad sinus vulnerum, praesertim sclopeto inflictorum, ampliandos, vt extrahi commodius globi queant.

Vrsi fel & pinguedo.

Vrsus cauda abrupta LINN. *Syst. Nat.* p. 4. Fera mansueta, in Europa boreali.

Fel inspissatum commendatur in anorexia; & Lappones Lulenses membris dolentibus illud inungunt MONTIN *diff.* Pinguedo externe ad paralyfes & atrophiam artuum, & contracturas utilis est.

III. OBSOLETAE.

Album Graecum.

Est stercus canis album, quod tamquam specificum in gargarismatibus & cataplasmatibus ad anginam commendatur.

Afni sanguis.

Equus cauda extrema setosa LINN. *Faun. Suec.* 35. Afinus. Iumentum Europaeum.

Ex aqua melissae & aceto vini decoctus sanguis haud infelici successu datus est maniacis HOFFM. *Med. syst.* T. IV. P. IV. p. 218. inprimis his, qui ex morbo praegresso tales facti sunt A. N. C. vol. VIII. app. p. 1.

Carpionis lapis.

Cyprinus ROND. *Pisc.* 2. p. 150. Cyprinus cirrhis quatuor, ossiculo tertio pinnarum dorfi anique vncinatis ARTED. *Syn.* 3. Piscis cicur in piscinis Europae.

Ossiculum triangulare in capite reperibile, quod leniter demulcet & absorbet, & colicos, pleuriticos, ac a calculo excitatos dolores lenire, & epilepsiae mederi laudatur.

Cati sylvestris axungia.

Felis cauda elongata, auribus aequalibus LINN. *Syst. Nat.* p. 4. Quadrupes cicur.

Eundem usum praestat, ac ceterae pinguitudines, quas iam passim memoravi.

Ceti priapus.

Balaena vulgo dicta GESNER. *Aquat.* 114. Balaena fistula in medio capite, dorso caudam versus acuminato ARTED. *Gen.* 76. In Groenlandia reperitur; piscis ferus marinus.

Pro

Pro specifico ad impotentiam virilem & dysenteriam commendatur.

Dentaliorum testae.

Dentale laeue album, altera extremitate rufescens
LIST. *Hist.* 4. f. 2. n. 2. Dentalium testa subcylindracea
laevi arcuata, hinc angustiore LINN. *Mat. med. regn. an.*
62. Vermis in oceano septentrionali reperibilis.

Ob terream indolem absorbendi facultate pollent.

Gallinae tunica interior ventriculi.

Gallina domestica. Gallus cauda compressa adscen-
dente LINN. *Faun. Succ.* 165. Anis cicur.

Purgata, & siccata, & puluerisata ad dolores nephri-
ticos & dysuriam leniendam commendatur; mic̄tuique
inuoluntario mederi dicitur.

Hippopotami dens.

Hippopotamus RAI. *Quadrup.* 123. Animal amphibi-
um; in Nilo habitat.

Id animal dentes binos recuruos ex ore protensos ge-
rit, quorum virtus laudatur antepileptica & ad profluvia
fanguinis, inprimis ex vteri & ani venis. Partum quo-
que promouere dicuntur.

*Hominis axungia, corium, cranium, lac, saliuā,
sanguis, vrina.*

Axungia hominis non differt vsu a ceteris, quas
passim memorauī. Ex *corio* cingula conficiuntur & lora,
quibus per medium discinctae puerperae foetum feliciter
eniti creduntur. Eadem ad hystericas passiones facere,
non semel se expertum esse scribit BARTHOLINVS
Cent. III. obs. 87. nisi fallacia subest: etiam in spasimis
manuum pedumque ex eodem corio auxilium peti *ib.* &

HIL-

HILDAN. *cent. 3. obs. 9.* In viro sexagenario epilepsiam paroxysmum sedatum esse corio, quo collum cinxerat, meminit BECCHER. *Microc. med. L. 2. c. 1.* Chirothecas inde factas ariduras & contracturas sanare, refert SCHROEDER. *Pharm. L. 5. cl. 1.* In cranio hominis violenta morte extincti limatione & trituratione in tenuissimum pulverem praeparato, specificum quaerunt ad epilepsiam & convulsiones. Lac foemellarum ex ipsis mammis calide factum tabidis confert, & oculis instillatum, lippitudini medetur RIEDL. *Lin. med. 1695. p. 64.* Saliva, praecipue ieiuni, est optimum remedium ad ardorem pustularum, quacunque corporis parte exortarum; quin earum nonnullas discutit; praecipue illis, qui gonorrhoea virulenta vexantur, bona est, vbi praepitium inflari & suffusa aqua turgere incipit: vbi omnia remedia superat, si crebro illinatur (SCHVLZ.) Sanguis ex homine sano decollato haustus epilepsiae praesens remedium audit; immo sanguis ipsius epileptici e vena brachii emissus & potus inter secreta habetur AETIVS *Tetrab. 2. Serm. 2. c. 15.* aut saltem siccatus sanguis hominis sani HOFFM. *M. S. T. IV. P. III. p. 18.* Menstruo sanguine mammillae fissurae vinctae curatae fuerunt *A. N. C. vol. II. obs. 195.* Vrina propria epota phthifici opem sibi ferre credunt: eadem affectum hystericum & suppressionem mensium curatam lego in *A. N. C. vol. I. obs. 91.* Danos vrinam propriam melle subactam summo mane continuis tribus diebus assumere, & exinde tutos se ab erysipelate per vitam scire, idque populare remedium nunquam fallere, habet BARTHOL. *cent. VI. hist. 72.* Ophthalmiam fotu vrinae curatam lego in *A. N. C. vol. I. obs. 65.* & apud SCHVLZ. & aduersus omnes mammarum affectus in puerperio, vrinam puerperae linteis applicatam valere *ib. vol. II. obs. 195.* Lotionem cum propria vrina indubitatum esse remedium ad tremorem, testatur FORESTVS *L. 7. obs. 5.* Vexatis vitiliter eandem applicari, in vulgus notum. Multa ex
his

his
scri
me
clar
nau

LI

dic
A. 2
dus
ven

Na
& 1

tiur
inf
No
cur
spe

irre
Hi
lep
ne
iau

his remediis, inprimis sanguinis & urinae potum, pro-
scribenda nonnulli Medici voluerunt (PAVLLI *diff. de*
medic. e C. H. defunt. merito negligendis.) neque re-
clamo, si quisquam est, qui se auerfari talia, omnino
nauseosa, profitetur.

Lupi caro, dens, hepar.

Lupus ALDROV. *Quadr.* 144. Canis cauda incurua
LINN. *Syst. nat.* p. 5. Animal Europaeum.

Carnem & hepar comesta epilepsiae vterinae mederi
dicunt, & partum quoque facilitare PAVLLIN. *Lycogr.*
A. N. C. vol. I. obs. 48. Dens inter absorbentia referen-
dus: de collo puerorum ad eruptionem dentium promo-
vendam suspendi solet.

Manati lapis.

Manatus ARTED. *Synon.* 107. Trichecus LINN. *Syst.*
Nat. p. 39. Vacca marina. Animal quadrupes marinum,
& simul piscis.

Est massa admodum dura & alba, quae manato den-
tium loco data est, quarum altera palato, altera maxillae
inferiori per articulum singularem iuncta est STELLER in
Nov. Comment. Ac. Petrop. II. p. 295. Vires generales
cum dente Hippopotami vel ebore communes habet;
speciales vero, licet ipsi tribuuntur, nullas.

Os de corde cerui.

Est pars aortae prope cor in duritiem osseam mutata,
irregularis figurae, crucem tamen subinde referens, vnde
Hirschcreuz, dicitur. Virtutes a veteribus tribuuntur ana-
lepticae, antepilepticae, bezoarticae, & ad palpitatio-
nem cordis; hodie vero nullam fidem haec sententia
iauenit.

Pauo-

Pauonis Stercus.

Pauo cauda longa LINN. *Faun. Succ.* 163. Avis cicur Zeylonae & Indiae orientalis frequens.

Specificum remedium esse dicitur ad vertiginem, & epilepsiae etiam prodesse.

Percarum lapides.

Perca pinnis dorsalibus distinctis, secunda radiis sedecim LINN. *Faun. Succ.* 284. Piscis mansuetus fluuiatilis vulgaris.

Officulum lentis magnitudine, album, striatum, & fere triangulare in capite piscis reperitur, cui aperitiua, diureticaque virtus tribuitur, itemque ad pleuritidem.

Rhinocerotis cornu.

Rhinoceros cornu vnico conico LINN. *Syst. Nat.* p. 11. Belua vtriusque Indiae. Cornu, quod pone nares animali nascitur, raspatione & trituratione parato, tribuitur virtus alexipharmaca & antepileptica. AMAT. LVSTITANVS scrupulum scobis in oleo contra epotum arsenicum dedit, vnde vomitus & aegri restitutio *Comm. in L. I. Diosc.* p. 205. Sed haec vero potius oleo adscribenda?

Scarabaei cornu.

Taurus volans OLEAR. *Mus.* 27. t. 16. f. 5. Scarabaeus cornibus duobus mobilibus aequalibus, apice bifurcis, introrsum ramo denticulis instructis LINN. *Faun. Succ.* 337. Insectum vulgare.

In partu difficili abs mulierculis commendatur, sine vlllo vero experimento.

Secundina humana.

Nauseosa res, licet non Sibiriacis, qui inter gulae blandimenta referunt GMELIN. *Iter.* nescio, qua fide, ad epilepsiam valde commendatur, in puluere deuoranda; nec non ad partum, & ad ipsam secundinam pellendam, at
fallaci

fallaci experimento, quum sal volatile succini iungunt
RIEDLIN. *Lin. med.* an. 1695. p. 112.

Tauri priapus.

Ad diarrhoeam & dysenteriam, tamquam obstipans
remedium, prodesse creditur, in pulvere datus ad drach-
mam dimidiam.

Taxi axungia.

Ad eadem utilis, ac ceterae pinguedines.

Vaccae urina.

Hanc recenter exceptam & loco aquarum mineralium
per mensem & ultra singulis diebus mane ad mensuram
dimidiam vel vnam potam, Galli celebrant sub nomine
Eau de mille fleurs tamquam euporiston medicamentum
in morbis cachecticis. Et talem curationem quondam
a femina Gallica non semel quoque cum felici successu
institutam refert HOFFMANN. *Med. syst.* T. IV. P. IV.
c. 13. *obs.* 8.

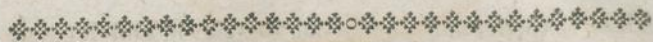
Vnicornu.

Balaena Naruhal SCHÖNEV. *Ichth.* 28. Monodon
ARTED. *gen.* 78. Piscis praegrandis in Groenlandia &
Oceano americano.

Vnicornu dens est e mandibula superiore piscis recta
horizontaliter protensus, albicans, politus, teres, elatiori
basi in acutum mucronem desinens, & spirali ductu stri-
atus. Huic adscripserunt plures olim alexipharmacam,
antispasmodicam, & antepilepticam virtutem, nostris vero
temporibus vix aliqua ei praerogativa prae ebore & cornu
cerui conceditur. Ill. tamen WERLHOFFIVS cum BAR-
THOLINO expertus est, in febris facilioribus intermit-
tentibus haud raro fecisse satis *obs. de febr.* p. 121. not. e.



CLAS.



CLASSIS III.

PRODUCTA ANIMALIVM.

I. V S I T A T A.

Cancrorum lapides, vulgo Oculi cancrorum.

Lapilli orbiculati, altera parte conuexi, altera compressi & sinuati, glabri, crustacei, albicantes, duri, magnitudine pisum per dimidium dissectum aequantes, extrinsecus ventriculo cancrorum mensibus aestivis adhaerentes. Alcalinam naturam habent, & potenter acidum absorbent praeparati, urinam etiam & sudorem movent sub debito regimine; vnde forte factum, quod inter bezoartica recepta fuerint, & abs ROLFINKIO *contraryeruae animalium* titulo insignita *meth. medend.* Cum succo citri vel aceto saturati aestum febrilem sedant & sanguinem quoque stagnantem dissolunt. Calcinatos ad tussim siccam commendat BAGLIV. p. 115. In Belgio abs fraudulentis arte parantur; de quibus eorumque notis vid. *M. N. C. dec. III. an. III. p. 26. 268.*

Cera & Propolis.

Apis gregaria LINN. *Faun. Suec. 1003.* Insectum, Poloniae imprimis frequen-

Cera est substantia sui generis CARTHEVUS. *de princ. plant. negl.* p. 30. in corporibus apum digesta & in apiariis in fauos constructa: nam pro mero stercore eam habere praeter Cl. DOBBS *Phil. Trans. n. 496.* forte nemo audet. Balsamica res est, quae externe digerit, resolvit, emollit

emollit & putredini resistit; interne vero contra dysenteriam valet *DIEMERBROEK obs. 28.* Basis omnium fere emplastrorum est.

Propolis est crassa illa materia ceracea, qua apes fauos suos agglutinant, & rimas atque latera alueorum obducunt. Cui eadem, ac cerae, vis est.

Ichthyocola.

Huso Germanorum *WILL. Ichth. 243.* Acipenser tuberculis carens *ARTED. Syn. 92.* Piscis mansuetus pontum Euxinum inhabitans.

Gluten est, quod in Moscouia ex pinnis, intestinis, & cute piscis coquunt, dum partes illas in tenuissima frusta dissectas aqua calida macerant, hinc lento igne ad pultis consistentiam coquunt, eamque, antequam refrigerit, in pelliculas formant & in spiras cogunt. Incrassat tenues humores, & acres inuoluit; vnde in diarrhoea, dysenteria, dysuria, & asperitate faucium praescribitur. Vsum oeconomicum non attingo.

Lacca, vulgo Gummi Laccae.

Est species cerae & productum insecti Indici, nominatimque, vt plerorumque sententia est, formicarum volantium, ad modum faui apum conformatae, cuius alueoli eorundem examine repleti sunt. Odor eius, si accenditur, fragrans est, color ex fulco rubeus, sapor resinofus, masticatu saliuam purpura tingit. Eius tres vulgo occurrunt species, in baculis cauis, in granis, & in tabulis, quarum duo priores medicis destinantur vsibus. Veteribus inter aperientia hepar & lienem laudata, hodie rarissimi quidem vsus est, potius contra stomachicam & haemorrhagiam gingiuarum adhiberi solet.

Vogel. Mat. Med.

A a

Cre-

Crebrior est vsus mechanicus pro cera figillata & vernicibus, quibus varias res e lignis & aurichalco confectas obducunt.

Mel.

Succus dulcis mediae consistentiae, quem ingenio, si ita loqui licet, & industriae apum debemus, & qui fermentatione in liquorem generosum abit, *mulsu* dictum, nihil cedentem vino Hispanico. Mel vero bonum & non corruptum confortat, nutrit, abstergit, mundificat, expectorat, aluum mouet, consolidat, & putredini resistit, BOERH. *Elem. Chem. II.* p. 165. 166. *van SWIETEN Comment. I. §. 135.* Solo melle quotidie cum pane similagino comesto conualuit puella ex frequentiori haemoptysi pulmonum vlcere infestata ALBERTI *diff. de pernitios. remed. in phtis. p. 12. 13.* Senibus apprime commendat PAUL AEGINETA, & infantibus recens natis pro primo exhibere iubet alimento *L. de tuend. sanit.*

Sal ammoniacum.

Sal medium volatile, ex acido falis vesci & alcali vrinoso constans, album, densum, saporis vrinosi; quod in Aegypto copiose ex fuligine paratur, ex crematis stercorebus animalium non aliis ibi, quam plantis falsis vescentium, adscendente, tum iterum collecta, & in peculiaribus furnis & vasis sublimata *Aët. Suec. XII.* Potenter resoluit humores viscidos; hinc in morbis cachecticis & febribus intermittentibus egregii vsus M V Y S. π drachma dimidia ad duas vel in puluere, vel in aqua distillata suntum. Potenter etiam putredini resistit tam interne in febribus putridis, quam externe in sphacelo sub forma epithematis.

Sperma

Sperma ceti.

Cete CLUS. *Exot. L. VI. c. 17.* Catodon fistula in ceruice ARTED. *Synon. 108.* Piscis ferus, maris Groenlandici incola.

Concretum pingue, album, molle, siccum, squamosum, saponaceum, ex peculiari liquore pingui, propriis vasis inde e capite piscis per omnes partes corporis, imo per musculos ductis contento, certis encheiresibus, adiecto lixiuio alcalino, paratum ANDERSON. Abstergit, emollit, lubricat, menses promouet HAMILTON *Prax. reg. p. 39.* asthmati humorali & catarrho suffocatiuo medetur BAGLIV. p. 92. 104. praeterea in vrinae difficultatibus, casu ab alto, lactis coagulo, raucedine, tussi, efficax est. Optime sumitur solutum in aqua hyssoi calida ad affectus pectoris memoratos, vel syrupo quodam subactum, aut oleo amygdalarum dulcium dilutum, a drachma dimidia ad duas.

Vitellus oui.

Maturat, digerit, emollit, raucedinem tollit, & praeterea in re pharmaceutica vario modo adhibetur. Lappones Lulenses ex quoruncunq; volucrum corporibus ante incrustationem eximunt, siccant, masticeant, & adultis cum proficuo vsu imponunt MONTIN *diff. p. 23.*

II. INFREQUENTIA.

Bezoar. α) Orientale.

Gazella indica, cornibus rectis longissimis nigris, prope caput tantum annulatis RAI. *Quadr. 79.* Capra

A a 2

corni-

cornibus teretibus rectissimis, longissimis, basi annulatis
 LINN. *Syst. Nat.* p. 14. in regno Golconda inprimis,
 & Persia.

β) Occidentale.

Rupicapra D O D. *Gall.* 225. Capra cornibus erectis
 vcinatis LINN. *S. N.* p. 14. in India occidentali.

Calculum crustaceum in ventriculi plicis dictarum
 caprarum adhaerentem hoc nomine notant; eique, in-
 primis orientali, magnam vim analepticam & alexi-
 pharmacam in peste, aliisque malignis morbis exanthe-
 maticis, variolis, morbillis, & purpura, quae valide
 ad cutem propellat, adscribunt, etiam ad haustum vene-
 nam DIOM. CORNAR. *Hist. admirab.* XIII. p. 445.
 dosi grani vnus ad sex, dupla vero in occidentali.
 Contra hodie plerique nullam huius virtutibus fidem
 adhibent; sicuti iam dudum parum ipsis tributum est,
 aliosque plurimos inter ab HIER. MERCVRIALI *Prael.*
Pisan. in Epid. Hipp. Hist. 2. & HERC. SAXONIA
de Plic. Podolic. c. 59. qui frequentissime ipso se usum
 esse affirmat, nullum vero fructum inuenisse, neque su-
 dorem conspexisse illum salutarem, ab aliis tantopere
 decantatum. Dedit etiam frustra infantibus ad drach-
 mam integram BOERHAAVIUS *de virib. med.* Iphis
 Persis minus quoque, quam Europaeis vsurpari, refert
 KAEMPFER. *Amoen. exot. Fasc. II. rel. 9.* Adulterari
 a lucripedis saepe solet.

Margaritae.

Calculi animalium concharum W. 412. Calculus
 testae concharum LINN. *S. N.* p. 195. Margarita,
 Vnio vulgo.

Diui-

Diuiduntur margaritae in orientales & occidentales, quarum illae iucundorem de se spargunt colorem, atque has duritie superat. Praeter haec in Suecia, Liuania, Bohemia, Bauaria, Vogtlandia, & aliis locis colliguntur. Ortum earum, quem varie describunt auctores, (vid. Cl. EBERHARD *Abhandl. von der Perle.*) hic non disputamus. Vires autem absorbentes sunt; an vero etiam analepticae & bezoarticae, de hoc dubitandum. HAMILTONVS pulueris vsuum ad scrupulum tertia vel quarta quaque hora sumendum laudat in diarrhoea, quae nec adstringentibus, nec opiatis fisti potuit *Prax. reg.* p. 34. 35.

Mumia.

Integrum hominis cadauer in Aegypto variis balsamicis rebus largissime conditum, induratum & involutum; cuius virtus est ischaema & vulnera conglutinans. Intus sumta dicitur sanguinem congrumatum dissoluere; sed vsus nauseosus est.

Ouorum gallinae testae.

Aborbendi facultate praeditae sunt, & sumuntur a scrupulo vno ad drachmam dimidiam. Dentifriciis pulueribus adduntur, quibus ad abstergendos & mundificandos dentes vitur. Calcinatae ab antiquitate inter lithontriptica relatae sunt AVICENN. *L. 3. Febr. 18. tr. 2. c. 19.*

Pedra del Porco s. Lapis Hystricis.

Hystrix RAI. *Quadr. 106. c.*) Hystrix manibus tetradactylis, plantis pentadactylis, capite cristato LINN. *S. N. p. 9.* Quadrupes animal Indiae orientalis incola,

in Sumatra & Iava inprimis. ☉ Hystrix pedibus pentadactylis, cauda truncata LINN. *ib.* Porcus aculeatus f. Hystrix Malacensis SEBA *Thes. 1. 7. 81. t. 51. fig. 1.*

Calculus felleus, vt plurimi volun, secundum alios vero in ventriculo natus *A. N. C. vol. III. obs. 87.* coloris subrufi, tactui parum vnguinosus, polius, lamellatus, amarus, a minutissimo granulo sensim in molem vitelli gallinaei vel anatini excrefcens. Laudatur praecipue in febribus ardentibus, aliisque acutis & malignis morbis, petechiis, variolis, morbillis, ictero, & affectibus biliosis, & hysteriis; in quibus infusum paratur cum aqua pluuiatili cocta vel distillata aliqua, quae inde amarum saporem contrahit, cum aliquo lapidis quoad pondus decremento. Resiccatus lapis post factam infusionem alba & lucida quasi superficie efflorescit, tanquam si per aquam balsam ductus fuisset. Huius grana tria vel plura in animi deliquiis ex vino exhiberi optimo successu dicit SEBA *l. c.*

Sericum.

Phalaena peclnicornis elinguis, Bombyx dicta LINN. *Faun. Succ. 832.* insectum Chinense, nunc per omnem Europam cultum.

Huius insecti fabrica est sericum, quod ex se producit, & quod tam crudum quam vstum dicitur ad epilepsiam & haemorrhagias prodesse. Vstum quoque aliqui commendarunt ad mundificanda vlcera; crudum vero colore chermesino tinctum olim ad confectionem alkermes praescripserunt. In Anglia ex crudo spiritus bezoarticus paratur, maioris pretii quam spiritus cornu cerni, at non ideo maioris efficaciae, licet in arcanis adhuc multis habetur.

Serpen-

Serpentum lapis, Piedra di Cobra de Capelos.

Vipera Cobras de Capelo K A E M P F. *Amoen.* 565.
Serpens Indicus coronatus, diademate seu conspicillo
insignitus R A I. *Quadr.* 330.

Figurae est ovalis instar dimidiati fructus phaseoli,
in vna parte conuexus admodum, in auersa vero parum
concauus, coloris cinerei cum maculis obscurioribus,
nigricantibus, substantiae rarioris, instar ossis aridi &
porosi. Duplicis est originis, alius arte factus, ex
terris Indicis quibusdam bezoarticis, vt alii volunt,
A. N. C. vol. III. obs. 87. compaginatus, vel ex cornubus
boum calcinatis, vt S L O A N E contendit *Phil. Trans.*
n. 492. alius naturalis magis, artificii tamen manu in
hanc formam redactus ex osse cranii memorati serpen-
tis. Vtrumque dicunt specificum antidotum esse pro
veneno serpentum, sic vt vulneribus ipsorum morstu
inflictis appositus firmiter adhaerescat, donec omne
venenum extraxerit. Sed plures clari viri cum SLOANE
l. c. superstitionis esse hanc virtutem contendunt.

III. OBSOLETA.

Arancarum tela.

Araneus subflauus hirsutus, praelongis pedibus, do-
mesticus L I S T E R. *Aran.* 59. n. 17. Aranea fusca,
dorso maculis quinque longitudinalibus subcontiguis
nigris, anterioribus longioribus L I N N. *Favn. Suec.* 1215.
infectum.

Fabricam esse araneae hanc telam omnes norunt, quam vulnus conglutinare multi olim perhibuerunt, alii etiam febres intermittentes profligare, si carpo alligetur, vnde STROBELBERGERVS in suum emplastrum febrifugum cum ipsis araneis recepit; quae itidem carpo per se applicatae quartanam arcere dicuntur, quin adeo auellanae putamini inclusae & de collo suspensae.

Hirundinum nidus.

Anginosis & a cane rabido demorsis pro fomento & in cataplasmate applicari consuevit.



orunt,
erunt,
o al-
fuum
cepit;
rcere
& de

mento

VM

R E G N V M
MINERALE.

R E G N V M
MINERALE

1

f
ff
v
p
i
s
p
l
n
p
f



CLASSIS I.

A Q V A.

SECTIO I.

Aqua communis.



Aqua communis, hoc est, fontana pura, omnis odoris & saporis experta, interno usu attenuat, acres humores temperat, orgasmum sanguinis minuit, excretionem urinae promouet, fibras flaccidas roborat, rigidas relaxat, prout vel frigidula vel calida assumitur. Externo usu in stillicidio debiles partes firmat, concreta dissoluit, in epithemate frigido inflammationes discutit, haemorrhagias compefcit, languidum cordis motum erigit; sub calida applicatione in pediluuiis & balneis poros cutis aperit, fibras strictas relaxat, transpirationem promouet, spasmodicos dolores mulcet, superiores partes a congestionibus liberat. Vaporum forma in os attracta, raucitati medetur HILSCHER Pr. de insigni quodam raucitatis remedio Ien. 1747.

Aqua

Aqua marina.

Minus potabilis est ob faldedinem & amarorem, at egregias vires medicas possidet. Deiectiones mouet pota, aut calide infusa HIPPOCR. *Epid. VII. 33.* Pituitam dissoluit & expellit DIOSC. obstructa viscera & glandulas aperit RVSSSELL *de tab. gland. colicae biliolae nauatarum* medetur ID. p. 40. calculos felleos exturbat ID. p. 140. icterum, atrophiam, & vlcera scorbutica sanat *ib.* si quotidie ad libram potatur. In lotionem ad pforas, pruritus, & impetigines prodest DIOSC. in fotu pernionibus ID. Ad venenatos ictus & morsus salutaris intelligitur, etiam si quis in eam descendat ID. licet hodie multi pro superuacua eam sic declarant NVNGENT, CHOISSE. Malo habitu confectis corporibus & neruis; balneæ ex ea vitiles. Hydropicos, capitis dolores, aurium grauitates, feruentis vapor leuat.

S E C T I O II.

Acidulae.

Ex tanto numero acidularum, quæ totam Europam Creator ditauit, eas tantum modo hic recensebo, qui in Germania & huic vicinis regionibus featurientes frequentissimi & maxime celebrati vltus sunt, cuiusmodi sunt Antonianae, Egranæ, Pymontanae, Selberanae, Schwalbacenses, Spadanae, atque Wildungenses. Commune singulis est aquae purissimæ elementum, cui spiritus quidam mineralis elasticus, vitriolicae indolis, large inhaeret, accidentibus quibusdam particulis salinis ac terreis. Per has partes, & primo quidem spirituosum illud expansivum principium acidulae exilissima vasa nostri corporis penetrant, humorum circulum augent, stagnationes discutunt, obstructions referant; per salinum autem detergent & stimulant, & varias excretionem excitant; per terreum denique acidus corruptos humores infringunt & alterant. Utendi modus diuersus est. Vulgatissimus is est,

est, vt solemnibus quibusdam institutis ratione temporis & quantitatis adstringatur; de quo nos optime erudiunt libri de singulis fere fontibus abs doctissimis viris exarati. Alter mitior est, & ante hos fere triginta annos a FRID. SLARE propositus, nec tempori, nec loco, nec certae quantitati adstrictus modicus & successiuus, qui vt a ratione neutiquam desciscit, ita nec ab experientia improbatur.

Aqua Antoniana.

Gratissimo omnium sapore se commendat, & temperatissimae indolis est, insignem spiritus mineralis copiam, non minus quam terrae calcariae & salis communis, at parum salis alcalini custodiens. Hypochondriaco & hysterico malo affectis imprimis conducit.

Aqua Egrana.

Copiosum sal catharticum mediae naturae in complexu suo alit; hinc ad lentos humores dissoluendos, ad referandum infarctum viscerum, & ad sordes primarum viarum eluendas & per alui secessum exturbandas maxime conuenit.

Aqua Pyrmontana.

Non mediocri est efficaciae. Aluinam excretionem & diuresin promouet, seorsim vel coniunctim, obstructiones viscerum expedit, tonum eorundem roborat, humorum dyscrasiam emendat. In morbis chronicis & rebellibus vtilissima est. SEIP.

Aqua Selterana.

Largiorem copiam salis alcalini, quam aliae acidulae, in sinu suo fouet, at nihil de martiali elemento. Mitissimae indolis est, vt tamen diuresin bene promoueat, humores viscidos resoluat, & inprimis arthriticis & asthmaticis con-

em, at
t pota,
tuitam
landu-
e nau-
bat Id.
nat ib.
s, pru-
onibus
ligitur,
lti pro
ISSL.
eæ ex
gravi-

opam
qui in
quen-
Anto-
enses,
is est
mine-
acce-
Per
panfi-
poris
s dis-
leter-
per
nt &
us is
est,

conducat. Potatur vel sola, vel in connubio cum lacte. Pro potu etiam ordinario tam seorsim, quam adjecto pauculo vini inseruit. HOFFMANN.

Aqua Schwalbacensis.

Medium quasi locum inter Pyrmontanas acidulas & Egranas tenet; hinc eiusdem vsus est, & imprimis hypochondriacis ac melancholicis commendatur. HENSING.

Aqua Spadana.

Omnium fere acidularum leuissima, in renum & vesicae vitis praecipue conducit, itemque in gonorrhoeae reliquiis & vlceribus gallicis. HOFFMANN. *diff. de PRESSEVZ diff.*

Aqua Wildungensis.

Admodum mitis est, & cum Antoniana multum affinitatis alit. Scorbuticis & arthriticis auxilio est. Vsi diaetetico etiam est accommodata. OVELGVN.

III. THERMAE.

Cum acidulis thermae in plerisque conueniunt, ratione scilicet ingredientium, indeque pendentis vsus & efficaciae; eo vero potissimum differunt, quod caloris maiorem vel minorem gradum secum ferunt, indeque etiam varium, eumque eximium vsum externum admittunt, Quamquam & hodie acidulas, saltem Pyrmontanas, calefacere, & in iis lauare solent. Sunt autem ex thermis celebratissimae in Germania Aquisgranenses, Carolinae, Emsenses, Hirschbergenfes, Wisbadenfes, quarum virtutes nunc succincte recensere.

Thermae

Thermae Aquisgranenses.

Sulphuream naturam habent. Quoad internum usum ad morbos spasmodicos multum faciunt, nec non iis proficiunt, quorum primae viae saburra biliosa, acida, & viscida oneratae sunt. Ratione externi usus conueniunt in morbis arthriticis, paralyticis, contracturis, & omnibus cutis defoedationibus, quas bene extergunt. Sub forma stillicidii & vaporis itidem efficaces ad tumores & rigiditates artuum tollendas. SPRINGSFELD.

Thermae Carolinae.

Omnium feruidissima, sub interno usu aluum fortiter mouent, urinae secretionem urgent, sudorem & salivae fluxum concitant, acidum cicurant ob copiosam terram calcariam, lentorem humorum emendant, & viscerum tonum roborant. Vnde facile patet, in quibus morbis profint. Sub balnei forma in iisdem, in quibus Aquisgranenses commendatae fuerunt, conducunt. Sub interno & externo usu sterilitati mulierum, ex uteri laxitate prouenienti, ut & inuoluntario mictui ex sphincteris atonia oriundo, optime medentur. Ceterumque insignem facultatem in calculis vesicae dissoluendis obtinent, eaque aquam calcis vinae longe superant SPRINGSFELD. Fons molaris, haud ita procul a Carolinis prorumpens, interno usui aptior est, eo quod tepidus saltem est, & multo subtilior, atque minorem copiam terrae calcariae, longe maiorem vero salis medii, quadantenus amaricantis, continet. SPRINGSF.

Thermae Emfenses.

Admodum subtiles sunt ob defectum partium terrearum, in intimos viscerum recessus penetrant, & coagula eorundem dissoluendo per ductus vrinarios euacuant. Externe ad eosdem morbos faciunt, ac praecedentes. WOLFART.

Thermae

Thermae Hirschbergenses.

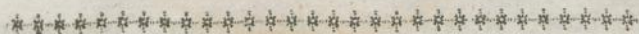
Sulphureo bituminosas partes, vna cum terreis martialibus, praeter alias communes, continent. Hinc aluum mouent, & quandoque vomitum, simulque diuresin & diaphoresin. In chronicis morbis, a tono laeso ortis, conducunt. Sub externo vsu in omnibus spasmodicis effectibus vtilis sunt. ALBERTI *dissert.*

Thermae Wisbadenses.

Aluum ducunt & humores viscidos attenuant. Sub externo vsu, ob teneriorem ochram martialem, quam vehunt, roborant & discutiunt.



CLAS-



CLASSIS II.

S A L E S

Alumen.

Sal austerum, cristallis octaedris, album, vel natium, vel ex peculiaribus terris & lapidibus eductum, quae copiosissime in Italia, Anglia, Suecia, Germania & Bohemia reperiuntur. Vfus eius est adstringere & coagulare. Interne laudatur in magnis profluuiis sanguinis, pondere scrupuli vnus vel drachmae dimidiae HELVET. *Tr. des pertes de sang.* LAZERME curat. morb. I. p. 189. 209. in diabete cum sero lactis DOVER legs, & MEAD *Monit. med.* p. 104. in continua sputatione LENTIL. *Iatromn.* p. 321. Aduersus cancrum sumendum suadet LOVIS *obs. sur les effets du virus cancreux.* Denique contra febres intermittentes nonnulli tam crudum, quam vstum adhibent, quemadmodum etiam alumen tinctum Mynsichti. Externae in gargarismatibus ad anginam, vuulae relaxationem, vlcera oris, & vitia dentium atque gingivarum, & ad luxuriantem & putridam carnem vulnerum & vlcera absumendam, vstum imprimis adhibetur; crudum vero ad prolapsum vteri & haemorrhagias.

Borax.

Sal minerale, albicans, diaphanum, siccissimum, aluminis cristallis perquam simile. Adfertur ex India, cristallorum minorum obscuriorum & viscosarum forma, vbi Tinkal dicitur, vterius vero solutione & cristallificatione, forsan etiam additione materiae alicuius secretae

Vogel. Mat. Med. B b perfi-

perficitur, ut ea forma, qua accipimus, compareat. Ars vero ista primo Venetis arcana fuit, deinde vero etiam ad Batauos peruenit. Est sal vere mirabile, cui simile nec natura, nec ars ullibi produxit. Vim habet abstergendi, resoluendi, atque stimulandi: inde in obstructionibus glandularum & viscerum insignem operam praestat, teste LEMERY *Mem. de Par. ann. 1729.* p. 796. Ad urinam & partum promouendum, & menses & lochia restituenda, multis etiam inseruit; pondere vbiq; granorum quindecim ad scrupulum vnum. Maiori dosi aluum mouet. Carnem quoque putridam absumit.

Nitrum.

Nitrum humi LINN. *S. N.* p. 163. Nitrum terra mineralisatum WALLER. *Miner.* p. 165. vbiq; in locis tectis.

Sal albicans & diaphanum, mediae & fixae naturae, cristallos prismatis sexangularis referens, saporis falsi, & frigidum quid in ore referentis, cum sulphureis corporibus in igne detonans. Tam naturae, quam artis productum est. Sanguini commistum, fluidiorem eum, & rubicundiorum reddit HOFFM. *Med. syst. T. III. Sect. I. cap. XII. §. 12.* SCHWENKE *Haematol.* p. 195. SAVVAGES *diff. sur les medic. qui affect. cert. part.* p. 37. 39. licet refragetur STAHLIVS *Opusc. phys. chem.* p. 568. Praecipuum est remedium, feruorem & orgasmum sanguinis temperans, antispasmodicum, diureticum, antiphlegmonicum, ischaemum; ab aliquot granis ad drachmam dimidiam. Calculosis & qui dysuriam possi sunt commendat PENOTVS *de med. chym.* p. 57. commendat etiam in nephritide GRVLING *obs. de calc.* p. 120. & nephriticum a calculo per nitrum curatum refert TIMAEVS *consult.* 3. In haemorrhagiis praedicat RIVERIVS *cent. I. obs. 83. 94. 96. cent. II. obs. 18.* etiam externe ad haemorrhagiam narium compescendam in nares trahitur, aqua solutum. Epithematibus etiam commode ad arcendos capitis dolores admiscetur. In dysenteria & cholera ID. laudat *Prax. C. I. obs. 33.* & HOFFM. *T. IV. P. III.* p. 549. 595. licet

lice
chol
obs.
Ver
qua
sem
debi
Epij
BAC
freq
ceri
Cel.
fect
alui
veri
p. 28
mul
p. 5
ib.
coag
gula
facit

1
Min
qua
coqu
2
mixt
para
3
p. 22

In c
etiar
mar

licet non promiscue in his malis adhibendum TRALLES *cholerae*. In obstructione mensium commendat GRVLING *obs.* 50. Contra singultum *E. N. C. dec. II. ann. 4. § 6.* Verum ubique indiuidua consideranda sunt, quippe in quam multis spasmos ventriculi insignes creat, quod non semel expertus sum: quemadmodum etiam inflationes & debilitatem illud induxisse ANDR. HERMANN. obseruauit *Epist. de nitr. usu & abusu*. Constat etiam obseruatione BACON. de VERVLAMIO, quod abusus nitri in Anglia olim frequens, homines debiles & appetitum prostratum effecerit; idque ipsam nouissime suo exemplo confirmauit Cel. TRALLES *hist. cholerae*. p. 72. 73. Neque aliunde profecto insignem debilitatem vniuersalem, & anorexiam, & alui tarditatem deriuare licet, quam abs largiori usu pulueris antispasmodici obseruatam legimus in *Act. Suec. IV.* p. 287. In gonorrhoea maligna noxius eius usus abs quam multis declaratur, *Legons de Chym. de l'Univ. de Montp.* p. 5. noxius etiam in tussi sicca, & pulmonum vlceribus *ib.* STAHLIUS cum falso crediderit, abs nitro humores coagulari, ubique tartarum vitriolatum addidit, quod coagulans effectus impediretur: quod eius affectae etiamnum faciunt.

Sal commune.

1) Sal commune, fontanum. Muria fontana WALLER. *Miner.* p. 224. E fontibus variarum regionum, nonnunquam etiam ex lacubus, quales in Sibiria existunt, excoquitur.

2) Sal marinum. Muria marina, particulis nitrosis mixta CARTHEVS. *Elem. miner.* p. 37. Ex aqua marina paratur.

3) Sal gemmae. Muria fossilis pura WALLER. *Min.* p. 220. Natium, effoditur in Polonia, Hungaria.

Sal medium, fixum, resoluit humores, & stimulat. In clysteribus ad soluendam aluum adhibetur. Vermes etiam expellit. Putredinem arcet RVSSSEL *de usu aqua. marin.* p. 189.

Vitriolum.

1) Vitriolum ferri. Vitriolum martis WALLER *l. c.* p. 207. In monte Rammelio, & fodinis Hungaricis.

Sal metallicum, coloris viridis, saporis nauseosi & austeri. Sacra anchora est in sistendo sanguine, post amputationes, & vbi maior haemorrhagia adest, vbi linteo inuolutum, aut etiam per se, oris vasorum adprimitur. Facit etiam ad siccaanda antiqua ulcera. Ob saporem nauseosum, adstringentem, & virtutem corrodentem, vomitumque cientem, vix vnquam nisi a temerariis in usum internum vocatur.

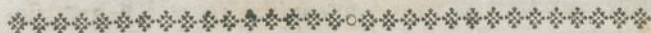
2) Vitriolum cupri WALLER. *Min.* p. 206. Vitriolum de Cypro. In monte Fichtelbergio & Rammelio.

Cristallorum nitore reliqua antecellit, ceterum non minus austum & sapore nauseosum. Externe vsurpatur pro cathaeretico.

3) Vitriolum album. Vitriolum Zinci WALLER. *Min.* p. 207. in monte Rammelio.

Sal metallicum decompositum, non cristallifatum, sed simpliciter siccatum & coagulatum, licet natuum omnino cristallos formet. Vomitum excitat ipso fere momento, quo deglutitur: ob nauseosum vero saporem & usum non satis tutum, vix amplius praescribitur. Dosis vero est drachma dimidia vsque ad integram ex aqua calida. Externe in collyriis ad lippitudinem & sordes oculorum abstergendas facit. Errhinam etiam virtutem exserit.





CLASSIS III.

INFLAMMABILIA.

Antimonium.

Stibium striatum LINN. *S. N.* p. 172. Antimonium sulphure mineralifatum striatum WALLER. *Mineral.* p. 238. n. 4. ex minera in Hungariae, Bohemiae, Saxoniae, Sueciae fodinis reperiunda.

Antiqui virtutem ei adscripserunt adstringentem, refrigerantem & leniter cathaereticam; adeoque ad excrescentiam in carne cohibendam, vlcera ad cicatricem perducenda, fordes & vlcera oculorum expurganda, sanguinis e cerebri membrana fluxum sistendum, & ambusta sananda externe applicarunt Diosc. De interno vsu silent. Quem posteri dein insalubrem & venenatum declararunt (IAC. GREVINI *Tr. de Antim.* Antw. 1571. 4. GVID. PATIN *lettres chois* 1. 18.) adeo, vt legibus publicis sub graui poena ille interdictus fuerit in Gallia annis 1566 & 1609. At falsissimam hanc sententiam postea exploserunt alii, inter quos KVNKELIVS fere primus est *Labor. chym.* p. 432. siquidem vis eius tuta est diaphoretica & sanguinem purificans, vnde in diuersis grauib. morbis a sanguinis & lymphae impuritatibus ortis, vt scabie, lue gallica, rheumatismis, malo ischiatico (*A. N. C. vol. IX.*) arthritide fixa

B b 3

(KVN-

(KVNKEL *l. c.*) & vaga (*Act. Acad. Mogunt. I. p. 318.*) insigni cum fructu adhiberi potest a granis quinque vsque ad scrupulum; etiam in stupore & dolore ossium post saluationem orto (*Commerc. Nor. 1732. p. 129. 1733. p. 10.*) & in paralyfi artuum a frigore *ib.* nec non in paralyfi a febre relicta (LENTIL. *Iatromn. p. 15.*) & in saturnina (KLEIN *select. medic. p. 145.*) Laudatur etiam a GEOFROY in rachitide infantum, contra vermes, in obstructione glandularum, & fluore albo mulierum, incipiendo a grano vno & ascendendo successiue ad scrupulum dimidium *Mem. de l'Ac. de Par. 1734. p. 433.* Adiungi possunt aliquot grana lapidum cancerorum, vt ne nauream, quod interdum fit, fumentibus creet. In decocto ad aliquot uncias praescribitur.

Ambra.

Electrum opacum tenax LINN. *S. N. p. 167.*

α) Ambra grisea. Ambra binis vel trinis coloribus variegata. β) Ambra nigra. Ambra unicolor nigra WALLER. *Min. p. 266.*

Substantia glabra, solida, leuis, bituminosa, saporis & odoris suavis balsamici, e maris fundo, in India orientali praesertim, proueniens, tandem condensata ad superficiem aquarum & littora proiecta. Inter medicamenta confortantia, & quae debilitatum systema nervosum roborant, facile principem locum obtinet. Proptereaque optimum praebet medicamentum cephalicum, & contra vertiginem, apoplexiam, & syncopen adhibetur. Memoriae etiam imbecillitati medetur; & HOFFMANNO teste, in epilepticis morbis omnium antepilepticorum tum roborantium, tum sedatiuorum vires longissime superat *Medic. syst. T. IV. P. III. p. 21.* Datur a grano vno vsque ad

ad tria. Variis insuper rebus, ad gratum odorem conciliandum, admiscetur.

Asphaltum s. Bitumen Iudaicum.

Bitumen subfriabile atrum LINN. *S. N.* p. 168. Bitumen solidum coagulatum WALLER. *Min.* p. 254.

Substantia bituminosa, dura & fragilis, ex atro purpurascens cum splendore. E terris nonnullis, saepius e fundo maris molli vel liquida consistentia prodit, atque dein sensim in eam, quae ipsi propria est, solidam substantiam condensatur. Mariae Chinae regno vicina adeo eo abundant, ut per notabile spatium undique fere tecta ipso obseruentur. E monte Carpatho etiam defluit. Neocomum Heluetiorum, Neufchatell, optimum largitur. Vt plurimum adulterinum est, e pice nauali & oleo quodam minerali empyreumatico concinnatum. Externe discutit, & sanguinem coagulatum ac tumores dissolvit, & ulcera fordida conglutinat. In suffimento vteri strangulationi medetur *A. N. C. vol. II. obs. 195.* Interne pilularum forma colicum dolorem leuat. Aegyptii olim cadauerum, quae nobis Mumiae dicuntur, balsamationi impenderunt.

Cinnabaris nativa.

Hydrargyrum rubrum pyriticofum LINN. *S. N.* p. 171. Hydrargyrum sulphure mineralisatum, minera rubra WALLER. *Min.* p. 285. in Hungariae fodinis.

Vim ei veteres adscripserunt adstringentem, & ad cohibendum sanguinem, ad ambusta, ac inter oculorum medicamenta praescripserunt DIOSC. Priori saeculo, & quod excurrit, virtutes eius extenderunt ad varios, morbos,

obstructas glandulas, dolores quoscunque capitis & artuum, lymphae vitia, motus conuulsiuos & epilepticos; vt CRATO magnetem epilepsiae vocauerit. At pro inerte medicina eam hodie declararunt, praeter BOERHAAVIUM, CARTHEVSERVS *diff.* QVELLMALZIVS *Progr.* HVNDERTMARKIVS *Progr.* Quamquam vero ipsorum argumenta, quae attulerunt, persuadendi vim multam habent, non credo tamen, egregios illos viros viam rectam iniisse, qua inertia alicuius medicamenti demonstrari possit, quum non experientiae lanci eam exposuerint, sed ratiociniis & experimentis chemicis saltem, argumentis profecto in arte nostra saepe fallacibus, vsi sint. Quisquis recte demonstrare velit, nullius virtutis esse cinnabarin, ille saltem habet eam solam, & magna dosi, & diu satis exhibere. Id ego vero aliquoties quum fecerim, negare non possum, eam prorsus inefficacem esse. Puella decem annorum, per integrum annum & amplius conuulsionibus nocturnis correpta, aduersus quas multi multa remedia perperam attulerunt, liberata illis fuit ex toto per integram hebdomadem, quum per duas antea hebdomades ipsi quotidie bis scrupulum dimidium deuorandum dedissem. Quid in ceteris morbis possit vel non possit, nondum expertus sum. In suffitu pyralissimum excitat; quem veso modum lucin veneream sanandi adhuc omnes fere damnarunt. (ASTRVC.) Occurrunt autem tres distinctae cinnabaris nativae species, granulata, in fragmentis, & puluerulenta. Prior optima est pro vsu interno, si ante lotionem & sublimationem repurgata fuerit. Altera iisdem encheirifibus opus habet. Tertia prorsus reiicienda est, quum fere semper minio adulteretur abs lucripetis.

Petroleum.

Bitumen liquidum fuscum LINN. S. N. p. 168. Bitumen liquidum c. assius obscure bruneum WALLER. *Min.* p. 252.

Liquor

Liquor oleosus e terra prorumpens in pluribus Italiae locis, praecipue in agro Mutinensi e monte Cibinio, & in Galliae provincia Auernia prope pagum Gabian, a quo etiam vocatur *Oleum Gabianum*, & alibi. Non nisi subtilitate & albore ab eo differt *Naphtha* veterum, cui vis ignium rapax, ita ut ex spatio protinus in eam transfiliant; quae celebratissima olim erat circa Babylonem Diosc. Vfus crebrior externus, quam internus est. Illo digerit, discutit, & emollit, hinc perionibus illinitur, item pubi & perinaeo ad urinam cohibitam ciendam, umbilico etiam ad vermes eiiciendos. Interne adversus eosdem, & ad colicum dolorem commendatur, & ad lumbricos, a gutta vna ad quatuor.

Succinum f. Carabe.

Succinum pellucidum (album, & citrinum) WALLER *Miner.* p. 261. Electrum diaphanum solidum LINN. *S. N.* p. 167.

Bitumen saporis quodammodo acris, odoris, cum in ignem proicitur, specifici, non ingrati. E mare Baltico copiose colligitur; & e ferris quoque eruitur. SENDEL *Hister. Succinor.* Virtus ei moderate calefaciens, ficans, & roborans est. Menses & lochia ciet, rheumaticis & catarrhalibus morbis medetur, tam interne sumtum ad scrupulum vel drachmam dimidiam, quam in suffitu. Vulneribus & ulceribus partium praecipue exsanguium mundificandi & consolidandi scopo vtiliter adhibetur.

Sulphur.

α) Sulphur viuum f. virgineum. Sulphur natuum purum flauum WALLER *Miner.* p. 270. n. 1. β) Sulphur citrinum. Ex pyrite tostione & aliis operationibus educitur.

B b 5

citur.

citur. Prius in Heluetia vulgare: Pyrites in monte Rammelio & alibi reperitur.

Mixtum minerale ex acido vitriolico & phlogisto, vtrisque terrae immerfis, arcteq̃ue inter se copulatis, constans. Vim habet sanguinem rarefaciendi, pituitam dissoluendi, & impuritates sanguinis per cutis poros expellendi, absque vlla sensibili caloris incensione; vermes denique eiiciendi. Vnde in tussi humida & asthma, in scabie, & rheumatismo ac arthritide commendatur, BLAKMORE p. 84. Dosis ad scrupulos duos ascendit. A continuato vsu aluus laxa fit. Singulare etiam remedium est in haemorrhoidibus coecis cum tenesmo & aluo adstricta WERLHOF *obs. de febr.* p. 97. b. Pyralismum quoque a mercurio suspendit; & in morbis acutis exanthematicis prodest. Exemplum taeniae per vim eius expulsaе habet *van DOEVEREN diss.* Sed vbique pro interno vsu flores propter puritatem praescribendi sunt. Ab externo in scabie cauendum est.



CLAS-



CLASSIS IV.

METALLA ET SEMIMETALLA.

I. VSITATA.

Argentum.

Metallum perfectum, post aurum omnia reliqua metalla fixitate & ductilitate superans. Memorandum hoc loco solummodo venit ob lapidem infernalem & cristallos lunae Syluii, quæ inde parantur, et quorum prior in Chirurgia, istae in hydrope subinde expetuntur. Per se enim in Medicina exiguae utilitatis est. Cephalica enim illa specifica virtus, quam ipsi olim tribuerunt, falso nititur supposito ex convenientia lunae terrestris cum coelesti, et huius speciali in caput influxu. Et argentum nativum capillare, in epilepsia pro specifico habitum, ab arsenicali labe quum non immune est, prouidum admodum usum requirit *A. N. C. vol. II. obs. 156.* quin etiam ob cupreas partes saltem, quas continet, prodesse aliquid videtur. Argentum bracteatum hodie pro obducendis pilulis creberrimi usus est, ut palato reddantur gratiores.

Ferrum.

Metallum durissimum, facile in quouis acido solubile, magneti familiare. Cui virtus tonica, adstringens, aperiens, acidumque absorbens: unde in affectibus hypochondriacis (*LENTIL. Iatromn. p. 232. 244.*) cachexia, chlorosi (*A. N. C. vol. VII. obs. 17. fluore albo (E. N. C. dec. III. an. 9. et 10. p. 297.)*) inci-

incipiente hydrope (SYDENHAM. p. 633.) mensium defectu, cardialgia et podagra extra paroxysmum (WERLH. in *Comm. Nor.* 1734. p. 115.) cephalaea (*A. N. C.* vol. VII. *obs.* 17.) vtilissimum est, si bis de die ad gr. IV vel VI in limatura denoratur, imprimis cum duplo pondere cremoris tartari combinatum, in hydrope vero cum radice ialappae. Sed subigi etiam extractis potest. Ad vnam drachmam exhibitum per aliquot dies, vermes & taeniam quoque, licet non semper, expellit *van DOEVEREN, diff. de vermib. intest.* p. 68. 71. Radici ialappae et similibus rebus ad pauca grana admixtum, eorum vim purgantem auget. Nocet vero ferri vsus, si ventriculus & intestina putridis succis referta sunt, si sanguis redundat, si solidae partes nimis tensae sunt, si inueteratae obstructions in visceribus, et vlcera in pulmone vel in aliis visceribus (*van SWIETEN III.* p. 659. 660. *EDWARD WRIGHT diff.*) Prospiciendum etiam est, imprimis in morbo hypochondriaco, ne vsus eius consequatur alui constipatio, pectoris oppressio, vrinae retardatio, aut transpirationis imminutio; vbi protinus cum lenioribus laxantibus combinandum est (*STARCKE in A. N. C.* cit.) Vinum aquaue, in qua candens ferrum restinctum, potu coeliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, et dissolutis stomacho auxiliatur (*Diosc.*) Rubiginem ferri tanquam praesentissimum remedium in ephialte laudat *CHIRAC.*

Mercurius viuus s. Hydrargyrum.

Liquor mineralis, manus non mædefaciens, post aurum, vel si placet, post Platinam, maximam grauitatem specificam monstrans, in igne fugax, argento fuso quoad colorem similimus. Reperitur vel actu currens in fodinis, quantumuis rarius et in quantitate exigua, qui *virginicus* dicitur, et optimus, absque tamen vlla probabili ratione, habetur; vel in forma minerae eruitur, in Hungaria, Transyluania, Bohemia, et alibi. Antiqui viri inter venena retulerunt, ideo quod pondere suo interna exederet, *Diosc. AEGINET. de re med.* L. 7.

c. 3. Arabes ceperunt eo externe uti, licet parcius, in vnguentis ad varios cutis morbos, et sub finem seculi decimi quinti aduersus luem veneream is externe quoque in vnguentis, suffimigiis, lauationibus, ceratis vsurpari cepit (ASTRUC p. 158). Paulo tardius interne in pilularum formam redactus cum aliis ad eundem turpioris intemperantiae morbum adhibitus fuit (Id. p. 166). Ante centum & aliquot viginti annos a BRASSAVOLO et MVSITANO infantibus ad enecandos vermes, exigua licet quantitate, a duobus ad quatuor grana, et ad summum scrupuli pondere dabatur. Eademque dosi postea obstetrices parturientibus bibendum exhibuere. At eodem tempore MATTHIOLVS expertus est, ad librae pondus a foeminis ad abortum procurandum fuisse assumptum sine vlla noxa. Aliae virtutes postea deprehensae fuerunt, nempe quod pertinacissimas alui obstructions vel ex alui foecibus induratis, intestinorum spasmis stipatis, vel ex complicatis intestinis oriundas, pondere suo expediat: quod epilepsiam a vermibus sanet (HEISTER *Comp. pract. c. 14. §. 55.*) itemque phthisin (DOVER *legr.*) praesertim serophulolam (KLAUVNIGH *Nosocom. charit. specim. I. hist. 2.*) et hydrophobiam (DESAULT *diff. sur la rage*; CHOISEL.) externe vulnere, quod canis rabidus fecit, illitus; et amaurosin (HEIST. *diff.*) et tumores strumosos (*A. N. C. vol. II. obs. 12.*), vtrinque per saliuationem excitatam; porro etiam febres malignas a vermibus excitatas, per experientiam BERTINI, VALDAMBRINI, MOREALI, BIANCHINI. Adeo in peste laudatur a CAMERAR. *in sylloge memorab. cent. 5. p. 91.* SCHREIBERO *obs. de pestilent. p. 50.* et VAN DER BECK *in epist. de Indiae rarior. append. ad Vol. I. A. N. C. p. 130. 131.* et ad plures alios morbos, hypochondriacum, febrem quartanam, podagram, cephalalgiam, paralyfin, vertiginem, corpulentiam nimiam, fatuitatem, mensium obstructionem, vlcera cacothica (STAHLII *diff. de saliuat. mercuriali aliis, praeter luem veneream, morbis rebellibus extirpandis pari. Hal. 1710.*) et cancrum occultum (SCHLICHTING *in not. ad VERBRVGGE*
Chirurg.

Chirurg.) Denique quod in amuleto lactis secretionem impediatur, idemque totum discutiat fidem facit DEGNERVS in *A. N. C. vol. 5. obs. 149.* Ante aliquot lustra in Anglia et Scotia panaceae fere instar laudabatur, si mane vncia vna vel altera eius potaretur; quod multi fecerunt per plures hebdomades absque vlla sensibili euacuatione aucta *Medic. essais of Edinb. III. p. 387.* Non diu autem is vsus videtur perdurasse, quum constitit, damna quaedam inde postea fuisse inducta. Relinquit enim tremorem in artubus et impotentiam in pedibus, vt obseruatione HOFFMANNI constat in *Med. Syst. IV. part. 2. 335.* Vt omni tempore fuerunt, qui pertimuerint et improbauerint vsum mercurii, ita quoque nostra aetate tale iudicium contra quotidianam experientiam de ipso tulit LAVR. CAIET. FABBRI *Tr. dell' uso del mercurio crudo sempre temerario in Medicina. Colon. 1749. & appendice al trattato dell' uso eto in giustificatione, Luccae 1751.* Absque depuratione vero nunquam mercurium intus adhibere decet, cum non desint adulteria; quae, vt ipsam depurandi rationem, chemia docet.

Plumbum.

Metallum imperfectum, omnium maxime malleabile, coloris ex caesio grisei. Non tam ob se ipsum, quam ob varia praeparata, quae inde fiunt, cerussam, minium, lithargyrium, quorum vsus copiosus est, inter vsitata medicamenta refertur. Ipsi autem vis magna est adstringens, repellens, et refrigerans, adeo vt interno vsui non debeat adhiberi. Lamellae eius imponuntur mammis cancro occulto deturpatis, vel per se, vel mercurio ante imbutae. Eandem virtutem praeparata, quae modo adduxi, possident externe adplicata; ad internum enim vsum aequae parum, ac ipsum plumbum, accommodata sunt. Cauendum maxime a vinis, nefaria arte per lithargyrium mangonizatis.

II. MINVS VSITATA.

Aurum.

Metallum perfectum, ponderosissimum et ductilissimum. Medico vsui fere non est aptum, quod corpus et succos eius prorsus non mutat. Confortantem virtutem, quam in tincturis eius quaerunt, illae aliunde habent; vti etiam purgantem in croco fulminante. Foliatum pilulis obuelandis adhibetur ornamenti causa, aut pulveribus vel aquis ob vulgionem, quam false admodum deridet *der getreu*. ECKHARD *im entlauffenen Chymico* p. 546. admiscetur. Cusum in salivatione nimia in ore detinetur, vt globuli mercuriales cum saliu effluente adhaerescant.

Cuprum s. Aes.

Metallum imperfectum, durum, rubicundi splendentis coloris, aëre et aqua aeruginem contrahens. Intus sumtum emeticum et purgans est, sed neruos quoque singulari modo afficit, vt ad epilepsiam vere proffit, auctore ARETAEO *de curat. acut. L. I. c. 5.* & WEISMANNO qui cristallos eius singulari modo paratos exoptatissimo cum successu adhibuit *Nov. A. N. C. Tom. I. obs. 67.* & ad hydrophobiam praeuertendam, sicut Ill. COTHENIVS expertus est, qui scobem eius ad scrupulum dimidium exhibuit, vid. LOESEKE *Mat. med.* p. 389. n. 5.

Stannum.

Metallum imperfectum, molle, album, omniumque leuissimum. Purum si est, innocentissimum est, et non mediocri virtute praeditum ad taeniam expellendam, quod experimentis suis confirmant ALSTONVS *in medic. essays of Edinb.*

Edinb. vol. V. P. I. p. 89. & MEAD. in monit. S. praecept. med. p. 74. quamquam absoluta ei talis vis non est, sed perperam interdum adhibetur, experientia ipsius ALSTONI & aliorum virorum (DOEVEREN *diff. de vermib. p. 72.*) imprimis aduersus illam taeniam, quae articulos dimittit (ID. p. c. & 68.) Deuoranda autem est stanni rasi drachma vna bis de die, vel syrupo subacta vel cum conserua absinthii in bolum redacta. Etiam aqua, in qua liquefactum stannum vel ignitum saltem restinctum sit, adhiberi hoc scopo potest, afferente PITCARNIO in *Elem. medic. c. 19.* & PIETSCHIO in *Tr. von Convulsionen* p. 101. Ad hydrophobiam abs nonnullis quoque commendatur, sed perperam (*van SWIETEN cap. de hydroph. T. III.*

Zincum.

Semimetallum, quod in igne ardet. Paratur Goslariae & in Anglia, Indiaque orientali ex diuersis mineris. Fiunt ex eo flores sub deflagratione, quorum vsus externus exsicicans est, & proficius in lippitudine, & intertrigine.



Externe siccandi & absorbendi scopo adhibetur in viceribus & intertrigine: quandoque etiam, vti a MYNSICHTO factum, pulueribus externis contra erysipelata additur.

Terrae sigillatae.

Sunt terrae bolares, in orbiculos formatae & sigillo notatae diuerso, pro locorum, vbi eruuntur, differentia, coloris rubri, albi, flauo, fusci. Inter has terras, quae hodie adhuc celebrantur a quibusdam, *Lemnia* antiquissima est, quae vti ceterae contra serpentium morsus & venena, etiam mineralia, pota ex aqua ad drachmam vnam auxiliari dicitur. Hodie variae Silesiacae ipsi substituuntur, de quibus idem contendunt BERTHOLDVS & MEIBOMIVS *Comm. in Iusur. Hipp.* p. 129. Ceterum ad eodem morbos, ac boli, praefcribuntur.

III. OBSOLETAE.

Lac lunae.

Creta friabilissima, laeuissima, non cohaerens, alba WALLER. *Min.* p. 18. in Heluetia.

In rimis petrarum haeret. Humores acidos absorbet & ex vulgi opinione etiam lac auget.

Rubrica fabrilis.

Marga ochracea rubra LINN. *S. N.* p. 204. Ochra rubra cretacea WALLER. *Min.* p. 343. in fodinis ferrariis & in propriis venis.

Lapis mollior argillofus, inquinans, martialis. Potenter siccatur et adstringit, vnde ab imperitis contra dysenteriam et nimias haemorrhagias commendatur. Externus vero vsus magis conceditur, vbi siccatio et adstrictio indicantur.

668 * 723

CLAS-

CLASSIS VI.

L A P I D E S.

I. VSITATI.

Lapis calaminaris f. Cadmia fossilis.

Zincum terrestre LINN. S. N. p. 174. Zinci minera terrea, colore flavescente aut fulco WALLER. *Min.* p. 320. in Polonia & Hungaria, Silesia, Anglia.

Exsiccat et adstringit. Inpersione intertriginem infantum tollit, ad lippitudinem nobilissimus est; inprimis vero in chirurgia vsum eximium praebet vlcera antiqua manantia siccando.

Calx viua.

Calcareus particulis scintillantibus WALL. *Min.* p. 56. Marmor solubile, particulis micantibus arenaceis LINN. S. N. p. 141. in multis Europae regionibus. Igne vltus nomen calcis viuae obtinet.

Non aliter vsurpatur quam in infuso aquoso, quod ad vnam vel duas libras quotidie et assidue epotum cachexiae, asthma-ti pituitoso, hydropi, obstructionibus viscerum, febris quartanae, fluori albo mulierum, et dysenteriiis chronicis potenter medetur BVRLET in *Mem. de l'Ac. des Sc. de Par.* ann. 1724. praeter haec vero eximie ad calculum renum et vesicae confert ALSTONO et WHYTIO testibus. Externo vsu siccat, adstringit, et discutit, et partibus gangraena affectis et ad vlcera impura qualiacunque in epithemate adhibetur.

Cristallus montana.

Cristallus hexagona non colorata WALL. *Min.* p. 144. n. 1. Nitrum quarzofum aqueum LINN. S. N. p. 163. in fodinis metallicis variarum regionum.

Virtutem omnem medicam cristallo abnegant MONTI *Comm. Inst. Bonon. I. p. 314.* et LINN. *Mat. med. lap. n. 14.* qui adeo noxiam eam esse contendit. Vis autem ei esse probatur acidum infringere, et ex hac causa in primis viis propullulantes morbos vomitum, tormina infantum, et alui profuua, choleramque (*ab HEERS obs. 1. p. 25.*) sopire, nec non hausta venena acida mineralia subigere (*Id. obs. 16. p. 210.* et WEDEL. *Amoen. mat. med. p. 338. 339.*) Prodesse vero tum saltem in leuiori casu, minus vero in grauiori, WEDELIVS prudenter monet. In diarrhoeis fateor, eam me nunquam desistuisse, quem ad drachmam dimidiam aliquoties exhibuerim: et quamquam non est alcalinae naturae, neque acidus succos ipsi insillatos aciditate sua privat, quod Cl. MONTI vrget, tamen, vt effectus docet, eos alterat et imbibit aut demulcet; ad quod subtilis eius laevigatio super porphyrite multum confert. Ad lac vero augendum frustra abs nonnullis commendari videtur.

Haematites.

Ferrum mineralisatum, minera figurata rubra aut tritura rubente WALL. *Min. p. 336.* Ferrum intractabile, fibris centralibus rubris LINN. *S.N. p. 175.* in ferri et magnetis fodinis.

Vires ei sunt siccantes et adstringentes tam interne, quam externe. Potissimum vero ad sistendas haemorrhagias parca manu et cum iudicio exhibitus prodest. Externe praeparatus adhibetur ad vlcera manantia, fissuras labiorum, et vbi adstringendum est. In manu detentus nudus lapis vulgo haemorrhagiam narium coercere creditur.

II. INFREQUENTES.

Glacies Mariae s. Lapis specularis.

Gypsum lamellis rhomboidalibus (parallelis) pellucidum WALL. *Min. p. 72.* Petra in Germaniae diuersis regionibus obuia.

Siccatur et abstergit. Calcinatus lapis in dentificiis et contra strumas adhibetur, inque alui profuuiis. Nonnulli etiam ad febres intermittentes tertianas laudant.

Lapis

Lapis Spongiae.

Friabilis et ex arenis quasi coalitus, coloris ex albo cinerei, saporis arenosi & quodammodo salii. Maris productum est, ubi e spuma et terrestrium particularum congestione circa varia marina corpora concrefcit. Sabulum et urinam pellit. Vltus pulueres contra strumas ingreditur. Intertrigini adpersus inferuit & ad dentifricios pulueres recipitur.

III. OBSOLETI

Aetites.

Lithotomi cauitate latente donati WALL. *Min.* p. 511. Aetites embryone lapilluloso libero LINN. *S. N.* p. 193. in campis variarum regionum.

Sterilitatis remedium esse, creditur. et abortum praecauere sub alis gestatus: partum vero atque secundinarum exclusionem promouere femoribus alligatus Diosc. Vtrumque vero in fabellis hodie habetur.

Alabastrum.

Gypsum particulis minimis punctulis nitens, polituram admittens WALL. *Min.* p. 68. Petra in variis Germaniae regionibus obuia.

Ad profluvia alui cohibenda commendatur, et ad stomachacacem.

Alumen plumosum.

Asbestus fibris parallelis fragilissimis, vix separabilibus WALL. *Min.* p. 193. Amianthus fibris papposis mollibus LINN. *S. N.* p. 138. Petra, in India, Italia, Suecia.

In puluere affricus rubedinem inducit; in vnguento efficat, et ad tineam & scabiem commendatur BOET. de BOODT, et in malo ischiatico (WVRZIVS. c. 25.) Internus vsus nocuus est, quo in asthma senili lethalem inductam haemoptysin lego in *A. N. C. vol. III, obs. 74.*

Armenius lapis.

Lazuli lapis pallide coeruleus, punctulis albis WALL. *Min.* p. 131. Ex comitatu Tirolensi hodie affertur.

Vomitum mouet non sine molestia, vt omnia venerea. Olim hoc scopo dabatur ad drachmam dimidiam in morbis grauioribus, hydrope, mania, apoplexia et soporosis affectibus.

Gemmae.

Tales sunt *Granatur*, *Hyacinthus*, *Saphirus*, *Sardonius*, et *Smaragdus*, quibus Arabes primum, deinde alii stupendas vires, et inprimis cordiales, nescio quo experimento, adscripserunt, (BOET. de BOODT *gemmar. & lap. hist.*) eumque in finem tam solitarie, quam praecipue sub multis speciosis compositis in Pharmacias introduxerunt. Postea addiderunt plures lapides pellucidos *amethystum*, quem gestatum ebrietatem arcere, somnum minuere, venenis resistere, *topazium*, quem ad epilepsiam & melancholiam, *rubinum*, quem tanquam alexipharmacum in morbis malignis laudarunt. Sed diu iam eiusmodi hyperbolicas praedicationes explosae sunt ab ERASTO, POTERIO, LVDOVICI, RIVINO, & aliis.

Iaspis rubra.

Iaspis unicolor rubescens WALL. *Min.* p. 129. Eam collo appensam valdopere laudat BOET. a BOODT *L. II. c. 102.* ad sistendam haemorrhagiam vteri, tam aliorum experimentis, quam suis.

Iudaicus lapis.

Echinorum clavilae lapideae WALL. *Min.* p. 483. Helmintholithus Zoophyti LINN. *S. N.* p. 196. in Iudaea olim colligebatur.

In puluere ad drachmam dimidiam sumtus credebatur olim difficultate vrinae auxiliari posse, & calculos in vesica comminuere Diosc.

Lazuli

Lazuli lapis.

Lazuli lapis obscure coeruleus, punctulis pyritaceis
WALL. *Min.* p. 131. n. 2. in India et Persia.
Virtutibus Suppar est lapidi Armenio.

Lyncis lapis f. Lyncurius, f. Belemnites.

Petrificata animalia vermium Holothuriorum WALL.
Min. p. 462. Helmintholithus testacei LINN. *S. N.* p. 196.
In Ida Cretae monte olim reperiebatur.

Veteres sicut Iudaico interne utebantur, iisdem intentionibus. Vltus expurgandis dentibus seruit, excrescentias oculorum insufflatus tollit, vulnera & ulcera consolidat.

Magnes.

Ferrum attractorium LINN. *S. N.* p. 176. Ferrum mineralisatum, minera ferrum trahente ac repellente & polos mundi ostendente WALL. *Min.* p. 338. n. 1. in ferri fodinis.

Praeparatus vim ferri monstrat, et iisdem intentionibus, ubi ferro vitumur, olim praescribatur. Aliis tamen venenatus videtur. Ferrum ex corpore extrahere posse, ridiculum est.

Nephriticus lapis.

Gypsum viride, semipellucidum, fissile WALL. *Min.* p. 76. in Bohemia, Misnia, Hispania.

Praeparatus commendatur ad renum calculum & sabulum expellendum, dosi scrupuli vnus. BOYLE *de specif.* p. 103.

Osteocolla.

Tophus calcareus cylindricus perforatus LINN. *S. N.* p. 189. Petrificatum vegetabile radices arborum vel plantarum WALL. *Min.* p. 426. in Marchia noua Brandenburgica.

Ad fracturas ossium consolidandas perperam laudatur in puluere ad drachmam vnam, externe vero in cataplasmatibus & emplastris. Dentibus mundificandis inter pulueres dentifricos impenditur.

Pumex.

Pumex pyritae cinereus LINN. S. N. p. 192. Porus igneus lapidis albesti WALL. *Min.* p. 328. Circa montes igniuomos.

Calcinatus et in vino albo extinctus contritusque ad fordes oculorum abstergendas facit RUSSELL *Oecon. nat. in morb. gland. P. II.* Crudus pulueribus dentifriciis additur.

Smiris.

Ferrum intractabile squamoso striatum LINN. S. N. p. 176. Ferrum mineralifatum, minera durissima, rapaci, solida, magneti refractaria, colore fusco vel ferreo WALL. *Min.* p. 344. in Suecia, Italia, Anglia, Germania.

Ad tollendam in oris scorbuto gingiuarum laxitatem & dentes firmandos a GALENO commendatur.

Talcum.

Talcum albicans lamellis subpellucidis WALL. *Min.* p. 178. Talcum particulis impalpabilibus diaphanis molliuiculis conuexis fissilibus LINN. S. N. p. 156. in Anglia, Venetorum ditione, et alibi.

Cosmetica virtus ei adscribitur, falso admodum ratiocinio superstructa, & quod inanis in hunc diem omnium labor fuit, oleum vel magisterium inde eliciendi. Quae enim sub his titulis interdum adhuc venduntur, haud genuina vniuersaliter pronuntiamus.

Vnicornu fossile.

Xylostea quadrupedum lapidea WALL. *Min.* p. 453. Passim in Germania, & aliis regionibus eruuntur.

Non profus vnicornu in lapidem induruit, sed plus minus fragile et sub terra quasi calcinatum est. Adstringit, absorbet, & siccat. In fluxibus alui & aliis morbis, vbi adstrictioni locus, olim praescribebatur ad scrupulum dimidium. Bezoartica quoque virtus & sudorifera ipsi adscripta fuit.





INDEX RERVVM.

A.

A belmoschi semen	176	Alabastrum	405
Abietis folia	95	Album graecum	362
refina	315	Alcannae radix	231
Abrotanum	51	Aleis cornu & vngula	358
Abfinthium	51. 52. 95	Alchimilla	54
Abfornbens medicamentum	4. 26	Alexipharmaca medicamenta	4
Acaciae cortex	295. flor. 148.	Alkekengi baccae	289
fructus	268. radix 230.	Alliaria	54
verae succus	333	Allii radix	187
Acetosae folia	53. radix 231.	Alni cortex	292. folia 128
semen	176	Aloe	327
Acetosella	53	Aloes lignum	239
Acida medicamenta, quid possint	11	Alfine	128
Acidulae	380	Alterans medicamentum	2. 4
Acmella	96	Altheae folia	55. radix 188
Acori vulgaris radix	231	Alumen	385
Acria medicam. quid possint	11	Alumen plumosum	405
Aescuae radix	217	Amara medicamenta, quid possint	11
Adiantum aureum	96	fint	11
Adstringens medicamentum	3. 18	Ambra	390
Aetites	405	Ammios semen	177
Agaricus	297	Ammoniacum gummi	319
Agni casti semen	176	Aniomi semen	170
Agrimonia	54	Amygdalae	246
		Anacardii semen	270

C c 5

Ana-

INDEX RERVM.

Analepticum medicamentum, quid	3	Aquilegiae flores 157. semen 179	
Anemone	97	Aquosa medicamenta quid possint	11
Anethi folia 55. semen	161	Arabicum gummi	317
Angelicae radix 188. semen	161	Arancarum tela	375
Anguillae hepar	358	Argentum	395
Anime resina	309	Ari radix	188
Anisi semen	161	Aristolochiae longae radix 189. rotund. ib. vulgaris ib.	
Anisum stellatum	225	Aristolochica medicamenta	5
Anodynum medicamentum	3	Armenius lapis	406
Antefina	55	Armoraciae radix	190
Antesis axungia	359	Arnica	56
Anthelmiae radix	217	Artemisia	56
Anthelmintica medicamenta	5. 42	Arundinis radix	233
Anthophylli	247	Asa dulcis 309. foetida	319
Anthorae radix	232	Asari folia 56. radix	190
Antidotum medicamentum	4	Asini sanguis	362
Antimonium	389	Asparagi radix	233
Antirrhinum	129	Asphaltum	391
Antisepticum medicamentum	4	Asphodeli radix	233
Antispasmodicum medicamentum	3. 18	Aster	98
Apalachine	117	Astragali radix	219
Aparine	97	Attriplicis semen	177
Apii radix 292. semen	162	Attrahens medicamentum	3. 23
Apophlegmatismus	5. 40	Auena	162
Apri dens	359	Aurantiorum cortex 285. malus	247
Aqua antoniana 381. communis 379. egrana 381. marina 380. pyrmontana 381. Selterana ib. Swalbacensis 382. Spadana ib. Wildungenensis ib.		Auricula Judae	300
		Aurum	399
		Austera medicamenta, quid possint	11

B.

B alaustiorum flores	155	Bardanae radix 191. semen 170	
Balnea, quomodo operentur	38	Basilici folia 57. semen	177
Balsamita	98	Edellium	329
Balsamum de Copaiua 304. de Mecca 307. Peruvianum 304. Rathasiri 307. Tolutanum	308	Beccabunga	57
		Been nux	265
		Behen albi radix 234. rubri ib.	
		Belladonnae folia 58. baccae	271
		Bellis	

INDEX RERUM.

Bellis maior & minor	130	Borraginis flores 158.	folia 60
Benzoe	309	Borrax	385
Berberis baccae	247	Botrys	60
Betae rubrae radix	191	Bouista	297
Betonica	59	Branca vrsina	98
Betulae succus	328	Bryoniae radix	218
Bezoar	371	Bufo	345
Bezoartica medicamenta 4.	27	Buglossi flores 158.	folia 130
Biftortae radix	191	Bugula	99
Boletus ceruinus	302	Buphthalmi flores	156
Bolus	401	Burfa pastoris	61
Bonus Henricus	59	Buxi folia 130.	lignum 279

C.

C acao	248	Carlinae radix	192
Calamintha	61	Carminatiua medicamenta 5.	43
Calami aromatici radix	192	Carpionis lapis	362
Calcatrippae flores	150	Carpobalsamum	271
Calcitrapae radix 219.	femen 170	Carthami flores 156.	femen 171
Calefaciens medicamentum 4.	50	Carui semen	163
Calendulae flores	148	Caryophyllatae folia 100.	ra- dix 219
Calx viua	403	Caryophylli aromatici	250
Campefcantum lignum	281	Cascarillae cortex	285
Camphora	310	Cassia caryophyllata	286
Camphorata	99	- lignea	286
Cancer fluuiatilis 339.	eius 368	Cassiae fistula	250
chelae 359.	lapides 351	Cassine	101
Canis axungia	162	Cassumuniar radix	219
Cannabis semen	390	Castoreum	351
Cantharis	100	Cataputiae maioris semen	177
Capillus veneris	234	minoris	177
Capparidis radix	131	Catechu	329
Caprifolium	265	Cati syluestris axungia	362
Capficum	320	Ceanothi radix	220
Caranna	248	Centaurium minus	62
Cardamomum	131	Cepae radix	192
Cardiaca	62.	Cera & Propolis	368
Cardui benedicti folia	163	Cerafa nigra & rubra 250.	co- rundem cortex 295.
semen	171	mi	318
- Mariae folia 110.	femen 161		
Carduus tomentosus	249		
Caricae pingues			

Cerui

INDEX RERVM.

Cerui cornu 352. os de eius corde 365. priapus 359. vum 352	Concha 353
Ceterach folia 131	Conferua 132
Ceti priapus 362. sperma 371	Consolidae regalis flores 150
Chaerifolium 63	Consolida faracenicæ 103
Chamaedrys 63	Contrayeruae radix 194
Chamaepytis 64	Copal 316
Chamomillae flores 148	Corallina 103
Cheiri flores 149	Coralliun 335
Chelidonii maioris herba 64. radix 234	Coriandri semen 178
- minoris folia 101. radix 235	Coris 104
Chinae Chinae cortex 286	Coronopus 104
Chinae radix 193	Corrosiuum medicamentum 324
Christophoriana radix 217	Coryli lignum 282. nux 266
Ciceris semen 178	Costi arabici radix 236
Cichorei flores 156. radix 193	Cotula foetida 156
Cicuta 102	Creta 401
Cinae semen 163	Cristallus montana 403
Cinnabaris 391	Croci stigmata 150
Cinnamomum 290	Cubebae 253
Citria malus 251. eius cortex 290. semen 171	Cucumeris agrestis fructus 253. radix 236
Citrulli semen 164	- semen 164
Clematis 102	Cucurbitae semen 164
Clinopodium 103	Cumini semen 164
Coccinella 342	Cupressi nux 272. lignum 282
Cocognidii semen 178	Cuprum 399
Cocculi Indi 271	Curcumae radix 195
Cochleae testa 359	Cuscuta 132
Cochlearia 64	Cyani flores 151
Codagapala cortex 292	Cyclaminis radix 237
Coffee nuclei 251	Cydonia malus 253
Colchici radix 235	Cymbalaria 192
Colocynthidis pomum 252	Cynoglossi folia 132. radix 237
Colubrinum lignum 281	Cynosbati fructus 266. fungus 302
Colutæa 103	Cyperi longi radix 237. rotundi 237

D.

Dactyli 254	Daturae semen 178
Damaſonium 133	Dauci cretici semen 180. fatiui ib. Denta-

INDEX RERVM.

Dentaliorum testae	363	Diluentia medicamenta	28
Dentariae radix	237	Discutientia medicamenta	3
Detergens medicamentum	28	Diuretica medicamenta	5. 38
Diaphoreticum medicamentum		Doronici radix	237
	5. 37	Dropaces	26
Distamni albi radix	220	Dulcamarae radix	195
Distamnus Creticus	65	Dulcia medicamenta, quid	
Digitalis	133	possint	ix

E.

E beni lignum	282	Fanisetum	65
Ebuli baccae 254. cortex		Equi testiculi	360
295. herba 65. radix	338	Erica	105
Ebur	360	Erinaceus	346
Ecbolicum medicamentum	5	Errhinum medicamentum	5. 40
Echium minimum	104	Erucae semen	164
Elatine	129	Erucae semen	180
Elemi	313	Eryngii folia 133. radix	238
Ellebori albi radix 195. nigri	196	Erythimum	66
Emetica medicamenta	4. 35	Escharoticum medicament.	3. 24
Emmenagoga medicamenta	5. 41	Efulae radix	238
Emollientia medicamenta	3	Eupatorium	134
Endiuiae folia 105. semen	171	Euphorbium	322
Emulae radix	197	Euphrasia	105

F.

F aba Bengallensis	171	Foenugraeci semen	165
- St. Ignatii	172	Formica	343
Fabae semen	165	Fraga	254
Ferrum	395	Frangulae cortex	293
Ficus	249	Fraxini lignum 280. semen	172
Filicis herba 134. radix	220	Fumaria	66
Filipendulae radix	239	Fungus igniarius 298. Meliten-	
Foeniculi radix 198. semen	165	sis 300. salicis	304

G.

G albanum	325	Galangae radix	198
Galda gummi	322	Galegae herba	135
		Galla	

553
132
150
103
194
916
103
335
178
104
104
324
266
236
156
401
403
150
253
153-
236
164
164
164
282
99
195
132
151
137
153
92
37
108
02
m-
37
78
b.
a-

INDEX RERVM.

Galla	301	Glandes quercuum	266
Gallinae ventriculi tunica	363	Glaucium	107
Gallium luteum	106	Gnaphalium	135
Gelatinae, earum virtutes	9	Graminis radix	230
Gemmae	406	Granatorum cortex	293
Genista	67	Gratiola	107
Gentianae albae radix 99. rubrae		Guaiacum gummi 323. lignum	
	ib.		276
Gentianella	106	Gummi, eorum virtutes	9
Geranium moschatum 67. robertianum ib.		- - arabicum	317
Ginseng radix	221	- - gutta	323
Glacies Mariae	404	- - look	ib.

H.

H aematites	404	Hirudo	354
Hedera arborea	107	Hominis partes variae	363
eius baccae 272. gummi	320	Hordei semen	166
- terrestres	68	Hormini folia 108. semen	166
Hepatica nobilis	135	Hyosciami folia 109. radix	239
Hernodactyli radix	200	semen	172
Herniaria	108	Hypericum	109
Hippocastani cortex	296	Hypnoticum medicamentum	3.
Hippopotami dens	363		20
Hirci sanguis 353. seuum	354	Hypocistidis succus	334
Hirundinariae radix	200	Hyssopus	68
Hirundo 348. eius nidus	376	Hystricis lapis	373

I.

I alappae radix	201	Ireos nostratis radix 203. Flo-	
Iasmini flores	157	rentinae	ib.
Iaspis	406	Isatis	110
Ichthyocolla	369	Ischaemum medicamentum	3
Impatiens	135	Iudaicus lapis	406
Imperatoriae radix	202	Iuiubae	232
Incrassans medicamentum	29	Iuniperi baccae 255. lignum	277
Ipecacuanhae radix	202		

K. Kali

INDEX RERVM.

K.

K ali herba	129	Kikekunemalo	315
Kermes grana	343		

L.

L aburnum	110. 136	Liliorum alborum flores	152.
Lacca	369	radix	204
Lac lunae	402	- conuallium baccae	267.
Lactuca	110	flores	152
Ladanum	335	Limonia malus	256
Lagopus	136	Linaria	69
Lamium 136. Plinii	137	Linu semen	166
Lapathi acuti radix	221	Linnaea	111
Lapis calaminaris	403	Linum catharticum	112
Lauendulae flores	151	Liquiritiae radix	204
Laureolae radix	239	Lithonriptica medicamenta	5.43
Lauri baccae 255. folia	69	Lithospermi semen	181
Laurocerasi folia	111	Lobelia	112
Lazuli lapis	407	Lucii mandibula	361
Lentis semen	181	Lumbricus terrestris	344
Lentisci lignum	280	Lupi caro, dens, hepar	365
Leporis axungia & talus	360	Lupini semen	181
Leuistici radix 204. semen	166	Lupuli fructus	256
Lichnidis radix	240	Lycopodii semen	173
Ligustrum	111	Lyncis lapis	407

M.

M acis	275	Marrubium album 70.	ni-
Magnes lapis	407	grum	137
Maiorana	70	Marum verum	71
Malabathrum	137	Mastix	314
Maluae folia 70. flores	152.	Mataliffae radix	240
radix 221. semen	167	Mater perlarum	354
Manati lapis	365	Matricaria	71
Mandragorae radix	240	Matrifylua	137
Mangles cortex	294	Maturans medicamentum	3
Mangostanae cortex	ib.	Mechoacanna radix	240
Manna	329	Medicamentum quid 1. sim-	
Margaritae	372	plex ib. eius genera summa 2.	actio

266
107
135
200
293
107
um
276
9
317
323
ib.

354
363
166
166
239
172
109
3.
20
334
68
373

10.
ib.
110
3
06
32
77
ali

INDEX RERVM.

actio 14. 15. 16. partes con-	Molluccense lignum	281
stitutivae 6. quales virtutes	Momordicae fructus	256
odor in illis prodat 12. qua-	Mori fructus	257
les sapor	Mofchus	355
Mel	Moxa	138
Melilotus	Mucilago, eius virtutes	9
Melissa	Mumia	373
Melonum semen	Muris alpini axungia	361
Mentha	Mufcus arboreus 112. caninus	
Mercurialis	113. catharticus ib. claiatus	
Mercurius viuus	ib. cumatilis 114. pulmona-	
Mespilorum fructus	rius ib. pyxidatus ib.	
Meu radix 241. semen	Myrobalani	277
Milii semen	Myrrha	326
Millefolium	Myrtillorum baccae	257
Millepes	Myrti baccae 273. folia	138

N.

N apae flores	152	Nicotiana	76
Napi semen	167	Nigellae semen	167
Narcoticum medicamentum	3. 20	Ninfi radix	221
Nasturtium aquaticum 75. in-		Nitrum	386
dicum	158	Nostoch	139
Nauseosa medicamenta	11	Nummularia	77
Nepeta	115	Nux aquatica 273. iuglans 257.	
Nephriticus lapis	407	moschata	258
Nephriticum lignum	283	Nymphaeae flores 158. radix 241	

O.

O lami gummi	318	Opobalsamum	307
Olibarum	326	Opopanax	325
Oliua	259	Oreoselinum	116
Olsenitii radix	230	Origanum	77
Onagra	115	Orobi radix 222. semen	180
Ononidis herba 115. radix	222	Osteocolla	407
Ophioglossum	139	Oui gallinae testa 373. vitellus	371
Opium	330		

P. Pali-

P

fe
Papa
Para
Paral
Pare
Pare
Pari
Pari
Pari
Passi
Passi
Pastr
Paua
Paua
Pedi
Pedr
Pent
Pera
Pere
Perd
Perf
Perf
Perf
Peta
Petr
Petr
n
Peuc
Phel
Phy
Phy
Pilo
Pim

Q

INDEX RERVM.

P.

<p>81 56 55 38 9 73 61 us us na- 77 26 57 38 76 167 221 386 139 77 57. 258 241 307 325 116 77 180 407 illus 37^E Pali-</p>	<p>Paliuri semen 173 Papaueris albi & nigri semen 168 Papaueris erratici flores 153 Paradisi grana 182 Paralyticos flores 158. radix 242 Paregoricum medicamentum 3 Pareirae brauae radix 222 Parietaria 78 Paris herba 116. radix 223 Paronychia 120 Passiflora fructus 267 Passulae 260 Pastinacae semen 182 Pauana lignum 281 Pauonis steruus 366 Pedicularis 116 Pedra del porco 373. di cobra 375 Pentaphylli folia 116. radix 242 Peragua 117 Percarum lapis 366 Perdicis plumae 361 Perfoliatae folia 139. semen 182 Persicae flores 153. nuclei 260 Persicaria 117 Petasitidis radix 208 Petroleum 392 Petroselini radix 205. macedonici semen 183 Peucedani radix 242 Phellandrii semen 173 Physagoga medicamenta 5 Phytolacca 118 Pilosella 140 Pimpinellae radix 205. Italicae 226</p>	<p>Pinguedines, earum virtutes 9.11 Pini nuclei 260. resina 316. strobili 78 Piper 261. 262. 265 Pistaciae 268 Plantaginis folia 79. radix 242. semen 183 Plumbago 119 Plumbum 398 Poggereba cortex 294 Poconiae flores 158. radix 206. semen 174 Polium creticum 140 Polygalae radix 223 Polygonum 140 Polypodii radix 206 Pomum Borsdorfiense 262 Populi gemmae 80 Porci axungia 356 Porri folia 119. semen 183 Portulaca 80 Pruna domestica 262 Prunella 119 Psilothra medicamenta 26 Psyllii semen 174 Ptarmica 141 Ptarmicum medicamentum 5 Pulegium 81 Pulmonaria 81 Pulsatilla 141 Punex 408 Punica malus 262 Purgantia medicamenta 4. 31 Pyrethri radix 207 Pyrola 82</p>
---	--	---

Q.

<p>Quercus cortex 294.</p>	<p>glandes 266</p>
-----------------------------------	--------------------

Vogel M.t. Med.

D d

R Rana

INDEX RERVM.

R.

R ana	346	Rhodium lignum	281
Ranunculus	120	Ribium baccæ 263. nigror.	
Rapae radix 907. femem	183	folia	141
Raphani nigri radix	207	Rorella	142
Refrigerans medicamentum	4.31	Rosarum flores	153
Relaxans medicamentum 2. 3. 17		Rosmarini flores 154. folia	82
Repellens medicamentum	3	Rosmarinus syluestris	142
Resinae, earum virtutes	9	Rubefaciens medicamentum	3
Resoluens medicam.	4. 28	Rubiae tinctorum radix	224
Rhabarbari monachorum radix		Rubi idaci fructus	263
208. veri ib.		Rubrica fabrilis	402
Rhapontici radix	208	Rusci radix 224. fructus	225
Rhinocerotis cornu	366	Rutae folia 83. femem	184
Rhodiae radix	243	Ruta muraria	120

S.

S abadilli femem	175	Santonici femem	163
Sabina	83	Saponariae folia 85. nuculae	175.
Saccharum	382	radix	226
Sagapenum	326	Sapones, eorum virtutes	9
Salab radix	225	Sarcocolla	325
Sal ammoniacum 370. commu-		Sarcoticum medicamentum	3
ne	387	Sassafras lignum	277
Salia, eorum virtutes 6. 11.		Sassaparillae radix	212
acidorum 7. alcalinorum ib.		Satureia	85
mediorum	8	Saxifragiae folia 85. radix	212
Salicaria	121	Scabiosa	86
Salicornia	ib.	Scammoneum	321
Saliuans medicamentum 5. 39		Scarabaei cornu	366
Salicis cortex 294. folia	122	Scarabaeus maialis	348
Saluadora	122	Schoenanthus	143
Salua	84	Scincus marinus	349
Sambuci baccæ 264. cortex 295.		Scolopendrium	86
flores 154. folia	143	Scordium	86
Sandaraca	314	Scorodonia	122
Sanguis Draconis	314	Scorpio	329
Sanguisorbae radix	226	Scorzoneræ radix	212
Sanicula	84	Scrophulariae folia 123. radix 213	
Santali lignum	283. 284	Sebesten	274
Santolina	122	Secale	87

Secun-

Secu
Sedu
Sego
Sela
Sene
Sene
Senn
Sepi
Sept
Seri
Serp
Serp
Sefa
Sefe
Side
Sigil
Siler
Siliq
Sime
Sina
Sini
Sola
Sold
Sonc
Sopl
n

T
Tal
Tar
Tar
Tar
Tau
Tax
Tel
Ter
Ter

INDEX RERVM.

Secundina humana	366	Sorbi aucupariae baccæ	268.
Sedum maius 87. minus	88	domesticae ib.	
Sego	284	Specifica medicamenta	44
Selago	124	Spicae Celticae flores 159. radix	
Senecio	ib.		243
Senega radix	227	Spicae nardi radix	229
Senegal gummi	317	Spigelia	125
Sennae folia	88	Spinae ceruinae baccæ	264
Sepiae os	356	Spirituosa medicamenta, quid	
Septicum medicamentum	25	pollint	8
Sericum	374	Spongia 336. eius lapis	405
Serpentariae Virginianæ rad.	213	Squillae radix	214
Serpentum lapis 375. radix	228	Stannum	399
Serpillum	89	Staphidis agricae semen	185
Sesami semen	184	Stoechadis arabicae flores 159.	
Seseli Cretici semen	184	citrinae ib.	
Sideritis	143	Sternutatoria medicamenta	5.40
Sigilli Salomonis radix	243	Stimulantia medicamenta	3. 22
Sileris montani semen	184	Storax liquida	308
Siliqua dulcis	264	Styrax Calamita	322
Simarubae cortex.	290	Succinum	393
Sinapi semen	168	Succifae radix	229
Smiris	408	Sulphur	393
Solanum	89	Sulphurea medicamenta, quid	
Soldanella	124	pollint	8
Sonchus	125	Sumach flores 159. semen	185
Sophia Chirurgorum 144. se-		Symphyti radix	194
men	185		

T.

T acamahaca	315	Terrae earum virtutes	9
Talcum	408	Teucrium	126
Talpa	350	Thalictri radix	229
Tamarindi	265	Thee folia	91
Tamarisici cortex 292. folia	144	Thermae 382. Aquisgranenses	
Tanacetum	90	383. Carolinae ib. Emsenses	
Taraxaci herba 90. radix	214	ib. Hirschbergenses	384.
Tauri fel 356. priapus	367	Wisbadenses	ib.
Taxi axungia	367	Thlaspi semen	185
Telephii folia 125. radix	244	Thymus	91
Terebinthina	305 306	Thyffelini radix	230
Terra Iaponica 329. Sigillata			
	402	D d 2	Tiliae

INDEX RERVM.

Tiliae flores 155.	folia 126.	Trichomanes	126
lignum	281	Trifolii albi flores	160
Tilli grana	175	Trifolium fibrinum	92
Tonicum medicamentum	3. 21	Triosteospermi radix	220
Tormentillae radix	214	Tuber	303
Tragacantha	317	Tunicae flores	155
Tragopogonis radix	215	Turpethi radix	244
Traumatica medicamenta	3	Tussilaginis herba 92. radix 198	

V.

V accae lac 357.	vrina 367	Visci querni lignum	278
Valerianae maioris radix		Vitis ideae baccae 269. nigrae 146	
215. minoris	216	Vitriolum	388
Vanilla	268	Vlmariae radix	245
Venenum, quid	15	Vlmi cortex 295. folia	127
Verbasci herba 144. radix	244	Vmblicus veneris	146
Verbena	145	Vnicornu marinum 367. follile	
Vernix	316		408
Veronica	92	Vomica nux	274
Vesicans medicament.	3. 24	Vrsi fel & pinguedo	361
Victorialis long. rad.	244	Vrticae folia 94. semen 169.	
Vinca per vinca	145	Roman. semen	186
Vincetoxici rad.	200	Vinea	146
Violaria	93	Vua vrsi	127
Violae flor. 155. semen	186	Vulpis lignum 361. pulm.	357
Vipera	347	Vuularia	147
Virga aurea	93	Vuluaria	147
Viscago	127		

W.

W interanus cotex	296
--------------------------	-----

X.

X anthium 147.	eius semen	186
-----------------------	------------	-----

Z.

Z edoariae radix	217	Zincum	400
Zibethum	357	Zinziberis radix	217



ABBRE.



ABBREVIATA NOMINA
SCRIPTORVM ET DIARIORVM

QVIBVS IN HOC OPERE VSVS
SVM.

- A**ct. Ac. Mog. Acta Academiae Electoralis Moguntinae Scientiarum vtilium, quae Erfordiae est. Condita est haec Academia ab Eminentissimo Principe Electore Io. Friderico Carolo a 1754. & Tomum primum suorum laborum edidit Erford. 1757. 8.
- Act. Hafn. Thomae Bartholini Acta medica & philosophica Hafnienſia, ab anno inde 1671. vsque ad 1679. prodierunt quinque voluminibus. 4.
- Act. Berol. Acta Medicorum Berolinensium viginti & vno voluminibus prodierunt ab an. 1717. ad 1731. 8. quibus duae Decades absolutae sunt, & tertia inchoata.
- A. N. C. Continuatum opus Academiae Caesareae Naturae Curiosorum, decem voluminibus sub titulo Actorum comprehensum, quorum primum prodit Norimbergae an. 1727. vltimum 1754. Id exceperunt iam noua acta, quorum Tomus primus euulgatus a. 1757. 4.
- Act. Paris. Histoire de l'Academie Royales des Sciences, avec les Memoires de Mathematique & Physique. Inde ab an. 1699. editur Parisiis in 4. & recuditur Amstelaedami in 8. Versiorem Germanicam curauit Ill. de Steinwehr, & opus diuisit, sic vt medica, & quae ad hanc classem pertinent, seorsim ederet, sub titulo der königl. Academie der Wissenschaften in Paris anatomische, chymische und botanische Abhandlungen. Singulis annis inde ab 1750. noua pars prodit Breslaviae in 8. quae quinque vel sex annos comprehendit.
- Act. Petropol. Commentarii Academiae scientiarum Imperialis Petropolitanae. Ab anno 1726. prodierunt XIV. voluminibus

D d 3 in

ABBREVIATA NOMINA

- in 4. Nunc producuntur sub titulo Noui Commentarii, quorum tomi duo iam euulgati sunt.
- Act. Suec.* Inducantur Academiae Regiae Scientiarum Stokholmiensis acta, quae a 1739. condita est, & ab eo tempore per singula trimestria monumenta laborum edit, lingua Suecica. Sed vsus sum versione Germanica, quam Cel. Kaestnerus noster adornat Hamburgi, vbi volumen primum prodiit a. 1749. 8. cetera sequentibus annis.
- Allegue*, An English Dispensatory in four parts, by James Allegue. Lond. 1733. 8.
- Aldrouand. quadrup.* Vlyssis Aldrouandi de quadrupedibus bifidicis, solidipedibus & digitatis, viuiparis & ouiparis volumina tria. Bonon. 1621. ab eius morte primum prodierunt.
- Alpin de Plant.* Prosperi Alpini de Plantis exoticis L. II. edidit Alpinus Alpinus, P. F. Venet. 1627. 4.
- Alpin. hist. nat. Aeg.* Eiusdem Historiae Aegypti naturalis Pars I. qua continentur rerum Aegyptiarum L. IV. Pars II. s. de plantis Aegypti liber; cum obseruationibus & notis Io. Veslingii L. B. 1735.
- Alston.* A dissertation on Quick-lime and Lime-Water, by Charles Alston. Edinb. 1754. 8.
- Anderfon.* Io. Anderson Nachrichten von Island, Groenland, und der Strasse Davis. Hamb. 1746. 8.
- Arred.* Petr. Artedi Ichthyologia, edidit Car. Linnaeus Leid. 1738. 8. Opus posthumum, quinque partibus constans, quarum prima bibliothecam ichthyologicam continet, altera philosophiam piscium, tertia genera & classes, quarta synonyma, quinta descriptiones.
- Astruc.* Io. Astruc de morbis venereis libri sex. Lutet. Par. 1736. 4.
- Augen. ep.* Horat. Augenii a monte sancto epistolarum & consultationum medicinalium libri XXIV. Francof. 1697. fol.
- Bagliv.* Georg. Baglini Opera omnia medico practica & anatomica. Lugd. 1710. 4.
- Barbeirac form.* Caroli Barbeirac medicamentorum constitutio seu formulae, in lucem editae ac auctae cura & studio Doctoris Medici Monspessulani, Lugd. 1751. 8.
- Barrere obsf.* Petr. Barrere observations tirées des ouvertures des cadavres. Perpign. 1753. 4.
- Barthol. med. Dan. dom.* Thom. Bartholini de medicina Danorum domestica Dissertationes X. cum Ej. Vindiciis & additamentis. Hafn. 1696. 8.

Bar-

Bar
&
C
Bau
ta
Bau
Bäu
Beck
Bell
Ben
Ber
u
A
F
Ber
p
Bia
d
d
r
Bl
A
Bl
r
Bl
n
Boc
e
Boc
N
Boc
Bac
r
Boc
l
Bor
l
i
Bo
l
Bo

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Barthol. obs.* Eiusd. historiarum anatomicarum rariorum Cent. I. & II. Hafn. 1654. Cent. III & IV. c. obseru. Petr. Pawi ib. 1657. Cent. Vet VI. acc. Io. Rhodii mantissa anatomica. ib. 1661. 8. c.f.
- Baubin. Hist. pl.* Io. Bauhini & Io. Henr. Cherleri Historia Plantarum vniuersalis. Ebrodun. 1650. 3. Vol. fol.
- Baub. Pin.* Casp. Bauhini Pinax theatri Botanici. Basfl. 1623. 4.
- Bäumler.* Gottf. Sam. Bäumlers mitleidiger Arzt. Strasb. 1731. 8
- Becker.* Daniel Becker Medicus microcosmus. Lond. 1660. 12.
- Bellon. aquat.* P. Bellon de aquatilibus. Paris. 1553. fol.
- Benevoli diss.* Ant. Benevoli Dissertazioni. Florent. 1747. 4.
- Bernhard chim. Erfar.* Io. Christ. Bernhardt chimische Versuche und Erfarungen, aus Vitriol, Salpeter, Ofenrus, Queckfilber, Arsenic, Galbano, Myrrhen, der Peruvianer Fiebrerinde und Fliegenchwämmen kräftige Arzeneyen zu machen. Leipz. 1755. 8
- Bertini.* Del uso esterno e interno del Mercurio discorso Giuseppe Maria Saverio Bertini. Flor. 1744. 4.
- Bianchini.* Giov. Fortunat. Bianchini lettere intorno all' indole delle febbri maligne & de' loro principali rimedii, colla storia de' vermi de corpo umano, & dell' uso del Mercurio. Venet. 1750. 4.
- Blair obs.* Patrick Blair miscellaneous observations in Physic, Anatomy, Surgery, and Botany. Lond. 1718. 8.
- Blair Pharm.* Eiusd. Pharmaco-Botanologia. Dec. I. VII. Lond. 1723 - 1728. 8.
- Blackmore.* Richard. Blackmore Discourses on the Gout, a Rheumatism. and the King's Evil. Lond. 1726. 8.
- Boccon. mus. di Fis.* Paolo ora Silvio Boccone Museo di Fisica e d' Esperienze. Venet. 1697. 4.
- Boccon. mus. di Piant.* Eiusd. Museo di Piante rare della Sicilia, Malta, Corsica, Italia, Piemonte, e Germania. Venet. 1697. 4.
- Bocc. off.* Eiusd. Osservazioni naturali. Bologn. 1684. 12.
- Bærb. hist. Pl.* Herm. Boerhaave Historia plantarum. Rom. 1727. 8. 2 vol.
- Boet. a Boodt.* Anselm. Boet. a Boodt gemmarum & lapidum historia. Hanou. 1609. 4.
- Boner. Sepulch.* Theophili Boneti Sepulchretum s. Anatomia practica IV. libris comprehensa, & in II. Tomos diuisa. Geneu. 1679. fol.
- Borell. obs.* Petr. Borelli Historiarum & obseruationum medico-physicarum Centuriæ IV. . Frf. & Lipf. 1676. 8.
- Boyl. de util. med. simpl.* Robert. Boyle de Specificorum remediorum cum corpusculari philosophia concordia; cui accessit

ABBREVIATA NOMINA

- Dissertatio de varia simplicium medicamentorum vtilitate,
 vsuque. Lond. 1686. 12.
Boyle Utesuln. Ej. Some Considerations touching the Usefulness
 of experimental natural Philosophy. Lond. 1664. 4.
Bradley. Richard. Bradley history of succulent plants. Lond.
 1727. 4.
Brasslaus. Anton. Musae Brassauoli Examen medicamentorum
 simplicium. Venet. 1545.
Breslauiens. Sammlung von Natur- und Medicin- wie auch dazu
 gehörigen Kunst- und Literatur- Geschichten, von einigen
 Breslauischen Medicis. Versuch I - XXXVIII. cum IV Sup-
 plementis. Nouemdecim voluminibus prodiit Vratislaviae
 ab an. 1717. ad 1726. 4.
Brey. exot. Iac. Breyonii exoticarum & minus cognitarum stir-
 pium Centur. I. Gedan. 1678. fol.
Brey. rar. pl. Ejusd. Prodromi rariorum plantarum. Prodrom. I.
 Gedan. 1680. Prodr. II. 1689. 4.
Brockes. R. Brockes introduction to physick and Surgery. Lond.
 1754. 8.
Brogian. de ven. Dominic. Brogiani de Veneno animantium
 naturali & adquisito tractatus. Florent. 1752. 4.
de la Brosse. Gui de la Brosse de la nature des Plantes. Paris.
 1628. 8.
Buchwald. Io. de Buchwald Specimen medico - practico - botani-
 cum. Hafn. 1720. 4.
Burggraf. Io. Phil. Burggraffi de aere, aquis, & locis vrbis
 Francof. ad Moen. commentatio. ib. 1751. 8.

Caesalp. de Plant. Andr. Caesalpini de Plantis L. LXVI. Flor. 1583. 4.
Camerar. memor. Io. Rud. Camerarii Sylloges memorabilium
 medicinae & mirabilium naturae arcanorum Centuria IV.
 August. Treboe. 1624. 12.
Camerar. epit. De plantis epitome P. A. Matthioli, aucta a Ioach.
 Camerario. Ffr. 1586. 4. Ej. Hortus medicus & philoso-
 phicus. Franf. 1588. 4.
Cartheus. mat. med. Io. Friedr. Cartheuser fundamenta materiae
 medicae, tam generalis, quam specialis. Pars I. 1748. Pars II.
 1750. Ffr. ad Viadr. 8.
Catesby Carol. Marc. Catesby natural history of Carolina Lond.
 1731. fol. c. f. Appendix to the nat. hist. ib. 1748. f.
Charas sur la Vipere. Moyse Charas experiences sur la Vipere.
 Paris. 1694. 8

Chesneau

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Chesneau obs.* Nicol. Chesneau Obseruationum Libri V. acc. Ordo remediorum alphabeticus ad omnes fere morbos &c. Paris. 1673. 8.
- Chirac.* Dissertations & Consultations de (Pierre) Chirac & (Jean Bapt.) Silua. Par. 1744. 2 vol. 8.
- Choisiel.* An easq, short, and certain method of treating Persons bit by mad Animals, by Claude du Choisiel. Lond. 1756. 8.
- Chomel.* I. B. Chomel abregé de l'histoire des Plantes vsuelles. Par. 1712. 12. 2 Vol.
- Chomel Suppl.* Eiusdem Supplement à l'abregé de l'histoire des Plantes vsuelles. Par. 1730.
- Chomel Diction.* Noel Chomel dictionnaire Oeconomique, avec le Supplement. Lugd. 1732. fol.
- Clus.* Car. Clusii rariorum stirpium per Hispaniam obseruatarum L. II. Antw. 1576. 8. 2 Ej. rariorum stirpium per Austriam, Pannoniam &c. obseruatarum L. IV. 1583. 8. 3. Ej. plantarum historia L. VI. 1601. 8.
- Colbatch.* Iohn Colbatch dissertation concerning chisletoe (Viscum quernum) a most wonderful specifick Remedy for the Cure of convulsive Distempers. Lond. 1723. 8.
- Column.* *Phytob.* Fabii Columna Phytobafanos s. Plantarum aliquot historia. Neap. 1592. 4.
- Comm. Bonon.* Commentarii de Bononiensi scientiarum & artium instituto atque academia. Volumen I. prodiit a. 1731. II. in tribus partibus a. 1745. III. a. 1755. 4. Bonon.
- Commerc. Nor.* Commertium litterarium ad rei medicae & scientiae naturalis incrementum institutum. Norimbergae an. 1731. prodire coepit, & cum decimo quinto volumine an. 1745. desiit.
- Crato.* Io. Cratonis Consiliorum & Epistolarum medicinalium Libri VII. studio Laur. Scholzii. Frf. 1671. 8.
- Dale.* Sam. Dale Pharmacologia seu manuuctio ad materiam medicam. Brem. 1696. Ej. Supplementum Pharmacologiae Brem. 1707. 8.
- Deidier Consult.* Ant. Deidier Consultations & Obseruations medicinales. Par. 1754. 12. 3 Vol.
- Delii amoen.* Henr. Frid. Delii amoenitates medicae. Decades quinque. Quedlinb. 1747. 8.
- Default.* Pierre Default Dissertations sur les maladies veneriennes, la Rage & la Phtisic sur la Goutte & sur la Pierre. Bourd. 1733. 35. 36. 3 Vol. 12.

ABBREVIATA NOMINA

- Diereville.* Diereville relation du Voyage d'Acadie. Rotom. 1708. 12.
- Dieterichs obsf.* Ludov. Mich. Dieterichs obseruationes de vsu corticis Peruuiani in cancro mammarum exulcerato. Ratisb. 1746. 4.
- Discor.* Dioscoridis libri octo (de mater. medic.) graecae & latinae, cum castigationibus. Paris. 1549. 8
- Dodart. Mem.* Memoires pour seruir à l'histoire des Plantes, par Mr. Dodart (& alios Academicos) Psris. 1676. fol.
- Dodon.* Rembert. Dodonaei de herbis purgantibus & delecteris &c. L. IV. Antw. 1574. 8
- Dolaei Encycl.* Io. Dolaei Encyclopaedia medica dogmatica. Frf. 1691. 4
- Dover Thom.* Dover Legs d' un ancien Medecin a sa patrie. Hag. Com. 1734. 12.
- Douglafs.* Iohn Douglafs account of mortifications and of the surprizing effects of the bark in putting a stop to their progress. Lond. 1732. 8.
- Eberhard.* Io. Petr. Eberhard Abhandlung von dem Ursprung der Perle. Halae, 1751. 8
- Ehrhard.* Barth. Ehrhard Zugabe zu Lonicers Kräuterbuch. Ulm. 1737. fol.
- Ellers Anmerk.* Io. Theod. Eller medicinische und chirurgische Anmerkungen. Berol. 1730. 8
- E. N. C.* Academiae Caesarae Naturae Curiosorum Ephemerides, Centuriae X. Post Miscellanea sic dicta prodierunt ab an. 1712. ad 1722.
- Erndl Warsau.* Christi. Henr. Erndl Warsauia physice illustrata. Dresd. 1730. 4
- Ernsting.* Arthur. Conr. Ernsting Phellandrologia physico-medica I. Exercitatio de medicamento nouo, Foeniculo aquatico, vulgo Peer-Saat dicto. Brunsv. 1739. 4
- Essays of Edinb.* Medical Essays and Observations revised and published by a Society in Edinburgh. Vol. I - V. 1733-1744. Continuari rursus coeperunt inde ab an. 1754. & duo iam volumina prodire.
- Ettmüller.* Mich. Ettmülleri Schroederi dilucidati Phytologia: exstat in Operibus omnibus. Frf. 1688. fol.
- Eugalen.* Seuerini Eugaleni de Scorbuto morbo liber, ex recensione Io. Stubendorffii. L. 1604. 8

Fabre-

Fabre
nai
Fabri
167
Fallop
bu
Fehr.
Ferne
Fisch
dil
Er
Fonse
16
Fove
di
Er
Forst
di
Fran
de
da
H
V
Fran
Fra
Gab
n
Gal
f
9
Gar
e
Gar
c
Gay
r
Ger
V
l
Ge
c
l

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Fabregou.* Matthieu Fabregou description des plantes, qui naissent autour de Paris. Par. 1740. 12. 6 Vol.
- Fabri Strychn.* Io. Matth. Fabri Strychnomania. Aug. Vind. 1677. 4
- Fallop.* Gabr. Fallopius de simplicibus medicamentis purgantibus, exstat cum Operibus omnibus Frf. 1600. fol.
- Fehr.* Ioh. Mich. Fehr de Absinthio analecta. Lips. 1667. 8
- Fernel.* Io. Fernelii vniuersa Medicina. Lugd. 1644. 8
- Fischer de Sen.* Io. Bernh. de Fischer de Senio, eiusque gradibus & morbis, nec non de eiusdem acquisitione tractatus. Erf. 1754. 8
- Fonsfeca.* Roderici a Fonsfena Consultationes medicae. Venet. 1628. fol.
- Forest. obs.* Petri Foresti Obseruationum & Curationum medicinalium s. Medicinae theoricæ & practicæ Libri XXVIII. Frf. 1602. fol.
- Fortis consult.* Io. Fortis Consultationes & Responiones medicae. Gen. 1677. fol.
- Fränk. Samml.* Fränkische Sammlungen und Anmerkungen aus der Naturlehre, Arzeneygelahrheit, Oeconomie, und den damit verwandten Wissenschaften. Dirigit hoc diarium Cel. Heintr. Frid. Delius, quod prodire cepit Norimb. ab an. 1755. Vol. I. & II. iam absoluta sunt.
- Franc. trif.* Io. Franci historia trifolii fibrini. Frf. 1701. 8
- Franc. veron.* Ej. Veronica theizans. Cob. 1700. 12.
- Gabelchou.* Wölg. Gabelchoueri Curationum & Obseruationum medicinalium Centuriae VI. Tub. 1611. 8
- Galen.* Claud. Galeni L. XI. de simplicium medicamentorum facultatibus; exstant cum Operibus omnibus. Venet. 1542. 8. 9 vol.
- Gavidel.* Pierre Garidel histoire des Plantes qui naissent aux environs d'Aix. ib. 1715. fol.
- Garzias.* Gare. ab Horto Aromatum & simplicium aliquot medicamentorum apud Indos nascentium historia. Antwerp. 1574. 8
- Gaspar.* Girolam. Gaspari Observazioni storiche, mediche, e naturali. Venet. 1731. 8
- Gentlem. Magaz.* The Gentleman's Magazine, by Sylvanus Urban. Prodire coepit mensuatim Londini ab an. & adhuc continuatur.
- Geofr. mat. med.* Steph. Franc. Geofroy Tr. de materia medica s. de medicamentorum simplicium historia, virtute, delectu, & vsu. Par. 1741. 3 vol.

Gesner

ABBREVIATA NOMINA

- Gesner Aues.* Conr. Gesneri de Avium natura L. III. Tigur. 1555. fol. Ej. *Epist.* Edidit Casp. Wolffius L. III. Tig. 1577. 4. Quartus liber prodit Vitemb. 1584. 4. Ej. *Ovipar.* Tigur. 1554. *Aquat.* L. IV. de aquatilibus Tig. 1558. f.
- Gherli.* Fulvio Gherli Centuria d'Offeruazioni rare di Medicina, e Chirurgia. Ven. 1719. 12.
- Gianell.* Car. Gianella Tr de admirabili radice Ipecacuanhae virtute in curandis febribus. Paduae 1754. 4
- Gmelin Fl. Sib.* Io. Geo. Gmelin Flora Sibirica. T. I. Petrop. 1747. T. II. 1749. 4.
- Gronov. Virgin.* Io. Fried. Gronovii Flora Virginica, exhibens plantas a Io. Claytono lectas T. I. 1739. T. II. 1743. Leid. 8
- Grube de arc.* Herm. Grube de arcanis Medicorum non arcanis. Haf. 1673. 4
- Gruhlmann.* Io. Godof. Gruhlmann de vero contra oculorum caliginem remedio, tamquam specifico, Herniaria s. Ocularia. Ien. 1706. 4
- Haller. Helv.* Alb. Haller enumeratio methodica stirpium Helvetiae indigenarum. Gott. 1742. fol.
- Hamb. Mag.* Hamburgisches Magazin oder gesammlete Schriften zum Unterrichte und Vergnügen aus der Naturforschung und den angenehmen Wissenschaften überhaupt. Hamburgi prodit inde ab an. 1747. 8 Octodecim volumina nunc absoluta sunt.
- Hamel des arbr.* Du Hamel du Monceau Traité des arbres & arbuttes qui se cultiuent en France en pleine terre. Paris. 1755. 4. 2 Vol.
- Hamilton prax. reg.* David. Hamilton Tractatus duplex, prior de Praxeos regulis, alter de febre miliari. Lond. 1710. 8
- Hartmann prax.* Io. Hartmanni Praxis chymiatrica. Nor. 1677. 4
- ab Heers.* Henr. ab Heers Obseruationes medicae. Lipf. 1645. 12
- Heist. Wahrn.* Lor. Heister medicinishe, chirurgishe, und anatomishe Wahrnehmungen. Rost. 1753. 4
- Helwing Pul.* Ge. Andr. Helwing florae campana s. Pulsatilla, Lipf. 1719. 4
- Hensing.* Io. Thom. Hensing meditationes & experimenta circa acidulas Schwalbacenses. Frf. 1728. 4
- Hermann.* Paul Hermannii Cynosura materiae medicae, aucta a I. S. Henningero & Io. Boeclero. Argent. 1726. continuata a I. Boeclero 1729. & 1731. 4 3 Vol. Ej. Paradisus Batauu Leid. 1698. 4

Hertodt.

Herto.
Hil
Hist.

Hoffm

Hoffm

Horf

John

Joung

Kae

Kir

Klei

Klei

Koe

Lai

Lai

Lai

Lai

Len

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Herrtdt.* Io. Ferdin. Hertodt Crocologia. Ien. 1671. 8
- Hill* John Hill History of the Materia medica. Lond. 1751. 4 maj.
- Hist. morb. Vrat.* Historia morborum, qui annis 1699-1702. Vratislaviae grassati sunt (auct. Cph. de Helwich) Vrat. & L. 1706. 4
- Hoffmann syst.* Frid. Hoffmanni medicina rationalis systematica Hal. 1720. 4. 6 Vol. 2 *Ej.* Gründlicher Bericht von dem Selterbrunnen. ib. 1727. 8
- Hoffm. med. off.* Casp. Hoffmann de medicamentorum officinarum facultatibus Libri II. (edidit Guid. Patin.) Par. 1664. 4
- Horst.* Gregor. Horstii Opera, cura Io. Horstii Iun. Nor. 1660. f.
- Johnston Av.* Io. Johnstou historiae naturalis de Auibus Libri II. Frf. 1649.
- Young an Opium.* Geo. Young treatise an Opium, foundet on practical observations. Edinb. 1753. 8
- Kaempf. amoen.* Engelb. Kaempferi amoenitatum exoticarum politico-physico-medicarum Fasciculi V. quibus continentur variae relationes, obseruationes & descriptiones rerum Persicarum & vltioris Asiae, in peregrinationibus per vniuersum orbem collectae. Lemg. 1712. 4. c. f.
- Kirkland.* Thom. Kirkland Treatise on gangrenes. Nottingh. 1754. 8
- Klein sel. rem.* Lud. Godof. Klein Selectus rationalis medicaminum, quorum vera vis est ad felicem praxin clinicam. Frf. & L. 1756. 8
- Kleinknecht.* Io. Iac. Kleinknecht Schediasma de herba Scordio, edidit Io. Francus, Ulm. 1720. 8
- Koenig regn. veg.* Eman. Koenig regnum vegetabile quadripartitum. Bas. 1708. 4
- Lang. ep.* Io. Langii epistolae medicinales, Frf. 1589. 8
- Lang. test.* Car. Nic. Langii methodus noua Testacea marina in suas classes, genera, & species distribuendi. Lucern. 1722. 4
- Lanzon. anim.* Ioseph. Lanzoni Animaduersiones variae ad Medicinam, Anatomiam, & Chirurgiam facientes. Ferrar. 1688. 8
- Lazerme.* Iac. Lazerme Curationes morborum, ex eius scriptis excerptae. T. I. II. Monsp. 1750. 2
- Lemery Dict.* Nic. Lemery Dictionnaire des Drogues simples. Par. 1714. 4

Lentil.

ABBREVIATA NOMINA

- Lentil. eteodr. & iatromm.* Rosin, Lentilii Eteodromus medico-practicus anni 1709. Stuttgart. 1711. 4. *Ej. Iatromnemata theoretico practica bipartita.* ib. 1712. 8
- Lery hist. de l'Amer.* Jean Lery Voyage en Amerique. Par. 1585. 8
- Lind.* James Lind Treatise on the Scurvy. Lond. 1754. 8
- Linnaeus.* Huius ael. viri varia scripta a me vsurpata sunt Fin. Succ. Fauna Suecica, sistens suecici regni quadrupedia, aues, amphibia, pisces, insecta, vermes L. B. 1746. 8. *Fl. Lapp.* Flora Lapponica, Amst. 1737. 8. *Fl. Suec.* Flora Suecica. *Hort. Cliff.* Hortus Cliffortianus Amstel. 1737. fol. *Mat. med.* Materia medica, Liber I. de Plantis. ib. 1749. 8 *Syst. N.* Systema Naturae, sistens regna tria naturae. Lips. 1748. 8. *Spec. Pl.* Species plantarum. Holm. 1753. 8. 2 Vol. Disputationes aliquas infra recenseo.
- Lister* Martin, Listeri VI. Exercitationes medicinales de quibusdam morbis chronicis. Frf. & L. 1696. 8
- Lobb.* Theoph. Lobb. an dissolvents of the Stone. Lond. 1739. 8
- Lobel. Aduersf.* Petr. Penae & Matth. de Lobel noua stirpium aduersaria, Antv. 1576. fol. *Aduersf. II.* Ej. in Rondeletii pharmaciam animaduersiones, accedit aduersariorum volumen & pars altera, Lond. 1605. fol. *Icon.* Ej. Plantarum s. stirpium icones. Antv. 1581. fol.
- Loefseke.* Io. Ludw. Leber. Löefseke Abhandlung der vornehmsten Arzeneymittel. Berol. 1755. 8
- Lower.* Loweri und anderer Englischer Medicorum in London Englisches Arzneybüchlein, Lips. 1702. 8
- Lowthorp Abridgem.* Est compendium Transactionum philosophicarum ab an. 1665. ad 1700. Prodiit Londin. 1722. 4. 3 Vol.
- Ludov. Pharm.* Dan. Ludouici Pharmacia moderno saeculo applicanda, edidit G. W. Wedelius Lips. 1696. 8
- Manard. ep.* Io. Manardi Iatrologia epistolica. seu Curia medica XX. Libris epistolarum ac consultationum medicinarum adumbrata. Hanov. 1611. fol.
- Marggraf Bras.* Geo. Marggrafii Historia naturalis Brasiliae. Leid. 1648. fol.
- Martin.* M. C. M. A. dissertatio epistolaris de oleo Wittnebiano seu kajaput. Guelf. 1751. 4
- Matthiol.* Petr. Andr. Matthioli Opera s. Commentaria in VI. Libros Pedac. Dioscoridis de materia medica. Bas. 1598. fol.
- Mead mon.* Rich. Mead monita & praecepta medica. Hamb. 1752. 8. *Id. de Venen.* Mechanica expositio Venenorum

ex

SCRIP TORVM ET DIARIORVM.

- ex Anglico sermone in latinum versa a Iof. Nelson. L. B.
1737. 8
- Medic. obs.* Medical Obseruations by a Society of Physicien at
London. T. I. 1757. 8. c. f.
- Mem. de Berl.* Histoire de l'Academie Royale des sciences &
belles lettres. Continuum opus Miscellaneorum Beroli-
nensium, quod prodire cepit inde ab anno 1744. 4
- Miscell. Berol.* Miscellanea Berolinensia ad incrementum scien-
tiarum ex scriptis Societati Regiae Scientiarum exhibitis
edita. VII. voluminibus prodierunt ab an. 1710. ad 1743. 4
- Moellenbrok.* V. A. Moellenbrok de Varis s. arthricide vaga
scurbutica Lipf. 1672. 8
- Moinichen obs.* Henr. à Moinichen Obseruationes medico-chi-
rurgicae. Continentur partim in Act. Hafniens. partim in
Lyseri cultro anatomico, cui subnexae sunt.
- Moreali.* Giambattista Moreali delle Febri maligne e contagiose
nuovo Sistema. Venet. 1748. 8
- Morando.* Morando Morando Saggio istorico-prattico della cum
del Vajolo con la China China, e col bagno tepido. An-
con. 1755. 8
- Morton Pyret.* Rich. Morton Pyretologia s. Exercitationes de
morbis vniuersalibus acutis. Lond. 1692. 8.
- Munting.* Abr. Munting de vera herba Britannica dissertatio.
Amst. 1698. 4
- Muys.* Wyer. Guil. Muys dissertatio & obseruationes de Salis
ammoniaci praeclaro ad febres intermittentes vsu. Francq.
1716. 4
- Neumann Prael.* Casp. Neumanni Praelectiones chemicae: edi-
dit Io. Chr. Zimmermann. Berol. 1740. 4
- Nungent.* Christoph Nungent Essay on the Hydrophobia.
Bath. 1753. 8
- Olear. Musf.* Adam. Olearii göttorfische Kunstkammer. Schlesw.
1674. 4
- Ovelgün.* Rüdig. Frid. Ovelgün Entwurf der uralten Wildun-
gischen Mineral-Wasser, 1725. 8
- Palmar. de morb.* Iul. Palmarii de morbis contagiosis Lib. VII.
Hag. Com. 1664. 8
- Pauli Quadr.* Sim. Pauli Quadripartitum botanicum. Frf. 1708. 4
- Paullini obs.* Chr. Fr. Paullini Obseruationes medico-physicae.
Lipf. 1706. 8

Pechlin.

ABBREVIATA NOMINA

- Pechlin. obs.* Io. Nic. Pechlini Observationes physico-medicae. Hamb. 1691. 4.
- Pietsch v. Convuls.* Io. Gottfr. Pietsch erkläerte Ursachen und Cur von den Ohnmachten und Convulsionen. Hamb. & L. 1753. 8.
- Plateri obs.* Fel. Plateri Observationes medicae. Bas. 1680. 8.
- Pluknet Almag.* Leonh. Pluknet Almagestum botanicum. Lond. 1696. 4.
- Primit. phys. med.* Primitiae physico-medicae ab iis, qui in Polonia & extra eam Medicinam faciunt, collectae. Prodi-erunt III. volumina ab an. 1750. Zullich. 8.
- Prodr. aE. Hafn.* Prodrômus praeuertens continuata aëta medica Hafnienfis. Hafn. 1753. 4.
- Quincy.* Iohn Quincy English Dispensatory. Lond. 1733. 8. Edit. 5.
- Rajus.* Io. Rajus varia monumenta edidit, quae ad nostrum scopum contulerunt, vt Catalogum plantarum Angliae & insularum adjacentium Lond. 1677. 8. Historiam plantarum generalem Lond. 1693. fol. 2 Vol. Historiam Insectorum. Lond. 1710. 4. Synopsin methodicam Quadrupedum. Lond. 1693. 8. Syllogen stirpium extra Britanniam nascentium. L. 1694. 8. Philosophical letters, wits those of Willoughby, published by W. Derham. ib. 1718. 8. Topographical, moral, and physiological obseruations, made in a Journey. ib. 1673. 8.
- Reaumur.* de Reaumur Memoires pour seruir à l'histoire des Insectes. Par. 1734 - 1742. 4. VII Vol.
- Conß. de Rebecque.* Iac. Constantin de Rebecque Medicinæ Helveticorum Prodrômus s. Pharmacopoeae Helveticorum specimen. Genev. 1677. 12.
- Renealme.* Paul. Renealme Specimen historiae plantarum. Par. 1611. 4.
- Ridley.* Hum. Ridley Observationes de Asthmate & Hydrophobia. L. B. 1738. 8.
- Riedlin. lin.* Viti Riedlini lineae medicae singulos per menses quotidie ductae, continentes obseruationes, historias, experimeta, cautelas, monita; ex ipsa praxi deducta, Anni 1695 - 1700. Aug. Vind. 8. V Vol.
- Riuer.* Lazar. Riuerii Opera medica vniuersa, adornata a Io. Dan. Horstio, ex recentione Io. Iac. Doebelii. Frf. 1674. f. *Rondelet.*

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Rondelet. Pisc.* Guil. Rondeletii Piscium historia L. I. II. Lugd.
1554-55. fol. 2 Vol.
- Rotario.* Sebast. Rotario Rimedio alle catarrhale molestie &c.
Veron. 1731. 4
- Russell.* Riccard. Russell de Tabæ glandulari siue de vsu aquæ
marinæ in morbis glandularum dissertatio. Oxon. & Lond.
1750. 8. *Ej.* Oeconomia naturæ in morbis acutis & chro-
nicis glandularum. Lond. 1755. 8
- Salmuth. obs.* Phil. Salmuthi Obseruationum medicarum Cen-
turiae III. posthumæ Brunsvig. 1648. 4
- Schaarschm. Nachr.* Sam. Schaarschmidt medicinischer und
chirurgischer Nachrichten III. Jahrgænge. 1743. IV. Th.
1745. V. Th. 1746. Berol. 4
- Schaeffer.* Io. Gottl. Schaeffer vom Gebrauch und Nutzen des
Tobakrauchclysters. Ratisb. 1757. 4
- Schonev. Ichth.* Steph. a Schoneveld Ichthyologia. Hamb. 1624. 4
- Schreiber.* Io. Fried. Schreiber Anweisung zur Erkenntniß und
Cur der vornehmsten Krankheiten. Lips. 1756. 8. *Ej.* Ob-
seruat. & cogitat. de Pestilentia. Berol. 1744.
- Schroed. pharm.* Io. Schroederi Pharmacopœa medico-chemica
f. thesaurus pharmacologicus. Frf. 1677. 4
- Schulz.* Io. Henr. Schulzii Theses de Materia medica. Hal. 1746. 8
- Schuster obs.* Gotwald. Schuster Obseruationes therapeuticæ.
Lips. 1755. 4
- Schwencke Haemat.* Thom. Schwencke Haematologia f. Sanguinis
historia, experimentis passim superstructa. Hag. Com.
1743. 8
- Seba thes.* Alberti Seba locupletissimi rerum naturalium the-
sauri accurata descriptio T. I. II. Amstel. 1735. fol. c. f.
- Seip.* Io. Phil. Seipii Beschreibung des Pyrmontischen Mineral-
wassers und Stahlbrunnens. Hannouer. 1750. 8.
- Sendel.* Nathan. Sendel Historia Succini Lips. 1742. fol. Opus
splendidum, quod antecessit Electrologiæ per varia tenta-
mina historica ac physica continuandæ Missus I-III. Elbing.
1725. 1726. 1728. 4
- Septal.* Ludou. Septalii Animaduersionum & Cautionum medi-
carum Libri IX. Patav. 1652. 8. 2 vol.
- Shaw Trav.* Thom. Shaw trauels and obseruations relating
to several parts of Barbary and the Levant. Oxford. 1738. fol.
- Short.* Thom. Short Discourses on Tea, Sugar, Milk, Made-
wines, Spirits, Punch, Tobacco. Lond. 1750. 8
- Vogel Mat. Med.* E e Sloane

ABBREVIATA NOMINA

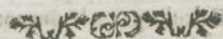
- Sloane.* Hans Sloane Voyage to Jamaica, Madera, Barbados &c. Lond. T. I. 1707. T. II. 1725. fol.
- Solenander.* Raineri Solenandri Consilia medica. Han. 1609. fol.
- Springsfeld.* Gottl. Car. Springsfeld iter medicum ad thermas Aquisgranenses & fontes Spadanos. Lipf. 1748. 8. *Ej.* Abhandlung vom Carlsbade. ib. 1749. 8. *Ej.* Commentat. de Praerogatiua thermarum Carolinarum in dissoluendo calculo prae aqua calcis viuae. ib. 1756. 4
- Steegh.* Godofr. Steeghii ars medica. Frf. 1606. fol.
- Stiffser.* Io. Andr. Stiffseri acta laboratorii chemici. Helmst. 1690. 4
- Swieten.* Ger. van Swieten Commentaria in Herm. Boerhaave aphorismos de cognoscendis & curandis morbis. T. I. 1742. T. II. 1749. T. III. 1753. Lugd. Bat. 4
- Tabernaem.* Io. Theod. Tabernaemontani Kraeuterbuch. Frf. 1588. fol.
- Thoner. obs.* Aug. Thoncri Obseruationes & Consultationes. Vlm. 1651. 4
- Timaei ep.* Balth. Timaei a Guldenclee Epistolae & Consilia. Lipf. 1665. 4
- Titsingh Geneesk.* Abr. Titsingh Geneeskunst der Heelmeesters tot Dienst der Zeevaart. Amst. 1752. 4
- Torti therap.* Franc. Torti therapeutice specialis ad febres periodicas perniciosas. Frf. & L. 1756. 4
- Tournefort.* Ioseph. Pitton de Tournefort Histoire des Plantes, qui naissent aux environs de Paris. ib. 1698. 12. *Ej.* Traité de la matiere medicale, par Besnier. Par. 1717. 8
- Tralles.* Balth. Ludov. Tralles Exercitatio de virtute camphorae refrigerante. Vratisl. 1734. 8. *Ej.* Historia cholerae atrocissimae, quam ipse sustinuit & perfanauit. ib. 1753. 8
- Trans. phil.* Philosophical Transactions, citantur inde ab an. 1720.
- Trew Ic.* Cph. Iac. Trew plantae selectae, quas pinxit Ge. Dion. Ehret. Dec. I. Aug. Vind. 1750 fol.
- Valdambrini.* Giuseppe Valdambrini dell' uso del Mercurio crudo praticato nella cura delle febri maligne & contagiose in Cortona l'anno 1744. Flor. 1745. 4
- Vesal.* Andr. Vesalii radices Chinae vsus. L. B. 1547. 12

Wagner

SCRIPTORVM ET DIARIORVM.

- Wagner obs.* Io. Gerh. Wagneri Observaciones 1. de febre quadam acuta Lubecae obseruata; 2. de admirandis quibusdam Scillae in puluere exhibitae virtutibus. Lubec. 1737. 4
- Waller Miner.* Io. Gottsch. Waller Mineralogie oder Mineralreich. Berol. 1750. 8.
- Wedel.* Geo. Wolfg. Wedel Amoenitates Materiae medicae. Ien. 1684. 4. *Ej.* Epitome Praxeos clinicae ib. 1710. 4.
Ej. Experimentum curiosum de Colchico veneno & alexipharmaco. ib. 1718. 4
- Weinmann Phyt.* Io. Wilh. Weinmanni Phytanthozoiconographiae Tomi IV. ab 1737. ad 1745. emissi. Ratisb. fol.
- Welsch. Mistom.* Ge. Henr. Welschii Mistomimematum s. Miscellaneor. medic. Centuriae IV. Lips. 1676. 4
- Werlhof de Febr.* Paul. Gottl. Werlhof Observaciones de Febris, praecipue intermittentibus. Hannov. 1732. 4.
- Whytt.* Rob. Whytt Essay on the Lime-Water in the Cure of the Stone. Edinb. 1755. 8
- Wilhelmi.* C. L. Wilhelmi Colchicum, als ein Mittel wider die Pest. Lips. 1721. 4
- Willoughb. Ichth.* Francisc. Willoughby de Historia Piscium Libri IV. Oxon. 1686. fol.
- Wolfart.* Petr. Wolfart Beschreibung der warmen Brunnen und Baeder zu Embs. Cassel. 1716. 8
- Würz.* Felic. Würzii Wundarzney. Bas. 1675. 8.

- Zacut. Lus. Prax.* Zacuti Lusitani de Praxi admiranda Lib. III. Amst. 1634. 8
- Zannichelli.* Gio. Iac. Zannichelli Lettera al Guil. Pontedera intorne alle faculta dell' Ippocastans. Venet. 1733. 4
- Zapata.* Gio. Battist. Zapata Secreti varii di Medicina e Chirurgia. Venet. 1677. 8
- Zorn.* Barthol. Zornii Botanologia medica. Berol. 1714. 4
- Zwinger.* Theod. Zwingeri Theatrum botanicum. Bascl. 1696. fol.



DISPVATIONES ET PROGRAM-
MATA.

- M**ichael. Alberti Diff. de Belladonna tamquam specifico in cancro, imprimis occulto Hal. 1739. de modo vtendi & regimine in thermis Silesiorum Hirschbergenfibus obseruandis ib. 1739.
- Steph. Bachot** an affectibus melancholicis Manna? Par. 1658.
- Io. Jac. Baieri** diff. de Visco. Altorf. 1706.
- Io. de Buchwald** de diabetis curatione, cumprimis per Rhabarbarum Hafn. 1733.
- Alex. Camerarii** exercit. acad. qua vsus corticis (Peruuiani) a febre ad icterum extensus sifitur. Tub. 1730.
- Io. Fr. Cartheiser** de Cinnabaris inertia medica. Frf. ad Viadr. 1743. de oleo Kajeput. 1754.
- Henr. Fr. Delius** Purpurae e coccinella in medendo dignitas Erlang 1753. de Taraxaco, imprimis aquae ejusdem per fermentationem paratae eximio vsu. 1754.
- Ge. Cph. Derharding** de corticis Chinae efficacia in gangraena & sphacelo adhuc dubia. Rost. 1746.
- Gualt. van Doeveren** de Verinibus intestinalibus hominum, praecipue de Taenia. L. B. 1753.
- Io. Phil. Eysel** de aquilegia scorbuticorum asylo. Erf. 1716. de fuga Daemonum. (Hyperico) 1714.
- Io. Andr. Fischer** Progr. de vsu nouellarum medico. Erf. 1719.
- Io. Ge. Gmelin** de Rhabarbaro officinarum. Tub. 1742.
- Phil. Frid. Gmelin**. Specificum antidotum nouum aduersus affectus morsus rabidi canis &c. Tub. 1750.
- Cph. Andr. Heder** de Hedera terrestri. Alt. 1736.
- El. Frid. Heister** de quartana & hydrope per corticem Peruuianum curatis. Helmst. 1740.
- Lawr. Heister**. de Amaurosi saluatione curata. Alt. 1713. de Manna & speciatim de securo ac proficuo eius vsu in variolis confluentibus. Helmst. 1725.
- Io. Henr. Heucher** de Calculo per adstringentia pellendo Vit.
- Frid. Hoffmann** de infusi Veronicae efficacia, praeferenda herbae Thee. Hal. 1694. de fontis Spadani & Schwalbacensis convenientia. 1730. de cortice cascattillae 1738. de balsamo Peruuiano, eiusque viribus & vsu. 1703. de Manna eiusque

ET PROGRAMMATA

- que praestantissimo in Medicina vsu 1725. de vsu interno
Camphorae securissimo & praestantissimo. 1714.
- Io. Frid. Hufeland* de bilis interno & externo vsu medico. Ien. 1752.
- Car. Frid. Hundertmark* de mercurii viui & cum salibus varie
mixti summa in corpus humanum vi atque efficacitate, eius-
que cum sulphure laxius vel arctius coniuncti virtute in
idem nulla. Lips. 1754.
- Sam. Frid. Koenig* de Lamio Plinii. Argentor. 1742.
- Tib. Lamberger* ephemeris perfanati carcinomatis. Groning. 1754.
- Urban. Leantbe* An Sagou phthificis prodest. Par. 1729.
- Car. Linnaeus* de genesi calculi Vpf. 1749. de Fungo Melitenfi
1755. Censura medicamentorum simplicium vegetabilium
1754. Materia medica ex regno animali 1750. Materia
medica ex regno lapideo 1752. de Euphorbio 1752. de
Rhabarbaro 1752. Specifica Canadensium 1756. de radice
Senega 1749.
- I. C. Lifchwitz* de Virgis aureis Lips. 1731.
- Marc. Mackebrang* analysis Visci, eiusque vsus in diuersis mor-
bis. Hafn. 1753.
- Paul Jac. Malouin* An Sagou phthificis prodest. Par. 1734.
- Lars Montin* de Medicina Lapponum Lulensium. Lond. 1751.
- Wilb. Bernb. Nebel* de Acemella Palatina. Heidelb. 1739.
- Io. Wilb. Paulli* de medicamentis e corpore humano desumptis
humerito negligendis. Lips. 1721.
- Phil. Lud. de Presseux* de Aquis Spadanis. L. B. 1736.
- Sam. Theo. Quellmatz* Pr. Hydrargyri vires a sulphure in corpore
humano suspensas expendens. Lips. 1748.
- Ant. Ridiger* de veritate medicamentorum propria & methodo
hanc explorandi. Lips. 1750.
- A. Q. Rivini* Censura medicamentorum officinalium. Lips. 1701.
- Nicol Rosen* de Variolis curandis. Vpf. 1754.
- Franc. Iac. Sachs* de Vlmo. Argent. 1738.
- Casim. Cph. Schmiedel* de Oreofelino. Erlang. 1751.
- Io. Ge. Schüller* de morbo endemio Hagymaz, oder hitzigen
Hauptkrankheit, addito in fine nouo & specifico remedio
in hoc morbo patrio vsuali. Hal. 1726.
- Io. Henr. Schütze* de asaro Hal. 1739. de helleborifmis vete-
rum 1717. de lilio conuallium 1742. de Persicaria acida
Iungermanni 1735. de rubo idaeo officinarum 1744. de
aegrotto asthmatico, vsu radice scillae subleuato 1735.
de inexpectato medicamentorum effectu 1739. de corpo-

DISPVT. ET PROGR.

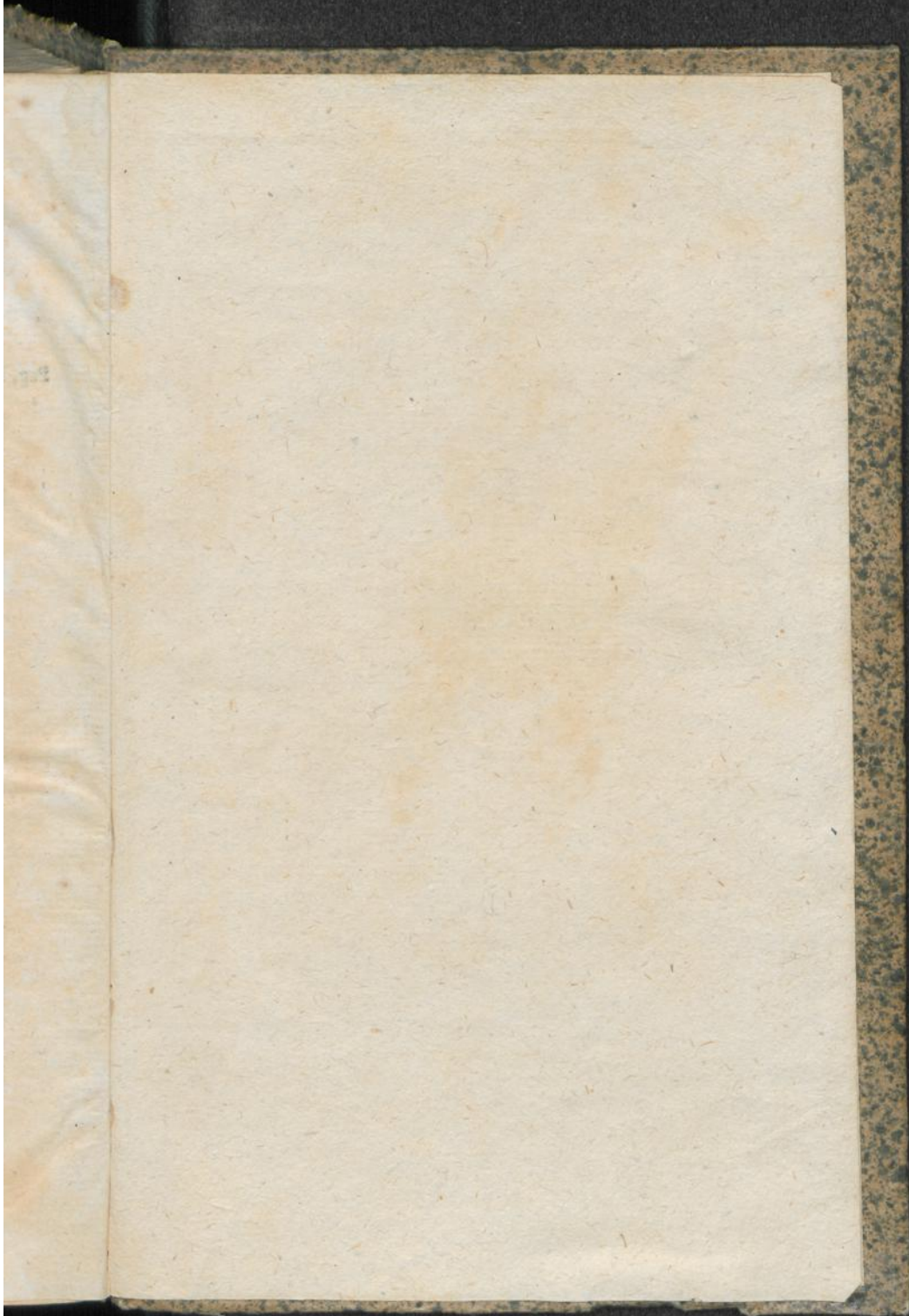
- ris humani momentaneis alterationibus specimina quaedam
1741.
- Io. Chr. Senkenberg* de liliæ connallium, eiusque inprimis bæccæ
virtutibus. Gott. 1737.
- Io. Ge. Siegesbeck* de rorella. Vit. 1716.
- Io. Hadr. Slevogt* Pr. de lino cathartico. Ien. 1715. Pr. de Cen-
taurio minori. 1713.
- Io. Car. Spies* de herbis antinephriticis. Helmst. de Valeriana.
1724.
- J. Adv. Theo. Sprögel* experimenta circa varia venena in viuis
animalibus instituta. Gott. 1753.
- Io. Frid. Stancke* de Valerianis officinalibus. Hal. 1732.
- Christi. Gottfr. Stenzel* de Salvia in infuso adhibenda, huiusque
præ Thea Chinesi præstantia, Vit. 1723. de anodynorum
virtutibus venenorum, 1735.
- Abr. Vater* de efficacia admiranda Chinæ ad gangrænam sisten-
dam. Vit. 1734. de antidoto nouo aduersus viperarum
morsum præsentissimo in Anglia haud ita pridem detecto.
1736. de Laurocerasi indole venenata exemplis hominum
& brutorum eius aqua enecatorum confriuata. 1737.
Progr. quo olei oliuarum efficaciam & virtutem aduersus
morsum animalium venenatorum singulari casu, & notatu
dignissimo haud pridem obseruato confirmat. 1751.
- Ge. Wolff. Wedel* de allio. Ien. 1718. de Centaurio minore. 1713:
de Maro. 1703. de Plantagine. 1712.
- Steph. Wefzpremi* Observationes medicæ. Ultraj. 1756.

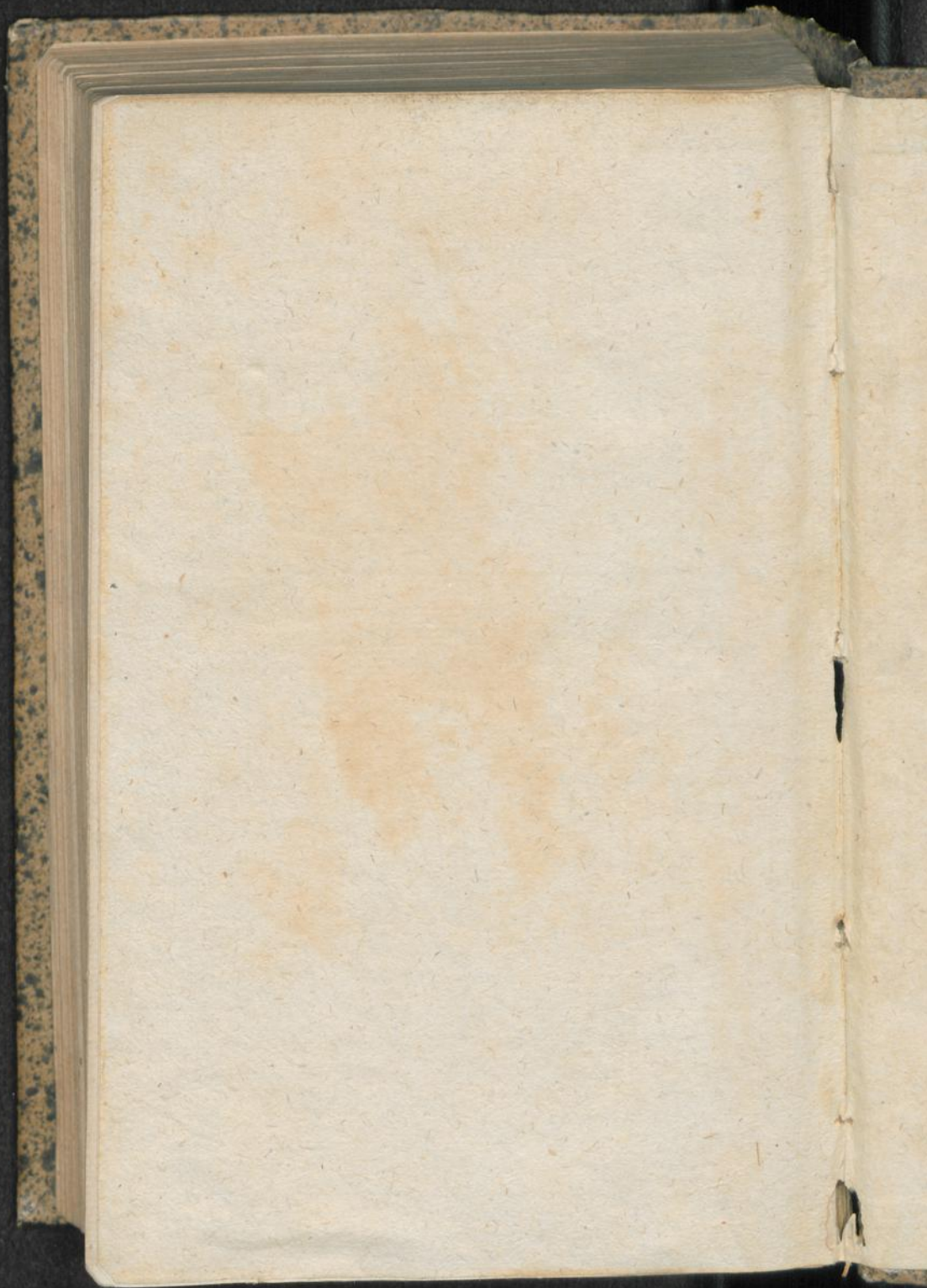


ERRATA.

Pag. 2. §. 7. pro *qualitatem lege quantitatem.* p. 4. §. 12. pro
auertunt - *euertunt.* p. 52. pro van der Boock - *van der*
Beck. p. 57. pro Haller - *Holler.* p. 61. pro naribus -
auribus. p. 90. pro *frequentes - frequenter.* p. 91. pro
indigena - indigenus. p. 94. pro *clinica - dioica.* p. 101.
pro *Rathlamo - Rathlaum.* p. 115. pro *Schulter - Schüller.*
p. 106. pro *Alleque - Alleyne.* p. 144. pro *arthriticis -*
arthridicos. p. 153. pro *Brucker - Brockes.* p. 162. pro
Flocourt - Flacourt. p. 194. pro *Honstoun - Houstoun.*
p. 202. pro *Dal. - Dod.* p. 212. pro *bubilli - bulbilli.*
p. 216. pro *Starcke - Stancke.* p. 227. pro *Tauentius -*
Tennensius. p. 284. pro *Sagon - Sagou.*

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to fading and bleed-through.





60.

